

PERSFOCUS

TWINTIGSTE JAARGANG NUMMER 1- JANUARI 2004

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

Paul Kusters AFOORTSE
0.22/11/03

In dit nummer:

Michael J. voor de rechter	pag. 2
Buurt wil Anne Frank-plantsoen terug	pag. 11
Rechters, kinderkoordirigenten en andere kinderpornografen	pag. 13
Ontucht van de maand	pag. 15
Schoolbegeleider neergestoken 'om misbruik'	pag. 20
Gezondheidsraad waarschuwt tegen fictieve herinneringen	pag. 22
De strijd tegen exploitatie	pag. 28
Jeugd en seks: 't blijft tobben	pag. 32
De schone kunsten	pag. 36
Moordenaar Sybine Jansons bekend	pag. 37
Nederland Klikland!	pag. 37
Dominee Visser in Opzij / Achtergrond	pag. 43

PERSONAL FOCUS

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY - ANN ARBOR, MI

UNIVERSITY MICROFILMS INTERNATIONAL
SERIALS ACQUISITION DEPARTMENT
300 NORTH ZEEB ROAD
ANN ARBOR, MI 48106-1500

Personal Focus

PERSONAL FOCUS
SERIALS ACQUISITION DEPARTMENT

UNIVERSITY MICROFILMS INTERNATIONAL

PERSONAL FOCUS
SERIALS ACQUISITION DEPARTMENT
UNIVERSITY MICROFILMS INTERNATIONAL
300 NORTH ZEEB ROAD
ANN ARBOR, MI 48106-1500

PERSFOCUS, TWINTIGSTE JAARGANG, NUMMER 1, JANUARI 2004

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Metro	
Nederlands Dagblad	Ned D
Dagblad van het Noorden	DvhN
De Stentor	St.
Gooi en Eemlander	G+E
Deventer Dagblad	DD
VPRO-gids	VPRO
De Journalist	
Zorg+Welzijn	Z+W
Opzij	
VNG Magazine	
Gay News	
Bof.nl	
OM.nl (Opportuur)	
Uit België:	
Het Laatste Nieuws	HLN
De Standaard	DS

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Losse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

'King of Pop' kan 24 jaar cel krijgen

G+E 19/12

De openbaar aanklager in Santa Maria, Californië, heeft meer details bekendgemaakt nadat de Amerikaanse popzanger Michael Jackson gisteren formeel is aangeklaagd wegens kindermisbruik.

Jackson is aangeklaagd voor het zeker zeven maal seksueel misbruiken van een jongen die jonger is dan veertien. De popster is ook aangeklaagd voor het toedienen van alcohol aan de jongen met het doel hem te misbruiken. Volgens de officiële documenten zou het seksueel misbruik hebben plaatsgehad tussen 7 februari en 10 maart 2003. De naam van het slachtoffer is niet genoemd, maar naar verluidt gaat het om een 12-jarige jongen. Volgens Amerikaanse media kan de 45-jarige Jackson maximaal 24 jaar cel krijgen. De zanger moet zich op 16 januari voor het eerst voor de rechtbank melden. Zijn advocaat liet eerder al weten dat Jackson volstrekt onschuldig is.

Jackson gaf zichzelf eind november aan bij de politie, nadat tegen de King of Pop een arrestatiebevel was uitgevaardigd. Hij is vrijgelaten op een borgtocht van 3 miljoen dollar (2,5 miljoen euro).

Zijn woordvoerder Stuart Backerman liet weten dat Jackson binnenkort naar Groot-Britannië reist. Hij wil zich daar voorafgaand aan het proces door vrienden en familie moed laten inspreken. Backerman ontkent een bericht in het tabloid *New York Post* dat Jackson lid is geworden van de zwarte moslimorganisatie Nation of Islam. De Nation of Islam van predikant Louis Farrakhan staat bekend om anti-joodse en anti-homoseksuele uitspraken. Jacksons broer Jermaine bekeerde zich in 1989 tot de islam. De zender *Fox News* berichtte dat Jackson niet langer naar zijn managers luistert, maar in paniek contact zocht met de moslimorganisatie. ANP-RTR-AFP-DPA

SANTA BARBARA — Michael Jackson is gisteren aangehouden. De politie van zijn woonplaats Santa Barbara nam de popster in hechtenis toen hij met een privéjet arriveerde vanuit Las Vegas. Hij werd in de boeien geslagen en naar het politiebureau gebracht voor de gebruikelijke formaliteiten, zoals het nemen van vingerafdrukken en foto's. Na betaling van een borgsom van 2,5 miljoen euro en het inleveren van zijn identiteitspapieren mocht Jackson weer naar huis. Intussen raken er meer details bekend over het slachtoffer: dat zou een 12-jarig kankerpatiëntje zijn. Jackson zou de jongen verdoofd hebben met wijn en slaappillen, om hem vervolgens seksueel te misbruiken.

PETER GORLE

HLN 21/11/03

Michael Jackson landde rond negen uur gisteravond Belgische tijd op de luchthaven van Santa Barbara. In zijn vliegtuig zaten familieleden en lijfwachten, maar naar verluidt ook al enkele politieagenten. Het toestel taxiede na de landing een hangar binnen, zodat Jackson ongezien kon overstappen in een politiewagen. Maar de karavaan kreeg al vlug een horde tv-camera's achter zich, en toen agenten in burger hem langs een achteringang het politiekantoor van Santa Barbara binnenleidden, konden miljoenen tv-kijkers de geboiede popster even zien. Een kleine twee uur later mocht Jackson het politiekantoor verlaten.

niet liet gaan. Deze lente werd het jongetje op school gepest wegens zijn vriendschap met Michael Jackson. De pesterijen werden zo erg dat zijn moeder hem naar een psychiater stuurde. Aan hem biechtte de jongen alles op. Hij vertelde zijn psychiater ook over de wijn en de slaappillen. Die stapte met het hele verhaal naar de politie, wat de bal aan het rollen bracht. Intussen nam de moeder advocaat Larry Feldman onder de arm. Dat is de man die tien jaar geleden ook de belangen van de familie van de dertienjarige Jordy Chandler verdedigde toen hij de excentrieke popster beschuldigde van seksueel misbruik.

LAATSTE WENS

Op de Amerikaanse zenders raakte gisteren meer nieuws bekend over het vermoedelijke slachtoffer van Jackson. Het kind zou een kankerpatiëntje zijn wiens gezondheid zienderogen achteruitgaat. Zijn laatste wens was de King of Pop in levende lijve te ontmoeten. Dat gebeurde in 2000 op een liefdadigheidsfeestje van Jackson in Los Angeles. Na die ontmoeting betaalde dat schatrijke zanger alle ziekenhuisrekeningen voor de jongen. Hij stopte het straatarme gezin zonder vader ook geld toe voor een auto en een huis. Toen de gezondheidstoestand van de jongen weer verbeterde, nodigde Wacko Jacko hem uit voor een bezoek aan zijn Neverland-ranch. Het is tijdens zo'n bezoekje dat Jackson zich aan de jongen zou vergrepen hebben.

Daarop gaf Jackson de jongen en zijn alleenstaande moeder logies op Neverland. Hij overlaadde hen en de andere kinderen van de vrouw met dure geschenken om te beletten dat ze naar de politie zouden stappen. Later probeerde Michael Jackson zich van hen te ontdoen. «Hij kocht paspoorten voor hen en hij was van plan ze onder te brengen in Zuid-Amerika», zo vertrouwde een familielid toe aan Fox News.

SLAAPPILEN

De moeder voelde nattigheid toen Jackson haar reisdocumenten in orde liet brengen. Volgens ABC News voelde ze zich «een gijzelaar» op Neverland. Naar eigen zeggen slaagde ze er in te ontsnappen. Ze hield dan terug naar Jackson en dreigde ermee naar de politie te stappen als Jackson haar kinderen

DOLGEDRAAID

Mensen uit de omgeving van Michael Jackson zeggen dan weer dat de moeder van het kankerpatiëntje «helemaal is dolgedraaid.» Toen ze te horen kreeg dat Jackson de geldkraan voor haar zoon wou dichtdraaien, zou ze onmiddellijk naar de eerste de beste advocaat zijn gesneld om na te gaan of ze nog iets uit de brand kon slepen. Jacksons advocaten stellen dat hij meteen zal bewijzen dat de aanklacht ongegrond is. Toen de zaak dinsdag losbarstte, was Jackson in Las Vegas aan de opnames voor de videoclip van zijn jongste nummer 'One More Chance' aan het werken in het gezelschap van R. Kelly, een muzikant die ook wordt vervolgd voor pedofilie en kinderporno. De politie stuitte op een videoband waarop Kelly de liefde bedrijft met een 14-jarig meisje. De man is momenteel vrij op borgtocht.

Jackson biedt landgoed Neverland te huur aan

LOS ANGELES — Michael Jackson biedt zijn landgoed verland te huur aan. Volgens het Amerikaanse tijdschrift *People* zou de gevierde zanger niet meer op zijn ranch in Californië willen leven. De politie doorzocht Neverland in november, twee dagen voordat Jackson werd gearresteerd wegens seksueel misbruik van een minderjarige. De artiest huurt inmiddels voor 70.000 dollar per maand een huis in een chique wijk van Beverly Hills, melden andere Amerikaanse media. (ANP)

een gesprek met de Amerikaanse zender CBS zei hij dat hij nog last heeft van zijn arm en rug.

Jackson meldde zich eind november bij de politie, nadat justitie een arrestatiebevel had uitgevaardigd. Agenten sloegen hem direct in de boeien. 'Ze behandelden me erg ruw, mijn schouder raakte uit de kom doordat ze de handboeien te strak deden.'

Jackson is aangeklaagd voor het herhaaldelijk seksueel misbruiken van een minderjarige

jongen. Justitie verdenkt hem ook van het toedienen van alcohol met het doel het kind te misbruiken.

Volgens Jackson gaat het om een 13-jarige jongen, die kanker heeft. Hij ontkende het misbruik. Wel gaf hij toe dat ze in dezelfde kamer hebben geslapen. Jackson meent dat de ouders van het kind handelen uit hebzucht.

Ooit vormde Michael Jackson met zijn broers de zwarte tegenhanger van de o-zo-witte Osmondfamilie. Toen kwam er een chirurg met een mes en veranderde Michael van een zwart jongetje in eh... iets anders. In wat precies was nooit helemaal duidelijk, maar de lichte huid, de hoge jukbeenderen en het pieplekne neusje suggereren in elk geval iets anders dan zwart. Iemand voor wie er op het formulier 'Ras' behalve de vakjes 'zwart', 'wit' en 'Aziatisch', een vakje 'anders' of 'transraciaal' zou moeten bestaan. Maar Jackson is bezig zichzelf opnieuw uit te vinden, ditmaal als Zwarte Amerikaan. Een kat in het nauw maakt rare sprongen; het zal wel aan de stress liggen vanwege zijn vermeende pedofilie, maar Jackson heeft zijn heil gezocht bij de Nation of Islam, een organisatie die zich niet bepaald laat voorstaan op sympathie voor de witte medemens. Volgens een medewerker van Jackson heeft deze black power-organisatie het volledige beheer over zijn financiën overgenomen en bevindt Jackson zich in een toestand van 'halve gevangenschap'. Benieuwd wat de chirurg binnenkort voor opdracht krijgt.

PAR 10-1 ALEXANDRA BESUIJEN

Is dit de jongen die klacht indiende?

Gavin, een kankerpatiëntje van 12, werd geïnterviewd in een documentaire over Michael Jackson. Foto ITV

HLN 21/11/03

SANTA BARBARA — Het dossier tegen Michael Jackson blijft nog minstens 45 dagen verzegeld. Toch zijn er al heel wat speculaties over wie het slachtofferje van de King of Pop zou kunnen zijn die onlangs klacht tegen hem heeft ingediend. Veel elementen wijzen in de richting van het 12-jarige kankerpatiëntje Gavin. Begin februari van dit jaar getuigde Gavin in een documentaire van ITV-journalist Martin Bashir hoe hij het bed deelde met Wacko Jacko. Later diende de alleenstaande moeder van Gavin, Janet Venturo-Arviso, klacht in tegen tv-zender ITV. Ze zei dat ze nooit toestemming had gegeven voor een interview met haar zoon. Ze verdedigde de popster door dik en dun. «Ik bewonder Michael. Hij heeft Gavin altijd met liefde behandeld», zei de vrouw uit Los Angeles in februari. «Het is dankzij de liefde en de steun van Michael dat Gavin kan vechten tegen zijn kanker.» Amerikaanse media zeggen dat het dossier tegen Michael Jackson deze lente in een stroomversnelling kwam, na de uitzending van de documentaire van Bashir. Mogelijk verklaart die uitzending de pesterijen die het kind moest ondergaan op school en waardoor de 12-jarige jongen (Gavin?) naar een therapeut stapte en later klacht indiende. (PGL)

Woede over Michael Jacksons ketting

BELGRADO - De wegens kindermisbruik aangeklaagde Michael Jackson heeft in Servië de toorn van royalisten over zich afgeroepen. De woede geldt het halsraad dat de popster om had bij zijn voorgeleiding voor de rechtbank in Californië. De orde doet op de kroonraad. De orde doet op de internationale antiemarkt zo'n 500 euro. En daar heeft Jackson hem vast en zeker gekocht, aldus de beledigde monarchist.

Moslams beschermen Michael

Leden van de zwarte moslimorganisatie Nation of Islam helpen Michael Jackson als beveiligers. 'Dat betekent niet dat Michael Jackson is toegetreden tot Nation of Islam', zei Jacksons 'spiritueel adviseur' Firpo Carr in een interview met de Amerikaanse nieuwszender CNN. Donderdag had de *New York Post* gemeld dat de popster zich had aangemeld als lid van de moslimorganisatie. De Nation of Islam streeft naar een zelfstandige Afro-Amerikaanse staat en is bekend om zijn antisemitische, racis-

tische en anti-homo-uitspraken. De islamitische groepering heeft eerder voor de bewaking van O.J. Simpson en andere prominente zwarten gezorgd. Zoals de geheime dienst de president van de VS beschermt, wordt Jackson beschermd door leden van de Nation of Islam, verklaarde Carr. Zo weinig als de geheime dienst de politieke beslissingen van de president beïnvloedt, zullen de moslims Jackson beïnvloeden, zei de adviseur van Jacko X, zoals de popster zich tegenwoordig noemt.

'Jackson niet mishandeld'

van onze kunstredactie

SANTA BARBARA — De sheriff die anderhalve maand geleden de leiding had over de aanhouding en de korte detentie van Michael Jackson ontkent dat het popidool door agenten is mishandeld, zoals Jackson zelf beweert. Volgens sheriff Jim Anderson is er tijdens de 63 minuten van aanhouding, vervoer, registratie en vrijlating van Jackson niets gebeurd dat niet door de beugel kan. ST 2/1

Jackson meldde zich op 20 november bij de politie van Santa Barbara in de Amerikaanse staat Californië, die een aanhoudingsbevel tegen hem had uitgevaardigd op verdenking van ontucht met een minderjarige.

Jackson werd bij zijn arrestatie direct in de boeien geslagen, met de handen op de rug. Volgens de zanger raakte daarbij een schouder ontwricht, wat hem nog steeds pijn zou doen. Bovendien zou hij gedurende drie kwartier opgesloten hebben gezeten in een met uitwerpselen besmeurde ruimte. Sheriff Anderson heeft een onderzoek gelast naar de beschuldigingen van Jackson, maar weet al bij voorbaat dat de uitkomst zal zijn dat de agenten zich netjes hebben gedragen.

Hij liet aan journalisten een bandopname zien en horen van tijdens de detentie. Daarop is te zien dat Jackson gewoon zit te praten met agenten die hem naar het bureau overbrengen en dankjewel zegt als op zijn verzoek de airco in de auto wordt aanzet. Aanvankelijk zegt Jackson dat zijn handboeien 'een beetje strak zitten'. De agenten vragen hem later nog herhaaldelijk hoe het gaat en dan antwoordt hij 'fantastisch, dank u'. Te horen is hoe de King of Pop fluit, neuriet en zingt onderweg.

'Mijnheer Jackson heeft zijn geloofwaardigheid ernstig geschaad', aldus Anderson. Jackson werd vrijgelaten tegen betaling van een borgsom van drie miljoen euro. Hij beweert onschuldig te zijn.

'Jackson niet mishandeld'

ANP SANTA BARBARA

De sheriff van Santa Barbara heeft woensdag ontkend dat de politie Michael Jackson heeft mishandeld bij diens arrestatie. De popster beweerde dat op de Amerikaanse zender CBS.

Jackson meldde zich eind november bij de politie, nadat justitie een arrestatiebevel tegen hem had uitgevaardigd. Hij wordt onder meer beschuldigd van seksueel mis-

bruik van een minderjarige jongen. De politie sloeg de popster meteen in de boeien. Sheriff Jim Anderson gaf een persconferentie om de beschuldigingen van Jackson te weerleggen. Hij toonde videobeelden van de zanger toen die in hechtenis werd genomen en geluidsopnamen van zijn rit naar een politiebureau. Jackson zegt aanvankelijk dat zijn handboeien 'een beetje strak zitten'. De agenten vragen hem herhaaldelijk hoe het gaat en dan antwoordt hij 'fantastisch, dank u'.

Jackson boos over 'ruwe' arrestatie

ANP NEW YORK

De wegens seksueel misbruik aangeklaagde popster Michael Jackson beweert dat politieagenten hem hebben mishandeld. In

VK 30/12

NEW YORK ■ De wegens seksueel misbruik aangeklaagde popster Michael Jackson zegt dat politieagenten hem hebben mishandeld. Hij heeft dit gezegd in een vraaggesprek dat werd uitgezonden door de Amerikaanse zender CBS.

D' / u N 30 / R

Jackson meldde zich eind november bij de politie, nadat justitie een arrestatiebevel tegen hem had uitgevaardigd. De politie sloeg de 45-jarige artiest direct in de boeien. "Ze behandelden me erg ruw, mijn schouder raakte uit de kom doordat ze de handboeien te strak deden." Jackson zei nog steeds last te hebben van zijn arm en rug.

Jackson is aangeklaagd voor het herhaaldelijk seksueel misbruiken van een minderjarige jongen. Justitie verdenkt hem ook van het toedienen van alcohol aan de jongen met het doel hem te misbruiken. Volgens Jackson gaat het om een 13-jarige jongen die kanker heeft. De jongen was een van de kinderen die hij ontving op zijn landgoed Neverland, waar ze zijn privé-pretpark en dierentuin konden bezoeken.

Jackson ontkent dat hij de jongen seksueel heeft misbruikt. Wel geeft hij toe dat zij in dezelfde slaapkamer

hebben geslapen, al zegt Jackson nadrukkelijk dat ze niet in hetzelfde bed lagen. Vorige week werd al bekend dat de popster het normaal vindt om zijn slaapkamer te delen met kinderen. "Daar is niks mis mee, als je geen kinderkrachter of een moordenaar bent. Als ouder heb ik er geen problemen mee als een van mijn drie kinderen bij een volwassen man op de kamer slaapt. Tenminste, niet als ik de betrokken man ken en vertrouw."

Volgens de 'King of Pop' is de aanklacht tegen hem ingegeven door hebzucht. "Het gaat de ouders van de jongen om geld. Ik ken hem goed, het zit niet in zijn karakter om mij vals te beschuldigen. Kinderen doen gewoon wat hun ouders ze vertellen."

Verder vertelde Jackson dat hij niet meer wil wonen op Neverland. "De agenten hebben mijn hele huis overhoop gehaald. Ze hebben overal gekoken, zelfs in kamers waar ze geen toestemming voor hadden. Zelfs mijn matras is opengesneden met een mes. Neverland is nu gewoon een huis, het is niet langer mijn thuis."

Volgens Amerikaanse media kan Jackson als hij schuldig wordt bevonden maximaal 24 jaar cel krijgen. De zanger moet zich 16 januari voor het eerst melden voor de rechtbank. (ANP)

Door onze correspondent Marc Guillet

NEW YORK - Michael Jackson moet tijdens het komende proces wegens seksueel misbruik tegen de media zijn mond houden, vindt het Openbaar Ministerie. De officier van justitie heeft de rechter gevraagd om de popster de mond te snoeren. Jackson wordt volgende week vrijdag voorgeleid.

Datzelfde zou ook moeten gelden voor zijn advocaat Mark Geragos en alle anderen die enige connectie hebben met het proces. De zanger wordt beschuldigd van seksueel misbruik van een 12-jarig kankerpatiëntje dat bij hem logeerde op zijn landgoed Neverland.

'Jackson moet zwijgen tijdens proces'

Officier wil dat rechter popster de mond snoert

Het verzoek van officier van justitie Thomas Sneddon beslaat 58 pagina's. Hij beschuldigt advocaat Geragos ervan de kandidaten voor de jury te willen beïnvloeden. Geragos heeft onder meer gezegd dat de familie van het bewuste jongentje Jackson alleen maar aanklaagt om er financieel beter van te worden.

Een spreekverbod zal ertoe leiden dat er minder aandacht van de

media is, zo voorspelt het OM in zijn verzoekschrift. „De ervaring leert dat de 'praathoofden' op wat 'tabloid televisie' kan worden genoemd, die Geragos of andere advocaten niet kunnen interviewen, ertoe zullen overgaan elkaar te interviewen en zich te buiten gaan aan speculaties."

Jacksons advocaat reageerde verontwaardigd op het verzoek van de officier van justitie. Hij

wees erop dat zijn uitlatingen reacties waren op hetgeen het OM over zijn cliënt in de openbaarheid heeft gebracht. De advocaat vroeg zich hardop af of het OM misschien problemen had met zijn korte-termijngeheugen: „Ik was het niet die persconferenties gaf die rechtstreeks door radio en tv werden uitgezonden."

Ondertussen hebben de New York Times, CNN, Fox News,

ABC, CBS en NBC een hof van beroep in Californië gevraagd de juridische documenten vrij te geven die betrekking hebben op het uitkammen door de recherche van Jacksons landgoed Neverland. Het gaat om de tekst van het huiszoekingsbevel, een verklaring waarin justitie uit de doeken doet waarom zij een huiszoeking gerechtvaardigd acht en een lijst met voorwerpen die in de villa van Jackson in beslag zijn genomen.

De excentrieke King of Pop heeft zijn paspoort weer ingeleverd bij de autoriteiten, die het document tijdelijk hadden teruggeleverd zodat Jackson naar Engeland kon reizen waar hij contractuele verplichtingen had. De 45-jarige megaster zit ondanks zijn juridische problemen niet in zak en as. Hij gaat binnenkort een geheim agent gaan spelen in de komische film *Miss Cast Away*. De film gaat over 30 schoonheidskoninginnen die proberen te overleven nadat hun vliegtuig is neergestort op een onbewoond eiland. „Michael Jackson heeft een groot gevoel voor humor", aldus regisseur Bryan Stoller.

Michael Jackson wil geen schikking

De Amerikaanse popster Michael Jackson die in Los Angeles terecht staat wil geen financiële regeling treffen met de familie van een 14-jarige jongen die hij zou hebben misbruikt. Dat heeft Jacksons advocaat Mark Geragos gisteren verklaard. Volgens de raadsman is de familie van de jongen slechts op geld uit. Jackson wordt ervan verdacht meermalen seksueel misbruik te hebben gemaakt van de jongen. Jackson, die vrijdag voor het eerst voor de rechter verscheen in dit proces, houdt vol onschuldig te zijn.

Michael Jackson is weer zwart

Toen Michael Jackson de tekstregel 'But if you're thinkin' about my baby/ It don't matter if you're black or white' van de hit *Black Or White* (1991) schreef, had hij flink wat relevante ervaring opgedaan. Michael Jackson is beide geweest.

Eerst was er het Afro-Amerikaanse kindersterretje uit Gary, Indiana, die in etnische en esthetische zin het tegenovergestelde was van de in-en-in witte Osmonds. Later kwamen de verhoogde jukbeenderen, de versmalde neus en de lichtere huid die hem veranderden in... iets anders. Het mes van de chirurg maakte hem niet echt wit, maar hij er zag er ook niet meer zwart uit. Hij had de trekken van een trans-raciaal experiment, een combinatie van kenmerken die nooit eerder in één mens waren verenigd.

Als er ooit iemand is geweest die op een formulier bij de categorie Ras het antwoord 'Anders' moet aankruisen, is hij het wel.

Was zijn eerste poging van ras te veranderen cosmetisch van aard, zijn tweede, veel recentere poging is politiek. Alleen verandert hij deze keer de andere kant op. In wat zijn brutaalste transformatie tot nu toe zou kunnen worden, probeert Jackson zichzelf opnieuw uit te vinden als zwart.

In het nauw gedreven door aanklagers en journalisten, na de zeven aanklachten wegens kindermisbruik, zoekt Jackson naar verluidd steun bij de zwarte radicale moslimbeweging Nation of Islam. Zijn woordvoerder Stuart Backerman nam twee weken geleden ontslag, omdat sleutelfiguren van Nation of Islam de strategie voor Jackson bepalen voor zijn verdediging, zijn zaken en zijn omgang met de pers.

Maar bekenden van Michael Jackson en

de Nation of Islam ontkennen dat de popzanger met de beweging in zee is gegaan. 'Het idee dat de Nation of Islam de zaak heeft overgenomen - dan houdt iemand u voor de gek', zei Mark Geragos, de advocaat van Michael Jackson in Los Angeles. 'Niemand heeft mij verteld wat ik wel en niet moet doen. Ik geloof dat Michael wel eens met de schoonzoon van de leider Louis Farrakhan praat, zoals hij met zo'n 25 mensen praat.' Maar, slechts enkele dagen eerder, stond Benjamin Muhammad, belangrijk lid van de Nation, tijdens een op de televisie uitgezonden persconferentie pal achter Geragos.

Hoe precies een beroemdheid, die op de vlucht was voor zijn raciale gelaatstrekken, om niet te zeggen zijn raciale identiteit, in de armen belandt van een organisatie die haar bestaansrecht ontleent aan ras, is een onuitgemaakte zaak. Waarom een conservatief instituut voor de verheffing van een ras een popzanger verwelkomt die van kindermisbruik wordt verdacht, is even verbijsterend.

In de kern draait het echter niet om Jackson of de Nation, maar om de drie belangrijkste obsessies van Amerika na het terrorisme: ras, misdaad en roem.

De cynische verklaring is dat dit weer een opportunistische zet is van een zwarte beroemdheid. Gedwongen zichzelf uit een stinkende situatie te redden heeft Jackson zijn laatste kans gegrepen: hij verschuilt zich achter zijn identiteit. Hij wordt niet vervolgd voor wat hij heeft gedaan, maar voor wie hij is.

Michael Jackson volgt het spoor van O.J. Simpson en de rapper Sean 'Puffy' Combs

Jackson poseert met wond...

De arrestatie van Michael Jackson vorige maand, nadat hij was beschuldigd van seksueel contact met een minderjarige jongen, blijft de gemoederen bezighouden in de Amerikaanse media. Eerder deze week liet de geplaagde popster zijn geblesseerde arm zien tijdens een televisie-interview. Daarin beweerde hij de

verwonding te hebben opgelopen na ruig te zijn behandeld door agenten.

Politiecommissaris Jim Anderson van het district Santa Barbara veegde de aantijgingen van tafel en beweerde dat Jackson met respect en waardigheid is behandeld. A B S - 1 - 0 4

Popster Michael Jackson heeft steun gezocht bij de zwarte moslimbeweging Nation of Islam - dat beweren althans de Amerikaanse kranten in de aanloop naar Jacksons ^{ML 10/1} seksschandaalproces, leest Paul Steenhuis.

Aan alle donkere wolven die popzanger Michael Jackson omgeven - hij moet aanstaande vrijdag voor het eerst voor de rechtbank in Santa Barbara verschijnen op verdenking van seksueel misbruik van een 14-jarige op zijn ranch Neverland - zijn afgelopen week nieuwe toevoegde.

We hadden al vermeend seksueel misbruik, inclusief het dronken voeren of bedwelmen van de minderjarige fan en aan die mix van seks, drank en supersterdom, is nu ook ras en geloof toegevoegd. De media in de VS lopen zich warm voor het proces van het jaar.

De serieuze krant *The New York Times* bracht op 30 december een groot artikel over de omstreken invloed die de zwarte Amerikaanse moslimorganisatie Nation of Islam in het kamp van Jackson zou hebben: *Dispute in Michael Jackson Camp over role of the Nation of Islam* (NYT 30 dec 2003).

Volgens de krant hebben medewerkers van Jackson, die anoniem wilden blijven, gezegd dat de leden van de zwarte seperatistische moslimbeweging Nation of Islam in feite de macht hebben overgenomen in de Jackson-organisatie.

Aanvankelijk, schrijft de krant, waren leden van de organisatie als bodyguard ingehuurd op Jacksons ranch Neverland, maar geleidelijk zijn ze zich met steeds meer zaken gaan bemoeien, zoals zijn mediaoptredens, zakelijke contracten en juridische strategie in de misbruik zaak.

Een van Jacksons nauwe zakenrelaties, die normaal dagelijks met hem sprak, in de NYT: 'Deze mensen zijn hem eigenlijk aan het hersenspoelen. Dat hebben ze ook geprobeerd met Whitney Houston [een zwarte Amerikaanse zangeres die in de problemen kwam]. Ze bieden een vals gevoel dat ze alles beheersen kunnen. Iedereen is bang voor ze. Ze houden Michael half gevangen.'

Zo zou een hooggeplaatst Nation of Islam-lid, Leonard Muhammad, schoonzoon van Nation-leider Louis Farrakhan, samen met Jacksons advocaat Mark Geragos de lakens uitdelen. Ook zou het tv-interview dat Jackson twee weken geleden voor CBS gaf, *60 Minutes*, op aandrang van onder meer Muhammad gegeven zijn, terwijl

Jacksons adviseurs tegen tv-interviews zouden zijn, nu de zaak onder de rechter was, aldus de NYT. Jackson zei in dat interview ondermeer dat hij nooit een kind zou misbruiken, en er geen kwaad in zag dat volwassenen met kinderen in een bed slapen: „Natuurlijk is dat OK. Waarom niet? Als je een pedofiel bent, als je een Jack the Ripper gaat worden of een moordenaar, is het geen goed idee. Maar dat ben ik niet. Mensen denken aan seks. Mijn geest werkt niet zo. Als ik kinderen zie, zie ik het gezicht van God. Daarom houd ik zoveel van ze.”

Mark Geragos heeft inmiddels de verhalen over de Nation of Islam ontkend. Muhammad, zo liet hij weten, is een van de ongeveer 25 adviseurs die Jackson heeft. En sommige mensen van Jacksons beveiligingspersoneel zijn moslim, maar daarmee nog niet lid van de Nation of Islam.

Dat Jacksons organisatie door de Nation of Islam is overgenomen, is totale onzin volgens Geragos - zoals ook te lezen valt op Jacksons officiële nieuwssite www.mjnews.com. Geragos zegt in *The New York Times* wel te weten waar die praatjes vandaan komen: uit het kantoor van de aanklager van Santa Barbara, die de seksueel-misbruik-aanklacht tegen Jackson doorgevoerd heeft. Daar wil men er een rassen-zaak ('playing the race card') van maken, zei hij.

Het komt wel meer voor dat min of meer bekende Afro-Amerikanen als ze in het nauw komen, of veroordeeld worden, onder de vleugels van de Nation of Islam een plek vinden: de zwarte burgemeester van Washington DC, Marion Barry, vond er onderdak, nadat hij was gefilmd tijdens het gebruiken van crack, en de van seksuele intimidatie beschuldigde zwarte burgerrechtvoerder Benjamin Chavis - die nu Benjamin Muhammad heet, aldus *The Guardian*.

De Nation of Islam koppelt geloof aan een sterk besef van zwarte eigenwaarde. De beweging pleit onder meer voor een twee-staten-oplossing in de VS als oplossing voor het rassenvraagstuk: een staat voor zwarte Amerikanen en een voor blanke Amerikanen. Sommige voormannen van de organisatie, die zo'n 20.000 aanhangers kent,

genstellingen kweken zoals die na het proces tegen O.J. Simpson ontstonden. En Askia Muhammad, die schrijft voor de Nation of Islam-krant *The Last Call*, schreef in de *Chicago Tribune* onder meer: 'Er wordt op Nation of Islam-bijeenkomsten wel bijtende retoriek gebruikt. Maar na bijna drie eeuwen slavernij, gevolgd door 100 jaar van lynch en rassenscheiding, is niet ieder zwart persoon - in of buiten de VS - er al aan toe om het verleden te vergeten, en om samen elkaars handjes vast te houden in een of ander voor de tv gefabriceerd multicultureel dansfestivalletje en "Kumbaya" te zingen. Maar ik kan u wel verzekeren dat de Nation of Islam geen 'haatboodschap' heeft. [...] Zwarte moslims, net als andere moslims, zijn, zoals alle gelovigen en mensen van goede wil, oprecht hard bezig menslievend en vroom te zijn, in een Amerika dat elke dag veel meer tijd aan muziekvideo's besteedt dan aan wat voor betekenisvolle dialoog tussen mensen van verschillende geloven en etnische groepen dan ook.'

maane is moslim, maar zou niet aangesloten zijn bij de organisatie. Eind november vorig jaar zou Michael Jackson op bezoek geweest zijn bij Farrakhan, die, aldus *The New York Times*, 'als een vader' met hem gesproken zou hebben. Ze zouden samen gebeden hebben. Vanaf die tijd zou de bemoeienis met Jackson zijn begonnen. Maar de Nation of Islam heeft onlangs een verklaring afgegeven, waarin ze stelt dat 'geen officiële zakelijke of professionele relatie bestaat met de heer Michael Jackson. De Nation of Islam voegt zich bij duizenden andere mensen die hem het beste wensen.'

Door de associatie met de Nation of Islam lijkt de steeds witter van huidskleur wordende Jackson inmiddels weer een zwarte broeder geworden, schreef *The Guardian* deze week. Zwarte commentatoren, zoals op de website BlackAmericaToday.com, hebben al gezegd dat ze het hetzertig vinden Farrakhan's naam en die van Jackson op deze manier met elkaar in verbinding te brengen: zo zou je weer rassentent-

niet lukte Jackson voor seksueel misbruik aan te klagen. Maar mis-schienen speelt geloof ook mee, schreef de Britse zondagskrant *The Observer* afgelopen week: Sneddon is streng katholiek opgevoed, heeft negen kinderen en houdt er volgens de krant strenge morele principes op na. Volgens *The Observer* zijn het joodse medewerkers in Jacksons entourage geweest, zoals financiële adviseurs, die moeite hebben met de groeiende invloed van de Nation of Islam, die in hun ogen antisemitisch is. Het was ook een financieel adviseur van Jackson die de bron was van het verhaal in *The New York Times* dat Jackson een miljoen dollar van de omroep CBS had gekregen voor het *60 Minutes* interview, aldus *The Observer*.

Jacksons eigen geloofsachtergronden zijn volgens de krant onduidelijk: hij was en is misschien nog steeds Jehova's getuige. Maar in zijn omgeving zijn moslims: zijn kinderjuffrouw Grace Kwarmba is aanhanger van de Nation of Islam, en Jacksons broer Jer-

hebben antisemitische en antihomopmerkingen gemaakt. De tegenwoordige leider, Louis Farrakhan, heeft ooit het jodendom een 'geloof van de goot' genoemd, en het christendom een onderdrukkende godsdienst, verbonden aan de slavernij. Bokser Muhammad Ali en politieke activist Malcolm X behoren tot de bekendste leden van de beweging. Tegenwoordig slaat Farrakhan een verzoenender toon aan, aldus de BBC in een portret van de leider. Dat werd ook duidelijk in 1995 tijdens de Million Man March, waarbij ruwweg een miljoen zwarte mannen Washington stilletjes in een mars voor verzoening en verbroedering. Het was vooral de Nation of Islam die de mensen op de

Popster Michael Jackson blijft de gemeederen bezighouden in de Verenigde Staten. Hij heeft de politie beschuldigd van mishandeling tijdens zijn arrestatie. Als hij slaapt met een kind dan is dat heel onschuldig, zo heeft hij herhaald in een interview. Morgen verschijnt hij voor de rechter om de officiële aanklacht aan te horen. ^{6+15/1}

Michael Jackson heeft zijn ranch Neverland in Californië ingeruild voor een huis met uitzicht over Beverly Hills. Hij betaalt liever een huur van 100.000 dollar per maand voor deze villa met negen slaapkamers, dan terug te keren naar zijn 'bezoedelde' woning. Politieagenten van Santa Barbara County stroomden het kinderpaleis vorig jaar november af op zoek naar bewijzen voor ontuchtig gedrag van de 45-jarige popster. „Het is niet langer een thuis. Ik zal er alleen nog op bezoek gaan”, aldus Jackson. De popster wordt beschuldigd van kindermisbruik. Morgen zal duidelijk worden welke misstappen Jackson in de ogen van Justitie precies heeft begaan. Tot nu toe is alleen bekend dat het gaat om kindermisbruik en het toedienen van een bedwelmend middel om een misdrijf te begaan. Jackson moet voor de rechter reageren op de tenlastelegging en dan wordt er een datum geprikt voor het proces. Gerekend wordt op een grote belangstelling van de media, maar camera's worden niet toegelaten in de rechtszaal, zo heeft de

De Amerikaanse popster **MICHAEL JACKSON**, die in de Californische plaats Santa Maria terechtstaat, wil **GEEN FINANCIËLE REGELING** treffen met de familie van een 14-jarige jongen die hij zou hebben misbruikt. Dat heeft Jacksons advocaat Mark Geragos gisteren verklaard. „Er zal geen schikking worden getroffen zolang ik hier rondloop”, aldus Geragos tegen de Amerikaanse televisiezender ABC. Volgens de raadsman is de familie van de jongen slechts op geld uit. „Als dit niet om geld zou gaan waarom hebben ze dan van de 175.000 advocaten in Californië precies diegene uitgezocht die vorige keer mijn cliënt geld affandig heeft gemaakt”, vraagt de jurist zich openlijk af. Geragos verwees daarmee naar een eerdere zaak wegens vermeend kindermisbruik door Jackson. Het onderzoek in die zaak eindigde echter in 1993 nadat er een schikking was getroffen tussen de klagers en Jackson. Foto: AFP

Jackson: Geen deal

SANTA MARIA, dinsdag De Amerikaanse popster Michael Jackson die in Santa Maria terecht staat, wil geen financiële regeling treffen met de familie van een 14-jarige jongen die hij zou hebben misbruikt. Dat heeft Jacksons advocaat Mark Geragos gisteren verklaard.

Volgens de raadsman is de familie van de jongen slechts op geld uit. Jackson wordt ervan verdacht meermalen seksueel misbruik te hebben gemaakt van de jongen. (AFP)

Jackson viert feest op Neverland na proces

^{6+15/1} Michael Jackson heeft met enkele duizenden vrienden en fans feestgevierd op zijn Californische ranch Neverland. Veel personen maakten van de spontane uitnodiging gebruik om een blik te werpen in het normaal alleen voor bepaalde kinderen toegankelijke landgoed. Het feest begon enkele uren nadat Jackson in een rechtbank was verschenen om zijn onschuld te betuigen. FOTO: EPA

Michael Jackson. Foto: Reuters

rechter besloten. Het onderwerp Michael Jackson bleef de gemeederen bezighouden de afgelopen weken. Van een trip naar Engeland die niet doorging -waarop openbare aanklager Tom Sneddon het paspoort van Jackson weer teruggeeft- tot een dispuut over niet aan de media vrijgegeven documenten en een verzoek van Sneddon om het Jackson-kamp een spreekverbod op te leggen.

'Hij houdt gewoon van kinderen'

Jackson heeft alle schijn tegen ^{PAR 14/1}

Door Hans Piët

GAVIN Arvizo (13) is de naam van het 'slachtoffer'. Deze ex-kankerpatiënt (zijn aangetaste nier werd vorig jaar verwijderd) kreeg van Michael Jackson de bijnaam Rubba, naar een videospelletje dat beiden graag spelen. Hij is ook te horen op Michaels laatste studioalbum *Invincible* (2001). Daar zingt hij samen met Jacksons oudste zoon Prince Michael mee in het nummer *The lost children*. Ook was hij te zien in de controversiële documentaire *Living with Michael Jackson* van de Brit Martin Bashir, die in februari vorig jaar in Nederland werd uitgezonden.

Daarin zitten ze hand in hand voor de camera en legt de jongen zijn hoofd op de schouder van Jackson. Volgens Gavins moeder, een gescheiden vrouw, spreekt haar zoon de zanger aan met papa. Een eerste ontmoeting tussen het tweetal werd gearrangeerd door een liefdadigheidsinstelling nadat de jongen had laten weten 'dat dan een droom werkelijkheid zou worden'.

Slaappillen

Volgens de Amerikaanse televisiezender Fox won de muzikant eerst het vertrouwen van de jongen om zich daarna, na het toedienen van wijn en slaappillen, aan hem te vergrijpen. Ondertussen werd de jongen op school vanwege zijn vriendschap met Wacko Jacko zo gepest dat hij in therapie moest.

De documentaire van Bashir werkte in Jacksons nadeel. Ook omdat hij daarin liet weten dat er niets mis is met het delen van het bed met kinderen. Niet zo verrassend dus dat een leger van zeventig onderzoekers uitrukte, nadat Gavin, tijdens een sessie met zijn therapeut huilend had bekend tijdens die nachtjes door Michael te zijn misbruikt.

Zijn landgoed Neverland, met privé-dierenpark, speeltuin en theater, werd grondig doorzocht

Wordt het proces een uitgestelde overwinning voor officier van justitie Thomas Sneddon jr. (63), of de rehabilitatie van Michael Jackson (45) als filantroop en kindervriend? De King of Pop krijgt vanaf vrijdag voor de rechtbank in Santa Barbara de kans beschuldigingen van seksueel misbruik van een minderjarige te weerleggen.

HANS PIËT

Michael Jackson

FOTO AP

en officier van justitie Tom Sneddon meende genoeg bewijzen te hebben gevonden om Jackson aan te klagen. Een groot aantal videobanden en foto's is in beslag genomen. Ook zijn er brieven en gedichten gevonden, die door Jackson lijken te zijn geschreven en waaruit duidelijk zijn liefde voor Rubba spreekt.

Michael Jackson heeft alle schijn tegen. Het is niet de eerste keer dat hij van seksueel misbruik van kinderen wordt verdacht. Elf jaar geleden uitte de tandartszoon Jordan Chandler dergelijke beschuldigingen. Dat het niet tot een rechtszaak leidde, kwam door de afkoopsom van acht miljoen dollar die Jack-

son aan de ouders van de toen 13-jarige Jordan betaalde.

Het tijdschrift *Vanity Fair* wist de gesprekken van wachtmeester Deborah Linden met Jordan en zijn vader te bemachtigen. Daarin is sprake van gezamenlijk masturberen, oraal contact en het delen van de badkuip. "Michael zei tegen me, dat ik nooit aan anderen moest vertellen wat er was gebeurd. Dat was ons geheim. Als ik het wel zou doen, kwamen we allebei in de problemen," aldus de jongen in zijn verklaring.

Dat Jackson er zonder veroordeling vanaf kwam, stak officier van justitie Sneddon. Uit een onlangs gehouden interview met

de *Washington Post* blijkt, dat hij nooit is opgehouden met zijn onderzoek naar de handel en wandel van de muzikant. Bovendien hielp hij bij het aanpassen van de wet die Jackson elf jaar geleden de kans gaf zijn straf te ontlopen. Het is nu niet langer mogelijk een getuigenis af te kopen.

Opvallend is dat Michaels beroemde vrienden hem dit keer niet te hulp zijn geschoten. Stonden ze in 1993 in de rij om zijn onschuld te bepleiten, nu zijn ze erg stil. Liz Taylor (71) liet via een woordvoerder weten geen commentaar te hebben, terwijl Liza Minnelli (57) zei zich af te vragen 'of er toch niet iets van waarheid schuilt in alles wat er over Jacko wordt gezegd'. Ook zijn ex-vrouw Lisa Marie Presley, een rots in de branding tijdens de Jordan-crisis, is volgens een zeggsvrouw niet van plan haar mond open te doen.

Geller

Toch staat Jackson staat niet helemaal alleen in zijn strijd tegen de beschuldigingen die hem 24 jaar cel kunnen opleveren. Zijn vriend Uri Geller liet publiekelijk weten in zijn onschuld te geloven. En de Australische danser Wade Robson, die zijn eigen show heeft op MTV, zegt dat er niets van de verhalen klopt. Hij kwam in 1987, als vijfjarige, in contact met de zanger na het winnen van een Michael Jackson danswedstrijd. "Ook ik heb het bed gedeeld met hem, maar van ontucht is nooit sprake geweest," liet hij het Australische dagblad *The Herald Sun* weten. "Onze vriendschap had een creatieve basis. Hij inspireerde me mijn droom waar te maken."

Of het snel tot een rechtszaak komt, is zeer de vraag. Jackson heeft namelijk recht op een onpartijdige jury. Het samenstellen ervan kan maanden, zo niet jaren duren, omdat beide partijen ermee moeten instemmen.

D' / u N 10/1

Gavin Arvizo (13) is de naam van het 'slachtoffer'. Dit ex-kankerpatiënt (zijn aangetaste nier werd vorig jaar verwijderd) kreeg van Michael Jackson de bijnaam Rubba, naar een videospelletje dat beiden graag spelen. Hij is ook te horen op Michaels laatste studioalbum *Invincible* (2001). Daar zingt hij samen met Jacksons oudste zoon Prince Michael mee in het nummer *The lost children*. Ook was hij te zien in de controversiële documentaire *Living with Michael Jackson* van de Brit Martin Bashir, die in februari vorig jaar in Nederland werd uitgezonden.

In het werkstuk, dat in Amerika 27 miljoen kijkers trok - een record - zitten ze hand in hand voor de camera en legt de jongen zijn hoofd op de schouder van Jackson. Volgens Gavins moeder, een gescheiden vrouw, spreekt haar zoon de zanger aan met papa. Een eerste ontmoeting tussen het tweetal werd gearrangeerd door een liefdadigheidsinstelling, nadat de jongen had laten weten 'dat dan een droom werkelijkheid zou worden'.

De Amerikaanse muzikant Quincy Jones zorgde ervoor dat Gavin, samen met zijn broer, door Michael werd uitgenodigd op zijn landgoed Neverland. Volgens de Amerikaanse televisiezender Fox won de muzikant eerst het vertrouwen van de jongen om zich daarna, na het toedienen van wijn en slaappillen, aan hem te vergrijpen. Ondertussen werd de jongen op school vanwege zijn vriendschap met Wacko Jacko zo gepest dat hij in therapie moest.

De documentaire van Bashir werkte in Michaels nadeel. Ook omdat de zich met Peter Pan identificerende muzikant daarin liet weten dat er niets mis is met het delen van het bed met kinderen. Niet zo verrassend dus dat een leger van zeventig onderzoekers uitrukte nadat Gavin, tijdens een sessie met zijn therapeut, huilend had bekend tijdens die nachtjes door Michael te zijn misbruikt.

Neverland, met privé-dierenpark, speeltuin en theater, werd grondig onder handen genomen. Na een zoektocht van twee dagen, ook in twee andere huizen van de zanger, meende officier van justitie Tom Sneddon genoeg bewijzen te hebben om Jackson aan te klagen.

Een groot aantal videobanden en foto's is in beslag genomen. Ook zijn er brieven en gedichten gevonden die door Michael Jackson lijken te zijn geschreven en waaruit duidelijk zijn liefde voor Rubba spreekt.

Sneddon is geïrriteerd over een tv-interview met Jackson, waarin de zanger zich omstandig mocht verdedigen tegen de aantijgingen. Dit interview leidde ook nog tot enige ophef in medialand. De krant *New York Times* beschuldigde omroep CBS ervan de zanger hiervoor een miljoen dollar te hebben betaald. Zowel *CBS Nieuws* als zegslieden rond Michael Jackson ontkenden, maar de krant houdt vol dat het goed zat met zijn bericht.

Ook de zwarte afscheidingsbeweging Nation of Islam zorgde voor opwinding. Militanten hebben het leven en de financiën overgenomen van het eens zwarte maar nu verbleekte popidool, zo wil het gerucht. De Nation of Islam ontkende in een persbericht dat het een officiële zakenrelatie met de zanger heeft. Maar bij een bijeenkomst in Beverly Hills maandag over de financiële situatie van de zanger - die zou niet al te florissant zijn - was ook iemand van de Nation of Islam aanwezig.

En dan is er natuurlijk nog het verhaal over de mishandeling van Jackson op het politiebureau. Zijn familie beweerde dat hij was mishandeld, en Jackson zelf liet eind december in het interview met CBS een foto zien van een arm met een enorme bult erop. Hij beklagde zich dat hij 45 minuten was opgesloten in een wc-cel met poep op de vloer en muur. Niks van waar, aldus de County Sheriff, met video- en geluidsbanden als bewijsmateriaal. De reactie uit het Jackson-kamp: het gaat om wat er niet te zien is.

Documentaire

Inmiddels is ook duidelijk geworden dat de strafzaak tegen de 'King of Pop' aan het rolen is gebracht door de documentaire over Jackson van de Brit Martin Bashir. In het vorig jaar februari uitgezonden tv-programma onthulde een destijds 12-jarige jongen voor het oog van de wereld dat hij en Michael Jackson in dezelfde kamer hadden geslapen. Hij sliep in het bed en Jack-

son op de vloer. De documentaire bliet verdenkingen tegen Jackson nieuw leven in. De jongste van de vijf beroemde Jackson-broers werd tien jaar geleden ook al beschuldigd van kindermishandeling. In 1993 zou hij de 13-jarige Jordy Chandler seksueel hebben misbruikt. De telastlegging werd ingetrokken nadat Jackson een schikking had getroffen met de advocaten van Chandler. Volgens de media ging het om een bedrag van 25 miljoen dollar (bijna 20 miljoen euro).

Na genoemde documentaire moest deze jongen -Gavin genaamd- in therapie, en hij zou in juni aan zijn therapeut hebben verteld dat hij was misbruikt door de popster. De moeder van het voormalige kankerpatiëntje ontkende na de uitzending nog in alle toonaarden dat er sprake was van onoirbaar gedrag van Jackson, maar is nu getuige voor de aanklagers. Een onderzoek van de kinderbescherming in Los Angeles concludeerde vorig jaar dat verhalen over kindermisbruik ongegrond waren, maar volgens aanklager Sneddon (die ook de vorige keer betrokken was bij de afgeketste strafzaak) was dat geen echt onderzoek. Ook ontkent hij dat het de familie te doen zou zijn om de popster geld afhandig te maken, zoals Jackson en diens advocaat Geragos suggereren.

Bij de rechtbank in Santa Maria zullen zich morgen honderden fans verzamelen als steunbetuiging aan de popster, zo kondigde Michael's broer Jermaine van de week aan. De familie van Jackson gelooft in zijn onschuld. Hij „houdt van kinderen”, zeggen zijn ouders. Michael Jackson snapt nog steeds niet wat er mis aan is om in dezelfde kamer te slapen als een kind. In het interview met CBS zei hij: „Waarom niet? Als je een pedofiel bent, Jack the Ripper, of een moordenaar, dan is het geen goed idee. Maar dat ben ik niet.”

Ans Bouwmans

Wordt het proces een uitgestelde overwinning voor officier van justitie Thomas Sneddon jr. (63), of de rehabilitatie van Michael Jackson (45) als filantroop en kindervriend? De excentrieke King of Pop krijgt vanaf 16 januari tijdens het vooronderzoek van zijn zaak voor de rechtbank in Santa Barbara de kans om acht beschuldigingen van seksueel misbruik van een minderjarige te weerleggen.

Michael Jackson heeft alle schijn tegen. Het is niet de eerste keer dat hij van seksueel misbruik van kinderen wordt verdacht. Elf jaar geleden uitte de tandartszoon Jordan Chandler soortgelijke beschuldigingen. Dat het niet tot een rechtszaak kwam, was te danken aan de afkoopsom van 8 miljoen dollar die Michael aan de ouders van de toen 13-jarige Jordan betaalde.

Het was genoeg geld om de jongen voorgoed te laten zwijgen. Inmiddels wijst onderzoek uit, dat hij niet echt gelukkig is geworden van die vette bankrekening. Behalve dat Chandler vanaf de affaire constant is bewaakt, is hij vervreemd van zijn moeder en stiefvader. Hij blijkt niet in staat echte vrienden te maken en is afgewezen aan de universiteit. Hij brengt zijn dagen, veelal samen met z'n vader, door bij het zwembad van zijn huis. Volgens een oom is Jordan nog altijd niet over het voorval heen.

De verslagen over zijn vriendschap met Jackson spreken boekdelen. Het tijdschrift *Vanity Fair* wist de gesprekken van wachtmeester Deborah Linden met Jordan en zijn vader te bemachtigen. Daarin is sprake van gezamenlijk masturberen, oraal contact en het delen van de badkuip. "Michael vertelde me dat ik nooit aan anderen moest vertellen wat er was gebeurd. Dat was ons geheim. Als ik het wel zou doen, kwamen we allebei in de problemen", aldus de jongen in zijn verklaring. Volgens Jordan had Michael hem gezegd dat hij dat ook met andere jongens deed, maar dan niet zo ver ging.

Dat Jackson er zonder veroordeling vanaf kwam, stak Sneddon. Hij wordt door de schrijver-componist als kwade genius opgevoerd in *DS*, een nummer van zijn album *HIStory*.

Uit een onlangs gehouden interview met de *Washington Post* blijkt, dat de officier van justitie nooit is opgehouden met zijn onderzoek naar de handel en wandel van de muzikant. Bovendien hielp hij bij het aanpassen van de wet, die er elf jaar geleden voor zorgde dat Jackson zijn gevangenisstraf kon ontlopen.

Zo is het niet langer mogelijk een getuigenis af te kopen. De Californische rechtsgeleerde Col-

leen P. Gaffy, momenteel werkzaam aan de Londense vestiging van de Pepperdine Universiteit, liet onlangs weten dat een schriftelijk vastgelegde of op video opgenomen verklaring van een misbruikt kind in de rechtszaal zou moeten worden gehoord. Zelfs als het kind heeft besloten zijn medewerking in te trekken.

Opvallend is dat Michaels beroemde vrienden hem dit keer niet te hulp zijn geschoten. Stonden ze in 1993 in de rij om zijn onschuld te bepleiten, nu zijn ze erg stil. Liz Taylor (71) liet via een woordvoerder weten geen commentaar te hebben, terwijl Liza Minnelli (57) opmerkte 'zich af te vragen of er toch niet iets van waarheid schuilt in alles wat er over Jacko wordt gezegd'. Ook zijn ex-vrouw Lisa Marie Presley, een rots in de branding tijdens de Jordan-crisis, is volgens een zegsvrouw niet van plan haar mond open te doen.

Zijn vriend Uri Geller liet wel publiekelijk weten in zijn onschuld te geloven. Hij voegde er overigens aan toe dat hij Michael diverse keren had gewaarschuwd zijn houding tegenover kinderen te veranderen. "Mensen vinden zo'n gedrag ongepast."

De Australische danser Wade Robson, die zijn eigen show heeft op MTV en een contract voor drie films bij Disney, zegt zeker te weten dat er niets van de verhalen klopt. Hij kwam in 1987, als 5-jarige, in contact met de zanger na het winnen van een Michael Jackson-danswedstrijd. "Ook ik heb het bed gedeeld met Michael, maar van ontucht is nooit sprake geweest", liet hij het Australische dagblad The Herald Sun weten. "Onze vriendschap had een creatieve basis. Hij inspireerde me m'n droom waar te maken."

De 17-jarige Ahmed Elatab is eveneens overtuigd van Jacksons onschuld. In een gesprek met de New York Post onthulde hij dat Michael Jackson boven zijn theater een geheime slaapkamer heeft. "Maar ik heb hem tijdens mijn zes bezoeken aan Neverland nooit ontuchtige handelen zien verrichten met kinderen. Hij is vreselijk aardig en eigenlijk altijd zelf een kind gebleven. Zijn hele huis staat vol met speelgoed en hij beschikt over speelfilms die nog niet in de bioscoop zijn te zien. Als ik en andere kinderen op bezoek waren, brachten we vaak een bezoek aan de speelgoedwinkel. Daar gingen onze wensen dan in vervulling. Niets was te duur. Dat hij wel eens een masker droeg, kwam omdat hij zichzelf dan erg lelijk vond", aldus Ahmed.

Dankzij Robert Wegener, Jacko's ex-hoofd van de beveiliging, weten we dat op het nachtkastje een Mickey Mouse-telefoon staat en dat Michael tijdens een verblijf in Cannes zijn benedenburen bestookte met waterballonnen. "Dat die mensen, vaak getooid in dure avondkleding, doorweekt werden van het water, deerde hem niet. Hij vond het prachtig".

Volgens Wegener bezochten zeker driehonderd kinderen in die periode het landgoed. Michaels ex-zwager Jack Gordon, ooit getrouwd met LaToya, liet via CNN weten: "Wat mij opviel, was dat er altijd jongens werden uitgenodigd en dat hij de hele tijd aan ze zat. Als je mij vraagt of Michael Jackson een pedofiel is, dan zeg ik: absoluut."

Beiden zijn van mening dat zijn familie en zijn honderd man personeel, ondanks de vermoedens, hun mond hielden omdat ze financieel van hem afhankelijk zijn.

De man die in een zuurstoftank slaapt, cosmetische veranderingen aan zijn gezicht liet aanbrengen, lippenstift en mascara gebruikt en een voodoo-opperhoofd 42 koeien liet offeren om zo een vloek uit te spreken over 25 vijanden, was twee keer getrouwd. Eerst met Lisa Marie, de dochter van Elvis Presley, en daarna met verpleegster Debbie Rowe.

De huwelijken hadden geen ander doel dan Michael kinderen te schenken. Hoe blij hij met hen is, blijkt uit het verhaal rond de geboorte van zijn dochter Paris, zoals opgetekend in de documentaire van Bashir. "Ik wilde haar zo graag thuis hebben, dat ik na het doorknippen van de navelstreng een handdoek heb gepakt en naar huis ben gerend, hoewel delen van de placenta nog aan haar lichaam kleefden."

In november 2002 kreeg Michael de hele wereld over zich heen toen hij zijn jongste kind, de enkele weken oude Prince Michael II, uit een hotelraam in Berlijn liet bungelen. Het gerucht gaat dat hij inmiddels opnieuw is getrouwd met Alisha, een mohammedaanse. Volgens ingewijden is dat een daad om juryleden tijdens het proces om de tuin te leiden. "Als Michael laat zien dat hij is getrouwd en net als andere mannen een gezin onderhoudt, is de kans groot dat er bij de juryleden twijfel ontstaat over alles wat over hem wordt gezegd", aldus het Amerikaanse tijdschrift The Globe.

Of het snel tot een rechtszaak komt, is echter nog zeer de vraag. Michael, die wordt vertegenwoordigd door Mark Geragos en zijn beveiliging

Jackson laat Santa Maria koud

Door Antoinette Scheulderman

SANTA MARIA - Terwijl de media vechten om een plaats op de trappen van de rechtszaal en de CIA en de FBI in de hoogste staat van paraatheid zijn, laat het de inwoners van het Amerikaanse Santa Maria totaal koud dat het dorp vandaag het middelpunt is van wat al de 'Rechtszaak van de Eeuw' wordt genoemd: die tegen Michael Jackson.

De straten van het Californi-

sche gehucht zijn uitgestorven. Alleen rondom de rechtbank van Santa Maria bruist het. De gebouwen worden verlicht door blinkende televisiewagens met enorme satellieten op het dak. NBC, ABC, CNN, de BBC, ZDF en een rits lokale zenders vechten om de 450 parkeerplaatsen die de gemeente voor de media beschikbaar heeft gesteld. Maar niets is voor niets. Vanaf vandaag tot met 19 januari kost een parkeerplek er 250 dollar per dag. Toch is het dringen, ook bij de au-

geheime ingang gemaakt, maar ook al gaf zijn personeel hoog op van de man die zij de Boss noemen, Jackson verscheen nooit.

Toen Funck drie maanden later werd gevraagd ook het nieuwjaarsfeest van de Neverland-crew te cateren, weigerde hij. Funck ging liever naar het Aardbeienfeest, het succesnummer waar jaarlijks heel Santa Maria voor uitloopt.

Ook Octavio Rodriguez haalt zijn schouders op over het mediacircus om de hoek, waar reporters van Entertainment Tonight en CNN op donderdagmorgen - als de plaatselijke krant Santa Maria Times praktische tips geeft over hoe de gekte te ontlopen (vermijd Cook Street!) - al 'hun' terrein proberen af te bakken met plakband en verf en waar een mobiel snackkloket vooralsnog de enige lokale poging is om een commercieel slaatje uit de Jackson-hype te slaan. Het zusje van Rodriguez werkt in de plaatselijke Toys 'r Us, die door Jackson regelmatig met nachtelijke bezoeken wordt vereerd.

Rodriguez: „Vaak is hij met kinderen en geeft hij zo duizenden dollars uit." Ook in de lokale antiekwinkel en de dierenpeciaalzaak, waar hij zijn blonde slang Madonna kocht, is *The Gloves* een graag geziene gast.

Of hij schuldig is of niet, doet ook Rodriguez niks. Bovendien is het niet de eerste keer dat Jackson in Santa Maria verschijnt: vorig jaar was hij er nog, vanwege een beschuldiging van contractbreuk. Toen was Clint Lund wel even gaan kijken. Met zijn getatoeëerde nek, bovenarmen en onderbenen is Lund op het eerste gezicht geen prototype Jackson-fan. Toch heeft hij een zwak voor de getormenteerde King of Pop. „In de auto-onderdelenzaak waar ik werk, maken we de grap: waarvoor wordt hij nu weer aangeklaagd? Maar eigenlijk heb ik met hem te doen. Er zijn heel veel geldwolven op de wereld en die zouden God zelf nog exploiteren als ze daar rijk van konden worden."

Geld, racsime of een persoonlijke vendetta van openbaar aanklager Tom Sneddon, over wie Jackson ooit de ronduit grove song D.S. (I bet he never had a social life any-

toverhuur. Zeker omdat vandaag ook nog eens 10.000 fans arriveren. Bovendien blijken er in Santa Maria precies twee taxi's rond te rijden.

De bewoners begrijpen die invasie van media en fans niet: „Waarom wil iedereen toch ineens hier zijn en in Neverland? We hebben hier toch prachtige wijnvelden, die zijn veel interessanter." En: „De vaste grap is hier: waarvoor wordt hij nu weer aangeklaagd?"

Op pagina 23 Jackson vaste klant in Santa Maria

way/you think he brother with the the KKK?) schreef. Ingrediënten te over voor een ware soap omtrent het leven van de dansende persoonlijkheidsstoornis, die door de likkebaardende media al is omgedoopt in de Thriller van Neverland. Een soap waaraan Joanna Fumia niet kan ontsnappen.

Proces Michael Jackson morgen van start

De rechtszaak tegen de Amerikaanse zanger Michael Jackson, die wordt verdacht van meermalig seksueel misbruik van een minderjarige jongen, gaat morgen van start. Tegen welke beschuldigingen de popster zich precies moet verdedigen, moet tijdens de eerste zitting naar voren komen. Als Jackson schuldig wordt bevonden, hangt hem tot 24 jaar celstraf boven het hoofd. FOTO: EPA

Ze woont op Miller Street, recht tegenover de rechtbank. Maar de ontknoping zal haar een zorg zijn. Als al die dubbelgeparkeerde journalisten maar zo snel mogelijk weer weg zijn. „Op vrijdag wordt hier altijd het vuil opgehaald en als de straat zo vol staat, kan de vuilniswagen er niet meer langs."

Zaak Michael Jackson

Aanklacht
• 7 x seksueel misbruik van de jongen Gavin Arvizo (13) in de periode 7 feb - 10 mrt 2003.

1 dag nadat Jackson en Arvizo intiem waren te zien in de documentaire *Living with Michael Jackson*.

• 2 x toedienen van alcohol om de jongen te misbruiken.

Jury
Het vinden van een onpartijdige jury kan maanden duren.

Vonnis
Maximaal 24 jaar.

Rechter
Rodney S. Melville

© Algemeen Dagblad / IS, BD

Advocaat van Jackson Mark Geragos

Aanklager Thomas Sneddon Jr. (Officier van Justitie)

LOS ANGELES — Michael Jackson woont niet meer in Neverland, zijn ranch met pretpark in Santa Barbara. «Voor mij is het geen thuis meer. Ik zal er nog wel eens op bezoek gaan, maar ik wil er niet meer wonen», zegt Jackson. De zanger, die moet terecht staan op beschuldiging van kindermisbruik, is verhuisd naar een tienduizend vierkante meter groot landgoed in Beverly Hills. De mediastorm in de VS rond het proces neemt intussen nog steeds toe.

PHILIPPE GHYSSENS

«Nu woont hij dicht bij zijn familie», zei Bryan Oxman, advocaat van de familie Jackson, over de verhuis. De ouders van Michael, Joe en Katherine, wonen in San Fernando Valley, op een boogscheut van Beverly Hills. De «king of pop» had geen zin om in Neverland te blijven, zegt hij, sinds de politie er op 18 november een grootscheepse huiszoek-

Ooit een gevierde popster, maar de afgelopen tien jaar voornamelijk problemen. Een overzicht.

1993: Jackson wordt voor de eerste keer aangeklaagd voor misbruik van de 13-jarige Jordan Chandler. Jackson schikt. In de nasleep van de affaire verliest hij zijn sponsorcontracten met Pepsi en Hyundai. Dezelfde aanklager als destijds, Tom Sneddon, sleept hem nu weer voor de rechter.

1994: Jackson trouwt de dochter van Elvis, de eerste echte King, wiens carrière hij altijd nauwgezet heeft gevolgd. Lisa Marie Presley en Jackson gaan, achtervolgd door

verhalen in de tabloïds, al snel weer uit elkaar.

1996: Zijn nieuwe vrouw heet Debby Rowe, een assistente van Jacksons plastisch chirurg. Ze hebben samen twee kinderen, Prince Michael 1 en Paris, maar Jackson is waarschijnlijk niet de biologische vader. Drie jaar later scheiden ze.

2002: Jackson hangt zijn jongste zoon, Prince Michael 2, gewikkeld in een laken over de rand van een balkon van een Berlijns hotel en wordt meteen beschuldigd van kindermishandeling. Ook dit kind is niet van hemzelf, geeft hij later toe.

2003: In de tv-documentaire van Bashir,

overlaat aan de omstreden zwarte afscheidingsbeweging The Nation of Islam, heeft namelijk recht op een onpartijdige jury. Het samenstellen ervan kan maanden, zo niet jaren, duren omdat beide partijen ermee moeten instemmen. De rechter is al wel bepaald. Dat wordt Rodney S. Melville (62).

waar in de VS alleen al 27 miljoen mensen naar kijken, zegt Jackson zijn bed te delen met 'heel veel kinderen die niet zijn eigen zijn.'
2003: In november vallen 80 agenten zijn ranch Neverland binnen en nemen documenten, videobanden en gedichten mee. Kort daarna wordt Jackson aangeklaagd, wederom voor misbruik van een minderjarige jongen. Na betaling van drie miljoen dollar is hij vrij op borgtocht.

Sterren in seksschandalen

Michael Jackson werd al eerder beschuldigd van kindermisbruik. Hoe verging het andere sterren in seksschandalen?

AD 16/1

1957
Jerry Lee Lewis
Trouwde zijn 13-jarig nichtje Myra Brown. De fans liepen weg maar het stel bleef nog 13 jaar bij elkaar.

1983
Bill Wyman
De bassist van de Stones, destijds 47, viel voor het 13-jarige model Mandy Smith. Ze trok bij hem in en toen Mandy in 1988 18 werd, volgde een huwelijk dat 17 maanden stand hield.

1992
Bokser Mike Tyson
Werd schuldig bevonden aan verkrachting van de 19-jarige Miss Black America; Desiree Washington. Tyson kreeg 6 jaar gevangenisstraf, betaalde 30.000 dollar en moest in therapie. Na 3 jaar kwam hij vrij.

De politiefoto bij Michaels arrestatie op 20 november vorig jaar.

Santa Barbara County Sheriff's Dept.

11/20/2003
Photo Image of:
NAME: JACKSON, MICHAEL M
RAC: AGE: 45
DOB: 1958 WGT: 120
HGT: CMP:
BLD: EYE:
HAIR: 621785
MKS:
BOOK:

1993
Michael Jackson zou een seksuele relatie hebben gehad met Jordan Chandler (13), zoon van een rijke tandarts te Hollywood. De jongen trok de aanklacht op eens in, zodat er geen uitspraak kwam. Jackson zou daarvoor 8-17 miljoen dollar hebben betaald.

2003
Basketballer Kobe Bryant (25) zou in een hotel in Colorado een 19-jarige receptiemedewerkster hebben verkracht. Bryant geeft overspel toe, maar houdt het op seks met instemming. De zaak loopt nog.

2003
Pete Townshend, gitarist van The Who, had kinderporno in bezit. Townshend pleitte schuldig, maar zag zijn bezoek aan een kinderpornosite als research, omdat hij als kind seksueel mishandeld zou zijn. Townshend is op borgtocht vrij.

1995
Acteur Hugh Grant liet zich in zijn auto oraal bevredigen door prostituee Divine Brown. Hij werd via een snelrechtprocedure veroordeeld. Grant betaalde 1100 dollar, kreeg 2 jaar voorwaardelijk en moest een cursus over aids volgen.

1996
Mia Farrow beschuldigde **Woody Allen** van ontucht met hun adoptiekind Dylan (7). Allen won, maar verloor de voogdij vanwege zijn relatie met Farrow's adoptiekind Soon-Yi vanaf haar 17de. In 1997 trouwden Allen (63) en Soon-yi (27).

1998
George Michael werd gearresteerd in een toilet in een park te Beverly Hills en veroordeeld wegens onzedelijk gedrag in het openbaar. Welke handelingen de zanger precies had verricht bleef tijdens de rechtszaak onbekend.

1999 en 2002
Gary Glitter
1999: zat 2 maanden vanwege kinderporno. 2002: Vestigde zich in Cambodja, maar verliet dat land na beschuldigingen van kindermisbruik. Keerde later terug maar werd meteen uitgezet wegens misbruik van jongens.

2003
R. Kelly heeft enkele aanklachten van seksuele activiteiten met minderjarigen buiten de rechtszaal opgelost. In een nog lopende zaak in Chicago gaat het om foto's en een seksvideo waarin de zanger te zien is met een minderjarig meisje.

© Algemeen Dagblad 160104 /fna Schooli, Bart-Jan Dekker

king hield. Hij heeft een afkeer gekregen van het landgoed. «Ze gebruikten messen om mijn matrassen open te snijden», aldus Jackson, die nooit meer in Neverland wil wonen. «Het is geen thuis meer, alleen nog een huis.» De popster wordt ervan beschuldigd een kankerpatiëntje van twaalf misbruikt te hebben op de ranch. Hij werd na de betaling van een borg van drie miljoen dollar (2.738.476 euro) vrijgelaten. Op 16 januari wordt hij voor de rechter voorgeleid. Dan wordt beslist wanneer het proces kan beginnen. Jackson heeft de beschuldigingen afgedaan als een «grote leugen». Volgens het weekblad People is Jackson in december al met zijn drie kinderen naar het huurpand in Beverly Hills verhuisd. Hij beschikt erover een filmzaal, een tennisveld, zwembaden maar geen dierentuin. «Hij heeft wel uitzicht op een speeltuin», merkt People op. Het landgoed is twintig miljoen dollar (18.256.500 euro) waard.

ADVOCAAT MOET ZWIJGEN
Intussen wil het openbaar ministerie van Santa Barbara, waar Jackson zal terechtstaan, dat alle mensen die betrokken zijn bij de zaak zich in de toekomst van commentaar zouden onthouden. Vooral de advocaat van de beschuldigde, Mark Geragos, moet zwijgen, vindt aanklager Tom Sneddon. Hij

vreest dat de uitlatingen van de advocaat de leden van de jury zullen beïnvloeden. Geragos heeft alvast een motie ingediend om het verzoek ongedaan te maken. Op 16 januari, de dag dat Jackson wordt voorgeleid, zal de rechter een uitspraak doen. Hij moet zich dan ook uitspreken over het verzoek van de New York Times, CNN, Fox News, ABC, CBS en NBC om de juridische documenten vrij te geven over de huiszoeking in Neverland. Het gaat om de tekst van het huiszoekingsbevel, een verklaring waarin justitie uitlegt waarom zij een huiszoeking gerechtvaardigd acht en een lijst met voorwerpen die in Jacksons villa in beslag zijn genomen. Nog voor een datum voor het proces is vastgelegd, woedt de mediastorm al in volle hevigheid. Procureur Sneddon heeft een pbureau onder de arm genomen om de communicatie te stroomlijnen en op de site van zijn gerechtshof geeft hij in interviewvorm antwoorden op de meest gestelde vragen van de media. Zo vertelt Sneddon dat het slachtofferje waarschijnlijk zal gehoord worden op het proces. Hij noemt de moeder van het kind, volgens sommige bronnen enkel uit op geld, «geloofwaardig.» Voor de hoorzitting van volgende week kunnen media via de site van het gerecht al zitplaatsen reserveren.

KOMISCHE FILM
De zanger laat zijn juridische problemen intussen niet aan zijn hart komen. Hij speelt een geheim agent in de komische film *Miss Cast Away*. De film gaat over 30 schoonheidskoninginnen die proberen te overleven nadat hun vliegtuig is neergestort op een onbewoond eiland.

Jackson-fans naar rechtszaak

LOS ANGELES ■ Fans van Michael Jackson wonen morgen massaal de rechtszaak tegen hun idool bij. De 45-jarige popster moet in Santa Maria (Californië) voor de rechter

verschijnen wegens beschuldiging van kindermisbruik. Duizenden gefortuneerde fans hebben busreizen georganiseerd, zodat zoveel mogelijk belangstellenden hun

idool kunnen steunen. De fans komen vanavond samen om spandoeken te maken. Diverse hotels bieden speciale arrangementen aan en geven korting aan Jackson-fans.

Fans van Michael Jackson bereiden tegenoffensief voor

LOS ANGELES — Familieleden en fanclubs van Michael Jackson uit alle delen van de Verenigde Staten organiseren vrijdag, als de zanger wordt voorgeleid, een grote aanhankelijkheidsbetuiging. Honderden Jackson-fans zullen naar Santa Maria in Californië reizen om hun idool te steunen bij zijn voorgeleiding. Jackson wordt verdacht van seksueel misbruik van een minderjarig jongetje en het toedienen van een bedwelmend middel en moet vrijdag in gaan op de vraag of hij zich schuldig of onschuldig acht aan de hem door justitie ten laste gelegde fei-

ten. Ook een groot aantal familieleden zal Jackson voor en tijdens de voorgeleiding bijstaan. De familie en enkele managers hebben bovendien een initiatief aangekondigd om de zakelijke belangen van de aangeslagen Jackson tijdelijk te behartigen. Jackson is na zijn aanhouding onder betaling van een borgsom van drie miljoen dollar voorlopig in vrijheid gesteld. SPITJ 13-1 (AP)

sieploegen uit de hele wereld. De megapopster wordt beschuldigd van misbruik van een jongen. Hij zou onder meer hebben gemasturbeerd in bijzijn van de inmiddels 14-jarige knaap, die tegen zijn wil alcohol was toegediend. Michael J. (45) ontkent in alle toonaarden. Hoewel hij toegeeft meerdere malen met kinderen het bed te hebben gedeeld, benadrukte hij dat van seksuele handelingen nimmer sprake was. Het zou gaan om zuiver platonische relaties.

Familie

In de rechtszaal was inmiddels Michaels voltallige familie aanwezig. Vader en moeder Jackson, broers en zusters, waaronder Jermaine en Janet. De familie stelt zich als één blok achter hun in opspraak geraakte bloedverwant.

Na een berisping van rechter Rodney Melville dat Michael twintig minuten te laat was, werd de aanklacht voorgelezen. 's Werelds beroemdste popster antwoordde simpel met 'onschuldig' op de tenlastelegging, die is samengesteld door openbaar aanklager Tom Sneddon en sheriff Jim Anderson van het district Santa Barbara. De chaos in Santa Maria werd tijdens de zitting nog gro-

door Pieter Nijdam
SANTA MARIA, zaterdag
De beheerder van een parkeerplaats in het Californische stadje Santa Maria beleefde gisteren gouden tijden. Zonder met de ogen te knippen betaalden automobilisten grif 250 dollar voor een van de schaarse plaatsjes die uitzicht boden op de kleine rechtbank waar Michael Jackson zijn onschuld verklaarde.

Duizenden fans hadden zich in Santa Maria verzameld om hun idool een hart onder de riem te steken. Onder luid gejuich stapte Wacko Jacko vanuit zijn zwarte Cadillac terreinwagen het gebouw binnen, dat hermetisch was afgesloten voor al te opdringerige fans. Begeleid door society-advocaat Mark Geragos schudde de in blauwe blazer geklede Michael links en rechts handen van dolenthousiaste fans. Buiten de rechtbank was het een grote wirwar van kabels van televi-

ter toen in het stadje de zogenoemde 'karavaan van liefde' uit Los Angeles arriveerde. De protestkaravaan van tientallen touringcars was samengesteld door leiders van mensenrechtenorganisaties uit L.A., die nog een appeltje hadden te schillen met de impopulaire conservatief Sneddon.

Nadat Michael onder begeleiding van bewakers van de 'Nation of Islam'-beweging het pand was uitgeleid en weer koers had gezet naar zijn ranch Neverland, sprak Jermaine Jackson de honderden journalisten uit binnen- en buitenland toe. Volgens hem missen de negen aanklachten tegen zijn jongere broer iedere grond en gaat het om een pure lastercampagne, bedoeld om de megaster 'voor eens en altijd' te beschadigen. Als rechter Melville de 'koning van de pop' schuldig verklaart, kan hij tot 24 jaar gevangenisstraf worden veroordeeld.

Volgens Jacksons topadvocaten Mark Geragos en Benjamin Brafman - die naam maakten met de verdediging van actrice-kleptomane Winona Ryder en rapper Puff Daddy - zal het zover niet komen. De beide raadslieden zeggen een keiharde zaak te hebben. In afwachting van de definitieve zitting mag Michael het land niet verlaten. Hij heeft zijn paspoort moeten inleveren en een borgsom betaald van 3 miljoen dollar.

Jackson: Ik ben onschuldig

SANTA MARIA/GPD - Michael Jackson is zijn rechtszaak wegens kindermisbruik gisteren slecht begonnen. De popster verscheen twintig minuten te laat in de rechtbank in Santa Maria (Californië) en kreeg daarvoor een uitbrander. „Dit is een belediging voor de rechtbank”, zei rechter Rodney Melville.

De eerste zitting duurde precies vijf minuten. Alleen de negen aanklachten tegen Jackson (45) werden gisteren voorgelezen en de datum van de volgende procesdag bepaald: 13 februari. Zeven aanklachten tegen hem betreffen kindermisbruik en twee het toedienen van 'een bedwelmend middel', ofwel alcohol. „Het zijn grote leugens. Ik ben onschuldig”, verklaarde Jackson.

De popster moest zich voor aanvang van het proces met zijn bodyguards en advocaten een weg banen door een haag van nieuwsgierigen om de rechtbank te kunnen bereiken. Meer dan duizend fans hadden zich verzameld in de straten van het Californische stadje om de zanger steun te betuigen en

een glimp van hem op te vangen.

Jackson, gekleed in een donker kostuum, verschoot zich aanvankelijk onder een paraplu, hoewel de zon volop scheen. Fans schreeuwden 'Michael is onschuldig, Michael is onschuldig'. De 'King of Pop' zwaaide daarop enkele malen voorzichtig naar de menigte, begon handen te schudden, maakte vredesgebaren en gaf cameramensen aanwijzingen hoe ze hem moesten filmen.

De strafzaak tegen Michael

SANTA MARIA, zaterdag
In Santa Maria in Californië is gisteren de rechtszaak wegens seksueel misbruik van een minderjarige begonnen tegen Michael Jackson.

Zonder omwegen verklaarde de popster zich 'onschuldig' aan negen hem ten laste gelegde wetsovertredingen: onzedelijke handelingen met een kind van onder de 14 en het toedienen van roesmiddelen (alcohol).

Honderden fans wachtten Jackson bij de rechtbank op. Ze juichten hem toe toen hij na het voorlezen van de aanklacht in voorlopige vrijheid werd gesteld op een borgsom van 3 miljoen dollar.

Jackson is aan het rollen gebracht door de documentaire over hem van de Brit Martin Bashir. In het vorig jaar februari uitgezonden tv-programma onthulde een destijds 12-jarige jongen voor het oog van de wereld dat hij en Michael Jackson in dezelfde kamer hadden geslapen. Hij sloep in het bed en Jackson op de vloer. De documentaire bliet verdenkingen tegen Jackson - die eerdere aantijgingen van kindermisbruik afkocht - nieuw leven in. Op 18 december werd hij officieel aangeklaagd. Na betaling van een borgtocht van 3 miljoen dollar (2,4 miljoen euro) werd hij voorlopig vrijgelaten.

De familie van Jackson, die gisteren ook aanwezig was in de rechtszaal, gelooft in zijn onschuld. Michael 'houdt van kinderen', zeggen zijn ouders. De ster zelf zegt ook nu nog niet te begrijpen wat er mis aan is om in dezelfde kamer te slapen als een kind. Onlangs zei hij in het interview met het Amerikaanse televisiestation CBS: „Waarom niet? Als je een pedofiel bent, Jack the Ripper, of een moordenaar, dan is het geen goed idee. Maar dat ben ik niet.”

Zaak-Jackson begint met reprimande

SANTA MARIA - Michael Jackson is de rechtszaak die tegen hem is aangespannen in het Californische stadje Santa Maria, niet erg slim begonnen. *The King of Pop* arriveerde twintig minuten te laat. Het is niet ongebruikelijk voor een ster van zijn kaliber, maar rechter Rodney S. Melville liet meteen weten, dat hij van dergelijke sterallures niet gediend is.

„Meneer Jackson, u bent hier verkeerd begonnen. Het is een belediging van de rechtbank.”

(Van onze redactie buitenland)
AMSTERDAM - Een 'karavaan van liefde' trok vandaag naar Santa Maria: familieleden en fans van Michael Jackson, leden van de militant zwart-Amerikaanse organisatie Nation of Islam en een uitgebreid juridisch team om de popzanger bij te staan bij de eerste keer dat hij in de rechtszaal moet verschijnen.

Zij voegden zich bij het internationale medialeger dat zijn kampen al had opgeslagen in dit kleine stadje in Californië - voor een parkeertarief van 250 dollar per dag. 'Kamp OJ' wordt het al genoemd, in een verwijzing naar het proces tegen O.J. Simpson, bijna tien jaar geleden. De vergelijking met die *celebrity*-zaak klinkt alom: ook toen waren de internationale media compleet

zei Melville.

Zoals verwacht ontkende Jackson de beschuldigingen. De negen klachten tegen hem werden voorgelezen: zeven betreffen kindermisbruik en twee het toedienen van 'een bedwelmend middel' - alcohol - aan kinderen. „Het zijn leugens, ik ben onschuldig,” luidde zijn reactie. Na betaling van drie miljoen dollar (2,4 miljoen euro) kon hij weer gaan. De volgende procesdag is op 13 februari. De hele zitting duurde amper vijf minuten.

Jackson (45) moest zich met zijn body-

guards een weg banen door busladingen fans en journalisten, die zich voor de rechtbank in het anders zo rustige stadje hadden verzameld om steun te betuigen aan hun held. 'Houd vol Michael' en '100 procent onschuldig' was de tekst op twee van de spandoeken, die de fans bij zich hadden.

Jackson was gekleed in een donker kostuum en verschoot zich aanvankelijk onder een paraplu, hoewel de zon volop scheen. Even later zwaaide hij naar zijn fans en gaf hij cameramensen aanwijzingen hoe ze hem

Karavaan van liefde voor de verdachte, Michael J.

in de ban van de rechtszaak tegen een Amerikaanse superster.

Het gevoel van déjà-vu wordt nog versterkt door de opvallende aanwezigheid van Macia Clark. Zij was de aanklagster die Simpson (vergeefs) probeerde veroordeeld te krijgen wegens moord op zijn ex-vrouw Nicole Brown. Nu treedt ze op als verslaggeefster voor, let op, het televisieprogramma *Entertainment Tonight*.

Inwoners van Santa Maria maken gebruik van de Jackson-invasie om de lokale economie een impuls te geven: rond de rechtszaal zijn allerlei snack-stands verschenen met koffie, muffins, hotdogs en bagels.

Tegen Michael Jackson is een aanklacht van zeven punten ingediend, allemaal terug te voeren op het misbruik van een jongen die logeerde op zijn ranch Neverland. Jackson, die heeft

toegegeven kinderen in zijn kamer en soms ook in zijn bed te laten slapen, ontkent dat hij zich ooit heeft schuldig gemaakt aan seksueel contact met minderjarigen.

Volgens de zanger is de aanklacht een 'monsterlijke leugen', die tijdens deze rechtszaak ontkend zal worden. „Leugens sprinten, maar de waarheid loopt de marathon,” aldus Jackson. Gisteren maakte hij bekend

dat hij de New-Yorkse advocaat Benjamin Brafman aan zijn verdedigingsteam heeft toegevoegd. Brafman wist in 2001 vrij spraak te bewerkstelligen voor de rapper P. Diddy - voorheen Puff Daddy - die werd verdacht van illegaal wapenbezit.

Fans zijn uit de hele wereld toegestroomd om hun idool bij te staan. De BBC citeert een Myra uit Amsterdam, die zegt: „In plaats van Michael keer op keer onderuit te schoppen, zouden we hem moeten omhelzen.”

De fans keren zich woedend tegen aanklager Tom Sneddon, die tien jaar geleden ook al probeerde Jackson te vervolgen wegens kindermisbruik. „Sneddon, wij zijn hier” staat op spandoeken, en: 'Wij houden van Michael'.

Fans uit heel de wereld naar Jackson

Door onze correspondent Marc Guillet

NEW YORK - Fans door-dik-en-dun van popster Michael Jackson maken zich op om naar Californië te reizen om hem te steunen tijdens het proces wegens seksueel misbruik van een minderjarige jongen. De supporters van de excentrieke King of Pop komen behalve uit alle windstreken van de Verenigde Staten, ook uit Nederland, Japan, Italië, Frankrijk en andere Europese landen.

De 45-jarige entertainer wordt vrijdag voor de rechtbank in Santa Maria voorgeleid. Hij zal dan officieel voor de rechter moeten verklaren of hij schuldig of onschuldig is aan de zeven beschuldigingen in de tenlastelegging, waaronder onzedelijk gedrag met een

jongen van 14 jaar. Jackson heeft de beschuldigingen tegen hem categorisch tegengesproken. Mark Geragos, hoofd van het team van Jacksons advocaten, noemt het strafproces tegen zijn cliënt 'ingegeven door wraak en geldzucht'.

De fans zullen zich morgen in Los Angeles verzamelen om de laatste details van hun aanhankeleijkheidsbetuiging uit te werken. Ze zijn van plan om met een stoet van bussen en auto's - de 'Karavaan van de Liefde' gedoopt - van LA naar de kleine rechtbank in Santa Maria te trekken.

Niet alleen fans, maar ook vrienden en familieleden van de in juridische problemen verkerende popster willen massaal aanwezig zijn om Jackson moreel te steunen. Zijn broer Jermaine ver-

klaarde: „Mijn broer is 1000 procent onschuldig en onze familie is dankbaar voor alle steun en geboden.”

Jermaine treedt steeds vaker op als woordvoerder voor Michael, sinds diens zeggman Stuart Bakerman eind december uit protest opstapte. Hij zei 'strategische meningsverschillen' te hebben met de zanger over de manier waarop hij met de media omgaat. Jackson, die drie kinderen heeft, zei kort nadat hij op 18 december was aangeklaagd wegens seksueel misbruik van een jongentje dat hij niets verkeerd zag in het slapen met kinderen.

De veiligheidsmaatregelen bij de kleine rechtbank van Santa Maria zijn uiterst streng en uitgebreid met metaaldetectoren. Er

zijn slechts 60 zitplaatsen in de rechtszaal. Uit heel de wereld stromen cameraploegen en journalisten toe om verslag te doen van het proces, dat naar verwachting meer publiciteit zal trekken dan de dubbele moordzaak tegen O.J. Simpson in 1994. Tot grote teleurstelling van de tv-zenders heeft rechter Rodney Michelle besloten geen camera's toe te laten in de rechtszaal.

Aan de vooravond van de rechtszaak houden allerlei adviseurs van Michael Jackson diverse strategische sessies in het exclusieve Beverly Hills hotel. Niet alleen zijn juridische, maar ook zijn financiële problemen worden doorgelicht. Volgens sommige waarnemers zou Jackson bijna bankroet zijn. Behalve advocaten en financiële ad-

Rechtszaak tegen Michael Jackson begonnen

16/1, ANP

SANTA MARIA (ANP) - De rechtszaak tegen van seksueel misbruik verdachte popster Michael Jackson is vrijdag begonnen in het Amerikaanse Santa Maria (Californië). De 'King of Pop' zei tegen de rechter onschuldig te zijn.

De opening van de rechtszaak werd bijgewoond door familieleden als Jermaine en Janet Jackson. Beelden van de enigszins chaotische aankomst van de 45-jarige 'King of Pop' werden rechtstreeks uitgezonden door talrijke Amerikaanse en buitenlandse televisiestations, die zich massaal voor het gerechtgebouw hadden verzameld. Op de Dam in Amsterdam kwamen vrijdagmiddag enkele tientallen Michael-fans bijeen om de zanger steun te betuigen. Michael Jackson arriveerde overigens 20 minuten te laat in het gerechtgebouw voor een eerste, korte voorgeleiding. Rechter Rodney Melville tikte de artiest daarvoor op de vingers en hij droeg de multimiljonair op de volgende keer op tijd te zijn. De zaak zal worden hervat op 13 februari.

Arrestatie

In november werd 'Wacko Jacko' gearresteerd na aantijgingen dat hij een destijds 12-jarige jongen op zijn landgoed Neverland meerdere keren zou hebben misbruikt. Mocht hij schuldig worden bevonden, dan riskeert de zanger een gevangenisstraf van maximaal 24 jaar.

Kort voor het begin van het proces kwamen nieuwe bijzonderheden naar buiten over Jacksons vermeende seksuele handelingen. De Amerikaanse nieuwszender CNN meldde dat in de aanklacht staat dat Jackson masturbeerde in aanwezigheid van de nu 14-jarige jongen. CNN zei de informatie te hebben van mensen die bij het

Michael Jackson

viseurs zijn er ook vertegenwoordigers van de controversiële zwarte beweging Nation of Islam. Die zegt geen officiële band te hebben met Jackson, maar hem wel alle goeds te wensen.

Op de Dam in Amsterdam komen vrijdagmiddag om drie uur Michael Jackson-fans bijeen om hun idool 'moreel te ondersteunen'.

Maria, Californië. Mocht hij schuldig worden bevonden, dan wacht hem een onaanvaardbare gevangenisstraf. Bovendien staan pedofielen daar zeer laag in aanzien, hetgeen een onpretentieve behandeling door medegevangenen tot gevolg kan hebben.

steun voor Michael
Fans van Michael Jackson betuigen steun aan de popzanger, die in de Verenigde Staten wordt beschuldigd van seksueel misbruik van een kind. Jackson zelf houdt vol onschuldig te zijn. Hij moest gisteren voor de rechter komen in Santa Maria, Californië.

FOTO: TOUSSAINT - KLUITERS

onderzoek in de zaak betrokken waren.

Voor de zaak bestaat enorme belangstelling van de media uit de hele wereld. Voor een parkeerplaats bij de rechtbank, die normaal gratis is, moeten automobilisten tijdens het proces 250 dollar per dag (bijna 200 euro) neertellen.

Geactualiseerd om 18.37 uur

Michael Jackson arriveert voor rechtszaak
16/1, ANP

SANTA MARIA (ANP) - De van seksueel misbruik verdachte popster Michael Jackson heeft zich vrijdagmiddag gemeld voor het begin van zijn rechtszaak in het Amerikaanse Santa Maria (Californië). Jackson zal bepleiten onschuldig te zijn, aldus zijn advocaat. Beelden van de aankomst van de 'King of Pop' werd rechtstreeks uitgezonden door talrijke Amerikaanse televisiestations, die zich massaal voor het gerechtgebouw verzameld hebben. Op de Dam in Amsterdam zijn

Michael Jackson in court, maar waar gaat dit over?

Popster Michael Jackson meldde zich gisteren voor het begin van zijn rechtszaak.

Door onze correspondent
MARC CHAVANNES

WASHINGTON, 17 JAN. Saddam Hussein had gisteren rustig kunnen ontsnappen en een ommetje maken over de markt van Bagdad. Tv-kijkend Amerika had het niet gemerkt. Er waren belangrijker zaken te bekijken. Alle camera's stonden voor het gerechtgebouw in Santa Maria, Californië. Spannend, spannend, spannend.

Showbusiness was het zeker. Als Michael Jackson een cent kreeg voor iedere seconde zendtijd en iedere gedrukte letter die de laatste maanden zijn gewijd aan zijn justitiële problemen, dan zou hij

vrijdagmiddag enkele tientallen Michael-fans bijeengekomen om de zanger steun te betuigen.

zijn schuld kunnen aflossen en de hele wereld kunnen uitnodigen voor een glaasje ranja op Neverland, zijn kermislandgoed in Los Olivos, Californië.

Geen televisiezender wilde het missen: Jackson die bij prachtig weer op zijn auto een dansje maakte onder een zwarte paraplu, nadat hij binnen was beschuldigd van misdrijven die hem zo 20 jaar de cel in kunnen sturen. De fans moesten elkaar vasthouden om niet flauw te vallen. Waar gaat dit over?

Het voetenwerk had niet meer de onnavolgbare kwaliteit uit de tijd van 'Thriller' en 'Billie Jean'. Dit optreden had ook een ander doel. De popzanger, die volgens *Entertainment Weekly* sinds 1991 geen relevante song meer heeft voortgebracht, bepleitte zijn eigen zaak. Michael Jackson was heer en meester van een even bizar als

uniek-Amerikaans ritueel: 'celebrity justice'.

Dat werkt zo. Omdat het Michael Jackson is, is het nieuws. Omdat het strafrecht is, is het groot nieuws. En omdat al het andere nieuws oud, ingewikkeld of saai is, is het permanent nieuws. De 'juridische correspondent' schakelt over naar onze man bij de voordeur, die wordt onderbroken door een 'senior court correspondent' in de hal. Zo kan je zelfs de rijtoer met prinsjesdag te spannend maken.

Oorlog is het mooiste, maar die heb je niet ieder jaar. De 24-uurs kabelzenders zien hun kijkcijfers ook omhoog schieten als er een fijne, slepende rechtszaak is. Of liefst eerst een vermissing gevolgd door een rechtszaak. Als er even geen beroemdheid in de penarie zit, vinden de 'nieuws'-zenders hun eigen beroemde zaken uit. [• Vervolg JACKSON: pagina 5]

ZIE P 10

Door Antoinette Scheulderman
SANTA MARIA - Met honderden tegelijk zijn ze naar de plek getogen waar hun idool, Michael Jackson, de King of Pop, van zijn troon gestoten dreigt te worden. De trappen van de rechtbank in Santa Maria behoren de aanhang van Michael Jackson en de internationale media toe. Jackson is de hoofdrolspeler in zijn eigen freakshow, waarin de vermeende ontucht met een minderjarige jongen de sprookjesster als een boze droom achtervolgt.

Toch geloven de devote fans allemaal in Michaels onschuld. „Natuurlijk wil iedereen in zijn buurt zijn”, zegt een fan. „Kinderen dus ook. En natuurlijk willen ze in zijn bed slapen. Maar Michael is netjes, die gaat dan heus wel op de grond liggen.” Ook Nederland is vertegenwoordigd, in de persoon van Wiedjai Sewgobind, wiens leven al 20 jaar in het teken van Wacko Jacko staat. „Ik zag dat Michael ongelukkig is. Hij lacht wel met zijn mond, maar niet vanuit zijn hart.”

Op pagina 29
Mee lijden met Michael

Ook Michael Jacksons volgende optreden is weer live op tv

Van onze correspondent
NEW YORK

Het was een mooie dag voor de middenstand van Santa Maria in Californië. Met tientallen bussen werden ze vrijdag aangevoerd naar het kleine gerechtgebouw, de fans van Michael Jackson koning van de popmuziek. Alles was te koop, hoeden en petten en bagels en burgers en vooral veel T-shirtjes met het opschrift: 'Michael is innocent.'

En inderdaad, dat bleek ook de opvatting van het idool zelf.

Volgens de weinigen die erbij waren - er zijn maar 120 plaatsen in de rechtszaal, de korte openingszitting vond plaats buiten aanwezigheid van camera's - was dit het wat Jackson desgevraagd en op zachte toon aan de rechter had mee te delen: 'Niet schuldig'.

Het proces is begonnen. Seksueel misbruik van een 14-jarige jongen is de aanklacht. Het kan oplopen tot 21 jaar gevangenis-

straf. Het is het mooiste proces dat de Amerikanen gegund is sinds het proces tegen footballspeler O.J. Simpson en dat is alweer tien jaar geleden. Het werd tijd. Dat vonden ook de media die nog meer dan de fans het straatdecor vormden in Santa Maria. Het duwen en trekken tussen de geoeffende cameramensen ging over in vrij worstelen toen Jackson om half twaalf arriveerde.

De optocht werd omzoomd door bodyguards van de Natie van

de Islam, de beweging waartoe Jackson zich heeft bekeerd. Op de grote networks was een halfuurtje eerder reeds medegedeeld dat de zanger zijn woning, de ranch Neverland, had verlaten.

Het zal nog maanden zo voortgaan. Het proces tegen Michael Jackson is goed voor een enorme opleving in de verkoop van televisiereclame. Om deze reden zal elk detail volledig worden gebracht, toegelicht en commentariseerd. De volgende voorstelling is op

vrijdag 13 februari. Dan krijgen we een voorbereidend verhoor, wat dat ook moge zijn. Staan we droog in de tussentijd? Natuurlijk niet. De entourage van Jackson deelde bij het uitgaan van de rechtszaal al invitatie uit voor dezelfde middag: In de geest van liefde en saamhorigheid wil Michael Jackson zijn fans en supporters graag uitnodigen op zijn ranch. Voor verversingen wordt gezorgd. Het circus zette zich in beweging richting Neverland.

Michael Jackson met patiëntje op tv

LOS ANGELES - De jongen die door Michael Jackson seksueel zou zijn misbruikt, is het kankerpatiëntje uit de spraakmakende televisiedocumentaire *Living With Michael Jackson*. Hij moest gisteren voorkomen.

Honderden fans betuigden gisteren hun onvoorwaardelijke steun aan Michael Jackson, de King of Pop die - mocht de beschuldiging van ontucht met een minderjarige jongen waar zijn ongetwijfeld zijn troon zal moeten opgeven. Maar daar gelooft niemand in.

„Natuurlijk wil iedereen bij Michael slapen.”

Door Antoinette Scheulderman
SANTA MARIA - Het is al half negen geweest als een blinkende zwarte Lincoln halt houdt voor de rechtbank van Santa Maria.

Honderden journalisten en enkele duizenden fans werpen zich voor de auto, die meteen wordt afgeschermd door een haag van grote donkere mannen met zwarte hoeden en lange jassen, allen verwant met de radicale moslimorganisatie Nation of Islam.

Langzaam zoemt een geblindeerd raam naar beneden. Twee dunne vingers vormen een V-teken. Het is Michael Jackson, de King of Pop, die zijn opwachting maakt voor vermoedelijk zijn meest gefilmde optreden ooit.

Hij zwaait in de hem zo karakteristieke pose. Het hoofd schuin, met de breekbare vingers voor zijn gezicht. Maar wat er in hem om-

gaat is net zo moeilijk te ontdekken als zijn oorspronkelijke geelastrekken. Om zijn rechterbovenarm prijkt een witte band. De kleur van de onschuld? Boven zijn hoofd cirkelen helikopters, binnen wachten zijn zus Janet, broers Tito en Jermaine, vader Joe en moeder Catherina Jackson. Plus een boze rechter Rodney Melville. In Santa Maria houden ze niet van laatkomers.

Wiedjai Sewgobind staat dan nog steeds tegen de afstering. Als verdoofd staart hij in het luchtledige, een geplastificeerd stuk karton in zijn handen geklemd. 'The Netherlands love Michael Jackson. The King of Pop rules!' heeft hij er met een viltstift op geschreven.

Sewgobind is de voorzitter van The Jacksons International Fanclub en fan sinds hij 'The gloves' in 1983 voor het eerst de moonwalk zag doen. Hij slaapt al een week slecht, lijdt mee met zijn idool. Hij schudt zijn hoofd met een trieste blik. „Ik zag dat Michael ongelukkig is. Hij lacht wel met zijn mond, maar niet vanuit zijn hart.”

Een dag eerder had hij zich met 100 andere fans verzameld voor de poorten van Neverland, het inmiddels door zijn held ontvluchte sprookjespaleis, door cynici al omgedoopt tot Pinokkio's Pleasure Island. Maar dat Jackson een

leugenaar zou zijn, dat gaat er bij Sewgobind niet in.

Al 20 jaar reist hij zijn idool achterna. Een zonzvakantie zit er niet meer in. Het geld dat hij verdient als klimaatonwerper gaat allemaal op aan Jackson. „Een ander gaat op zondag de boel kort en klein slaan in de Arena. Dit is mijn hobby.” Sewgobind werd in Suriname grootgebracht op de markt en ziet in de 'Voice of the Voiceless' de vader die hij nooit heeft gehad. „Michael geeft me kracht. Dankzij hem heb ik geen psychiater meer nodig.”

Achter hem schreeuwen meisjes met brandende kaarsen in de hand 'Michael Jackson, you are not alone'. „Zij zijn verliefd op Michael”, zegt Sewgobind. „Ik niet, dat weet ik zeker, ik heb namelijk ook vriendinnen gehad.” Een Spaanse cameraploeg filmt zijn broek: zwart, met de karakteristieke hoogwaterpijpen en witte sokken in glimmende instappers. Op iedere fan is vandaag een reporter aanwezig.

Een dag later heeft hetzelfde circus zich zo'n 60 kilometer verderop opgesteld, voor de poorten van de rechtbank. Al om zes uur 's ochtends nemen cameraploegen hun posities in, terwijl de lokale middenstand alvast de barbecues ontvouwt. Een gospelkoor bezingt de

Michael masturbeerde

De zaak tegen Michael Jackson wordt op 13 februari hervat. Rechter Rodney Melville droeg Wacko Jacko op dan wel op tijd te zijn: Jackson arriveerde gisteren 20 minuten te laat in het gerechtgebouw. „Mijnheer Jackson, dit is geen goed begin”, zei de rechter bestraffend. Kort voor het begin van het pro-

ces kwamen nieuwe bijzonderheden naar buiten over Jacksons vermeende seksuele handelingen. CNN meldde dat in de aanklacht staat dat Jackson masturbeerde in aanwezigheid van de nu 14-jarige jongen. De Amerikaanse tv-zender zei de informatie te hebben van mensen die bij het onderzoek in de zaak betrokken waren.

lietde van Jezus Christus die over Jackson zal waken, terwijl leden van de Nation of Islam meewarig toekijken.

Verkopers van t-shirts worden in één dag rijk. Allemaal hebben ze dezelfde boodschap: Michael Jackson is onschuldig. Om zeven uur arriveren de eerste bussen uit de Karavaan van de Liefde. Drie uur eerder waren ze vertrokken uit Los Angeles om in een stoet hun held, die tegenwoordig ook in LA woont, achterna te reizen.

Verderop maakt een vrouwelijke look-alike een moonwalk, terwijl ze haar liefde voor de controversiële ster predikt. Ze verdient haar brood met het imiteren van Jackson op bruiloften en partijen in San Diego. Maar behalve dat ze haar inkomsten aan hem dankt, beschouwt Devra Gregory hem als een door God gezonden engel. Gevraagd naar zijn opmerkelijke uiterlijk lacht ze verbaasd. „Michael is prachtig, de mooiste man die ik ken.”

Om de beschuldigingen die tegen hem worden geuit is Devra vooral verdrietig. „Ik heb hem twee keer ontmoet, hij is de zachtzachtste man die ik ken. Iedereen wil in zijn buurt zijn, kinderen dus ook. Natuurlijk willen ze in zijn bed slapen. Maar Michael is netjes, die gaat heus wel op de grond liggen.”

Twee uur later komt Jackson zelf naar buiten. In een opwelling klimt hij op de Lincoln om dan wat onzekere danspassen te maken. Sommige Amerikaanse kranten

Geheim agent Jackson

Van een onzer verslaggevers

Hoewel Michael Jackson volgens insiders bijna op instorten staat als gevolg van alle publiciteit rondom het proces, heeft de van kindermisbruik beschuldigde zanger toch nog tijd gevonden voor een filmrol.

In de comedy *Miss Cast Away* zal Jackson de rol van geheim agent MJ spelen. *Miss Cast Away* gaat over dertig schoonheidskoninginnen die na een

vliegtuigongeluk stranden op een onbewoond eiland. Agent MJ voorziet de mooie dames van uiteenlopende opdrachten. Regisseur Bryan Michael Stoller zegt in Jackson de ideale persoon voor de rol te hebben gevonden. „Michael heeft een geweldig gevoel voor humor en is populair, of hij nu positief of negatief in het nieuws komt. Ik weet trouwens zeker dat hij onschuldig is.”

De film komt in de Verenigde Staten in april in de bioscopen.

[Vervolg van pagina 1] Zo hebben de kijkers van CNN, MSNBC en FOX News al maanden moeten volgen hoe Scott Peterson, een willekeurige man uit Californië, ervan wordt beschuldigd zijn vrouw Laci te hebben vermoord; zij spoelde aan in de Baai van San Francisco.

Zulke zaken zijn een tragedie, zonder twijfel, maar wat heeft een volk van 292 miljoen mensen te maken met één huishoudelijk drama? En waarom niet de moord bij de burens, in de volgende stad? Omdat televisie behoefte heeft aan beroemdheden. Het moet een vervolghet verhaal worden. Dan kan het laatste nieuws in dertig seconden worden verteld zonder dat de hele zaak weer moet worden uitgelegd. Daarom zijn de ouders van Scott nu bekende gezichten,

en haar familie laat zich ook niet onbetuigd.

Michael Jackson is tenminste de 'King of Pop', zij het zelfgekroond. Dat was hij althans voordat hij zijn gezicht steeds verder liet wegretoucheren, voordat hij in 1993 van ontucht met een 13-jarige jongen werd beschuldigd (en die zaak naar verduidelijkt voor 20 miljoen dollar), voordat hij in 2001 zijn negen maanden oude zoontje Prince Michael II uit het raam van een Berlijns hotel hield en voordat hij vorig jaar opnieuw in de pedofiele verdomhoek terecht kwam wegens het in bed uitnodigen van jonge pubers op zijn spookkasteel.

De oudste kinderster van de Amerikaanse muziekwereld is meer dan beroemd ge-

noeg om nog vijftig jaar nieuws te maken. Zijn afdaling in de krochten van plastische chirurgie, pedofilie, huidontkleuring, herstructurering van schulden en androgyn fantasie mode maken hem alleen maar interessanter. Zo kunnen nog meer 'speciale adviseurs' worden toegevoegd aan de staf van alle concurrerende zenders.

Toddat de volgende zaak opkomt. Wat dat betreft ziet het jaar dat voor de kijker ligt er uit als een topjaar. De kans bestaat tegelijk een of meer Enron-processen in Houston worden gevoerd, terwijl in New York Martha Stewart en enkele andere bekende namen uit het bedrijfsleven hun onschuld onder grote belangstelling moeten bewijzen. En dan staat in Colorado nog de cleanste basketbatter van Amerika, Kobe

Bryant, terecht wegens vermeende verkrachting van een kamermeisje.

Die overvloed aan 'celebrity' rechtszaken heeft grote voordelen. Zodra ergens geschorst wordt, kan worden overgeschakeld naar een andere rechtszaal. En zolang de verkiezingen te ingewikkeld blijven voor een aan de paardenraces ontleend type berichtgeving, kunnen die uitzendingen tot een minimum beperkt blijven. Op de uitslagenavond in november schakelen we dan wel over naar de winnaar en de verliezer.

Voor het geval hij schuldig lijkt te zijn, kan Michael Jackson altijd nog de rassenkaart inzetten. Die heeft hij al eerder gespeeld. Op het elektronische prikbord van de zwarte entertainment zender BET

spoelden gistermiddag al kijkers aan die het hadden over 'modern day lynching'. De nieuwscasters zijn nooit zo tuk op 'zwarte woede', dat is niet goed voor de reclame-omzet, maar als de verdachte er een beroep op doet, kunnen ze er niet omheen. Bij O.J. Simpson, acht jaar geleden, speelde het vooral onderhuids. Dat is ideaal, de

zaak wordt er sexy van zonder pijn te doen.

Dit keer is de ster natuurlijk het grootste slachtoffer. Het geheim van Michael Jackson's 'moonwalk' was dat hij achteruit liep terwijl het leek alsof hij vooruit liep. Het blijkt het verhaal van zijn leven te zijn. Amerika kijkt ademloos toe. Iedereen stap achteruit zal live worden uitgezonden.

Kinderen worden als vogels geboren op een eiland midden in de Kensington Gardens. Als je een kindje wilt, bijvoorbeeld een blond jongetje, schrijf dat dan op een stuk papier dat je vervolgens in de vorm van een bootje vouwt. Als je het bootje op het water van de Kensington Gardens laat varen, komt het terecht op het eiland. Je zult dan het gewenste kind krijgen.

Maar pas op, omdat alle kinderen ooit vogels waren, willen zij ontsnappen. Peter Pan was nog maar een week een mensenkind toen hij uit het raam klom en terugvlog naar de Kensington Gardens. Daar woont hij nog altijd. Hij is half mens en blijft zijn hele leven zeven dagen jong. Je moeder kent hem ook, uit de tijd dat zij nog op het eiland woonde. Maar ze is hem langzamerhand aan het vergeten. Ze is opgegroeid, volwassen geworden en wil dat jij dat ook doet. Maar als je goed nadenkt, dan kun je je misschien nog wel herinneren dat jij ooit ook hebt willen ontsnappen. Net als Peter Pan.

Het verhaal over Peter Pan wordt in de roman *The little white bird* (1902) van de Schotse schrijver J.M. Barrie verteld door een oude gepensioneerde soldaat aan het jongetje David, met wie hij lange wandelingen door de Kensington Gardens maakt. De oude soldaat wil de liefde van het jongetje voor zichzelf hebben en probeert daarom door middel van het verhaal over Peter Pan en het prenatale leven van kinderen duidelijk te maken dat het jongetje niet zoveel liefde aan zijn moeder verschuldigd is.

Het werkt. Het jongetje herinnert zich

plotseling hoe wild hij als baby was en hoezeer zijn schouders jeukten op de plaats waar ooit zijn vleugels zaten. Hij weet weer dat hij door de schoorsteen probeerde te ontsnappen en hoe zijn moeder hem terugtrok en weer in zijn wiegje teruglegde.

In 1904 stelde Barrie de figuur van Peter Pan centraal in een gelijknamig toneelstuk dat hij in 1911 zou publiceren onder de titel *Peter en Wendy*. Deze versie van het verhaal over de jongen die nooit volwassen wilde worden en het meisje Wendy naar Neverland lokt zodat zij daar als een moeder kan zorgen voor de *Lost Boys* met wie hij allerlei avonturen beleefd, is nu wereldberoemd, onder meer dankzij de eerste filmversie uit 1924, de Disney tekenfilm uit 1954, de televisiefilm uit 1976, *Hook* van Steven Spielberg uit 1991 en de eind vorig jaar uitgekomen film *Peter Pan* van Lisa Fisher.

Ook het leven van Barrie is verfilmd, onder meer in 1978 naar aanleiding van de biografie van Andrew Birkin, *J.M. Barrie and the Lost Boys. The real story behind Peter Pan* die vorig jaar in herziene versie werd uitgegeven. Dit jaar komt *J.M. Barrie's Neverland*, een film over het leven van Barrie met Johnny Depp in de hoofdrol in de bioscopen. Wat voor man was het die door de creatie van Peter Pan op zo'n indruk-

Het verdriet van Peter Pan

Mme Amanda Kluvel 17-1

wekkende wijze gestalte gaf aan zijn liefde voor kinderen en de pijn van het verlies van de kindertijd?

Barrie was een zonderlinge man. Hij was ongelukkig getrouwd en impotent. Dit laatste verklaarde hij eens met de opmerking „boys can't love”. Hij beschouwde zichzelf dus als een jongetje en niet als een volwassene, net als Peter Pan, de figuur

die hij bedacht ter vermaak van de vijf jongetjes van de familie Llewellyn Davies voor wie hij zich na het overlijden van hun ouders als voogd opwierp. De jongetjes waarvan Barrie meerdere malen de blote billen fotografeerde, stonden model voor de *Lost Boys* in het verhaal over Neverland. Een pedofiel was hij niet, althans niet praktiserend, stelt zijn biograaf, die een en ander navroeg bij een toen nog levende beschermeling van de schrijver. Maar Barrie werd er tijdens zijn leven en tot op de dag van vandaag wel van verdacht. Menigmaal is dan ook de vraag opgeworpen of de figuur van Peter Pan, de jongen die kinderen weglakte bij hun moeder en hen liet beloven nooit volwassen te worden, nu een prachtig mythisch figuur is of een fantasie ontsproten aan een zieke geest met een ongezonde liefde voor jongetjes. Die vraag zal ook in de komende tijd weer gesteld worden naar aanleiding van de rechtszaak tegen Michael Jackson, die vandaag in Santa Maria van start gaat.

„I've read everything that Barrie wrote. I totally identify with Peter Pan, the lost boy from Never-Never Land”, vertelde Jackson eens in een interview. En inderdaad, Jacksons landgoed, Neverland Valley Ranch, is een kopie van het land waar Peter Pan zijn avonturen beleefde. Jackson nodigt er re-

gelmatig (zieke en achtergestelde) kinderen uit. Hij speelt met hen en slaapt met hen in één bed. In de rechtszaak draait het om de vraag of hij een van die kinderen, een jongetje, tijdens dit verblijf heeft mishandeld en seksueel benaderd. Is Neverland een kinderparadijs of een gevaarlijke val, opgezet door een pedofiel? Met alle snoep, dieren en kermisattracties heeft de door Jackson gecreëerde wereld in ieder geval iets weg van het uiteindelijk gevaarlijke Luilekkerland.

Zeker is dat het Jackson, als een echte Peter Pan, inderdaad lukt om kinderen van hun ouders te scheiden door hen naar het eiland van de Kensington Gardens te laten vliegen. Hij biedt kinderen een wereld van overvloed in ruil voor hun liefde, bewondering en jeugd. Hij krijgt ouders zover dat ze hun zwakke kroost uitleveren aan een man die eerder werd beschuldigd van seksuele omgang met een minderjarig jongetje, aan iemand die toegeeft dat hij alles doet om zijn jeugd terug te krijgen, omdat hij die als kindsterretje van *The Jackson five* (een parallel met de vijf beschermelingen van Barrie) al vroeg verloor.

Niet wegens het eventuele misbruik, maar omdat ouders zich schamen voor het feit dat zij hun kinderen uit hebzucht aan hem gaven, wordt Jackson nu gestraft. Hij werd door zijn eigen beschermeling verraden, verkocht en uitgeleverd. Het jongetje dat hem aanklaagt heeft duidelijk voor de volwassenen gekozen. Arme Wacko Jacko. Verdwaald in een wereld die niet van *lost boys* houdt.

Een engel danst op het dak

Voor de rechtbank in Santa Maria wachtten gisteren journalisten én fans de van pedofilie beschuldigde Michael Jackson op. Michael vertegenwoordigt Gods liefde maar de media schrijven hem kapot.

Door MAARTJE DUIN
SANTA MARIA, 17 JAN. 'Leave Michael alone, leave Michael alone. He has done nothing wrong'.

Ondersteund met een paar eenvoudige gitaarakkoorden brengt Robert Tubs zijn zelf geschreven liedje ten gehore op het plein voor het gerechtshuis van Santa Maria. Tubs komt uit South Central, het armste gedeelte van Los Angeles, en is 44 jaar, „een jaar jonger dus dan Michael”.

Tubs hoopt dat de grote aandacht van de media voor het 'Jack-

son-schandaal' hem nu eindelijk eens een producer zal opleveren. En wie weet: de populaire radiozender 'Kiss FM' duwt hem al een microfoon onder de neus. „Vooruit, dit is jouw auditie”, moedigt de presentator hem aan.

Wat er zich binnen in de rechtszaal afspeelt, lijkt van weinig belang voor de menigte die zich bij het gerechtshuis heeft verzameld. De ene helft bestaat uit fans die niet van hun standpunt zijn af te brengen dat Michael „duizend procent onschuldig” is, zoals diens broer Jermaine het formuleerde. Voor deze fans bieden de dagen rond de dagvaarding vooral een gelegenheid om dicht bij hun held te zijn. De Nederlandse Myra (29) bijvoorbeeld, „al eenentwintig jaar fan”, reist Jackson over de hele wereld achterna. „Andere mensen gaan elk jaar op wintersport en ik doe dit”.

Myra is naar Santa Maria gekomen om haar steun te betuigen aan de zanger en om te demonstreren

tegen „de media die hem hebben gemaakt en nu proberen hem te breken”. Meer nog dan aanklager Tom Sneddon of het vermeende slachtoffer - dat schittert door afwezigheid in het gesprek van de dag - zijn het die media die het moeten verduren. Zij hebben dit

zieke kinderen van anderen zorgt, zoals de meeste mensen niet voor hun eigen gezonde kinderen zorgen”. Een man met een megafon, vijf meter verderop, is het daar niet mee eens. „Geef je leven niet aan een poster!”, roept hij. „Geef je leven aan Jezus!”

‘Andere mensen gaan elk jaar op de wintersport, ik doe dit’

schandaal veroorzaakt, vinden de Jackson-aanhangers. En die boodschap moet door zoveel mogelijk media worden gehoord.

Velen zien in Michael Jackson meer dan een popster. „Dit is een platform voor Gods liefde”, zegt de 51-jarige Charity McCrary. Ze vindt de zanger een engel, „die voor de

Iemand anders vertolkt de boodschap dat Jackson met zijn vreedelievende songteksten „een rolmodel is voor jonge moslims”, weer een ander loopt demonstratief met een t-shirt van de Black Panthers rond.

Stuk voor stuk krijgen ze de kans om hun woordje te doen. Want de

van zijn auto

media hebben zich niet laten afschrikken door de 250 dollar parkeergeeld, waarmee de rechtbank in Santa Maria de kosten voor de organisatie en beveiliging van de procesgang van vandaag hoopt terug te verdienen. Honderden nieuwsorganisaties zijn aanwezig. Als alle omstanders zijn geïnterviewd, beginnen ze gewoon met elkaar. „Journaliste uit Nederland?”, vraagt iemand van Reuters. „Daar hebben we nog geen sound bite van. Wil je dat voor de camera herhalen?”

Bijna twee uur nadat hij naar binnen was gegaan, verschijnt Jackson weer voor de menigte, onder oerverdovend gekrijs en een zwarte paraplu. Binnen heeft hij zijn onschuld bepleit, nadat de rechter hem eerst een tik op de vingers had gegeven omdat hij 21 minuten te laat was komen dagen.

Eenmaal bij zijn auto, helpen twee paar handen hem op het dak. Daar staat de King of Pop, lijkwit en graatmager. Hij wuift naar de

mensenmassa en doet een paar halfslachtige danspasjes. Als de auto zich eindelijk in beweging zet, dromt er een onontwarbare klunwen beveiligingsmensen, cameramensen en fans omheen. Een enkeling wordt hardhandig aangepakt en Myro wordt bijna onder de voet gelopen. „Is het je opgevallen dat de media allemaal blank zijn, en veel aanhangers van Jackson zwart?”, vraagt Wiedjai Sewgobond, ook een fan uit Nederland. „Dat worden straks rellen bij het proces”, voorspelt hij.

Langzaam zet de stoet zich in beweging, in de richting van het dertig kilometer verderop gelegen Los Olivos. Daar bevindt zich de ranch van Jackson, 'Neverland', het enige stukje grondgebied ter wereld waar de ster het zelf nog voor het zeggen heeft. Maar over de bijeenkomst die daar is georganiseerd 'in the spirit of love and togetherness' mag geen letter worden gepubliceerd. Anders krijgen de media zelf een proces aan de broek.

ALDUS

PAR
15/1

Het Eindhovense Anne Frankplantsoen wordt in één adem genoemd met jongensprostitutie. Een buurtmanifestatie moet het tij keren, zegt Dorothee Foole.

Niet een beetje een naïefgedacht? Een gezellige manifestatie en het plantsoen is verlost van zijn onzedige imago?

"Dat zou het zijn als het eenmalig was. Dit is om één keer te laten zien dat het een heel mooi park is. Maar we zijn van plan om er een jaarlijkse activiteit te organiseren, die Anne Frank waardig is. Op 12 juni is het 75 jaar geleden dat ze werd geboren en we zitten te denken om die datum daarvoor vast te houden."

Bent u niet rijkelijk laat met uw oppoetsbeurt? Het plantsoen is toch allang bekend als ontmoetingsplaats voor homo's?

"Nou, ik denk ook dat de buurt de hand in eigen boezem kan steken. Maar de aanleiding nu is de aanhouding van voormalig PSV-directeur Fons S. als verdachte in een jongensprostitutiezaak, en vooral de suggestie dat het Anne Frankmonument daar verwijderd moest worden en het plantsoen een andere naam moest krijgen. Dat viel verkeerd bij ons."

Waarom?

"Het is een prachtig plantsoen. Anne Frank staat symbool voor de strijd tegen onderdrukking en het alert zijn op discriminatie. Het kan nooit een oplossing zijn om dat dan daar maar weg te halen."

Hoe ziet het plantsoen er eigenlijk uit?

"Het is een prachtig parkje, gescheiden door een brug, met een verbinding naar een ander prachtig, klein park, het Gebroeders Hornemannplantsoen. Vernoemd naar twee joodse kinderen uit Eindhoven, die ook op een gruwelijke manier in de Tweede Wereldoorlog zijn omgebracht."

En dat plantsoen laten de homo's links liggen?

"Nee, het is een wisselwerking. Het is mooi besloten, met prachtige treurwilgen, de Dommel loopt er doorheen, mooie vogels... Het is een heel idyllisch plekje."

Toch durven mensen er niet meer te komen.

"Ik durf er overdag niet meer doorheen te lopen, nee. Dat komt ook omdat het vooral het laatste jaar een ontmoetingsplek voor drugsgebruikers en dealers is geworden. Mijn drie mede-initiatiefnemers en ik willen dat er geen criminele activiteiten meer plaatsvinden. Er is weleens iemand doodgeschoten, verschillende mensen zijn er van tasjes beroofd..."

Dat gebeurt toch overal?

"Dat gebeurt ook in de stad, ja, maar alles bij elkaar geeft het gewoon een onveilig imago. Tijdens de open zondagmiddag zijn er muzikale optredens, jeugdtheater, een voorleessessie en de loco-burgemeester krijgt een petitie van handtekeningen."

In ruil voor wat?

"De situatie in het plantsoen is jarenlang gedoogd en dat moet ophouden. Luister eens, ik rook. Als ik ergens een sigaret opsteek, kan ik een boete krijgen van weet ik hoeveel. Als ik zie wat er in zo'n park gebeurt, denk ik: waar zijn we in hemelsnaam mee bezig?"

Waar moeten de homo's nu zondag naar toe?

"Ze zijn van harte welkom. Ik heb ook Henk Krol uitgenodigd, van de Gay Krant. Niet alle homo's zijn crimineel, wat is dat nou voor onzin. Ik heb een dochter die samenwoont met een vrouw, en die zijn er gewoon zondag."

MIJNTJE KLIPP

Tot een paar jaar geleden gingen dit soort dingen ons eenvoudig niet persoonlijk aan. Het zijn de duikers in de media die denken dat deze Hollandse schandalen morele lessen inhouden voor ons allemaal. Schandalen gaan nu eenmaal over moraal en zij zien het schandaal als een uitgelezen methode om een heikel onderwerp op de agenda te zetten. Je moet bij het volk nu eenmaal niet aankomen met complexe ethische overwegingen, veel beter kun je een politiek hol vat als Rob Oudkerk op zijn bek zien gaan, zodat er in alle Nederlandse huiskamers diepgravende en betrokken discussies kunnen ontstaan over de morele verantwoordelijkheden van onze bestuurders. Het is onzin. Juist omdat de moraal in Nederland alle kanten opvliegt, zijn het de onverbeterlijke aandachtzoekers in de media die in de nationale malaise sinds de Fortuyn-revolte hun kansenschoon zien. Moraal, hebben zij ontdekt, is een groeimarkt. De fanatiek van de seksuele bevrijding vinden een nieuwe rol in het veroordelen van vermenigvuldiging van excessen en misstanden. Het is geen debat over de scheiding tussen publiek en privé – het publieke doet er allang niet meer toe.

De nieuwe Hollandse schandalen zijn geen tekenen van een nieuwe zuiverheid, geen afrekening met een klimaat van morele verloedering – ze zijn er een uiting van. Zolang de klokkenluiders er moreel dubieuze motieven op na houden, zolang de media hen uit sensatie-zucht blijven voeren, zolang alle publieke zaken ondergeschikt gemaakt worden aan seksuele onthullingen, is het grootste schandaal het schandaal zelf.

'Beleid werkt geweld tegen homo's in hand'

METRO 6-1

Steeds meer gemeenten en politiekorpsen pakken de ontmoetingsplaatsen van homo's aan. Dit beleid is volgens het COC, de belangenorganisatie voor homoseksuelen, een vrijbrief voor mensen om zelf hardhandig op te treden tegen homo's op dergelijke plekken.

Het COC deelde gisteren mee, dat de politie op veel van die plekken intensiever surveilleert en vaker boetes uitdeelt. Henk Beerten, voorzitter van COC Nederland, merkt dat de bereidheid van bezoekers van ontmoetingsplaatsen om aangifte te doen van geweld verder is afgenomen. "Het signaal dat politiek en politie geven, is dat homo's in die parken en op die parkeerterreinen niets te zoeken hebben. Het gevolg is dat mensen zelf wel even met geweld de homo's op de ontmoetingsplaatsen duidelijk maken dat ze daar niets te zoeken hebben." Een woordvoerder van het Nederlands Politie Instituut herkent zich niet in dit beleid. Volgens de woordvoerder zijn er genoeg ontmoetingsplekken waar het wel goed gaat en treedt de politie op, als de openbare orde wordt overtreden. (ANP)

Klacht van

PSV N.V.

tegen

De Telegraaf

30/11/03

Uitspraak: GEGROND

Trefwoorden:

Journalistieke werkwijze:

hoor en wederhoor

Feitenweergave:

onjuiste, tendentieuze

berichtgeving

www.rvdj.nl/uitspraken/2003-

63.html

Vastgesteld op 21 november 2003 door mr. J.B. Fleers, voorzitter, prof. dr. mr. B. de Gaay Fortman, H. van Gessel, mw. mr. V. Keur en mw. drs. B.L.W. Tillema, leden, in tegenwoordigheid van mw. mr. D.C. Koene, secretaris.

PSV klaagt over het artikel "Marcel Wouda en Ronaldo klagen over clubarts - Nieuw sekschandaal bij PSV", waarvan het intro luidt: "PSV heeft jarenlang beschuldigingen over seksueel misbruik door een clubarts voor de buitenwereld verborgen gehouden."

Deze beweringen in de kop en intro van het artikel leveren ernstige beschuldigingen op over een beladen onderwerp, aldus de Raad. Zorgvuldige journalistiek brengt mee dat dergelijke beschuldigingen niet worden gepubliceerd zonder deugdelijke onderbouwing. In dit geval ontbreekt zo een onderbouwing totaal. De persvoorlichter van PSV heeft niet willen reageren toen hem om commentaar werd gevraagd, vanwege – zoals hij ter zitting verklaarde – de wijze waarop De Telegraaf over de zaak van PSV's ex-directeur heeft bericht. Deze, achteraf gezien misschien minder gelukkige, weigering levert geen vrijbrief op om ongefundeerde beschuldigingen te publiceren. De Raad concludeert dat grenzen zijn overschreden.

Schandaal in Holland

NW Bas Heijne 3/1

Nee, nee, zeggen de commentatoren van ons nationale tekort, ze gaan over hele andere dingen. Deze drama's vol trekken zich niet zomaar, ze smeken erom geduid te worden. Ze gaan over macht en machtsmisbruik, over liegen en voorliegen, over de scheiding tussen openbaar en privé, over wat weliswaar mag maar toch niet kan. Die seks doet er eigenlijk helemaal niet toe, met seks is in Nederland op zichzelf niks mis. Eigentijd is het pijnlijk het over zulke intimiteiten te hebben, maar ze raken nu eenmaal aan maatschappelijk belangrijke kwesties, de geloofwaardigheid van het bestuur, de verantwoordelijkheid van de media, echt heel belangrijk.

Het zal allemaal wel, maar het blijft op z'n zachtst gezegd opvallend dat seks zo'n prominente rol speelt in die opeenvolgende schandalen. Een sekschandaal, dat was toch altijd meer iets voor de Engelsen. Die hielden er een onverbeterlijk hypocriete dubbelmoraal op na, zodat het niemand hoefde te verbazen dat een politicus die voor de camera de mond vol had van moraal en rechtschapen burgerschap, een paar maanden later naakt in netkousen werd aangetroffen, na een partijje uit de hand gelopen wurgseks op de wasna-chine. Hollanders haalden daar hun schouders over op – toen twee jaar geleden geruchten de ronde deden over een belangrijke politicus in een Haagse SM-kelder, had niemand zin daar een

Ook de affaire Mabel Wisse Smit valt terug te voeren op seks. Wekenlang hing het voortbestaan van de monarchie af van het antwoord op de vraag of zij nu wel of niet „het wijf van die lan-ghe“ was geweest, of ze nu wel of niet de kajuit gedeeld had met topcrimineel Klaas Bruinsma. En toen waren er Rob Oudkerk en Heleen van Royen. Drie schandalen. Alledrie gaan ze over neuken.

Dat krijg je ervan: in de paniekerige zoektocht naar normen en waarden die onze ontkerstende levens vorm en inhoud moeten geven, is de Nederlandse samenleving ongemerkt een nieuwe, schandaal. Niemand noemt het zo, de commentatoren zijn druk bezig met het gooien van stenen in de vijver van het nationale debat, maar doe twee stappen terug en je ziet dat in Nederland het afgelopen jaar geen moment is geweest dat seks niet voor ophof heeft gezorgd.

Eerst was er het Anne Frank-plantsoen te Eindhoven, waar een voetbalbestuurder met afgezakte broek werd aangetroffen, terwijl hij vermeende onveilige seks bedreef met vermeende minderjarige jongens. De nationale verbeelding sloeg op hol; aangemoedigd door beroepshomo Henk Krol wisten we nu zeker dat er in Weert onvoorstelbare orgiesën plaatsvonden, waarin „hoge om-ges“ zich vergrepen aan veel te jonge jongshoeren. En dan was er die topambtenaar bij Justitie, die zich nota bene in zijn dienstauto vele malen naar het Anne Frank-plantsoen zou hebben laten rijden. Niets van waar, maar toen dat duidelijk werd, waren de media alweer een schandaal verder.

Ook de affaire Mabel Wisse Smit valt terug te voeren op seks. Wekenlang hing het voortbestaan van de monarchie af van het antwoord op de vraag of zij nu wel of niet „het wijf van die lan-ghe“ was geweest, of ze nu wel of niet de kajuit gedeeld had met topcrimineel Klaas Bruinsma. En toen waren er Rob Oudkerk en Heleen van Royen. Drie schandalen. Alledrie gaan ze over neuken.

Ook de affaire Mabel Wisse Smit valt terug te voeren op seks. Wekenlang hing het voortbestaan van de monarchie af van het antwoord op de vraag of zij nu wel of niet „het wijf van die lan-ghe“ was geweest, of ze nu wel of niet de kajuit gedeeld had met topcrimineel Klaas Bruinsma. En toen waren er Rob Oudkerk en Heleen van Royen. Drie schandalen. Alledrie gaan ze over neuken.

Plantsoen opknappen of Anne Frank weg!

VK 13/1
Van onze verslaggever
Peter de Graaf
EINDHOVEN

Komt het ooit nog goed met het Anne Frankplantsoen? Het park in de Eindhovense binnenstad raakte vorig jaar in opspraak door de ontuchtaffaire rond minderjarige jongensprostitutie. Het Eindhovens Dagblad stelde onlangs dat ook de naam van Anne Frank door de zedenzaak is bezoedeld en vroeg zich af of de gemeente er niet beter aan doet het beeld van Anne Frank te verhuizen en de naam van het plantsoen te veranderen.

Daarmee kwam een discussie op gang tussen voor- en tegenstanders. De ene stroming vond dat Anne Frank een respectvolle plaats verdient, die door de illegale homohandelingen in het park te grabbel is gegooid. De andere meende dat niet mag worden getoond aan monument en naam, maar dat het imago van het plantsoen gezuiverd moet worden. Tot de laatste behoort burgemeester Sakkers. Hij ziet niets in een naamswijziging van het park, maar vindt wel dat het imago moet worden verbeterd: het moet er weer 'veilig en aantrekkelijk' worden.

Dat vinden ook de buurtbewo-

ners, die zondag een manifestatie houden om een begin te maken met de imagoverbetering. Er is kindtheater, een rondleiding interview met de echtgenote van de overleden beëdhouwer van het Anne Frankmonument. Volgens buurtbewoonster Dorothee Foole moet het Anne Frankplantsoen worden teruggegeven aan de bevolking. De buurt biedt het gemeentebestuur ook een petitie aan met de vraag om een beter toezicht.

Toeval of niet, het plantsoen heeft net een flinke snoeibeurt ondergaan. Veel metershoge struiken zijn gekortwiek. Volgens de gemeente heeft de wintersnoei niets te maken met de illegale praktijken in het lom-merrijke park die vorig jaar aan het daglicht zijn gekomen. Wel spreekt een woordvoerder van een 'inhaalslag' na een periode van achterstallig onderhoud.

Burgemeester Sakkers verwacht dat het bekendste plantsoen van Nederland zijn naam kan zuiveren en dat de Eindhovenaren snel weer trots kunnen zijn op het Anne Frankplantsoen. Maar het park is ook al decennia dé homo-ontmoetingsplek in Eindhoven. Dat zal vermoedelijk niet veranderen.

Buurt eist Anne Frankplantsoen terug van homo's

Van een onzer verslaggevers
EINDHOVEN - De omwonenden van het Anne Frankplantsoen in Eindhoven zijn de overlast door de activiteiten van homo's beu. Onder het motto 'het park is van iedereen' houden ze zondag een manifestatie om het imago van de groenstrook te verbeteren.

Volgens omwonenden is de overlast de afgelopen maanden behoorlijk toegenomen. Oorzaak zou zijn dat het park sinds de arrestatie van oud-PSV-directeur Frans Sporen aan bekendheid heeft gewonnen, zodat er meer op seks beluste homo's op afkomen. Ook bij zwervers is het plantsoen in trek.

„Daar!” Tiener Willem van Mierlo wijst vanuit het portiek van zijn ouderlijk huis naar de plek waar de homo's elkaar ontmoeten. Op dit uur van de dag, maandagmiddag even na vijven, ligt het park er vredig bij. Een singel met eendjes, kronkelige asfaltplaatjes, houten bankjes. Een wandelingetje langs alle uithoeken zou hooguit 10 minuten in beslag nemen.

Door de ontuchtzaak rond Sporen weet menigeen dat het park, omlijst door woningen, kantoorgebouwen en een groot parkeerterrein, in de avonden dienst doet als homo-ontmoetingsplek. Vorig jaar kwam aan het licht dat minderjarige jongens zich in het park prostitueren. Behalve Sporen zijn nog enkele ver-

dachten opgepakt. Willem van Mierlo: „Het lijkt alsof het er na zonsondergang steeds drukker wordt. Als ik 's avonds de deur uit moet, mij ik het park veiligheids-halve.”

Het initiatief het imago van het park te verbeteren komt van buurtbewoonster D. Foole. Op de bijeenkomst bieden zij en andere omwonenden het gemeentebestuur een petitie aan, waarin wordt aangedrongen op beter toezicht. Ook zijn er rondleidingen, om te laten zien hoe mooi het plantsoen is. „Het moet er alleen weer veilig worden”, zegt Foole. „Mensen moeten er niet langer met een bang gevoel doorheen wandelen.” De gemeente heeft de bewoners nog geen beloften gedaan.

De meeste omwonenden staan sympathiek tegenover de actie. Ze benadrukken dat het niet alleen homo's zijn die overlast veroorza-

Het Anne Frank-plantsoen in Eindhoven is een geliefde ontmoetingsplek bij homoseksuelen. De overlast voor omwonenden is de afgelopen maanden fors toegenomen. FOTO PETER HILZ

van de brommertjes die door het park scheuren.” Straatgenote A. van 't Hof beweert dat er ook 'drugsmannen' rondhangen in het park. „Dat maakt het er niet veiliger op.”

Voor C. van Stratum, wonend aan de andere kant van het park,

aandringen de naam van het park te veranderen.”

Sommige bewoners hebben de naamsverandering al geopperd als remedie tegen de overlast. Dat alleen heeft weinig zin, denkt ook imago-onderzoeker dr. Marcel Pieterse van de Universiteit Twente. „Om te beginnen moeten de problemen worden opgelost. Dat is een taak van de gemeente. Vervolgens moet de gemeente de buurt goed duidelijk maken wat er is verbeterd.”

Pieterse erkent dat de naam Anne Frankplantsoen voorlopig nog wel verbonden zal blijven met onzedelijke praktijken. „Maar dat ebt langzaam weg tot een echo uit het verleden als alle rechtszaken voorbij zijn en de problemen opgelost.”

Zondag manifestatie 'Het park is van iedereen'

ken. „Laatst kwam de wijkagent langs om te vragen of we er veel last van hebben”, zegt Frans Brouwers, wonend aan de Edenweg. Zijn achtertuin grenst aan het plantsoen. „Van de homo's niet, ze ik. Maar afen toe heb ik wel last

zijn hangjongeren het grootste probleem. „Van die andere praktijken heb ik alleen gehoord via de media.” Van de komende actie heeft ze nog niet gehoord. „En dat vind ik raar. Ik sta er positief tegenover, zolang ze er maar niet op

En ook bij *Handjobs* zie

ik geen enkele indicatie dat het zeltogend zou zijn. Integendeel, dit tijdschrift, dat is gewijd aan Daddy-Boy belevenissen, lijkt als kool te groeien. De uitgever ervan brengt dan ook steeds meer afgeleide producten op de markt. Naast de populaire *Handjobs Anthology's*, waarin bijdragen uit de eerste jaargangen worden gerecycled, is hij enige tijd geleden bijvoorbeeld begonnen met een reeks stripboeken. Dit is niet zo'n vreemde keuze, want *Handjobs* heeft er vanaf het begin voor gekozen de bijdragen niet met foto's te illustreren, maar met tekeningen. Dit is een begrijpelijke keuze, aangezien in *Handjobs* vaak relaties worden beschreven tussen een oudere *Daddy* en een veel jongere partner (die overigens meestal net achttien is) en het moeilijk is die fotografisch te illustreren. Zeker in de Verenigde Staten, maar tegenwoordig ook in Nederland, loop je dan al gauw de kans van kinderpornografie te worden beschuldigd. En dan heb ik het nog niet eens over de verhalen waarin de seksuele strapatsen van een *Daddy* met zijn „werkelijke” *Son* worden beschreven. Afgezien van deze enigszins juridische motivatie bieden tekeningen natuurlijk veel meer kans je fantasie uit te leven. Want de kans dat je eens in je leven één van de droomjongens van Tom of Finland in levende lijve zult tegenkomen (en dan bedoel ik met alles erop en eraan wat deze heren zo begerenswaardig maakt), is uiterst gering. En een foto kun je maar tot op zekere hoogte manipuleren wil die niet lachwekkend worden. Op een tekening kun je echter een jongen alles meegeven wat je aantrekkelijk vindt en de voor een nicht anatomisch belangrijke onderdelen forse proporties geven.

Grote groei kinderporno Nederland

AMSTERDAM - Het Nederlandse Meldpunt Kinderporno heeft vorig jaar 6,5 keer zo vaak aangifte van het verspreiden van kinderporno via internet gedaan, dan het jaar ervoor. In 2002 meldde de dienst 226 voorvallen, tegen „slechts” 35 het jaar tevoren. Het grootste gedeelte van de getraceerde kinderporno werd aangetroffen op chatrooms van het Microsoft Netwerk (MSN) en gratis e-mail van MSN. Volgens Meldpunt Kinderporno ligt de grote toename van de meldingen aan het nog steeds stijgend aantal internetgebruikers. Een andere reden is dat steeds meer verzamelaars en verspreiders van kinderporno internet als medium ontdekken. Het Meldpunt constateert volgens de krant voorts dat steeds meer kinderporno wordt verspreid via spam, ongevraagde e-mail voor een groot publiek. De meldingen hierover zijn vorig jaar in vergelijking met 2001 vertienvoudigd.

Politie gebruikt slimme software om kinderporno op te sporen

GROENINGEN/GPD - De politie gebruikt sinds kort een nieuwe techniek om de computers van verdachten te controleren op kinderporno. Met speciale software wordt op de harde schijf gezocht naar de unieke cijfercodes (de zogeheten hashcodes) die bij elk plaatje horen. De aangetroffen codes worden automatisch vergeleken met de codes van de 1,3 miljoen kinderpornoplattjes in de databank van het Team Kinderporno. Deze methode levert veel tijdswinst op. Ook is er software die registreert hoeveel informatie er wordt verzonden

gaat het zelfs om baby's. Niet zelden raken zij fysiek verwond of krijgen ze seksueel overdraagbare aandoeningen. Slachtoffers van kinderporno zijn vaak al verwaarloosd. Daardoor zijn ze makkelijk toegankelijk voor de daders. Ze worden gebruikt, gemanipuleerd als een ding. Ze leven in een heel onveilige wereld. In Nederland zijn circa honderd politiemensen belast met de opsporing van kinderporno. De 25 regiokorpsen hebben elk een afdeling Zeden, met daarin een coördinator

diskettes en 5800 videobanden in beslag genomen. De Utrechtse klinisch psycholoog Wolters heeft op verzoek van de politie veel videobanden met kinderporno bekeken. Hij was onder meer betrokken bij het onderzoek naar de gerucht makende Zandvoortse zaak in 1998. Wolters, die zowel kinderen als volwassenen behandelt, bestempelt de vervaardiging van kinderporno als een expliciete vorm van zeer ernstig misbruik. „De kinderen zijn vaak schokkend jong. Soms

via uitwisselingsprogramma's als KaZaA en WinMX. Met behulp van deze software kwam de politie vorige maand 26 verdachten op het spoor in Nederland en Amerika. De hoeveelheden beeldmateriaal die rondgaan in kinderpornonetwerken zijn gigantisch. Per onderzoek worden gemiddeld 100.000 digitale bestanden aangetroffen. Bij een inval in het Duitse Maagdenburg trof de politie in september een lijst aan van 26.500 gebruikers in 166 landen. Alleen al in Duitsland werden 754 computers, 35.500 cd's, 8300

Door Fred Kramer
EINDHOVEN - „Wilt u dat het park veiliger wordt? Zet dan hier uw handtekening”. Mirthe van Gulik (13) stelt de vraag keer op keer aan iedereen die het Anne Frankplantsoen betreedt. Samen met buurtbewoners maakt ze zich deze zondagmiddag sterk voor een positief imago van het Eindhovense park-je.

Het Anne Frankplantsoen ligt vlak achter Mirthes huis maar zelf komt ze er nooit. Ze durft er niet eens doorheen te fietsen, zelfs niet op klaarlichte dag. Sinds ze een keer twee mannen in de bossjes zag, voelt ze zich er niet meer veilig. „Man, dat was eng. Ik hoop dat die homo's ergens anders een plek zoeken. Hier moeten ze in elk geval weg.”

Het Anne Frankplantsoen is sinds de 'ontdekking' van homo-prostitutie zowat het beruchtste plantsoen van Nederland geworden. Hier lijken de wetten van Sodom en Gomorra te regeren en staat losbandigheid hoog in het vaandel. Althans, zo ervaren de buurtbewoners het tegenwoordig en zij kunnen het weten.

Toen zowat 40 jaar geleden in het plantsoen urinoirs werden geplaatst, was alom bekend dat heren daar niet alleen kwamen om te plassen. De buurt heeft zich daarbij neergelegd. Die tolerante houding hield lang stand, maar verdween als sneeuw voor de zon toen kwam vast te staan dat minderjarige jongens in het park als schandknappen werden gebruikt. Doordat oud PSV-directeur Fons Sporen hiermee in verband werd gebracht, kreeg het plantsoen landelijke bekendheid. Dat deed de buurtbewoners eens achter de oren krabben. Wat wilden zij, als direct betrokkenen, dat er met het park zou gebeuren? En kon een park in verval wel de naam blijven dragen van iemand als Anne Frank?

„De naam moet blijven”, zegt buurtbewoonster Dorothé Foole zelfbewust. „Anne Frank kan wel tegen een stootje.” Over de toekomst van het plantsoen heeft ze met andere omwonenden ook een idee geformuleerd. Om het park aan de mensen terug te geven, moet politie daadkrachtig optreden tegen welke overtreding dan ook. Geen gedoogbeleid meer maar juist meer controle. Beter verlichting en het verwijderen van al te dichte bosschages moeten homo's de lust ontnemen om het park als seksuele speeltuin te gebruiken. „Let wel, wij zijn geen homohaters, maar hebben wel grenzen en die zijn overschreden. Deze mensen moeten naar een vaste gedoogplek die door de gemeente is aangewezen. Als buurtbewoners willen we dan veel festiviteiten in het plantsoen organiseren waardoor het park blijft leven.”

Het idee kan op gepaste bijval rekenen van hoofdredacteur Henk Krol van de Gaykrant die voor de gelegenheid even langskomt. Hij vindt dat elke gemeente een officieel erkende homo-ontmoetingsplaats zou moeten hebben. „Het gaat hier vaak om getrouwde mannen die elkaar willen ontmoeten. Dat zal altijd zo blijven, dus kun je het maar beter reguleren.”

Loco-burgemeester Marriët Mittendorf zegt de buurt in alles tegemoet te willen komen om orde en rust in het park te herstellen. „Ook wij willen een park zonder drugs en prostitutie, waar de kinderen normaal kunnen spelen. Daar gaan we dus ook voor, zonder achter elke boom nu een agent te plaatsen.”

De 13-jarige Mirthe is er nog niet zo zeker van. Ze is blij dat nu eindelijk eens iets positiefs met het plantsoen gebeurt, maar zodra de avond over het Anne Frankplantsoen valt, gelden er andere wetten, weet ze.

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 9 JAN. Bij de dirigent van het Delftse jongenskoor 'De Buddy's' zijn films en enkele duizenden afbeeldingen van kinderporno op zijn computer aangekomen, zo heeft het openbaar ministerie (OM) in Den Haag gisteren bevestigd.

Het OM onderzoekt nog of dirigent Ton B. (62) zich ook schuldig heeft gemaakt aan verspreiding van dit materiaal en het plegen van ontuchtige handelingen met leden van het koor. Van dat laatste is tot op heden één aangifte gedaan, zo bevestigt een woordvoerder van het OM. Ton B. werd op 24 november vorig jaar aangehouden. Op 31 december is zijn voorarrest met een maand verlengd.

Dirigent De Buddy's had veel kinderporno op computer

Ton B. was 37 jaar lang onbezoldigd dirigent van het Delftse jongenskoor. Tevens was hij, tot zijn aanhouding, muziekleraar op scholengemeenschap het Grotius College in Delft. Daar hebben docenten, ouders en leerlingen met ongeloof op de aanhouding gereageerd, zo meldt locatiedirecteur A. van Bruggen desgevraagd. „Het kwam als donderslag bij heldere hemel, en dat is het nog steeds. Hij was een buitengewoon goede en

geliefde docent en hoewel de bewijzen zich opstapelen, hebben wij nooit enige aanleiding gehad deze docent van dit soort praktijken te verdenken.”

De scholengemeenschap heeft ouders en leerlingen ingelicht. Van Bruggen: „De algehele stemming was en is dat hij het nooit gedaan zou kunnen hebben. De leerlingen zijn de mening toegedaan dat iemand anders het materiaal op zijn computer moet hebben ge-

zet.” Lopende het onderzoek heeft het Grotius College hem geschorst. Inmiddels heeft hij op eigen initiatief buitengewoon pensioen aangevraagd. Van Bruggen: „Hij komt, wat de uitkomst van het onderzoek ook is, niet meer bij ons terug.”

Het Delftse jongenskoor De Buddy's was de afgelopen jaren regelmatig in opspraak door omstreken liedjes die inspeelden op de actualiteit. Zo veroorzaakte het

koor in 2000 een kleine rel met het anti-Haider-lied 'Kauf nicht von Österreichern'. Voorts betichtte het management van Jody Bernal, de bekendste exponent van het jongenskoor, Ton B. van stalking nadat deze in de media aangaf dat zijn „aandeel in het succes van Bernal onvoldoende is belicht”.

Het voortbestaan van het koor is nu onzeker, aldus voorzitter F. van Vondelen. Op de website van het koor laat de ex-dirigent weten: „De dirigent van De Buddy's ziet zich onder uiterst treurige omstandigheden genoodzaakt zijn werkzaamheden voor De Buddy's te beëindigen. Nu al wil hij iedereen hartelijk bedanken voor alle medewerking en belangstelling tijdens 37 jaar Buddy's.”

Dirigent bezat collectie kinderporno

DEN HAAG - Justitie heeft op de computer van de voormalige dirigent van de Delftse kindergroep De Buddy's vele duizenden afbeeldingen van kinderporno gevonden. Dat meldde het Openbaar Ministerie (OM) in Den Haag gisteren. Dirigent T.B., tevens muziekleraar aan het Grotius College in Delft, werd 24 november aangehouden op verdenking van het bezit en verspreiden van kinderporno. Op 31 december is zijn voorarrest weer met een maand verlengd. Volgens het OM is er tot nu toe één aangifte tegen

de Delftenaar binnengekomen. Hij sluit niet uit dat het onderzoek nog nadere informatie zal opleveren over eventuele ontuchtige handelingen met kinderen. Ook zouden er meer aangiftes kunnen komen. De arrestatie van B. leidde tot ongeloof en verwarring bij De Buddy's. Het bestuur van de groep heeft voor de kinderen en hun ouders verscheidene bijeenkomsten met RIAGG-medewerkers georganiseerd. De dirigent heeft via de website van het koor laten weten dat hij 'zich onder uiterst treurige omstandigheden

genoodzaakt ziet zijn werkzaamheden voor De Buddy's te beëindigen”.

● Het Openbaar Ministerie heeft genoeg bewijs verzameld om de Maastrichtse rechter F.F. te vervolgen voor het bezit van kinderporno. Bij de vice-president van de rechtbank in Maastricht werden in oktober 2001 in zijn woning videobanden met kinderporno aangetroffen. F. legde daarop zijn werk bij de rechtbank neer. Hij werkt momenteel als wetenschappelijk medewerker bij de Universiteit Maastricht. ANP

Dirigent De Buddy's bezat duizenden pornobeelden

DEN HAAG - Justitie heeft op de computer van de voormalige dirigent van de Delftse kindergroep De Buddy's vele duizenden afbeeldingen van kinderporno gevonden. Dat heeft een woordvoerder van het Openbaar Ministerie (OM) in Den Haag gisteren gezegd.

De dirigent, tevens muziekleraar aan het Grotius College in Delft, werd 24 november aangehouden op verdenking van het bezit en verspreiden van kinderporno. Op 31 de-

ember is zijn voorarrest weer met een maand verlengd. Volgens de zagsman van het OM is er tot nu toe één aangifte tegen de Delftenaar binnengekomen.

De arrestatie leidde tot ongeloof en verwarring bij De Buddy's, het koor waar ook Jody Bernal deel van heeft uitgemaakt. Het bestuur van de groep heeft voor de kinderen en hun ouders verscheidene bijeenkomsten met Riagg-medewerkers georganiseerd.

Kinderporno gevonden bij dirigent

Justitie heeft op de computer van de voormalige dirigent van de Delftse kindergroep De Buddy's vele duizenden afbeeldingen van kinderporno gevonden. Meirg 9-1

Dirigent T. B., tevens muziekleraar aan het Grotius College in Delft, werd 24 november aangehouden op verdenking van het bezit en verspreiden van kinderporno. Op 31 december is zijn

voorarrest weer met een maand verlengd.

Volgens een zagsman van het Openbaar Ministerie is er tot nu toe één aangifte tegen de Delftenaar binnengekomen. Hij sluit niet uit dat het onderzoek nog nadere informatie zal opleveren over eventuele ontuchtige handelingen met kinderen. Ook zouden er nog meer aangiftes kunnen komen. (ANP)

Toename pedofilie op internet

Websites met kinderporno met 70 procent toegenomen

ROME - Het aantal sites met kinderporno op het wereldwijde web is het afgelopen jaar met 70 procent gestegen. De helft van de verboden sites komt uit de Verenigde Staten, zo heeft een Italiaanse organisatie voor kinderrechten gisteren gemeld.

Volgens de stichting Rainbow Phone zijn het afgelopen jaar meer dan 17.000 sites met harde kinderporno gemeld aan nationale en internationale politieinstanties, waaronder de FBI en Interpol. De meeste, 60 procent, komen uit de Verenigde Staten, gevolgd door Zuid-Korea, Rusland, Brazilië, Italië en Spanje.

„Deze cijfers bewijzen niet alleen een massale toename van online pedofilie, maar ook een verontrustend gebrek aan wettelijke maatregelen tegen kinderporno”, staat in een rapport. „Rainbow Phone verwerpt de volstrekt falende wetgeving ten aanzien van pedofilie in sommige landen waardoor links met kinderporno systematisch en op grote schaal kunnen worden aangeprezen.”

Volgens de Britse organisatie National Children's Home verlaagt internet de drempel om kinderporno aan te bieden of te bekijken. Bij een onderzoek in 2002 zijn 6500 Britten beschuldigd van het bezoeken van kinderporno-sites in de VS.

En in september liet de Duitse

politie weten dat zij een internationaal pedofielenetwerk had opgerold, waarbij 26.500 computers in niet minder dan 166 landen waren aangesloten.

De Amerikaanse regering begon vorig jaar de 'Operatie Predator' om kinderen te beschermen tegen de makers van pornografie, kinderlokken op internet en mensenhandelaren. Sindsdien zijn 1600 mensen gearresteerd voor dergelijke vergrijpen.

De FBI maakte juist eergisteren bekend dat een pedofielenetwerk is ontmaskerd dat in de VS mogelijk tienduizenden betalende klanten had. In New Jersey werden 50 mensen gearresteerd, onder wie een dominee, een kinderarts en een werknemer van een middelbare school.

Volgens de Washington Post registreerde de FBI meer dan een kwart miljoen creditcard-betalingen voor tientallen kinderporno-sites in onder meer Wit-Rusland en Letland. Het bedrijf dat de betalingen verwerkte is ook aangepakt.

REUTERS

Internet jaagt kinderpornomisdrijven omhoog

LONDEN (Reuters, eigen berichtgeving) -- Het Internet heeft geleid tot een explosieve toename in kinderpornomisdrijven. Tussen 1988 en 2001 ziet de Britse ngo NCH in eigen land een stijging met 1.500 procent. Hij waarschuwt voor de nieuwe generatie gsm's, waarmee videobeelden worden gemaakt en doorgestuurd.

Volgens een nieuw rapport van de ngo NCH kende Groot-Brittannië tussen 1988 en 2001 een stijging met 1.500 procent in het aantal kinderpornomisdrijven, van 35 in 1988 tot 549 in 2001.

De oorzaak ligt volgens NCH in het Internet. „Voordien was aan kinderporno geraken niet evident”, zegt John Carr van NCH aan de BBC. „Nu hebben mensen met een latente belangstelling een mechanisme.”

NCH geeft het voorbeeld van een Britse man die in 2003 is betrapt met 450.000 beelden op de computer. Het Internet heeft van kinderporno big business gemaakt, waarbij de georganiseerde misdaad beelden maakt en verspreidt.

Kinderporno is misbruik, via tussenpersonen. Het Internet dreigt ook het lijfelijk misbruik aan te zwengelen, zegt NCH, „omdat de beelden sommige mannen aanzetten tot seksueel misbruik”.

Nu het Internet „mobiel” gaat, neemt het risico nog toe, waarschuwt NCH. Hij verwijst naar de 3G-technologie, de nieuwe generatie gsm's waarmee videobeelden worden opgenomen en doorgestuurd en op het net kan worden gesurft. Carr vraagt de internet- en telefoniewereld om toegang tot kinderporno te bemoeilijken.

In Groot-Brittannië heeft één operator, Hutchison, de 3G-technologie al op de markt gebracht. Om misbruik te vermijden, werken de operatoren er een gedragscode uit, onder meer

rond filters, informeren van ouders en kinderen en registratie van gebruikers.

In België is de 3G-technologie nog niet commercieel op de markt. Proximus en Mobistar hebben wel een gedragscode over tekstberichtjes (sms) en foto's (mms) via gsm. „Maar wij leveren het medium, niet de inhoud”, zegt Mobistar-woordvoester Patti Verdoodt. „We werken samen met de politie, de wetgever, en anderen om misbruik te vermijden. Maar we zijn geen big brother.” Over de gevolgen van de 3G-technologie kon Mobistar nog geen uitspraken doen.

(zie ook www.nchafc.org.uk)

Rechter vervolgd voor bezit videobanden met kinderporno

ARNHEM — Het openbaar ministerie heeft genoeg bewijs verzameld om de Maastrichtse rechter F.F. te vervolgen voor het bezit van kinderporno. Dat heeft een woordvoerder van het OM in Arnhem gisteren meegedeeld.

Bij de vice-president van de rechtbank in Maastricht werden in oktober 2001 in zijn woning videobanden met kinderporno aangetroffen. F. legde daarop zijn werk bij de rechtbank neer. Hij werkt momenteel als wetenschappelijk medewerker bij de Universiteit Maastricht.

Op verzoek van de hoofdofficier van justitie in Maastricht nam het parket in Arnhem het onderzoek op zich. Het heeft ruim twee jaar geduurd voordat het OM het gerechtelijk vooronderzoek eind december kon sluiten.

Justitie heeft op de computer van de voormalige dirigent van de

Rechter vervolgd voor kinderporno

ARNHEM - Het openbaar ministerie in Arnhem denkt voldoende bewijs te hebben verzameld om een ex-rechter uit Maastricht te vervolgen voor het bezit van kinderporno. Een woordvoerder van het OM kon gisteren nog niets zeggen over de aard van het bewijs. Het is niet bekend wanneer de rechtszitting plaatsvindt. Er is derhalve nog geen dagvaarding uitgebracht. Eerder, in maart 2003, werd een dagvaarding ingetrokken omdat de raadsman verzocht om een aanvullend proces-verbaal van de Rijksrecherche. G+E 9-1

Delftse kindergroep De Buddy's vele duizenden afbeeldingen van kinderporno gevonden. Dat heeft een woordvoerder van het OM in Den Haag gisteren gezegd.

Dirigent T. B., tevens muziekleraar aan het Grotius College in Delft, werd 24 november aangehouden op verdenking van het bezit en verspreiden van kinderporno. Op 31 december is zijn voorarrest weer met een maand verlengd.

De arrestatie van B. leidde tot ongeloof en verwarring bij De Buddy's. Het bestuur van de groep heeft voor de kinderen en hun ouders verscheidene bijeenkomsten met Riagg-medewerkers georganiseerd. De dirigent heeft via de website van het koor laten weten dat hij „zich onder uiterst treurige omstandigheden genoodzaakt ziet zijn werkzaamheden voor De Buddy's te beëindigen”. (ANP)

'Internet schuld van explosieve groei kinderporno'

door onze correspondent
Esther Gotink

LONDEN - Door internet is kinderporno in Groot Britannië in de periode 1988-2001 met 1500 procent toegenomen. Het aantal waarschuwingen en vervolgingen voor pedofiele criminaliteit nam toe van 35 naar 549. Er heerst grote angst dat steeds meer kinderen het slachtoffer worden van de alsmar groeiende vraag op de porno-markt.

Dit stelt John Carr, internetdeskundige, in een rapport ten behoeve van de kinderorganisatie NCH en het Britse ministerie van binnenlandse zaken. „Nog steeds ontkennen veel mensen dat er een verband bestaat tussen de groei van het internet, kinderporno en kindermishandeling”, aldus Carr. „De getallen in het rapport spreken echter voor zich. De omvang van het probleem is buitenproportioneel toegenomen.”

Computers, internet en fotoscanners; deze combinatie heeft geleid tot een explosieve groei van seksmateriaal waarin zeer jonge kinderen centraal staan. Sinds de komst van digitale camera's lijkt de drempel nog verder verlaagd. Kende het politiekorps in Manchester in 1995 twaalf kinderporno-zaken, vier jaar later nam ze 41.000 pedofiele afbeeldingen in beslag. Vorig jaar werd een Brit veroordeeld die 450.000 obscene afbeeldingen op schijf had staan. Sommige foto's zijn jaren oud, maar er zijn bewijzen dat steeds meer bendes actief zijn in de uitbreiding van kinderporno-netwerken. De Universiteit van Cork onderzocht een aantal nieuwsgroepen op internet waarop porno werd verspreid. In 1999 vond men maandelijks gemiddeld vier nieuwe kinderen, in 2002 waren dat er veertien. Volgens de onderzoekers zijn de afbeeldingen ook steeds sadistischer. „Voordat internet bestond was het veel lastiger om kinderporno te bemachtigen”, stelt Carr. „Internet heeft dat veranderd. Zelfs personen die een onderdrukte of latente interesse hebben voor dergelijk mate-

riaal, krijgen via de computer gemakkelijk toegang. Ze denken dat het internet anoniem is.” Carr vreest dat de nieuwste mobiele telefoons, waarmee videobeelden verstuurd en bekeken kunnen worden, nog meer schade zal aanrichten. Volgens Ray Wyre, die pedofielen behandelt, was het probleem vroeger al veel groter dan gedacht. „Het is niet alleen de moderne technologie die kinderporno aan de oppervlakte brengt, het zijn tevens de mogelijkheden van politie om ertegen op te treden. Vóór 1988 was het bezit van kinderporno niet strafbaar. Ik heb klanten behandeld die in die tijd kinderporno terug kregen, ook al waren ze actieve kindermisbruikers. De politie was niet bij machte het materiaal te houden.” Carr en Wyre stellen dat wie kinderporno bekijkt, een potentiële pedofiel is. Carr: „Iemand die op internet naar kinderporno kijkt is per definitie een misbruiker. Dertig procent van de bezitters van jeugdporno blijkt zelf betrokken bij seks met kinderen.”

Hardere aanpak pedofielen op web

AMSTERDAM Het Team Kinderporno van de KLPD gaat pedofielen en kinderpornoverspreiders die het web bevullen intensiever aanpakken. Infiltratie in chatboxen en nieuwsgroepen moet een eind maken aan verwoede kinderporno verzamelaars. De KLPD is bezig de grenzen te verkennen waarbinnen geïnfiltrerd mag worden. Per spe-

cifieke zaak moeten er afspraken worden gemaakt met het Openbaar Ministerie om deze methode toe te passen. Pas dan wordt het meedoen aan een chatbox mogelijk en ook dan nog op zorgvuldige wijze, omdat er anders sprake van uitlokking kan zijn. Over het algemeen zou infiltratie gebruikt kunnen worden om

criminele organisaties op te sporen en voor zaken waarin er sprake is van kindermisbruik. Ed Kraszewski, woordvoerder van het KLPD: „Dat zijn de ergste gevallen omdat dit betekent dat er een kind wordt misbruikt en dat kind willen we zo snel mogelijk opsporen.” Via een chatbox kan een politieagent contact proberen te

leggen met een dader, door zich als een ander voor te doen. In Nederland duiken pedoseksuelen steeds vaker op in chatboxen waar ze contact leggen met kinderen en hun verleiden tot spelletjes. Volgens Kraszewski is het ook een taak van de ouders om hun kinderen voor te lichten over dit soort personen op het internet. Eva Mercks

de politie kon het verschijnsel van kinderporno op internet niet langer negeren. D'v/N 7-1

Volgens een Iers onderzoek staan er inmiddels zo'n 600.000 pornografische plaatjes van kinderen op internet. De slachtoffertjes worden niet altijd gedwongen om mee te doen. Soms (en dan vooral in Oost-Europa) krijgen ze voor hun optreden betaald met een beetje geld of een bord eten. In andere gevallen zijn het de ouders die hun kinderen tegen betaling aanbieden aan professionele bendes. Populair zijn de series van wel honderdvijftig foto's waarop kinderen helemaal worden gevolgd: vanaf het moment dat ze gekleed de kamer binnenkomen tot het moment dat ze gekleed weer weggaan en alles wat daar tussenin zit. „Verzamelaars van kinderporno zijn net postzegelverzamelaars”, zegt teamleider Tom Erents van het Team Kinderporno van het Korps Landelijke Politiediensten. „Ze rusten niet voordat ze een serie compleet hebben. De kinderen zijn soms schokkend jong. We komen zelfs afbeeldingen tegen van seks met baby's. Af en toe moeten we even luchten, het even van ons afpraten.”

Sinds de Zandvoortse zaak is de opsporing geïntensiverd, maar door het toenemend computergebruik, de alsmar snellere verbindingen en het gemak van digitale camera's wordt het ook steeds eenvoudiger om kinderporno te maken, te verspreiden of te verzamelen. Ter illustratie: in 1998 behandelde Justitie 85 kinderporno-zaken, in de eerste acht maanden van dit jaar waren dat er al 164.

Veel kinderporno op internet bestaat uit oude foto's die eindeloos worden rondgestuurd, maar er verschijnt ook steeds meer nieuw materiaal. Vooral uit Oost-Europa komen professioneel gemaakte foto's en films die van de hand gaan voor gepeperde prijzen. „Een goede videoband levert 400 euro op”, weet Erents. „Criminelen die kinderporno produceren, kunnen makkelijk 200.000 euro per maand verdienen met een website.”

Toch wordt het overgrote deel van de kinderporno nog steeds gemaakt in huiselijke kring. „Dan heb je het over vaders, broers, ooms die de kinderen misbruiken. Vaak maken zij daar plaatjes van, als aandelen, of om andere kinderen

Maastrichtse rechter vervolgd voor bezit kinderpornobanden

ARNHEM - Het openbaar ministerie heeft genoeg bewijs verzameld om de Maastrichtse rechter F.F. te vervolgen voor het bezit van kinderporno. Dat heeft een woordvoerder van het OM in Arnhem gisteren meegedeeld. TR 9-1

Bij de vice-president van de rechtbank in Maastricht werden in oktober 2001 in zijn woning videobanden met kinderporno aangehouden. F. legde daarop zijn werk bij de rechtbank neer. Hij werkt momenteel als wetenschappelijk medewerker bij de Universiteit Maastricht.

Op verzoek van de hoofdofficier van justitie in Maastricht nam het parket in Arnhem het onderzoek op zich. Het heeft ruim twee jaar geduurd voordat het OM het gerechtelijk vooronderzoek eind december kon sluiten.

Het OM in Den Haag maakte gisteren bekend dat justitie op de computer van de voormalige dirigent van de Delftse kinderingroep De Buddy's vele duizenden afbeeldingen van kinderporno

heeft gevonden.

Dirigent T.B., tevens muzikeraar aan het Grotius College in Delft, werd 24 november aangehouden op verdenking van het bezit en verspreiden van kinderporno. Op 31 december is zijn voorarrest weer met een maand verlengd.

Volgens de zegsman van het OM is er tot nu toe één aangifte tegen de Delfenaar binnengekomen.

Hij sluit niet uit dat het onderzoek nog nadere informatie zal opleveren over eventuele ontuchtige handelingen met kinderen. Ook zouden er meer aangiftes kunnen komen.

De arrestatie van B. leidde tot ongeloof en verwarring bij De Buddy's. Het bestuur van de groep heeft voor de kinderen en hun ouders verscheidene bijeenkomsten met riagg-medewerkers georganiseerd.

De dirigent heeft via de website van het koor laten weten dat hij „zich onder uiterst treurige omstandigheden genoodzaakt ziet zijn werkzaamheden voor De Buddy's te beëindigen”.

Anne Frankplantsoen te Eindhoven nog vers in het geheugen, waar blijkaar welwillende jeugdigen hun zakcentjes willen opvullen, zou ik op zijn minst eens willen weten waar het OM de grenzen legt. Hoewel het op zich beter is dat kinderkoordirigenten, ex-rechters, leerkrachten e.d. zich vergrijpen aan foto's in plaats van aan kinderen, is het logisch dat men alle toekomstige kinderen voor trauma's, veroorzaakt door het poseren, wil besparen.

Niettemin zijn de foto's die er zijn, reeds gemaakt. De behoefte van de pedofiel blijft aanwezig, óók bij het verbieden. Laten hen zich dan alsjeblief verlekken aan de bestaande afbeeldingen, zodat hun drang om uw dierbare kindertjes mee te lokken op zijn minst een beetje getemperd zal worden. Het OM adviseer ik daarbij hun pijlen tóch iets meer te richten op de makers van al dat 'fraais' in plaats van de consumenten ervan. Overigens ik behoor niet tot politiek Nederland, dus volg me niet, mag ik me wel bemoeien met OM-aangelegenheden. Metro 19/11 H. Jacobs, Almere

Hardere jacht op pedofiel

Politie wil undercover chatten

Door Michel Brandsma

ASSEN/GRONINGEN ■ De jacht op pedoseksuelen en verspreiders van kinderporno op internet wordt geïntensiverd. Politie en justitie onderzoeken de mogelijkheid om te infiltreren in nieuwsgroepen en chatboxen waar deze criminelen actief zijn.

„Infiltratie is mogelijk met toestemming van het openbaar ministerie, maar het moet zorgvuldig gebeuren, anders maken wij ons schuldig aan uitlokking”, zegt teamleider Tom Erents van het Team Kinderporno van het Korps Landelijke Politiediensten. „We willen de ruimte in de wet verkennen. Na een paar zaken weten we meer. Dan hebben we rechterlijke uitspraken.” Pedoseksuelen leggen via

chatboxen contact met kinderen en verleiden hen bijvoorbeeld tot seksspelletjes voor een webcam. Via nieuwsgroepen en uitwisselingsprogramma's als Kazaa wordt veel kinderporno verspreid. Vorige maand liepen in Nederland en Amerika 26 verdachten tegen de lamp die kinderporno verstuurd via Kazaa. Tegelijkertijd werd een Nederlands netwerk ontdekt met vertakkingen in onder meer Groningen, Delfzijl, Assen, Zuidlaren, Kollum en Drachten. De zeven verdachten, onder wie een 33-jarige man uit Delfzijl, zitten nog vast. Ze zouden kinderen hebben misbruikt, kinderporno hebben geproduceerd en kinderseksreizen hebben georganiseerd. Justitie verwacht nog meer aanhoudingen, maar doet geen nadere mededelingen over het onderzoek.

■ ZIE VERDER

■ Dossier Kinderporno

6

De ommekeer kwam in het najaar van 1998 met de Zandvoortse zaak. Tot die tijd deed de politie nauwelijks iets met meldingen van kinderporno op internet, maar de ontdekking van 60.000 kinderporno-foto's op de computer van

een zekere Gerry Ulrich uit Zandvoort bracht daar verandering in. Ulrich, die kort daarvoor in Italië was vermoord, was de spil in een grimmig soort internetruilbeurs voor kinderpornoverzamelaars. Nederland reageerde geschokt;

Laat pedofielen liever naar plaatjes kijken

■ Op het gevaar af dat ik komende dagen via deze rubriek overspoeld word door boze schrijvers, wil ik toch een lans breken voor de mijns inziens doorgeslagen reacties op het gebied van kinderporno. Op de computer van de ex-dirigent van De Buddy's heeft Justitie afbeeldingen van kinderporno gevonden. Een dag eerder las ik op teletekst dat een ex-rechter te Maastricht van hetzelfde 'misdrijf' beschuldigd wordt.

Met de gebeurtenissen van het

over te halen. 'Kijk, zij doen het ook', zeggen ze dan tegen die kinderen. Een deel van die plaatjes komt op internet. Niet om er aan te verdienen, maar om toegang te krijgen tot ruilnetwerken."

Dat ruilen gebeurt vooral via nieuwsgroepen, chatboxen en uitwisselingsprogramma's zoals Napstar, Kazaa en WinMX. Maar daar blijft het niet bij. Criminele bendes gebruiken steeds vaker spam om hun handel te promoten. In deze ongewenste email, die dagelijks wordt bezorgd bij miljoenen nietsvermoedende internetgebruikers, verstoppen zij adressen van websites met kinderporno.

Soms zitten de informatie zelfs verborgen in filmpjes en plaatjes van kinderhelden als Harry Potter, K3 en Pokémon. Niet voor niets krijgt het Meldpunt Kinderporno steeds vaker mensen aan de telefoon die tot hun grote schrik al surfend op kinderporno zijn gestuit.

Maar de echte verzamelaars wachten niet tot zij toevallig een mailtje met porno in hun postvak krijgen. Zij opereren in een wereldwijd vertakte, duistere subcultuur met valse namen, steeds wisselende accounts en moeilijk te verkrijgen wachtwoorden. Volgens Erents zijn het sex-geobserveerden die de hele dag over het net surfen op zoek naar seks, of pedofielen die alleen willen kijken maar geen kinderen misbruiken, of pedoseksuelen die zich zelf verkrijgen aan kinderen.

Het liefst zou Erents zien dat rechercheurs undercover gaan om te infiltreren in nieuwsgroepen en chatboxen waar kinderporno wordt uitgewisseld of waar pedoseksuelen contact zoeken met kinderen. In overleg met Justitie wil hij bepaalde onderzoeken selecteren die zich lenen voor infiltratie. "Nu houden wij internetsurveillance. Het is alsof je over straat loopt en om je heen kijkt, met je handen op je rug. Als je infiltrereert kun je veel meer doen, maar het moet wel zorgvuldig gebeuren, want je zit snel op uitlokking. We kunnen dit uitsluitend doen met toestemming van het openbaar ministerie. De rechter bepaalt uiteindelijk wat toelaatbaar is volgens de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden."

Erents gelooft niet dat er tientallen extra politiemensen nodig zijn in de strijd tegen kinderporno. "Je moet de goede onderzoeken doen en slimme software ontwikkelen. Honderd man erbij? Misschien kun je die beter inzetten in het maatschappelijk werk, om seksueel misbruik van kinderen in gezinnen te voorkomen. Daar begint het, daar ligt een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Kinderen worden overal misbruikt. Kinderporno is van de hele wereld. En als het eenmaal op internet staat, gaat het er nooit meer vanaf. Het duikt altijd weer op."

De politie ontmaskerde onlangs een kinderpornonetwerk in het Noorden. Een kinderpornowebsite levert 200.000 euro per maand op.

Door Michel Brandsma

Obscure zoektocht

Kinderporno is opmerkelijk makkelijk te bekijken op internet. Dagblad van het Noorden neemt de praf op de som en vindt binnen een kwartier de eerste foto's van naakte kinderen. Geen harde porno nog, maar wel met links naar andere internetpagina's, die ook weer links bevatten. Sommige websites openen op eigen houtje nieuwe sites; binnen de kortste keren zijn er meer dan veertig pagina's geopend. Wervende teksten en foto's van naakte kinderen gieren over het scherm: *Child! Pedol! Illegal! Very young!* Veel pagina's bevatten nietsonthullende foto's van kinderen die seks hebben met volwassenen. De plaatjes ogen oud, maar ze zijn gemakkelijk te vinden en gewoon gratis te bekijken. "Olga, 12 jaar, 34 kilo", staat er naast een kiekje van een Slavisch ogend meisje dat half ontkleed poseert. Wie meer wil zien van Olga, moet zich aanmelden met gebruikersnaam, wachtwoord en creditcardnummer. Lijsten met oude videobanden zijn er

ook; te bestellen voor 85 dollar. Korte beschrijvingen wijzen de klant de weg: *'Man enters room, undresses little girl'* en zo verder. Wie kinderporno bekijkt op internet, is niet direct strafbaar, maar het downloaden, opslaan of verspreiden van het materiaal is wél illegaal. De Nederlandse wet spreekt van kinderporno zodra afbeeldingen worden gemaakt van mensen die jonger zijn dan 18 jaar, en die seksuele handelingen verrichten of expliciete seksuele poses aannemen. Ook gemanipuleerde foto's, waarbij kinderkopjes digitaal worden gemonteerd op de lichamen van jong ogende volwassenen, worden gezien als kinderporno.

Ouders die bang zijn dat hun kinderen al surfend of chattend in aanraking komen met kinderporno of pedoseksuelen, kunnen zogeheten familiefilters gebruiken en logboekjes laten meelopen met de chatbox. De providers kunnen hierover verdere informatie geven.

De opsporing

In Nederland zijn circa honderd politiemensen belast met de opsporing van kinderporno. De 25 regiokorpsen hebben elk een afdeling Zeden, met daarbinnen een coördinator kinderporno en enkele digitale experts. Daarnaast zijn er zeven digitale kenniscentra voor nader onderzoek. De regiopolitie werkt samen

met het landelijke Team Kinderporno. De vijf specialisten van dit team (dat is ondergebracht bij de groep Moord en Zeden van de Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politie Diensten) voeren internetsurveillance uit, onderzoeken pornografisch materiaal en coördineren nationale en internationale opsporing.

Zeer beschadigend

De Utrechtse klinisch psycholoog prof. dr. Wim Wolters heeft op verzoek van de politie veel videobanden met kinderporno bekeken. Hij was ondermeer betrokken bij het onderzoek naar de gerucht-makende Zandvoortse zaak in 1998. Wolters, die zowel kinderen als volwassenen behandelt, bestempelt de vervaardiging van kinderporno als een expliciete vorm van zeer ernstig misbruik.

"De kinderen zijn vaak schokkend jong. Soms gaat het zelfs om baby's. Niet zelden raken zij fysiek verwond of krijgen ze seksueel overdraagbare aandoeningen. Slachtoffers van kinderporno zijn vaak al verwaarloosd. Daardoor zijn ze makkelijk toegankelijk voor de daders. Ze worden gebruikt, gemanipuleerd als een ding. Ze leven in een heel onveilige wereld. Soms worden ze tegen betaling aangeboden door hun eigen ouders; dan krijgt zo'n Russische moeder vijftien dollar. Ook in Nederland worden ouders soms

betaald. Er kan sprake zijn van drank en drugs, van dwang en geweld, maar kinderen doen soms ook vrijwillig mee. Dan krijgen ze een beetje geld, of een warme maaltijd en een plaats om te slapen. Bij jongens van twaalf tot zestien jaar zie je nog wel eens dat het geld, en ook de fun, een rol spelen. Maar als je gaat zoeken, vind je waarschijnlijk belastende factoren in hun verleden of hun persoonlijkheid.

Kinderen die seksueel worden misbruikt, hebben op latere leeftijd vaak grote moeite met seksualiteit. Het gevaar bestaat dat ze zelf dader worden. Ze kunnen moeilijk een verbinding leggen tussen intimiteit, seks en liefde. In het algemeen is seksueel misbruik van kinderen zeer beschadigend. Vele factoren spelen een rol, maar na langdurig misbruik in slechte omstandigheden is het voor ons een hele harde dobber om de slachtoffers succesvol te behandelen."

Slimme software

De politie gebruikt sinds kort een nieuwe techniek om de computers van verdachten te controleren op kinderporno. Met speciale software wordt op de harde schijf gezocht naar de unieke cijfercodes (de zogeheten hashcodes) die bij elk plaatje horen. De aangetroffen codes worden automatisch vergeleken met de codes van de 1,3 miljoen kinderpornoplaatjes in de databank van het Team Kinderporno. Deze methode levert veel tijdswinst op. Ook is er software die registreert hoeveel informatie er wordt verzonden via uitwisselingsprogramma's als Kazaa en

WinMX. Met behulp van deze software kwam de politie vorige maand nog 26 verdachten op het spoor in Nederland en Amerika.

De hoeveelheden beeldmateriaal die rondgaan in kinderpornonetwerken zijn gigantisch. Per onderzoek worden gemiddeld 100.000 digitale bestanden aangetroffen. Bij een inval in Maagdenburg trof de politie in september een mailinglijst aan van 26.500 gebruikers in 166 landen. Alleen al in Duitsland werden toen 754 computers, 35.500 cd's, 8.300 diskettes en 5.800 videobanden in beslag genomen.

Kopstukken Portugal in cel na kindermisbruik

LISSABON/ANP-AFP - De Portugese justitie heeft gisteren tien personen aangeklaagd in verband met seksueel misbruik van weeskinderen. Onder hen zijn een voormalige minister van Arbeid, twee populaire televisiepresentatoren en een voormalige ambassadeur, zo meldde het persbureau Lusa. Het schandaal kwam in november vorig jaar aan het licht, toen vroegere bewoners van de weeshuizen van de gerenommeerde organisatie Casa Pia met verhalen over seksueel misbruik naar buiten kwamen. "Er zouden zeker honderd kin-

deren bij betrokken zijn. **G+E 30-12** In de afgelopen maanden zijn door justitie meer dan zeshonderd getuigen gehoord. Op basis van deze verhalen zijn de tien verdachten aangeklaagd voor onder meer verkrachting en seksueel misbruik van minderjarigen. De zaak heeft veel beroering veroorzaakt onder de Portugezen. Uit enquêtes blijkt de bevolking vooral boos is dat de geruchten over het misbruik al jaren bij hoge functionarissen bekend waren, zonder dat er actie werd ondernomen.

Dirigent jongenskoor verdacht van ontucht

door Jiska Fischer

HILVERSUM - Leden en oud-leden van het Omroep Jongenskoor in Hilversum zijn benaderd met vragen over mogelijke ontucht door de voormalige dirigent. Die heeft in Engeland ook jarenlang een koor geleid en zich daar volgens de Engelse politie zo'n twintig jaar terug aan een jeugdige koorlid vergrepen.

In Engeland loopt een aanklacht tegen de Engelsman, en in het voorjaar doet de rechter uitspraak. In het kader van het onderzoek, heeft de Engelse politie het Hilversumse jongenskoor gevraagd of er klachten of aanwijzingen zijn dat hetzelfde is gebeurd in Hilversum. Monica Damen, manager van het Jongens Omroepkoor, heeft daarop meteen de zedenpolitie Hilversum ingeschakeld. Die adviseerde een brief aan de ouders van de koorleiders te sturen. De brief is in september de deur uit gegaan, maar tot op heden zijn er geen reacties bij Damen binnengekomen.

Toen bekend werd dat de vorige dirigent een jongen seksueel lijkt te hebben misbruikt, is er onder leden van het omroepkoor heftig gereageerd. "We hebben er natuurlijk uitgebreid over gesproken, maar nooit hebben we er iets van gemerkt. We zien de ouders van de kinderen wekelijks, dus er is hecht contact. We hebben hun gevraagd of er aanwijzingen zijn geweest die duiden op misbruik, maar we hebben geen reactie gekregen", aldus Damen. Ruim tien jaar heeft de man bij het koor gezeten en drie jaar lang is hij dirigent geweest. Hij heeft het koor zelfs opgericht, samen met Monica Damen. Damen heeft nooit iets aan hem gemerkt. "Ik heb geen idee

of de aanklacht op waarheid berust, de man die een aanklacht tegen hem heeft ingediend, zou twintig jaar geleden door hem zijn lastiggevalen. En daar komt hij nu pas mee." Drie jaar geleden is de dirigent van het Omroep Jongenskoor opgestapt om naar Amerika toe te gaan. Daar dirigeerde hij een jongenskoor in Fort Lauderdale, Florida's Singing Sons Boychoir. Maar daar is hij volgens Damen ook alweer weg. De man zou weer in Engeland zitten, waar hij wacht op de uitspraak van de rechter.

Ontuchtzaak Ugchelen

APELDOORN - Het bericht vorige week in deze krant over een ontuchtzaak is door verschillende mensen verkeerd geïnterpreteerd. De verdachte woont in Ugchelen, staat in het artikel van het Arnhemse persbureau APA. In hetzelfde bericht staat aan het eind dat de man een cafetaria bestiert. Sommige lezers hebben ten onrechte een verband gelegd tussen de woonplaats van de man en de plek van de cafetaria. Mascha Emmer van cafetaria Het Bikkertje aan de Ugchelseweg is de afgelopen dagen diverse keren op de zaak aangesproken, ook al omdat ze niet zo lang een nieuwe relatie heeft. Ook de verdachte in het bericht had net een nieuwe relatie. Dat berust op toeval. De cafetaria van de verdachte bevindt zich niet in Ugchelen.

Door Denis van Vliet

ZOETERMEER - Een 14-jarige leerlinge van de dovenschool Effatha in Zoetermeer zegt bij herhaling te zijn verkracht door medescholieren. Elf jongens zijn in verband met de zaak door de school geschorst. De scholengemeenschap nam deze maatregel, naar nu bekend is geworden, begin november al.

Justitie in Den Haag neemt de zaak uiterst serieus en onderzoekt hoe vaak het dove meisje is verkracht en door wie. De eerste bevindingen wijzen erop dat de praktijken al lange tijd speelden,

Onderzoek naar massale verkrachting doof meisje

vermoedelijk zelfs enkele jaren. Het meisje zou de ene keer door één jongen en de andere keer door meerdere jongens tegelijk zijn misbruikt. De geschorste leerlingen zijn ongeveer evenoud als het slachtoffer.

De zaak kwam aan het licht nadat de leerlinge afgelopen herfst een vertrouwenspersoon van de instelling op de hoogte stelde van het misbruik. Het meisje en haar familie worden nu bijgestaan door hulpverleners. Het meisje

volgt nog wel onderwijs op Effatha.

Tegen drie van de elf geschorste leerlingen was het bewijs zo sterk dat ze zijn opgepakt door de politie. De jongens mochten, na voorlegging aan de rechter-commissaris, begin december naar huis. Daar wachten ze nu net als de acht andere jongens het justitieonderzoek af. Ze krijgen thuis les.

De Onderwijsinspectie vraagt zich af waarom de verkrachtingen niet eerder zijn ontdekt door het personeel van de scholengemeenschap. Voorzitter J.H. Bakker van de raad van bestuur van de overkoepelende Koninklijke Effatha Guyot Groep stelt 'dat je pas actie kunt ondernemen als ergens signalen worden opgepikt'.

Op pagina 6 **Abg/1**
'Toezicht al vrij intensief'

Doof meisje seksueel misbruikt

Van onze verslaggeefster **AMSTERDAM**

Een 14-jarige leerlinge van de dovenschool van de Koninklijke Effatha Guyot Groep in Zoetermeer heeft aangifte gedaan van verkrachting en seksueel misbruik door medeleerlingen. Er zijn drie jongens opgepakt en verhoord. De betrokkenheid van acht anderen wordt nog onderzocht. Het Openbaar Ministerie weet nog niet of ze worden vervolgd.

De seksuele handelingen zouden onder schooltijd hebben plaatsgevonden in de klas, de gangen, het toilet of op het schoolplein als even geen toezicht aan-

wezig was. De jongens, tussen de 13 en 15 jaar oud, zouden haar soms alleen, soms in groepsverband hebben belaagd. De school telt 270 leerlingen en tweehonderd personeelsleden. Toen het meisje in oktober een groepsleider en een vertrouwenspersoon inlichtte, zou het misbruik al jaren gaande zijn geweest.

Het meisje is ondergebracht in een pleeggezin, omdat haar moeder het er zeer moeilijk mee heeft, zegt bestuursvoorzitter Bakker van de Effatha Guyot Groep. Bakker: 'Bij dit type dove kinderen speelt niet alleen hun doofheid een rol, maar ook opvoedings- en leerproblemen. Ze hebben een

wat lager IQ en hebben extra begeleiding nodig.'

In een verklaring legt de school uit dat dove kinderen in hun sociale, normatieve en emotionele ontwikkeling een belangrijk stuk nuanceren missen. Beelden en signalen, ook die van seksuele aard, vatten zij nogal eens letterlijk op. 'Door hun handicap zijn zij per definitie ook meer aangevoelen op het aanraken en betasten van anderen als zij iets duidelijk willen maken of de aandacht willen trekken. In de puberteit gaat het dan soms fout.' Het meisje krijgt professionele begeleiding. De jongens zijn van school gestuurd en krijgen thuis les.

Meisje na ontucht in pleeggezin

Drie jongens verdacht van misbruik dove scholiere

Door Denis van Vliet

ZOETERMEER - Leerlinge Amanda (14) van de Zoetermeerse dovenschool Effatha maakte voor het eerst gewag van seksueel misbruik, nadat drie medescholieren haar hadden gedwongen hen oraal te bevredigen.

Volgens bronnen rond het onderzoek gebeurde dit enkele weken na de vorige zomervakantie in een lege klas. Het dove meisje stapte kort hierop naar een vertrouwensdocent van de scholengemeenschap. Eind oktober volgde aangifte van seksueel misbruik.

Drie dove jongens van 13 tot 15 jaar werden begin december aangehouden. Twee van hen werden korte tijd in voorarrest gehouden. Alle drie de jongens zijn nog steeds verdachte. Justitie weet nog niet of zij tot vervolging overgaat.

Amanda vertelde de vertrouwensdocent dat zij al enkele jaren werd misbruikt door een groepje van 11 jongens, onder wie de drie verdachten. Justitie beschouwt de overige acht nog niet als verdachten. Sinds november mogen ze niet meer op school komen, in afwachting van het resultaat van het onderzoek. Zij zijn bij hun ouders en krijgen les aan huis. Het onderzoek gaat langzaam, doordat de verhoren plaatsvinden met behulp van doventolken.

Amanda is kort na haar gesprek met de vertrouwensdocent onder-

gebracht in een pleeggezin in Noord-Holland. Ze krijgt hulp en ook weer onderwijs. In een verklaring stelt de directie van de dovenschool dat 'de onzedelijke handelingen zich kennelijk doorgaans in korte tijd afspeelden, als er net even geen direct toezicht was. In gangen, een toiletgroep, buiten het schoolgebouw. Soms was vijf of tien minuten kennelijk al voldoende'. Aan de onzedelijke praktijken zouden vaak intimidaties zijn voorafgegaan.

Voorzitter J. Bakker van de overkoepelende Effatha Guyot Groep stelt dat de 11 jongens op zijn vroegst op school kunnen terugkeren als blijkt dat zij onschuldig zijn. Mede op aanraden van de Onderwijsinspectie wordt gezocht naar een plaats waar de jongens klassikaal onderwijs kunnen volgen. De moeder van een van de verdachte jongens heeft een advocaat in de arm genomen om de school te dwingen tot goed onderwijs. Zij stelt dat het onderwijs aan huis, dat Effatha haar zoon biedt, waardeloos is. Zo zou de onderwijzer nog maar drie keer zijn langsgesproken.

Doof meisje mogelijk verkracht

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 9 JAN. Politie en justitie onderzoeken de mogelijke verkrachting van een 14-jarig meisje, leerling van de praktijkopleiding van de dovenschool Effatha in Zoetermeer. Elf jongens tussen de dertien en vijftien jaar zouden het meisje „soms alleen en soms gezamenlijk” jarenlang hebben misbruikt. Justitie gaat drie van hen vervolgen. Wat met de andere acht gaat gebeuren is nog niet bekend. De elf jongens zijn inmiddels van de school verwijderd, zo heeft de raad van bestuur van de Koninklijke Effatha Guyot Groep vandaag in een verklaring laten weten.

Duitse politie pakt Nederlandse zedendelinquent

WÜLFRAATH, 2 JAN. Een elite-eenheid van de Duitse politie heeft in een verlaten boerderij nabij Düsseldorf woensdag een Nederlander (53) gearresteerd die is veroordeeld wegens seksueel misbruik, zo heeft de Duitse politie bekendgemaakt. De politie heeft de identiteit van de man, die in Nederland een gevangenisstraf van twaalf jaar moet uitzitten, niet bekendgemaakt. Justitie had een internationaal arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd. De politie was dinsdag getipt door de zwangere vrouw van de man. Zij zegt door hem wekenlang te zijn geslagen. Agenten wisten hem in de boerderij in Wülfrath te verrassen, waar bij de man zich niet verzette. Hij had wel munitie, maar geen wapens op zak. De Duitse politie stelt op dit moment een onderzoek in naar de man wegens illegaal wapenbezit en het slaan van vrouwen. Daarna wordt besloten of de man wordt uitgeleverd aan Nederland. (ANP/DPA)

Man aangehouden wegens incest

HALDERBERGE - Een 54-jarige inwoner van de gemeente Halderberge is maandag aangehouden op verdenking van incest. Dit heeft de politie gisteren bekendgemaakt. De man zou in de periode 1995 tot en met 2000 seksuele handelingen hebben verricht met twee van zijn minderjarige kinderen. De zaak kwam aan het licht, nadat de moeder van het gezin aangifte had gedaan. (ANP)

'Toezicht al vrij intensief'

vervolg van pagina 1 **Abg/1**
GROEPSVERKRACHTING

Naar aanleiding van de verkrachtingszaak heeft de school de hulp ingeschakeld van Bureau TransAct, het landelijke informatiecentrum voor seksuele intimidatie.

„Daarnaast zijn alle docenten er nog eens op gewezen dat niet alleen in de klaslokalen, maar ook in de openbare ruimten en rond de school toezicht moet worden uitgeoefend”, aldus Bakker.

„Het toezicht in deze instelling is al vrij intensief, want er zijn 200 medewerkers op 20' n 270 leerlingen.

In september is het toezicht nog eens verscherpt naar aanleiding van een vechtpartij tussen leerlingen. Zo is een extra conciërge aangesteld.”

Hij benadrukt dat er geen enkel

verband bestaat met de zaak: Van Zoelen. De 14-jarige Erwin van Zoelen werd vorig jaar lange tijd de toegang tot het Effatha ontzegd omdat hij medeleerlingen stelselmatig in hun billen kneep.

Op het Effatha Instituut in Zoetermeer zitten alleen kinderen die doof, slechthorend of anderszins communicatief gehandicapt zijn. Velen van hen logeren er ook, want Effatha is tevens internaat. De Zoetermeerse instelling behoort tot de Koninklijke Effatha Guyot Groep, die over het hele land verspreid meer dan 25 locaties voor zorg en onderwijs heeft.

In Noord-Brabant veroorzaakte een ontuchtshandaal op het Instituut voor Doven in Sint-Michielsgestel begin 2002 veel opschudding. Twee minderjarige pupillen werden toen strafrechtelijk vervolgd wegens seksueel misbruik van enkele medeleerlingen.

Steniging van boer wegens overspel

ALKALERI - Een rechtbank in het islamitische noorden van Nigeria heeft een 45-jarige boer veroordeeld tot de doodstraf door steniging, omdat hij gemeenschap heeft gehad met zijn 15-jarige stiefdochter. Het zes maanden zwangere meisje krijgt na haar bevalling honderd stokslagen.

De rechtbank in Alkali, 80 kilometer ten noordoosten van de hoofdstad van de deelstaat Bauchi, oordeelde de boer Umaku Tori schuldig aan overspel. De stiefdochter werd schuldig geacht aan buitenechtelijke gemeenschap. Beiden kunnen beroep aantekenen tegen de uitspraak.

Bauchi is een van twaalf deelstaten in Nigeria waar vier jaar geleden de rechtspraak op basis van

de sharia (islamitische wetgeving) is ingevoerd.

Het is het achtste doodvonnis door middel van steniging dat sindsdien is uitgesproken, maar geen van de vonnissen is tot dusver uitgevoerd. In enkele gevallen werd het vonnis in hoger beroep veranderd of werd de verdachte vrijgesproken. In ten minste drie zaken moet nog uitspraak worden gedaan.

Het bekendste geval is dat van Amina Lawal, een 32-jarige vrouw die alleen woonde en een buitenechtelijk kind kreeg. Haar veroordeling tot steniging leidde wereldwijd tot protesten. Zij werd vorig jaar september in hoger beroep vrijgesproken.

Door onze kunstredactie

AMSTERDAM, 19 JAN. De Amerikaanse rapper Mystikal is vrijdag veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf wegens seksueel misbruik van zijn haarstyliste. De rapper, die Michael Tyler heet en afkomstig is uit New Orleans, bekende schuld in de rechtszaak van Baton Rouge, Louisiana. Het slachtoffer was in 2002 door Tyler en zijn twee bodyguards gedwongen tot seksuele handelingen, nadat ze haar hadden beschuldigd van het stelen van 80.000 dollar. Ook de twee bodyguards kregen straf. Mystikal maakte zes rap-cd's, waaronder het voor een Grammy genomineerde *Tarantula* (2001). Sinds zijn debuut in 1996 ontwikkelde zijn stijl zich van opruiend tot bombastisch. Mystikal kreeg in Europa meer bekendheid toen hij het onderwerp werd van puber-verering in de film *About A Boy* (2002), naar het boek van Nick Hornby.

Rapper Mystikal veroordeeld tot zes jaar gevangenis

Celstraf geëist tegen ontuchtpleger

van onze medewerker **bb 15/1**
ARNHEM - Moet een 43-jarige pleegvader uit Ughelen nu wel of niet achter slot en grendel wegens jarenlange ontucht met zijn twee pleegdochters? De openbaar aanklager in hoger beroep vindt dat de man minstens drie maanden de cel in moet. Hij eiste afgelopen dinsdag voor het Arnhems gerechtshof een gevangenisstraf van negen maanden, waarvan een half jaar voorwaardelijk.

Daarnaast vond hij een werkstraf van 120 uur op zijn plaats. Ook eiste hij dat de ontuchtpleger de meisjes ieder ruim 4500

euro moet betalen, als een soort erkenning voor wat hen zeven jaar geleden is overkomen. Vorig jaar juli veroordeelde de Zwolse rechtbank de man tot eenzelfde straf. Verder moest hij de meisjes elk 2500 euro aan schadevergoeding betalen. De pleegvader zou de twee, toen nog minderjarige meisjes tussen 1994 en 1998 hebben misbruikt. Dit gebeurde meermalen tijdens vakanties in hun huisje in België en het zou zijn doorgegaan toen het gezin, inmiddels uitgebreid met een zesde kind, naar Welsum was verhuisd. Een zeer kwalijke zaak, stelde de advocaat-generaal. Des te

meer omdat de man op dat moment verantwoordelijk was voor de kwetsbare meisjes. De zusjes waren al op jonge leeftijd uit huis geplaatst, omdat hun moeder ernstig psychische problemen had. 'Ze werden bij een pleeggezin ondergebracht, in de hoop dat ze er liefde en bescherming zouden krijgen. In plaats daarvan is hun vertrouwen in anderen ernstig geschaad', zei de openbaar aanklager, die een onvoorwaardelijke celstraf om die reden onvermijdelijk vindt. De advocaat van de man pleitte er echter voor zijn cliënt een geheel voorwaardelijke straf te geven. Volgens hem komt het werk van de man, die samen

met zijn nieuwe echtgenote een cafetaria runt, door een eventuele celstraf ernstig in het gedrang. De raadsman stelde het hof voor om de man 240 uur onbetaald aan het werk te zetten. Op die manier kan zijn cliënt ook de therapie die hij al anderhalf jaar krijgt en waar hij veel baat bij zou hebben, voortzetten. Dat de man zijn snackbar een poosje niet zou kunnen runnen, vond de advocaat-generaal geen reden om hem vrij rond te laten lopen. 'Als zijn zaak eronder lijdt als hij in de cel zit, dan is dat gewoon jammer', aldus de openbaar aanklager. Uitspraak op 27 januari.

Vijf tips over zaak misbruik meisje

PAN 11/1
 (Van een verslaggever)
AMSTERDAM - De politie heeft gisteravond vijf tips gekregen over het seksueel misbruik van een 11-jarige meisje op 4 januari in het Jan van Zutphenplantsoen in West. Ter Plaatse van TV-Noord-Holland toonde videobeelden van de twee daders, van een bewakingscamera in lijn 1. De beelden worden vanavond herhaald. Foto's van de daders zijn te zien op de website van het programma www.ter-plaatse.nl. De mannen waren het kind uit de tram gevolgd en hadden haar gedwongen mee te gaan naar het plantsoen. Over de aard van het misbruik zwijgt de politie, om het slachtoffer te beschermen.

Groepsleider ontkent ontucht

door Tanja Kits **DD 7/1**
ZUTPHEN/VOORST - Hij kneep de jongens wel eens in de billen, maar hij heeft ze nooit bewust in het kruis gepakt. Een groepsleider van jongensinter-naat De Beele in Voorst ontkent ten stelligste de ontucht waarvan hij wordt beschuldigd.

Hij hoorde gisteren bij de rechtbank Zutphen een werkstraf van 120 uur eisen. Want het Openbaar Ministerie gelooft wel degelijk de aantijgingen tegen de inmiddels ontslagen groepsleider uit Zutphen. Vier jongens hebben verklaard dat zij door hem in de billen zijn

geknepen en bij de ballen zijn gepakt. Bovendien hebben twee collega's hem oneerbare voorstellen horen doen. Zo mocht een collega eens een dienst overnemen 'in ruil voor seks'. Meest schokkend vond een ex-collega het antwoord van de man op een vraag van de jongens wat er die dag gegeten zou worden: 'Gebakken baarmoeder in spermasaus'. Die misplaatste opmerking gaf de groepsleider wel toe, maar zei er wel bij dat de jongens er hartelijk om hebben gelachen. Ook gaf hij toe dat hij ooit avances had gemaakt naar een vrouwelijke collega op wie hij verliefd was geworden. Hij werd na

meerdere klachten overgeplaatst naar een jongere groep. Daar zou hij in het laatste half jaar van 2002 diverse jongens hebben betast, soms meerdere keren per dag en ook nadat ze hadden aangegeven daar niet van gediend te zijn. De ontslagen groepsleider heeft inmiddels een soortgelijke baan in het westen van het land. Dat bracht de officier van justitie er toe een lange voorwaardelijke straf te eisen, om te voorkomen dat hij in herhaling zou vallen bij zijn nieuwe werkgever. Naast 120 uur werkstraf, eiste ze 8 maanden voorwaardelijke cel met een proeftijd van 2 jaar. Uitspraak over twee weken.

Elfjarig meisje in Osdorp misbruikt

PAN 14-1
AMSTERDAM - De politie zoekt twee mannen die ervan worden verdacht op 4 januari een elfjarig meisje seksueel te hebben misbruikt in het Jan van Zutphenplantsoen in Osdorp. De mannen waren het meisje gevolgd vanuit tramlijn 1. De beelden die van de verdachten in de tram blijken te zijn gemaakt, zijn vanavond en morgen te zien in Ter Plaatse van RTV Noord-Holland. Voorbijgangers hebben de mannen en het meisje gezien. Pagina 2

Kind (11) misbruikt in J.v. Zutphenplantsoen

(Van een verslaggever)
AMSTERDAM - Een elfjarig meisje is zondag 4 januari door twee nog onbekende jonge mannen misbruikt in het Jan van Zutphenplantsoen in West. Dat meldt de politie, die getuigen zoekt.

Het kind stapte uit lijn 1 bij de halte Hoekenes. De mannen, die samen met haar waren ingestapt op de halte Pieter Calandlaan - Baden Powellweg, volgden. In de tram zaten ze naast en vlak achter haar. Het meisje liep vervolgens naar de bushalte op de Koos Vorrinkweg. Daar begonnen de mannen haar lastig te vallen. Ze dwongen haar onder bedreiging mee te lopen. Via de Pieter Calandlaan en de Bart Poesiatstraat verdwenen

ze in het Jan van Zutphenplantsoen. Volgens de politie moeten de mannen en het meisje zijn opgemerkt. Zeker vier mensen kunnen hen hebben gezien. Een Marokkaanse man heeft hen zelfs aangesproken, maar liep daarna weer verder. In de tram zijn de mannen vastgelegd door een camera. Eén is klein (1 meter 55) met een opvallend slecht gebit. Hij was ongeschoren en droeg een witte baseballpet, een groene jas, een spijkerbroek en donkerblauwe adidasgympen. De ander (1 meter 80) zag er geheel in het zwart gekleed, verzorgd uit. Hij had kort, steil haar. Vanavond en morgen worden deze beelden uitgezonden door RTV Noord-Holland in Ter Plaatse.

Docent wegens relaties ontslagen

EMMEN - Het bestuur van het Drenthe College in Emmen heeft maandag een docent op staande voet ontslagen wegens onge-

wenste intimiteiten met leerlingen. Volgens voorzitter H. van de Boer van de scholengemeenschap zou de docent zich schuldig hebben gemaakt aan ongewenste omgangsvormen met een aantal leerlingen. **PAN 14-1** (ANP)

Gymleraar ontslagen na relatie met leerling

Door Koos Bijlsma **D' / n 14/1**

EMMEN ■ De leiding van het Drenthe College heeft een 27-jarige docent die lesgeeft in gymnastiek en ict op de locatie Angelslo in Emmen, op staande voet ontslagen. De man die drie jaar geleden als leraar werd aangesteld op de school, zou een seksuele relatie onderhouden met een minderjarige leerlinge.

Daarnaast zou hij andere scholieren hebben benaderd met seksueel getinte opmerkingen. De school heeft verklaringen van slachtoffers verzameld en is op basis hiervan overgegaan tot ontslag.

Volgens voorzitter Henk van de Boer van het college van bestuur waren er al geruime tijd geruchten dat de docent zich schuldig zou hebben gemaakt aan ongewenste omgangsvormen. Toen die geruchten afgelopen vrijdag

concreet werden, werd een onderzoek ingesteld. Over het aantal slachtoffers dat tot nu toe bekend is, wil Van de Boer zich niet uitlaten. Hij houdt er rekening mee dat meerdere slachtoffers zich de komende dagen zullen melden.

Maandagmiddag zijn docenten en leerlingen ingelicht over het gebeurde. Volgens Van de Boer is hierop emotioneel gereageerd. In een brief aan de leerlingen die gistermorgen is verspreid, wijst de school op een 'zorgteam' dat is geformeerd, bij wie slachtoffers zich kunnen melden. De school doet zelf geen aangifte bij de politie. "Dat is een zaak van de slachtoffers zelf", meent Van de Boer.

Een woordvoerder van de politie liet gistermiddag weten dat er nog geen aangiftes binnen zijn.

Liefdesrelatie leraar met leerling 'onbestaanbaar'

Door Koos Bijlsma **D' / n 15/1**

GRONINGEN/EMMEN ■ Een leraar op een middelbare school kan het zich niet veroorloven verliefd te worden op een leerling. "Dat is onbestaanbaar. Als dat bij ons gebeurt, volgt een stevig gesprek met als uitkomst dat de

situatie moet ophouden te bestaan", zegt rector Peter Boon van het Augustinus College in Groningen gedicteerd.

Hij reageert op het incident op het Drenthe College in Emmen, waar deze week een 27-jarige docent gymnastiek en ict op staande voet ontslag kreeg wegens een (seksuele) relatie met een leerlinge. De

leraar zou zich tevens schuldig hebben gemaakt aan intimidatie ondermeer in de vorm van sms-berichten en e-mailtjes.

Een docent heeft een opvoedkundige taak. Die komt volgens rector Boon in gedrang als een leraar een liefdesrelatie aangaat met een leerling. In de periode van vier jaar dat hij het Augustinus College bestiert, deed zo'n situatie zich nog niet voor. "Als dat wel gebeurt, zal ik vrijwillig of desnoods onvrijwillig overgaan tot overplaatsing van de docent naar één van de andere scholen die onder ons bestuur vallen." Hij denkt dat dit het beleid is op de meeste scholen.

De leeftijd van de leerling speelt wat hem betreft geen rol. Overplaatsing van de leerling zal hij in zo'n situatie dan ook niet overwegen. "Een kind is kwetsbaar, terwijl een docent overmacht heeft door de autoriteit die hij uitstraalt. Hij kan dat gebruiken om verleidheid bij een leerling te genereren."

Met name jodo's, zoals jonge docenten worden aangeduid, lopen op dit vlak risico. "Leraren tussen zeg maar 22 en 27 jaar hebben een gevaarlijke leeftijd omdat het verschil in leeftijd met hun leerlingen, klein is."

Verdachte seksueel misbruik 11-jarige aangehouden

OM.nl 21/1
 Een 26-jarige man heeft bekend begin dit jaar een 11-jarig meisje in Amsterdam Osdorp seksueel te hebben misbruikt. Naar een tweede verdachte wordt nog gezocht. Na een uitzending van Ter Plaatse, het opsporingsprogramma van RTV Noord-Holland, kreeg de politie dertig tips binnen. Daardoor kon een van de verdachten dinsdagmiddag in een woning in Amsterdam Oud-West worden aangehouden. Het 11-jarige slachtoffer werd op 4 januari seksueel misbruikt in het Jan van Zutphenplantsoen. De mannen waren het meisje gevolgd vanuit tramlijn 1. Bericht dat op 17 januari op de website heeft gestaan:

De sociale jeugd- en zedenpolitie van Amsterdam is op zoek naar twee mannen die ervan worden verdacht op zondag 4 januari een 11-jarig meisje te hebben misbruikt. Het misdrijf vond plaats in het Jan van Zutphenplantsoen in de hoofdstad. De politie wil graag in contact komen met eventuele getuigen van dit ernstige feit.

Het meisje stapte die zondag rond 09.30 uur op de halte Pieter Calandlaan - Baden Powellweg in lijn 1. De twee mannen, die ook instapten, gingen naast en achter haar zitten. Bij Hoekenes, één halte verder, stapte het meisje uit. De mannen volgden haar naar de Koos Vorrinkweg, waar ze op de bushalte gingen staan. Daar werd ze door de mannen lastig gevallen, bedreigd en gedwongen mee te lopen, onder andere over de Pieter Calandlaan langs de daar aanwezige slooppanden. Vervolgens liepen de

mannen met het meisje door de Bart Poesiatstraat en verdwenen ze in het Jan van Zutphenplantsoen, waar het seksuele misbruik plaatsvond.

Getuigen
 Er zijn zeker mensen die de mannen en het meisje moeten hebben gezien. Zo passeerden ze een man en een vrouw die een hond uitlieten, verborgen de mannen en het meisje zich in de bosjes voor een passerende jogger en werden ze aangesproken door een Marokkaan man. Deze kreeg kennelijk de indruk dat er niks aan de hand was en liep weer door. De politie hoopt dat deze getuigen zich melden en dat mensen die de verdachten herkennen aan de hand van de videobeelden, ook reageren.

Man opgepakt na misbruik meisje

TEL 22-1
Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM, donderdag
De politie van Amsterdam heeft een 26-jarige man aangehouden die ervan wordt verdacht een 11-jarig meisje in een plantsoen in Osdorp seksueel te hebben misbruikt.

De identiteit van de vermoedelijke tweede dader is ook bekend, maar vooralsnog is deze man spoorloos. Het duo vergreep zich begin deze maand aan het meisje in het Osdorpse Jan van Zutphenplantsoen.

Een oproep van de politie in een opsporingsprogramma leverde 30 tips op. Die leidden rechercheurs van de Jeugd- en Zedenpolitie naar een huis in Oud-West, waar de verdachte werd aangehouden. Hij heeft inmiddels bekend en zal morgen voor de officier van justitie worden geleid.

Verdachte bekend misbruik meisje ^{PAR 21/1}

AMSTERDAM - De politie heeft gistermiddag in Amsterdam-Oud-West een 26-jarige man aangehouden op verdenking van seksueel misbruik van een elfjarig meisje uit Osdorp. De verdachte heeft bekend. Naar een tweede verdachte, wiens identiteit bekend is, zoekt de recherche nog. Het onderzoek kwam in een stroomversnelling door dertig tips na *Ter Pleatse* van RTV Noord-Holland.

Hof wil misbruikte meisjes horen ^{BW 15/1}

SOEST - Het Amsterdamse gerechtshof wil de twee meisjes, die zeggen misbruikt te zijn door de ex-directeur (53) van de Soester kinderboerderij De Vrije Teugel, als getuige horen.

De aanklager in hoger beroep, R. de Vries, had hier woensdag om verzocht. Een 36-jarige ex-werknemer van de kinderboerderij had onder ede verklaard dat hem afgelopen najaar te ore was gekomen dat de meisjes de verdachte 'een oor hadden willen aannaaien'.

Eerder had hij tegenover de politie juist een belastende verklaring afgelegd. Mede op basis van deze verklaring was de ex-directeur wegens ontucht door de Utrechtse rechtbank veroordeeld tot een celstraf van 163 dagen, waarvan 120 voorwaardelijk. De verdachte die onschuldig zegt te zijn wil eerherstel. De zaak wordt op 22 maart voortgezet.

AMSTERDAM

Man (75) verdacht van misbruik peuter ^{AB 24/1}

Een 75-jarige Amsterdammer is gearresteerd op verdenking van seksueel misbruik van een 3-jarig meisje. De verdachte, buurman van het kind, paste korte tijd op de kleuter op verzoek van haar vader. Toen de moeder thuiskwam, ontdekte zij verwondingen bij haar dochtertje en raadpleegde een arts. Deze stelde het misbruik vast, waarna de politie werd ingeschakeld. De bejaarde heeft bekend en is voorgeleid aan de officier van justitie.

Moeder van misbruikt kind mishandelt oppas ^{GE 5/1}

door Edward de Vries Lentsch

WEESP - „Ik trek je kop van je romp”, waarschuwde een 38-jarige moeder van een misbruikt jong kind richting de vermoedelijke dader, de vrouw die op haar kind had gepast. De vrouw uit Weesp liet het niet bij dit telefonische dreigement. Ze mishandelde de voormalige oppas op 6 juni 2003.

De Hilversumse politierechter boog zich gisteren over deze zaak. De verdachte was zelf niet op de zitting aanwezig, omdat ze haar kinderen niet meer aan een oppas wil toevertrouwen. Een standpunt waar rechter S. van Merwijk gezien de voorgeschiedenis wel enig begrip voor kon opbrengen.

Volgens politierechter was de vrouw in alle staten toen ze van haar kind dingen te horen kreeg waaruit af te leiden was, dat de oppas zich had vergrepen aan de kleuter. De zaak is inmiddels al door de afdeling Jeugd en Zeden van de politie Gooi en Vechtstreek opgepakt. Volgens

Onderzoek naar complot in zedenzaak

door Edward de Vries Lentsch

SOEST, AMSTERDAM - Wie naait wie een oor aan in de zedenzaak tegen ex-directeur Leo van den Berg van kinderboerderij De Vrije Teugel in Soest? Om dat uit te zoeken besloot het Amsterdamse gerechtshof gistermiddag in maart extra getuigenverhoren te gaan houden. Van den Berg (53) werd ruim een jaar geleden door de Utrechtse rechtbank veroordeeld tot 163 dagen gevangenisstraf waarvan 120 voorwaardelijk. De rechters vonden voldoende bewijs om in twee gevallen tot een veroordeling wegens seksueel misbruik te komen. Een van de slachtoffers was een minderjarige ex-medewerkster van de kinderboerderij.

Van den Berg was 25 jaar directeur van de drukbezochte Vrije Teugel. Hij heeft altijd volgehouden onschuldig te zijn. De advocaat van de verdachte,

de bekende Amsterdamse strafpleiter Bram Moszkowicz, wil een ex-vriend van een van de slachtoffers als 'getuige horen. Deze Mark de Graaf uit Amersfoort zou, nog voordat de politie in augustus 2002 werd ingeschakeld, telefoongesprekken hebben gehoord tussen de slachtoffers waaruit bleek dat 'alles verzonnen was om Leo kapot te maken'. De vrouwen zouden hun beschuldigingen ook op elkaar hebben afgestemd.

Bron voor deze informatie is een drietal brieven die Van den Berg van Wim Mol uit Amersfoort kreeg. Mol (36) werkte acht jaar bij De Vrije Teugel en is een goede vriend van Van den Berg. Hij was de afgelopen maanden druk met het verzamelen van bewijs dat Van den Berg onschuldig is. Mol werd gisteren onder ede gehoord en bevestigde de inhoud van de brieven. Hij trok ook een eerder bij de politie afgelegde belas-

tende verklaring tegen Van den Berg in. „Ik liet me meeslepen en was de weg kwijt”, aldus Mol.

De getuige beschreef bovendien een ontmoeting die hij vorige maand samen met Van den Berg had met Mark de Graaf, in café Van Zanten in Amersfoort. Daar zou De Graaf 5.000 euro aan Van den Berg hebben gevraagd voor zijn versie van de telefoongesprekken tussen de slachtoffers. Van den Berg ging daar, mede op advies van Mol, niet op in. Mol had overigens geen antwoord op de logische vraag van rechter Wildenburg waarom De Graaf ruim drie jaar geleden niet naar de politie is gestapt met zijn verhaal.

Vernietigen

Tot grote verrassing van de verdediging bleek advocaat-generaal R. de Vries nog een troef in handen te hebben: een brief van Leo van den Berg aan Mark de Graaf. Daarin doet Van den

Berg het voorstel dat hij een verklaring opschrijft die De Graaf dan in zijn eigen woorden op papier zet en daar waar nodig aanvult. Van den Berg verzoekt De Graaf in de brief ook dringend deze na lezing 'grondig te vernietigen'. De aanklager had deze brief gekregen van een van de slachtoffers. Moszkowicz vroeg het hof om De Graaf als getuige op te trommelen. Vervolgens vond advocaat-generaal De Vries dat 'de volledige cast van dit drama' dan moest komen, daarmee doelend op de twee slachtoffers. „Hoewel dat wel weer een onaangename confrontatie voor ze zal zijn.”

Het gerechtshof stemde in met het oproepen van de drie getuigen en zal de zaak op 22 maart om half tien voortzetten. Of Van den Berg dan aanwezig zal zijn, is onzeker. „Mijn vrouw is zwanger en is op 26 maart uitgerekend. Dat wil ik wel meemaken.”

Man van 75 vast na misbruik van meisje van drie ^{PAR 23/1}

(Van een verslaggeefster) AMSTERDAM - De jeugd en zedenpolitie in Amsterdam heeft een 75-jarige man gearresteerd die ervan wordt verdacht een driejarig meisje seksueel te hebben misbruikt. De man, een buurman van het kind, paste op verzoek van de vader op het meisje. Toen de moeder thuiskwam, constateerden zij, samen met een gesignaleerde arts, verwondingen die het gevolg zijn van verkrachting.

Het is de tweede keer in korte tijd dat een bejaarde man wordt aangehouden wegens seksueel misbruik van minderjarigen.

In oktober werd een zestigjarige man opgepakt die ervan wordt verdacht zeker vier, en waarschijnlijk meer, jonge kinderen seksueel te hebben misbruikt. Net als toen wil de de po-

Schadevergoeding voor verdachte heiverkrachting ^{GE 18/12}

HILVERSUM, LAREN - De 22-jarige Laarder die wordt verdacht van vier verkrachtingen op de Zuidoost- en Westerheide bij Hilversum krijgt van de staat 45.872 euro schadevergoeding. De man werd een jaar geleden door het gerechtshof in Leeuwarden vrijgesproken van het verkrachten van twee meisjes van twaalf en dertien jaar, en het aanranden van een vrouw in een natuurgebied bij Drachten.

Het openbaar ministerie kon eerst de rechtbank en daarna het hof niet voldoende overtuigen dat de Laarder, die destijds in Drachten woonde, de dader was. In plaats van de geëiste 4,5 jaar cel krijgt de man nu een forse schadevergoeding.

Hij werd tijdens het hoger beroep door de rechters uitvoerig aan de tand gevoeld over tegenstrijdigheden in zijn verklaringen en over zijn gedrag. Zo had de verdachte de zool van zijn schoen met een mes bewerkt om het profiel te veranderen. De politie wilde de schoen hebben in verband met een voetafdruk die was gevonden in de

buurt van de plaats waar een van de meisjes was verkracht. Ook veranderde hij met stickers het aanzicht van zijn fiets om die minder op de groene daderfiets te laten lijken. In de Leeuwarder Courant had in april 2001, vlak na de verkrachtingen, een artikel gestaan waarin de politie een signalement van de dader gaf. Daarin stond ook dat deze op een groene fiets reed. De verdachte, die de verkrachtingen ontkende, verklaarde dat hij bang was om voor de dader te worden aangezien.

Herkenning

Waar de zaak op stuk liep, was de wijze van herkenning van de vermoedelijke dader door een van de meisjes en de 23-jarige vrouw. Justitie maakte hiervoor een video-opname van de verdachte en acteurs. Volgens de advocaat van de Laarder werd het meisje bij het aanwijzen via de video geholpen door de politie. Hierbij speelde ook mee dat de meisjes al twee keer eerder de dader meenden te herkennen, maar deze twee mannen

bleken niets met de zaak te maken te hebben. De 23-jarige vrouw aarzelde bij het identificeren van haar belager waardoor de aanklager haar verklaring niet meer als bewijs kon gebruiken. DNA-onderzoek leverde niets op.

Dat de Laarder acht maanden na de vrijspraak opnieuw als verdachte werd aangehouden, maar nu voor de Hilversumse heiverkrachtingen, heeft geen gevolgen voor het uitbetalen van de schadevergoeding. Het hof kent ruim 26.000 euro aan advocatenkosten toe, nadat via de raadsman van de Laarder een claim had ingediend. Voor de dagen in voorarrest wordt nog eens 19.000 euro uitgekeerd. Bij het vaststellen van dat bedrag is rekening gehouden met misgelopen loon, de jonge leeftijd van de Laarder en de publiciteit over de zedenzaak in de regionale en landelijke pers.

De Amsterdamse rechtbank zal begin volgend jaar de zaak tegen de 22-jarige man gaan behandelen betreffende de verkrachtingen in het Gooi.

Bejaarde verkracht 3-jarig buurmeisje

TEL 23/1 door Tjerk de Vries

AMSTERDAM, vrijdag
Amsterdam is opnieuw opgeschrikt door een gruwelijk seksmisdrijf. Een 75-jarige man is door de politie opgepakt, omdat hij een 3-jarig meisje heeft verkracht.

Dit zal de politie vandaag bekendmaken. De man, een buurman van het slachtoffer, paste op verzoek van de ouders af en toe op het kind. De moeder ontdekte dinsdag verwondingen bij haar dochtertje en liet haar door een arts onderzoeken.

Die bevestigde waar de ouders eigenlijk al bang voor waren. De bejaarde man had zich vergrepen aan het meisje. Onmiddellijk werd de Jeugd-

en Zedenpolitie van het hoofdstedelijke politiekorps ingeschakeld. Zelfs de Mobile Eenheid werd opgetrommeld om op een vuilnisbelt naar weggegooid bewijsmateriaal te zoeken.

De volgende morgen kon de oude man al worden aangehouden. Hij heeft inmiddels bekend en zal zich vandaag voor zijn wandaden voor de officier van justitie moeten verantwoorden. De poli-

tie wil niet zeggen in welke buurt het gruwelijke voorval zich heeft afgespeeld, maar duidelijk is dat het in West was.

Het is de derde keer in zeer korte tijd dat de hoofdstad met een extreem seksmisdrijf te maken krijgt. „Het zijn vreselijke zaken en we willen er alles aan doen om de slachtoffers en de ouders zo goed mogelijk te helpen”, zegt politiewoordvoerder Eric Vermeulen.

Ruiten eruit na misbruik 3-jarig meisje

Buurt neemt wraak op 75-jarige pedo

door Tjerk de Vries

AMSTERDAM, zaterdag
Woede, verdriet en verbijstering vechten om voorrang bij de Amsterdamse vader Rob Hol. Zijn pas drie jaar geworden, prachtige dochtertje Enita is door een 75-jarige buurman seksueel misbruikt. „Wie doet er nu zoiets?” vraagt Rob zich af. Hij is woedend en wil de buurman nooit meer zien. „En dat is voor hem ook maar beter!”

De ramen zijn er inmiddels uit bij de bejaarde dader, die bij de politie zijn wandaden heeft bekend. De buurt Tuindorp Oostzaan is boos en dat uitte zich in kapotgeslagen ruiten, waar inmiddels hout is voorgezet. Rob heeft er opgeschreven dat hij de de man niet meer als buurman wenst. „Ik smijt straks ook zijn inboedel eruit. Ik zorg ervoor dat-ie hier nooit meer kan wonen.”

Buurman bekent wandaad bij politie

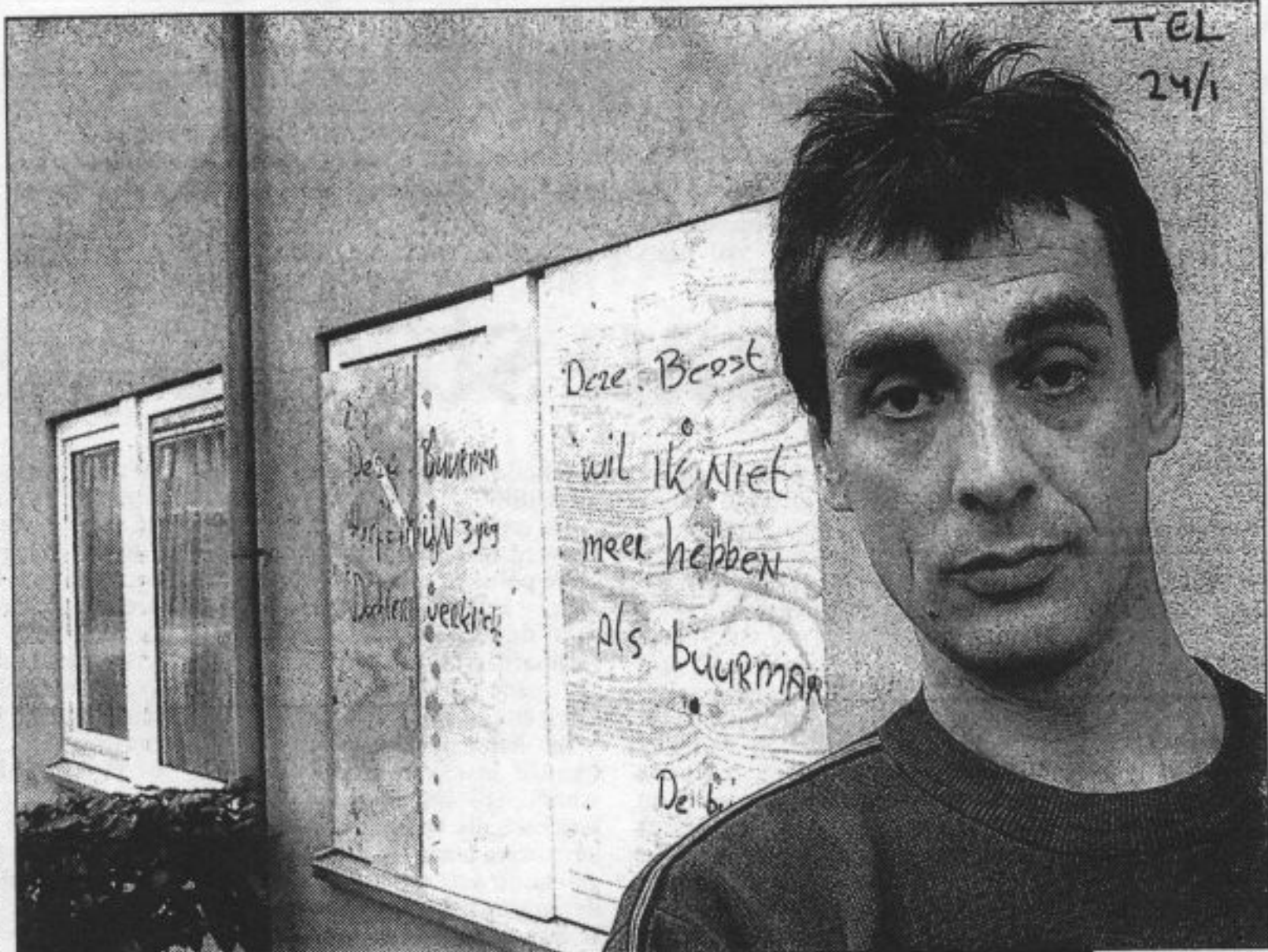
de ze veel. Nou, zo is ze helemaal niet!”

Nadat de man was vertrokken, zag Rob bloed bij de liezen van Enita. „Ik dacht dat het van de luiers kwam, we hadden net een ander merk genomen. Ik zei nog tegen mijn vriendin dat ze dat andere merk weer moest kopen. Maar toen mijn vriendin thuis was en Enita onderzocht, zag ze direct

dat er iets anders aan de hand was. Ze werd woedend en begon te schreeuwen. Ze dacht dat ik iets had gedaan. Dat is vreselijk!”

Direct stook Rob naar beneden om verhaal te halen bij de buurman. „Die deed open en ontkende alles. 'En nu ga ik weer slapen', zei hij nog en smeed de deur dicht. Daarna heb ik een arts gebeld en zijn we naar het ziekenhuis gegaan.”

Daar kwam ook de politie naartoe en na lang aandrin-

gen van Rob werd zijn dochtertje door een arts onderzocht.

„Ze zagen dat er iets mis was, maar dat kon ook van een valpartij zijn, zeiden de artsen daar. Ik heb direct geëist dat er dna-sporen genomen zouden worden en dat is ook gebeurd. De politie wilde me vasthouden, want zij zagen mij als mogelijke dader. Uiteindelijk ben ik volkomen door het lint

gegaan en heb ze gezworen dat als zij de buurman niet zouden oppakken, ik dat zelf zou gaan doen.”

Na overleg met een officier van justitie werd besloten de bejaarde man diezelfde nacht nog op te pakken.

„We zijn helemaal kapot ervan. Enita heeft een trauma opgelopen, want ze huilt zomaar ineens en dat deed ze vroeger niet.”

• Vader Rob Hol: Woede, verdriet en verbijstering...

FOTO'S: LMIEL VAN LINT

Oude Giel kan niet meer terug

PAR 27/1

MIJNTJE KLIPP
KAMILLA LEUPEN

AMSTERDAM - De bureu uit de Abrikozenstraat in Tuindorp-Oostzaan zijn eensgezind: Giel, de bejaarde man die heeft bekend zijn driejarige buurmeisje te hebben misbruikt, komt de buurt nooit meer in. „Als hij terugkomt, is-ie dood,” zegt een overbuurman. Een ander: „Het gore lef! Als hij hier z'n gezicht laat zien, wordt hij doodgeslagen.”

De 75-jarige man, die zich vorige week dinsdag aan zijn bovenbuurmeisje zou hebben vergrepen toen hij op verzoek van de vader een kwartiertje oppaste, is uitschot in Tuindorp-Oostzaan. De ruiten van zijn kleine benedenwoning zijn na zijn arrestatie ingegooid en op de houten panelen waarmee de ramen daarna

zijn dichtgespijkerd, heeft de vader van het meisje de teksten 'Deze buurman heeft mijn driejarige dochter verkracht,' en 'Deze beest wil ik niet meer hebben als buurman' geschreven.

Maar dat laatste is makkelijker gezegd dan gedaan. De dader, die nog vastzit, huurt zijn woning van woningbouwvereniging Het Oosten en directeur Frank Bijddendijk ziet geen aanleiding de man uit zijn huis te zetten, ondanks de woedende reacties uit de buurt. „Als mens zeg ik natuurlijk: dat had hij nooit moeten doen. Maar wij zijn verhuurder, en het past niet als woningbouwvereniging ons in het privé-domein van onze huurders te begeven. Dat kan wettelijk niet. Al is iemand drugsverslaafd of crimineel, zolang hij op tijd de huur betaalt en een goed huisvader is, ondernemen wij geen actie.”

Dat gebeurt pas als 'huurders

geen ongestoord woongenot meer hebben', aldus Bijddendijk, die voor het eerst met zo'n zaak wordt geconfronteerd. „Als ze bijzonder worden geschaad in hun integriteit, bij voorbeeld bij lawaai, vechten of schade toebrengen. Als de één de ander het leven zuur maakt." Dat kan in dit 'exceptionele geval' weliswaar ook zijn gebeurd, maar zolang er geen klacht van de bureu binnenkomt, kan Het Oosten niets doen, zegt Bijddendijk. „Op het moment dat slachtoffers een klacht indienen, behandelen we die." Of dat in dit specifieke geval tot uitzetting zou leiden, weet hij niet. „Er komt eerst een gerechtelijke uitspraak. Daar wil ik niet op vooruit lopen.”

Als Giel wil, kan hij na zijn

eventuele straf dus waarschijnlijk terug naar de woning waar hij al vele jaren woont. Wel liet de vader van het meisje dit weekinde in De Telegraaf weten dat hij er persoonlijk 'voor zal zorgen dat-ie hier nooit meer kan wonen.' De overige dorpsbewoners lijken daar niet anders over te denken.

Misbruik kind maakt buurt woest

De Abrikozenstraat is een rustig straatje met overwegend oudere bewoners. Sinds het voorval is het er drukker dan voordoen. Auto's rijden langzaam door de straat - om te kijken. En voor de deur van het dichtgespijkerde huis staan geregeld buurtbewoners te praten.

Giel, die sinds zijn scheiding alweer circa twintig jaar alleen zou wonen, staat hier niet bekend als een doorsneehuurder. De kwalifi-

caties 'wezenloos', 'vreemd', 'teruggetrokken' en 'griezelig', komen langs wanneer mensen in de straat gevraagd wordt een type-ring van de man te geven. Maar eigenlijk kende vrijwel niemand hier hem écht goed: de meeste bewoners hebben weinig contact met elkaar, zo vertellen ze zelf.

Alleen aan de overkant denken ze iets meer te weten over hun straatgenoot. De zes-tigjarige bewoner en zijn 68-jarige vrouw, die 'uit angst voor de gevolgen' niet met naam genoemd willen worden, wonen al geruime tijd in het dorp, en hebben in die jaren het een en ander van hun overbuurman gezien. En hun mening is duidelijk: „Giel is een vies kereltje, een ziek oud mannetje, dat altijd met de gedachte heeft gespeeld en het nu een keer heeft gedaan.”

Volgens de bewoners is Giel na zijn scheiding veel gaan drinken.

Hoogbejaarde verdacht van verkrachting

MAASTRICHT/GPD - Een 86-jarige inwoner van Sittard-Geleen wordt ervan verdacht dat hij jarenlang zijn drie dochters en een kleindochter heeft verkracht. De man zit al sinds oktober in de gevangenis en moet zich op 6 januari verantwoorden voor de rechtbank in Maastricht.

Volgens justitie is de nu hoogbejaarde man in 1982, toen hij 65 was, begonnen met het verkrachten van zijn destijds 5-jarige kleindochter. Hij zou daar mee zijn doorgeslagen tot maart van dit jaar.

Vanaf haar zestiende jaar gingen de verkrachtingen gepaard met bedreigingen, aldus justitie: hij zou onder meer een pistool tegen haar hoofd hebben gezet en hebben bedreigd haar dood te schieten als ze niet deed wat hij wilde of als ze hem zou verraden.

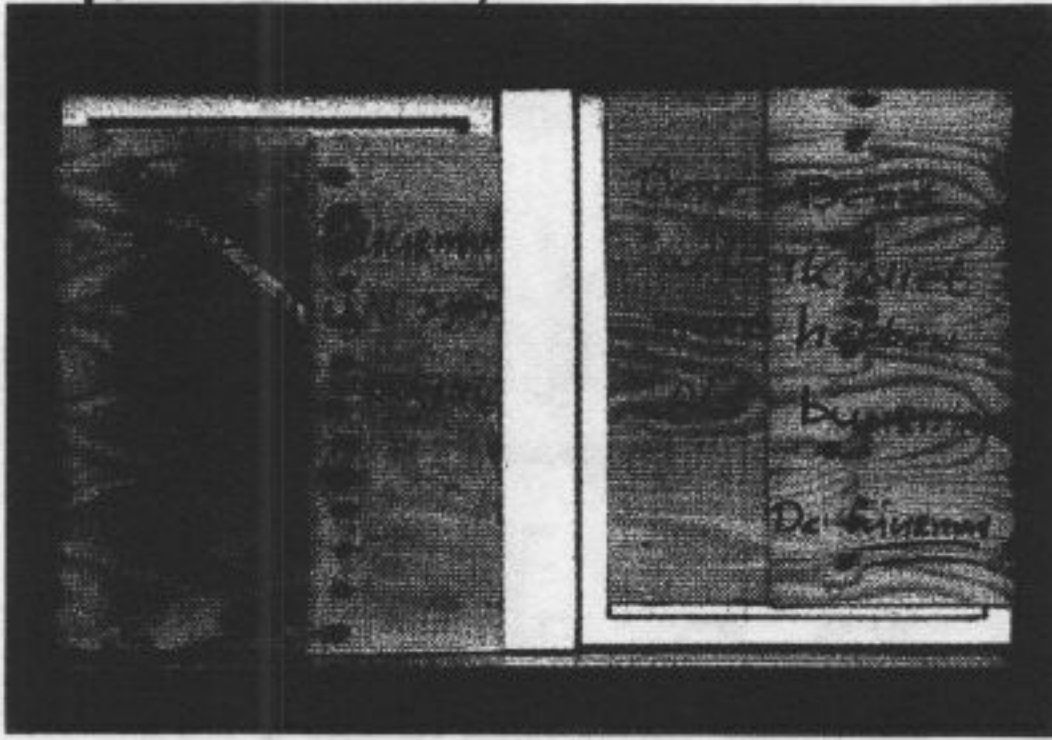
Met het verkrachten van zijn drie dochters begon de oude man uit Sittard volgens justitie in 1989. De oudste dochter was toen 38 jaar en haar zussen 35 en 34. De jongste dochter zou tot eind 1992 meermalen onder bedreiging met geweld zijn verkracht, de middelste tot begin 1995 en de oudste zelfs tot januari van dit jaar.

De verdachte wordt ervan beschuldigd zijn 'psychische en fysieke overwicht' te hebben gebruikt om de weerstand van zijn dochters en kleindochter te breken.

De hoogbejaarde man ontkent alle beschuldigingen van dochters en kleindochter, zegt zijn advocaat F. Bots. Volgens de raadsman snapt zijn cliënt de verdenkingen niet helemaal, en kan hij ook 'gezien zijn leeftijd zijn gedachten niet meer zo goed ordenen'.

De raadsman begrijpt niet waarom de slachtoffers zo lang hebben gewacht met het doen van aangifte. De dochters en de kleindochter hebben begin dit jaar ongeveer gelijktijdig aangifte gedaan.

VERVOLG PAR 23/1

De bekladde panelen van Giels huis.

FOTO EVERT ELZINGA

Ook gaan er hardnekkige geruchten over hem, vertellen ze: zo zou Giel ooit, ongeveer vijftien jaar geleden, op de voetbalclub kinderen hebben lastiggevallen. Het viel volgens de overlevering moeilijk te bewijzen, maar de lijntrekker zou niet meer mogen werken en moest wegblijven uit de kleedkamers. Hij was alleen

nog welkom in de kantine, aldus de overbuurman, die zelf al vele jaren actief is bij diezelfde club.

Ook denken de burens zeker te weten dat er al eerder een incident was bij de man thuis. Hij zou het nichtje van het slachtoffer twee voorig jaar zomer hebben lastiggevallen toen hij oppaste. Het openbaar ministerie wil niets kwijt

over het eventuele strafverleden.

Overigens kwam het driejarige bovenbuurmeisje volgens de buurtbewoners vaker bij haar benedenbuurman over de vloer. Zij speelde er in de tuin, en hij paste af en toe op. Ook zou Giel regelmatig contact hebben met de moeder van het slachtoffer. Zij deden vaak met zijn drieën boodschappen in winkelcentrum Molenwijk. Ook daar is de houding ten opzicht van Giel inmiddels veranderd. Bij snackbar De Wieken, waar hij vrijwel dagelijks een paar pilsjes dronk, is hij wat de eigenaresse betreft niet meer welkom. Ze trekt een vies gezicht: "Ik krijg kippenvel als ik denk aan wat hij heeft gedaan."

Op het bijbehorende terras zijn de dagelijkse bezoekers niet verbaasd over de arrestatie van hun mede-stamgast. "Hij zei een jaar geleden tegen me: 'als ik een klein kind op schoot heb, krijg ik een raar gevoel van binnen'. Dat was voor mij de druppel," zegt Ed van der Vegt (62), handhaver bij Stadstoezicht die regelmatig bij de snackbar een biertje drinkt. "Als hij wijs is, komt Giel nooit meer terug."

Misbruik motief steekpartij

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

VK
28/1

De 35-jarige man die vorige week een leraar van zijn voormalige Amsterdamse basisschool neerstak, heeft verklaard van zijn zede tot elfde levensjaar door de leraar te zijn misbruikt en mishandeld. Dit is woensdag door zowel het Openbaar Ministerie als het schoolbestuur bekendgemaakt.

Het bestuur van de Effatha Guyot Groep, waarvan de Mgr. Hermusschool voor bijzonder onderwijs deel uit maakt, wist vrijdag al dat de oud-leerling direct na de steekpartij duidelijk maakte dat hij door de nu 59-jarige ambulante medewerker was misbruikt. De

oud-leerling is ernstig slechthorend en heeft spraakproblemen.

Het motief is pas nu naar buiten gebracht in belang van het politieonderzoek. Bovendien was de familie van de neergestoken man nog niet ingelicht. Het onderzoek verloopt moeizaam, omdat de medewerker niet aanspreekbaar is; zijn toestand is kritiek.

Ook heeft de Mgr. Hermusschool geen leerlingendossiers uit de periode van ruim twintig jaar geleden, de school beschikt dus niet over extra informatie. De neergestoken man werkte toen als docent. Bij de school is niets bekend over eventueel seksueel misbruik door de schoolbegeleider in zijn verleden als docent.

Verwarde man steekt leraar neer

Door een onzer redacteurs

MKL

AMSTERDAM, 24 JAN. Een 59-jarige leraar van de Mgr. Hermusschool in Amsterdam-West is gistermiddag neergestoken door een 35-jarige man, vermoedelijk een oud-leerling van de school. De leraar werd tweemaal geraakt in de hartstreek en ligt in zorgwekkende toestand op de intensive care. De dader heeft een bekentenis afgelegd. Wat het motief is voor de steekpartij is nog onduidelijk.

Gistermiddag meldde de dader zich bij de Mgr. Hermusschool, een rooms-katholieke school voor kinderen tussen de 2,5 en twaalf jaar met hoor-, spraak- en taalmoelijkheden. Het slachtoffer zou zelf de deur hebben openge-

daan voor de man. Volgens regio-directeur Dirk van der Bijl van de Effatha Guyot Groep, waartoe de school behoort, kenden de mannen elkaar. Volgens een getuige zijn de twee in een kamertje apart gaan zitten, waar de steekpartij plaatsvond. Volgens Van der Bijl zijn er geen leerlingen getuige geweest van de steekpartij. De dader is daarop naar buiten gelopen, waar hij werd gesignaleerd door de schooldirecteur. Volgens Ton Planken, adviseur van de Effatha Guyot Groep, verklaarde de directeur dat hij 'out of the blue' een verwarde man met een mes zag lopen. Hij heeft hem staande gehouden en proberen te kalmeren met een kopje thee. Of de directeur de man

herkende als oud-leerling is onduidelijk.

Pas een kwartier na de steekpartij werd het slachtoffer gevonden en de politie gewaarschuwd die de dader arresteerde. Gisteravond werd de man nog door de politie verhoord. Of er een doventolk bij aanwezig is, wil de politie niet bevestigen.

De neergestoken leraar is al twintig jaar verbonden aan de school. Hij begeleidt leraren en kinderen die op andere basisscholen zitten, maar die voor extra begeleiding van slechthorende kinderen gebruikmaken van de diensten van de Mgr. Hermusschool.

De ruim 90 leerlingen, die uit Amsterdam en omstreken komen,

zijn om kwart over drie met busjes naar huis gebracht. De leraren, er zijn 65 medewerkers, werden eerst in de school opgevangen en daarna overgebracht naar het politiebureau Meer en Vaart. Rond zes uur 's avonds kwam een aantal leerkrachten terug naar de school. Op dat moment was de technische recherche nog bezig met het sporenonderzoek. Volgens bestuursvoorzitter Henk Bakker van de Effatha Guyot Groep kwamen de leraren terug om ouders in te lichten over de gebeurtenissen. De school zal in elk geval maandag gesloten zijn.

Ik werd misbruikt, aldus dove verdachte

PAR
27/1

(Van een verslaggever)
AMSTERDAM - De oud-leerling die vorige week vrijdag een docent van de Amsterdamse Monseigneur Hermusschool heeft neergestoken, zou hebben gehandeld uit woede over seksueel misbruik door de man. Dit heeft de dader tegenover de politie verklaard, zo liet het NOS-Journaal rond het middaguur weten.

De leiding van de Hermusschool wilde niet reageren op het bericht.

"Wij kennen de geruchten alleen uit de media," aldus regiomanager Dirk van der Bijl van de Effatha Guyot Groep, de onderwijsgroep waartoe de Hermusschool behoort. "Ons is er verder niets van bekend."

De 35-jarige slechthorende dader was tussen 1974 en 1982 leerling op de Hermusschool. In deze periode kreeg hij les van het latere slachtoffer. Afgelopen vrijdag stond de verdachte 's middags voor de school aan de Jan Tooropstraat te wachten op de docent. Na een kort gesprek liepen beide mannen naar een spreekkamer in de school. Daar vond de steekpartij plaats.

De verdachte blijft voorlopig in hechtenis, zo heeft de rechter-commissaris gisteren besloten. Het slachtoffer ligt nog steeds op de intensive care van het VU-ziekenhuis, waar men spreekt van een 'zorgwekkende' conditie.

(Van een verslaggever) PAR 27/1
AMSTERDAM - De toestand van de 59-jarige medewerker van de Monseigneur Hermusschool die vrijdag door een oud-leerling werd neergestoken, was vanmorgen nog altijd 'zorgwekkend'. De man verblijft nog altijd op de intensive care van het VU-ziekenhuis. De 35-jarige verdachte blijft in voorlopige hechtenis, zo heeft de rechter-commissaris gisteren tijdens de voorgeleiding besloten. De man mag nu nog zeker tien dagen worden vastgehouden, daarna moet hij worden voorgeleid aan de raadkamer van de rechtbank.

Het 59-jarige slachtoffer ligt sinds een spoedoperatie die hij vrijdag onderging op de intensive care van het VU-ziekenhuis.

De honderdtachtig leerlingen van de Hermusschool zijn vanmorgen weer naar de school aan de Jan Tooropstraat gekomen. De lessen stonden vanmorgen in het teken van het drama van vrijdag.

Ook voor de ouders was opvang geregeld. In de school is een ruimte vrijgemaakt voor gesprekken tussen ouders en medewerkers van de school.

Alle leerlingen kregen vandaag een nieuwsbrief mee naar huis met informatie over de gebeurtenissen van vrijdag en de manier waarop het onderwijsteam met de verwerking daarvan wil omgaan. Ook zijn er later deze week, op donderdag en vrijdag, ouderavonden gepland.

Bestuur, directie en docenten van de Hermusschool hebben gisteren op de school gesproken over de beste aanpak voor de leerlingen. Afspraken zijn voor de verschillende leeftijdscategorieën een verschillende aanpak te hanteren. De leeftijden van de kinderen op de Hermusschool variëren van 2,5 tot dertien jaar.

Slachtofferhulp

Tijdens de bijeenkomst van gisteren waren medewerkers van Slachtofferhulp aanwezig om te spreken met de docenten.

Ook de komende dagen blijven de hulpverleners op de school actief.

De verdachte is een oud-leerling van de school. De Monseigneur Hermusschool is een instituut waar kinderen terecht kunnen met een hoor- of spraakstoornis of taalproblemen. De oud-leerling, die zelf slechthorend is, was in het verleden nog wel een paar keer teruggekomen om te vertellen hoe het met hem ging, maar was voor zover bekend de laatste tijd niet meer op de school geweest.

Dader die docent neerstak 'kwaad over misbruik'

AMSTERDAM ■ De oud-leerling die vorige week een docent van de Amsterdamse Monseigneur Hermusschool heeft neergestoken, heeft gehandeld uit woede over seksueel misbruik en mishandeling tussen 1975 en 1980. Dit heeft de verdachte, die in de jaren zeventig les had van het slachtoffer, tegenover de rechter-commissaris verklaard.

De directie van de school heeft dit gegeven bewust niet naar buiten gebracht omdat politie en justitie dit nog moesten onderzoeken. Ook de familie van het slachtoffer was nog niet ingelicht. De school vindt het "buitengewoon pijnlijk" dat het motief nu bekend is geworden. "De toestand van de medewerker is nog steeds kritiek en wederhoor kan niet plaatsvinden", aldus Henk Bakker namens de school. GPD

D 1/4 N 28-01-04

Ongeloof op school over aantijgingen

PAR
28/1

(Van een verslaggever)
AMSTERDAM - Op de Mgr Hermusschool in Amsterdam is vol ongeloof gereageerd op het bericht dat de aanval van vorige week op een medewerker het gevolg zou zijn van seksueel misbruik en mishandeling. De verdachte, een 35-jarige oud-leerling, heeft tegenover de politie verklaard tussen 1975 en 1980 te zijn misbruikt en mishandeld door de leraar, die nog steeds op de intensive care ligt.

Als het inderdaad om seksueel misbruik gaat, is het de tweede keer in korte tijd dat het onderwijs aan doven en slechthorenden in opspraak komt. Eerder deze maand stelde het openbaar ministerie vervolging in tegen drie leerlingen van een dovenschool in Zoetermeer. Zij zouden zich schuldig hebben gemaakt aan stelselmatige verkrachting van een 14-jarige medeleerlinge.

"Dove en slechthorende kinderen zijn kwetsbaar. Seksueel misbruik komt vaker voor dan we denken," reageert deskundige Mariën Hannink van de Federatie van Ouders van Dove Kinderen.

Op de Hermusschool is met verbijstering kennis genomen van de verklaring van de oud-leerling. "Het is de tweede klap die we in een week tijd te verwerken krijgen," verwoordt regiomanager Dirk van der Bijl van de Effatha Guyot Groep de gevoelens. De docent staat bij de collega's bekend als 'zeer loyaal en betrokken'.

Van der Bijl noemt het verder onbegrijpelijk dat het motief van de verdachte bekend is geworden. "Met name voor de familie in het ziekenhuis is het uitermate pijnlijk. Die mensen zien hun familielid knokken voor zijn leven en dan horen ze dit. De man heeft geen enkele mogelijkheid zich te verweren tegen deze beschuldigingen."

Het Openbaar Ministerie gaf gisteren na overleg met de Effatha Groep een persbericht uit, nadat het NOS Journaal op basis van anonieme bronnen het nieuws over de verklaring wereldkundig had gemaakt. Regiomanager Van der Bijl: "Ons is niets bekend over eventueel seksueel misbruik door de schoolbegeleider. We kunnen het ook niet natrekken. De schooldossiers worden vijf jaar na het vertrek van de leerlingen vernietigd."

• Pagina 5: Interview met Mariën Hannink

• Pagina 2: Lessen vandaag hervat

PATRICK MEERSHOEK

AMSTERDAM - De leiding van de Monseigneur Hermusschool heeft de hulp ingeroepen van het doventeam van Mentrum, een instelling voor de geestelijke gezondheidszorg. De gespecialiseerde hulpverleners van dit team gaan de komende dagen gesprekken voeren met de leerlingen van de rooms-katholieke school voor kinderen met spraak- en hoorproblemen. Aanleiding is de steekpartij van vrijdag, waarbij een medewerker levensgevaarlijk werd verwond door een oud-leerling.

De hulpverleners spreken met alle leerlingen van de school, in leeftijd variërend van 2,5 tot dertien jaar. Hoewel de steekpartij plaats had in een afgesloten kamer op de school, hebben veel leerlingen de afwikkeling van het incident wel met eigen ogen kunnen zien: de komst van politie en ambulancepersoneel en het vertrek van de traumahelikopter. "Het geeft een hoop drukte en spanning," aldus voorzitter Map van der Linden van de Vereniging Ouders van Dove Kinderen te Amsterdam, zelf moeder van een leerling. "Je merkt dat het indruk maakt."

Het team van Mentrum is een van de vijf doventeams in het

Doofheid remt ^{PAR 26/1} witen gevoelens

land. Doven hebben als gevolg van hun beperkte spraakmogelijkheden vaak moeite gevoelens te benoemen. In combinatie met de jonge leeftijd maakt de achtergebleven sociaal-emotionele ontwikkeling het voor reguliere hulpverleners zeer lastig om te bekijken of de leerlingen schadelijke gevolgen hebben overgehouden aan het drama.

Docenten kwamen gisteren samen in de school aan de Jan Tooropstraat om met elkaar te spreken over de steekpartij. Ook vandaag zijn de medewerkers aanwezig op de school. De leiding besluit vandaag of de leerlingen morgen of overmorgen terugkeren. "Als de situatie gespannen blijft, wordt het misschien een dag later," aldus Henk Bakker, voorzitter van de raad van bestuur van de Effatha Guyot Groep, waartoe de school behoort.

Bakker spreekt van een 'absurde situatie'. "In dit type onderwijs staat alles in het teken van het besef van de kwetsbaarheid van de leerlingen. De zorg voor een veilige

omgeving voor de kinderen staat centraal. Ik ben verbijsterd dat dit heeft kunnen gebeuren."

De verdachte wordt vandaag voorgeleid aan de rechter-commissaris. Over de toedracht van de steekpartij is nog steeds veel onduidelijk. Vast staat dat de man, een 35-jarige oud-leerling, vrijdagmiddag naar de Jan Tooropstraat ging om contact te zoeken met zijn oud-docent, het latere slachtoffer. De man wachtte voor de school tot de docent naar buiten kwam. Na een kort gesprek gingen beide mannen terug naar binnen voor een gesprek in de kamer van de docent. Daar vond de steekpartij plaats. De verdachte zou zijn slachtoffer in de hartstreek hebben getroffen.

Begeleider

Volgens Bakker heeft de dader van 1974 tot 1982 op de school gezeten. In deze periode heeft hij les gehad van zijn nu 59-jarige slachtoffer. Uit informatie van collega's van het slachtoffer komt naar voren dat de twee de afgelopen ja-

ren in elk geval op de school geen contact met elkaar hebben gehad. De docent is later binnen de Effatha Guyot Groep gaan werken als begeleider van collega's, een baan waarvoor hij tussen scholen heen en weer pendelde.

Bakker onderstreept dat de steekpartij een unicum is in de geschiedenis van het onderwijs voor doven en slechthorenden. "Uit de verhalen in de media duikt een beeld op van een toenemende cultuur van geweld en bedreigingen in het onderwijs. In die context past dit voorval absoluut niet."

Guus Coenen, voorzitter van de ouderorganisatie Foss, verwijst naar de positie van doven en slechthorenden in de samenleving. "In deze maatschappij van werkers zijn gehandicapten aan de zijkant komen te staan. Dat geldt ook voor doven en slechthorenden, van wie bekend is dat een relatief groot aantal mensen kampt met psychische stoornissen. Met name na afloop van school of studie komen mensen in een isolement terecht."

De Foss was een van de initiatiefnemers van het enkele jaren geleden in het leven geroepen Platform Psychische Hulpverlening aan doven en slechthorenden. Coenen: "We komen vrijdag bij elkaar. Dit onderwerp zal hoog op de agenda staan."

Doof kind bij misbruik vaak makkelijke prooi ^{PAR 28/1}

ALS HET INDERDAAD waar is dat aan de steekpartij op de Monseigneur Hermusschool seksueel misbruik ten grondslag ligt, is dat de tweede affaire in korte tijd in het onderwijs aan doven en slechthorenden. Eerder deze maand kwam de praktijkschool voor dove kinderen in Zoetermeer in het nieuws nadat een 14-jarige leerlinge een vertrouwenspersoon had laten weten meermaals te zijn verkracht door elf medeleerlingen. Tegen drie van hen is vervolging ingesteld door het openbaar ministerie.

"Het zijn rotverhalen," zegt Mariën Hannink, "maar het is goed dat ze naar buiten komen. Seksueel misbruik van dove kinderen is een ernstig probleem. Het komt vaker voor dan we denken." Hannink is beleidsmedewerker van de Nederlandse Federatie van Ouders van Dove Kinderen (Fodok) en geldt als autoriteit op het terrein van seksueel misbruik van dove en slechthorende kinderen. Volgens haar zijn de berichten over seksueel misbruik van dergelijke kinderen op scholen en internaten slechts het topje van de ijsberg. "Al bestaan daar geen harde cijfers over."

Zoals alle kinderen met een handicap zijn ook dove en slechthorende kinderen kwetsbaar, wat in zijn algemeenheid de kans op seksueel misbruik of mishandeling vergroot. Hannink wijst erop dat deze kinderen van jongsaf aan veelvuldig in contact komen met artsen, hulpverleners en begeleiders. De vanzelfsprekende bemoeienis van deze mensen met hun leven maakt dat dove en

Dove kinderen zijn kwetsbaar. Misbruik en mishandeling komen vaker voor dan we denken, weet Mariën Hannink, deskundige op het terrein van dove jongeren en seks.

PATRICK MEERSHOEK

slechthorende kinderen doorgaans slecht grenzen kunnen stellen, een andere risicofactor voor seksueel misbruik.

Hannink: "De crux van het probleem is communicatie. Als je doof bent, mis je zo ontzettend veel informatie die voor horende mensen volstrekt vanzelfsprekend is. Veel kinderen hebben daardoor een sociaal-emotionele achterstand op hun leeftijdsgenoten. In de praktijk kunnen dove kinderen maar met heel weinig mensen volwaardig communiceren. Zelfs de eigen ouders zijn daartoe vaak niet in staat. Je moet de gebarentaal wel heel goed beheersen, wil je met je kind kunnen praten over gevoelens."

Ook op scholen en internaten ligt het isolement op de loer, gelooft Hannink. "Gelukkig komen er steeds meer dove leerkrachten en hulpverleners, maar in de regel staat er een horende docent voor de klas. Ook daarbij geldt dat zo iemand wel zeer goed thuis moet zijn in de gebarentaal om te weten wat er in een kind omgaat.

Een leerkracht moet daarvoor juist ook de terloopse gesprekken tussen kinderen kunnen volgen."

Fodok ijvert sinds een aantal jaren voor een grotere openheid over dove kinderen en seksualiteit. De federatie gelooft dat goede voorlichting aan kinderen en begeleiders zal leiden tot een afname van het aantal incidenten. In 1991 bracht Fodok een baanbrekende brochure uit over seksueel misbruik van jongeren, na een reeks gevallen van misbruik in de Verenigde Staten. Een affaire op een doveninstituut in Sint-Michielsgestel, waar twee leerlingen vijftien medeleerlingen bleken te hebben misbruikt, maakte enkele jaren daarna duidelijk dat het onderwerp ook in Nederland speelde.

Hannink: "De gespecialiseerde hulpverlening voor doven bestaat nu een jaar of vijftien. Dat is nog maar kort. Er valt nog veel werk te verzetten. Het is natuurlijk een moeilijk onderwerp, seksueel misbruik. Hoe vreselijk het ook klinkt: zulke incidenten helpen om de ogen te openen. Het bestaat en we moeten er iets mee doen." Fodok werkt samen met de Rutgers Nisso Groep, de Gehandicaptenraad en de Effatha-onderwijsgroep (waar de Hermusschool bijhoort) aan een website met seksuele voorlichting voor dove jongeren. Ook seksueel misbruik komt aan bod. Tot het project behoren ook trainingen aan docenten en begeleiders. "Seksualiteit is doorgaans geen prioriteit op scholen, maar voor de jongeren is dit volgens mij van meer waarde dan aardrijkskunde of geschiedenis."

Belager dovenbegeleider was vaker op school

Van onze verslaggever
Willem Beusekamp
AMSTERDAM

De verdachte van de steekpartij op de Amsterdamse Mgr. Hermusschool is vaker op de school signaleerd.

Vorig jaar meldde de toen 34-jarige oud-leerling zich bij de school voor een gesprek met zijn voormalige leraar, de man die hij vorige week op school levensgevaarlijk met een mes verwondde.

Tot nu toe werd ontkend dat de oud-leerling zich als volwassene ooit nog had vertoond op de basisschool voor kinderen met hoor-, spreek- en taalproblemen. Deze verklaring werd donderdag gecorrigeerd door bestuurslid Henk Bakker van de Effatha Guyot Groep, waartoe de Mgr. Hermusschool behoort.

De oud-leerling, die lijdt aan ernstige slechthorendheid en een spraakgebrek, heeft volgens het Openbaar Ministerie verklaard dat hij als klein kind vijf jaar lang

op de Mgr. Hermusschool is misbruikt en mishandeld door zijn voormalige leraar. Hij riep dit ook al toen hij direct na de steekpartij op school werd aangehouden.

De familie van het 59-jarige slachtoffer, wiens toestand onverminderd zorgwekkend wordt genoemd, heeft een advocaat in de arm genomen. De familie is er ontdaan over dat het OM de verklaring over seksueel misbruik en mishandeling officieel heeft bevestigd terwijl de oud-leerling nog steeds niet kan worden verhoord.

Een familielid: 'Iemand die zich bijna veertig jaar zo heeft ingezet voor zijn leerlingen, verdient deze negatieve publiciteit niet.'

Bestuursvoorzitter Bakker erkent dat de verdachte vorig jaar vlak voor de zomer op school een gesprek wenste met de oud-leerling, die thans aan de school is verbonden als ambulante begeleider. Volgens docenten was de oud-leerling tevens aanwezig op een schoolreünie in 1999, met een vriendin, en twee jaar eerder bij een afscheidsfeest van een leraar.

Ontuchtklacht al eerder ^{PAR 30/1} Justitie: openheid over Hermusschool was noodzaak

citeit pijnlijk moet zijn geweest voor de betrokkenen, maar dat van een verrassing geen sprake kan zijn geweest. "Tegen de familie hebben wij meteen in het weekeinde gezegd: het verhaal over seksueel misbruik gaat rond, houd er rekening mee dat het een dezer dagen naar buiten komt."

Nadat de eerste berichten over de verklaring van de verdachte dinsdag naar buiten waren gekomen, was er volgens de woordvoerder geen andere optie dan het uitgeven van een persverklaring. "Het verhoor van de ver-

(Van een verslaggever)
AMSTERDAM - Het openbaar ministerie heeft de familie van het slachtoffer van de steekpartij op de Monseigneur Hermusschool in het weekeinde na het incident op de hoogte gesteld van de beschuldiging door de dader van seksueel misbruik. Ook de leiding van de Hermusschool was op de hoogte van de verklaring, die later tot boosheid van de familie van het slachtoffer naar buiten kwam.

Ook regionaalmgr Dirck van der Bijl van de Effatha Guyot Groep, waartoe de Hermusschool behoort, noemde het uitermate pijnlijk dat de verklaring van de openbaar ministerie zegt zich te kunnen voorstellen dat de publi-

dachte neemt veel tijd in beslag. Het kan nog wel weken duren voor er meer duidelijk is over de toedracht. Zo lang kan je verhalen over seksueel misbruik niet laten rondzoemen.

Anders dan eerder bekend was gemaakt door de Hermusschool, heeft de dader de afgelopen jaren wel contact gezocht met zijn oud-docent. Volgens Van der Bijl kwam de man in de zomer van vorig jaar langs op de school met de bedoeling een gesprek te voeren met de docent. Deze was echter niet aanwezig.

Adviesraad wil einde aan oorlog over ge

De laatste jaren speelden in diverse rechtszaken hervonden herinneringen over seksueel misbruik een rol. De Gezondheidsraad keurt dit af.

NM

Door onze redacteur
ESTHER ROSENBERG

ROTTERDAM, 27 JAN. Zo gebeurde het vaak de afgelopen tien, vijftien jaar: een vrouw met ernstige problemen zocht steun bij een psychotherapeut. In de loop van de behandeling kwamen herinneringen naar boven, flarden soms, die verwezen naar seksueel misbruik in haar jeugd.

De in therapie opgekomen herinneringen leidden soms tot rechtszaken. Maar, zegt nu de Gezondheidsraad, die de regering adviseert over medische vraagstukken, een herinnering kan helemaal niet gelden als een juridisch feit. Een therapeut zou zich moeten onthouden van uitspraken over de feitelijke betrouwbaarheid van wat een patiënt vertelt.

Het onderzoek 'Omstreden herinneringen' dat de Gezondheids-

Therapie leidde tot stroom aan hervonden herinneringen

raad vandaag presenteert, nam 2,5 jaar in beslag. Het moet een einde maken aan de maatschappelijke onrust én aan de *memory wars* van de jaren tachtig en negentig. Psychologen, psychotherapeuten, psychiaters en juristen buitelden in wetenschappelijke discussies over elkaar heen over de vraag of iemand een traumatische gebeurtenis als seksueel misbruik kan vergeten, om het zich vervolgens jaren later tijdens therapie voor het eerst weer te herinneren.

Emeritus hoogleraar psychologie Walter Everaard was voorzitter van de commissie van de Gezondheidsraad, die zich over deze vraag boog.

Kan iemand seksueel misbruik vergeten?

„Ja. We hebben vastgesteld dat dat kan, tegen onze intuïtie in. Want emotionele ervaringen worden doorgaans sterker in het geheugen opgeslagen dan gewone gebeurtenissen en worden daardoor in het algemeen juist heel goed herinnerd. Dat we eerst dachten dat het niet mogelijk was, is heel erg voor

degenen die hiermee te maken hebben gehad.”

Waarvoor is het dan toch mogelijk?

„Door overmatige angst en stress wordt de geheugenfunctie sterk beïnvloed. Het is te vergelijken met een black-out tijdens tentamens. Door stresshormonen wordt de toegang tot het geheugen geblokkeerd. Therapeutische sessies bieden een veilige omgeving wat het ophalen van herinneringen vergemakkelijkt.”

De Gezondheidsraad stelt vast dat het door therapie eveneens mogelijk is herinneringen op te halen aan gebeurtenissen die niet hebben plaatsgevonden.

„We dachten dat het geheugen een harde schijf is, waarop alle herinneringen integraal worden opgeslagen. Dat is niet het geval. Er is sprake van een meervoudig geheugen. Dat betekent dat verschillende aspecten van een herinnering – emoties, visuele beelden, gehoorsensaties – op afzonderlijke plaatsen in het brein worden opgeslagen. Het ophalen van een herinne-

W. Everaard (Foto Bram Budel)

ring gaat gepaard met selectie, waardoor makkelijk fouten gemaakt worden. De selectie wordt bepaald door de situatie waarin iemand zich op dat moment begeeft,

door de sociale omstandigheden. Ook al wordt zo'n herinnering als authentiek beleefd, hij kan aanzienlijk afwijken van de daadwerkelijke gebeurtenis in het verleden.”

Kan een goede therapeut het verschil zien tussen een fictieve en een niet-fictieve herinnering?

„Nee. Alleen als hij de feiten kent. Daarom moet een therapeut geen getuigenverklaring afleggen over een patiënt. Voor een therapeut doet het er niet toe, of een gebeurtenis echt is gebeurd of niet. Therapie gaat niet over waarheid, de belevenis van de patiënt is een gegeven.”

Waaruit verklaart u de vele fictieve herinneringen aan seksueel misbruik in de jaren tachtig en negentig?

„De afgelopen tien, vijftien jaar was seksueel misbruik een belangrijk onderwerp. Voor veel hulpverleners was het daarom het eerste waar ze aan dachten, ze waren gepreoccupeerd. Als een vrouw ernstige, maar vage klachten had en

NIJMEGEN – Therapeuten moeten niet proberen te achterhalen of een cliënt daadwerkelijk in zijn jeugd seksueel is misbruikt. Ze moeten niet meegaan naar de ouders of politie. Als één patiënt zelf niet over seksueel misbruik begint, moet de therapeut het onderwerp evenmin aansnijden. Hypnose of droominterpretatie zijn riskante methodes om verborgen herinneringen aan seksueel misbruik naar boven te halen.

Dit stelt de Gezondheidsraad in een rapport dat gisteren verscheen over 'omstreden herinneringen' aan traumatische ervaringen. De laatste vijftien jaar is gere-

Therapeut suggereert te vaak seksueel misbruik

geld maatschappelijke onrust ontstaan door grote incestaffaires. Justitie kreeg met steeds meer aanklachten te maken. In en buiten de rechtszaal ontstond er echter twijfel aan het waarheidsgehalte van bepaalde bizarre beschuldigingen.

Intussen komen meerdere vrouwen terug op hun eerdere beschuldigingen. Ze verwijten hun

therapeut dat die ze seksueel misbruik heeft aangepraat. Bij de Werkgroep Fictieve Herinneringen, waarin ten onrechte beschuldigende ouders zijn verenigd, is sprake van een omslag. Sinds de zomer hebben zich volgens secretaris J. Buijs vijf vrouwen gemeld die hun beschuldigingen van incest terugnemen, zich proberen te verzoenen met

hun ouders en kritiek uiten op hun therapeut.

Ook meer ouders gaan in de tegenaanval. Een echtpaar in Druten schreef in 2002 hystorie door als eerste een schadevergoeding te krijgen van de hulpverlener van hun dochter. Hun advocaat heeft nu nog twee zaken in voorbereiding van cliënten die een hulpverlener voor de rechter wil-

len dagen. Het gaat om een vrouw die vindt dat haar therapeut haar misbruik heeft aangepraat en een man die stelt dat hij valselijk is beschuldigd nadat zijn zus in therapie is geweest.

Volgens de Gezondheidsraad is het mogelijk dat iemand zich pas op latere leeftijd seksueel misbruik tijdens de jeugd jaren herinnert. Maar, waarschuwt de raad, de herinnering kan ook fictief zijn omdat fantasie, dromen, verhalen van anderen en eigen belevissen in het geheugen door elkaar gaan lopen. Dit risico bestaat vooral als de patiënt gemakkelijk te beïnvloeden is of lijdt aan bepaalde psychiatrische stoornissen. (GPD)

‘Ik wist niet meer wat ik moest geloven’ PAR 28/1

ZE NOEMT HET erger dan het seksuele misbruik dat ze wel degelijk heeft meegemaakt. „Voor mij voelt het alsof ik geestelijk ben verkracht. Ik heb altijd het vertrouwen gehad: ooit komt het goed met mij. Dat is nu naar de knoppen. Er is iets verwoest en ik geloof niet dat het nog kan worden hersteld.”

Kitty Hendriks (38) uit Utrecht is wat ze in de Verenigde Staten een 'returner' noemen, een spijtoptant. Iemand die na therapie anderen beschuldigde van seksueel misbruik maar daar later op terugkomt. Dikwijls wordt dan de therapeut verweten dat die het vermeende seksuele misbruik heeft aangepraat.

Kitty is vanaf 2000 tweeënhalve jaar in behandeling geweest bij een therapeut in Veenendaal vanwege seksueel misbruik. Dat ze is misbruikt, staat voor haar vast. Alleen heeft de therapeut haar verhaal groter en bizar gemaakt.

Kitty zou door meer personen seksueel zijn misbruikt dan ze zich spontaan kon herinneren. Onder meer tijdens orgieën in het ouderlijk huis. „Voor zover er echt sprake is geweest van sek-

Tijdens psychotherapie kunnen zowel ware als fictieve geschiedenissen naar boven komen. Bijna altijd gaan ze over seksueel misbruik. Soms praat de therapeut zijn cliënt een jeugdtrama aan.

WILMA DE CORT

sueel misbruik, heb ik mij dat altijd goed herinnerd”, zegt Hendriks. „Ik ben tijdens mijn puberteit misbruikt door de buurman en ik werd twee jaar voordat ik in therapie ging, verkracht door de vriend van een vriendin. Dat is nooit uit mijn geheugen gewist. Ik ging in therapie omdat ik me afvroeg waarom me dit opnieuw was overkomen.”

De therapeut zag in Hendriks' gedrag aanwijzingen voor seksueel misbruik door meerdere personen in haar jeugd, stelt de Utrechtse. „Ik drink raar, soms houd ik een slok langer in mijn mond. De therapeut herkende daarin een versterking van mijn zuigreflexen. Ik zou als baby al oraal zijn misbruikt.”

Hendriks werd naar eigen zeggen door haar therapeut langzaam in een 'gat gezogen' van

suggestie. „Ik vertelde dat mijn moeder ooit had gezegd dat feesten vroeger bij ons thuis op orgieën leken. Ze ging daar meteen op in. Voordat ik het wist, was ik zogenaamd door meerdere personen op die feesten misbruikt. Ik kon me dat niet herinneren, maar misschien had ik het verdrongen. Ik kwam in een rare toestand terecht, een soort shock. Ik wist niet meer wat ik moest geloven, wat van mij was en wat niet. De therapeut was in mijn geest gekropen.”

Hendriks nam op een zeker moment ontslag, volgens haar op advies van de therapeut. „Mijn wereld werd erg klein. Ik zat thuis op de bank met de gordijnen dicht en dacht alleen maar aan seksueel misbruik. Ik zag verder nauwelijks iemand, behalve de therapeut en andere cliënten tijdens de

groepstherapie. Daar vertelde ik dat ik nachtmerries had en dat het niet goed met me ging. Toen zei de therapeut: 'Vertel dan waarom het niet goed gaat. Hoe lang blijf je loyaal naar je vader?' Zo werd ik gedwongen te vertellen over misbruik waarvan ik me eigenlijk niets kon herinneren.”

Hendriks stapte na een meningsverschil met de therapeut op. Samen met twee andere cliënten diende ze een klacht in bij de Inspectie voor Gezondheidszorg. Ze verzoende zich met haar moeder die ze eerder een brief vol verwijten had geschreven. „Toen heb ik dat nog eens gevraagd over die feesten. Moeder vertelde dat ze met mijn vader net in Amerika woonde en opkeek van de vrijheden daar. Het waren de jaren zestig, partners zaten er op een feest te tongzoenen of elkaar te betas-

ten. Dat was mijn moeder, die uit Limburg kwam, niet gewend.”

De inspectie kan niets met haar klacht omdat de therapeut niet is geregistreerd. Ook haar advocaat, F. van Veghel, zegt er 'nog' geen zaak in te zien, omdat er geen dossier is en de behandelingsmethode daardoor lastig is te controleren.

De betrokken therapeut wil, vanwege haar beroepsethiek en de privacy van haar ex-client, alleen in algemene termen reageren. Ze zegt het 'heel verschrikkelijk' te vinden als iemand vindt dat haar leven door therapie is verwoest. „Dat is het laatste wat ik deze vrouwen, die het al zo zwaar hebben, wil aandoen. Toen ik hoorde van de klacht bij de inspectie, heb ik al mijn cliënten daarvan op de hoogte gebracht. Als dit je bang maakt, trek je terug, heb ik gezegd. Ik ben er heel open in geweest.”

De therapeut ontkent aan te sturen op herinneringen aan seksueel misbruik in de jeugd. „Wel geloof ik dat er een link met het verleden ligt als iemand seksueel misbruik pleegt. Dat doe je niet zomaar. Het is gedrag dat we herhalen.”

Therapeut / Hervonden herinnering

teilt niet.
Therapeut mag voor rechter niet spreken over betrouwbaarheid geheugen patiënt
van onze verslaggever
2004-01-27 - lezersreacties op dit artikel (6)

AMSTERDAM - Een tijdens therapie bovengemeten herinnering aan seksueel misbruik tijdens de jeugd kan nooit gelden als maatschappelijk of juridisch feit. Een therapeut dient zich voor de rechter te onthouden van uitspraken over de feitelijke betrouwbaarheid van een verklaring van een patiënt.

Dit is de belangrijkste conclusie van het rapport 'Omstreden herinneringen', dat vandaag door de Gezondheidsraad wordt gepubliceerd. Om het advies was in 2000 gevraagd door de toenmalige minister van volksgezondheid Borst.

De raad moest de volgende vragen zien te beantwoorden: kan iemand seksueel misbruikt worden, dat vergeten, en het zich later weer gaan herinneren? Heeft al het seksueel misbruik dat mensen zich herinneren ook werkelijk plaatsgevonden? Wat is de rol van therapeuten?

Volgens de Gezondheidsraad is het inderdaad mogelijk dat herinneringen aan traumatische gebeurtenissen, zoals incest, 'ontoegankelijk' raken om later weer te worden 'hervonden'. Naast deze 'ware' herinneringen bestaan ook fictieve herinneringen, gebaseerd op fantasie, voorstellingsvermogen, dromen, anderzins verhalen of eigen belevissen. Mensen kunnen die fictieve herinneringen als echt ervaren met alle emoties die daarbij horen.

Elke vorm van therapie stimuleert herinneringen en herinterpreteert ze, schrijft de raad. Doel is niet om de waarheid te vinden, maar om de herinneringen betekenis te geven voor de patiënt. De kans bestaat dat tijdens de therapie ook vertekende of 'nieuwe' herinneringen worden gestimuleerd. De raad vindt daarom dat therapeuten een suggestieve werkwijze moeten vermijden. Zij dienen hun cliënten van tevoren duidelijk te maken wat de functie van herinneringen tijdens een therapie is. Volgens de raad moeten de

beroepsgroepen nu richtlijnen ontwikkelen hoe om te gaan met herinneringen aan traumatische jeugdervaringen.

heugen

→ het even niet duidelijk was waar door het kwam zei de therapeut al gauw: 'Heb je misschien iets mee-gemaakt in je jeugd?' En dan: 'We gaan proberen herinneringen op te halen'. Dat gebeurde door hypnose of door andere suggestieve behandelingen. Iedere therapeut weet dat problemen worden gereguleerd als er een uitje is, een kloppende verklaring voor de problemen. Bovendien werd gedacht dat als iemand heel gedetailleerd over seksueel misbruik vertelde, dat het dan wel waar moest zijn."

Is dat nu anders?

„Ja, dat denk ik wel. Mede door dit onderzoek zijn de ideeën in de beroepsgroep over de werking van het geheugen veranderd. Therapeuten zijn zich ervan bewust van dat fictieve herinneringen bestaan, ze zijn zich bewust van de gevaren. Problemen werden voornamelijk signaleerd in de alternatieve hoek, onder de niet-gereguleerde behandelaars. Je ziet nog wel eens advertenties in de zaterdagkranten voor bio-energetica of andere uitwassen. Patiënten zouden beter voorgelicht moeten worden over de mogelijke bijwerkingen en gevaren van psychotherapie."

Beroepscode geëist voor incesthulp

Herinnering aan misbruik vaak uitgelokt

Van onze verslaggeefster
Ellen de Visser
AMSTERDAM

Therapeuten moeten richtlijnen opstellen om te voorkomen dat bij patiënten fictieve herinneringen aan seksueel misbruik worden opgeroepen. Behandelaars weten te weinig van de nieuwste inzichten uit geheugenonderzoek. Zij gebruiken 'riskante technieken' als hypnose, die het risico op vervormde herinneringen sterk verhogen.

Dit schrijft de Gezondheidsraad in een advies dat vandaag aan minister Hoogervorst van Volksgezondheid wordt aangeboden.

De afgelopen tien jaar hebben honderden vrouwen onder invloed van psychotherapie ontdekt dat ze als kind seksueel waren misbruikt, terwijl ze zich dat in eerste instantie niet herinnerden. Hun verhalen werden in de loop van de therapie vaak steeds ernstiger, tot baby moorden, dieroffers en groeps misbruik aan toe.

In de jaren negentig leidden hervonden herinneringen tot zo'n dertig aangiften per jaar. De afgelopen jaren is het aantal meldingen afgenomen. Ze hebben vrijwel nooit een strafrechtelijke veroordeling tot gevolg gehad.

Het aantal beschuldigingen en verstoorde familierelaties is volgens de Gezondheidsraad veel groter dan het aantal geregistreerde

De Werkgroep Fictieve Herinneringen 'bestaat uit ouders die zich door hun kinderen ten onrechte van incest beschuldigd wisten', citeert ik *Trouw*.

Kort samengevat waren die kinderen slachtoffer geworden van 'sturende' therapeuten die fictieve herinneringen bij hen wakker riepen niet alleen aan incest, maar ook aan baby moorden, dieroffers en groeps misbruik.

Therapeuten moeten nu richtlijnen opstellen om te voorkomen 'dat bij patiënten' dergelijke 'herinneringen' worden opgeroepen, luidt een advies van de Gezondheidsraad aan de minister van Volksgezondheid.

Laten we deze treurige geschiedenis verlaten en vaststellen dat de Werkgroep Fictieve Herinneringen ook een afdeling van de Vereniging voor Letterkundigen zou kunnen zijn - de WFH, waarvan de initialen Willem Frederik Hermans in non-fictieve herinnering brengen.

Overwogen wordt deze afdeling te laten opgaan in de Werkgroep Echte Herinneringen, daar de

grens tussen fictie en non-fictie soms moeilijk te trekken is.

Een samenwerking tussen beide werkgroepen zou in ieder geval haar vruchten kunnen afwerpen.

Het erelid, ervaringsdeskundige bij uitstek, Vladimir Nabokov schrijft in zijn standaardwerk *Geheugen, spreek*: 'Om enkele van mijn jeugdherinneringen wat tijd betreft juist te ordenen, moet ik afgaan op kometen en verduisteringen, zoals historici dat doen als zij fragmenten van een sage onder handen nemen.' Fictie en non-fictie vermengen zich hier tot een nieuw product.

Op het gebied van incest staat Vladimir Nabokov trouwens ook zijn mannetje, getuige zijn roman *Lolita*. Fictieve incest natuurlijk, hoewel zo beschreven dat het fictieve non-fictie wordt in de beleving van de lezer. De werkgroepen kunnen aan de slag.

Losse gedachte: hoe komt het dat een geur wel een herinnering kan oproepen, maar een herinnering nooit een geur?

Remco Campert

Vrouwen krijgen door hun therapeut soms herinneringen aangepraat over seksueel misbruik. Dat leidt tot bizarre verwijten en een lange, pijnlijke terugweg om weer bij zinnen te komen. 'Ze was zo overtuigend dat ik er zelf in ben gaan geloven.'

Door Ellen de Visser

Na het beëindigen van tweeënhalf jaar therapie kwam Kitty Hendriks erachter dat ze in haar jeugd helemaal niet gruwelijk seksueel was misbruikt en dat alle verhalen over orgies, kelders, rode gordijnen en die hond gewoon niet klopten. Toen was ze al in de WAO beland, had ze er van ellende dertig kilo bijgezet en was het contact met haar ouders verbroken.

De 'provocatief therapeute' was haar aangeraden door een kennis. Hendriks zocht hulp omdat ze kort ervoor was verkracht en in haar puberteit misbruikt door een buurman. De therapeute bestudeerde haar lichaamstaal, ontdeedde haar dromen en concludeerde dat de oorsprong van de problemen in het verre verleden lag: ze zou al voor haar derde jaar door familie en vrienden zijn misbruikt. 'Ze was zo overtuigend dat ik er zelf in ben gaan geloven.'

Na incidenten stopte ze vorig jaar met de therapie. Samen met een vriendin, die 86 persoonlijkheden had en ritueel zou zijn misbruikt. Ze spraken alles door, bedachten waar ze zelf echt herinneringen aan hadden en begonnen te schrappen: 'Volgens mij kan opa ook van mijn lijstje.' Nu kan ze er af en toe hard om lachen. Maar na de lach volgt de boosheid. 'Je kunt nog geen winkel openen of je hebt allerlei papieren nodig, maar wie zich therapeut noemt kan gewoon beginnen en mensen ruïneren.'

Een suggestiebele patiënt, een sturende

therapeut die is gefixeerd op seksueel misbruik en het gebruik van 'riskante technieken' als hypnose, droominterpretaties of geleide fantasie. Dat zijn volgens de Gezondheidsraad de ingrediënten die 'ruimschoots' tot 'fabricatie van herinneringen' kunnen leiden. De Raad vindt het hoog tijd dat beroepsgroepen met richtlijnen komen en voorwaarden opstellen waaraan therapie moet voldoen.

Vandaag biedt de Gezondheidsraad minister Hoogervorst van Volksgezondheid het advies *Omstreden herinneringen* aan, een rapport waaraan tweeënhalf jaar is gewerkt. Het moet een einde maken aan de al tien jaar durende *memory war*, een felle strijd tussen psychologen, psychiaters, rechtspsychologen en juristen over de vraag of herinneringen aan misbruik kunnen worden vergeten en veel later in de therapiekamer kunnen worden hervonden.

Enkele honderden ouders zijn de afgelopen jaren beschuldigd door (veelal) dochters die in therapie hadden ontdekt dat ze waren misbruikt. In de jaren negentig werd jaarlijks zo'n dertig keer aangifte gedaan. Ouders werden vastgezet, verhoord, maar vrijwel nooit volgde een strafrechtelijke veroordeling.

Om te voorkomen dat beschuldigde lichtvaardig worden aangehouden, stelde het College van procureurs-generaal vijf jaar geleden de expertisegroep bijzondere zedenzaken in. Voordat de politie met onderzoek begint, moet de expertisegroep worden geraadpleegd over de geloofwaardigheid van de zaak. Tussen eind 1999 en 2002 kreeg de groep 23 zaken onder ogen waarbij sprake was van hervonden herinneringen.

De werkgroep fictieve herinneringen, een lotgenotengroep van ouders, vroeg het ministerie van Volksgezondheid in de jaren negentig tevergeefs om beroepsgroepen van therapeuten aan te spreken. De nationale ombudsman oordeelde vier jaar geleden na een klacht van de werkgroep dat het ministerie daadkrachtiger had moeten zijn. Daarop vroeg toenmalig minister Borst de Gezondheidsraad om advies.

Die lijkt op het eerste gezicht de geheugenstrijd niet te beslechten: herinneringen kunnen onder invloed van bijvoorbeeld stress tijdelijk ontoegankelijk raken en later worden hervonden, maar therapeuten kunnen bij patiënten ook ingebeeld herinneringen aan trauma's naar boven halen. Toch bevat dat polderadvies een kritische ondertoon. De Raad constateert dat de toegenomen aandacht voor kindermisbruik in de jaren negentig bij sommige therapeuten heeft geleid tot een fixatie op het onderwerp en dat zij daar soms 'onverantwoord' veel belang aan hebben gehecht.

De schade die fanatieke therapeuten kunnen aanrichten, is zo groot dat richtlijnen hen in de toekomst op het juiste pad moeten houden. De Gezondheidsraad presenteert een lijst aandachtspunten. Zoals: 'Als een patiënt, desgevraagd, geen seksueel misbruik meldt, dient deze mogelijkheid niet actief geëxploreerd te worden.'

In de Verenigde Staten, waar patiënten met hervonden incestherinneringen zich jarenlang *survivors* hebben genoemd, groeit het leger spijtoptants. Op de website van de False Memory Syndrome Foundation hebben ze een apart hoekje: *the retractors speak*. Nederland volgt op afstand. Kitty Hendriks werkt aan een website (<http://home.wanadoo.nl/traumaversterking>) en wil een boek schrijven over wat haar is overkomen. Iedereen moet weten, zegt ze, hoe je kunt worden meegezogen in therapie.

Met Xandra van Dijk gaat het anderhalf jaar na het beëindigen van de therapie nog zichtbaar slecht. Ze oogt extreem moe, heeft grote moeite haar zinnen af te maken en sluit regelmatig vol angst haar ogen.

Ze zocht hulp voor klachten die waren

ontstaan na jarenlange burenterreur. Bij de riagg in Maastricht kon ze meedoen aan een landelijk wetenschappelijk onderzoek. Negentig borderline-patiënten kregen drie jaar lang cognitieve gedrags-therapie of psycho-analytische psychotherapie. Van Dijk werd ingeloot in de eerste groep.

Het hoofd van de riagg-afdeling legt uit dat in die gedragstherapie sterk wordt ingezet op herstel van vertrouwen. 'Patiënten moeten de indruk krijgen dat ze altijd op de therapeut kunnen terugvallen, ze krijgen bijvoorbeeld zijn mobiele-telefoonnummer.' Daarnaast worden imaginaties toegepast: met patiënten wordt stilgestaan bij vervelende herinneringen, waarna wordt geprobeerd die opnieuw te beleven en er een andere afloop aan te geven.

Van Dijk schetst een heftiger beeld. Ze werd afhankelijk gemaakt van de therapeut, die haar thuis opbelde, overlaadde met complimenten, teddyberen en cadeaus gaf. 'Zelfs als we elkaar niet zien, dan nog ben ik bij je, via Beer, deze brief, je herinneringen', schreef hij haar.

De klachten waarvoor ze hulp had gezocht, kwamen niet ter sprake, het moest alsmat gaan over 'het kind in haar'. Alles was erop gericht haar een incestverleden aan te praten, zegt ze, hoewel ze haar behandelaar keer op keer had verzekerd dat er nooit iets was gebeurd. Ze kreeg bandjes mee waarop hij insprak op 'de kleine Xandra'. Ferry van Veghel, haar advocaat, kent de inhoud van de bandjes. 'Wie er vatbaar voor is, raakt erdoor in trance. Kwetsbare mensen kun je op die manier van alles laten vertellen.'

Ook Kitty Hendriks kreeg steeds te horen dat ze goed moest zorgen voor haar 'innerlijke kind'. 'Mijn kind kon mij vertellen wat er was gebeurd. Als ik naar mijn werk ging, moest ik dat kind thuislaten. Je voelt je nog stom ook, dat je het niet snapt.'

Haar lichaamstaal zei volgens de therapeute genoeg: Hendriks maakte knuistjes van haar handen en friemelde aan haar trui. Allemaal tekenen dat haar gevoel van onveiligheid van voor haar derde jaar dateerde. 'Alles werd gekoppeld aan misbruik. Ik droomde over een kelder en een rood gordijn; dat duidde volgens haar op seksfeesten. Uiteindelijk bleek ik ook door de hond van vrienden misbruikt. Ik raakte zo in paniek bij elke hond die ik zag dat ik dacht: hēf moet wel waar zijn.'

Hendriks en Van Dijk spreken allebei over 'een web' waar ze niet meer uit konden komen. Toen Van Dijk uiteindelijk uitsprak dat er iets moest zijn gebeurd, toonde de therapeut zich zielsgelukkig, zegt ze. Op haar 42ste bleek ze ineens een incestslachtoffer. Ze raakte, zoals ze zegt, 'in totaal verval'. Haar man John: 'Als ik opbelde en zei dat het zo niet langer ging, werd ik afgescheept. Alles zou goed komen, dit hoorde zo, ze stond voor een doorbraak.'

Toen de therapie plotseling werd beëindigd na een meningsverschil en Van Dijk haar dossier opvroeg, ontbrak daarin een behandelverslag. Ze kreeg drie A4-tjes voor de huisarts, waarin stond dat ze was misbruikt. Advocaat Van Veghel denkt dat er wel aantekeningen zijn van de therapie, maar dat het achteraf niet handig was die te overleggen. Van Dijk liet een *second opinion* doen en bleek geen borderline-stoornis te hebben.

Het hoofd van de behandelafdeling van de riagg verbaast zich over de aantijgingen. 'Wij zijn hier kritisch en heel sceptisch over hervonden misbruikherinneringen.' Omdat het om een vergelijkend onderzoek gaat, worden van alle sessies bandopnames gemaakt, zegt hij. Die worden met collega's geanalyseerd en soms aan de patiënten meegegeven.

'Aandringen op het hervinden van herinneringen behoort niet tot onze werkwijze en zou onmiddellijk opvallen. Ik weet dat er therapeuten zijn die zich daarmee bezighouden, maar die werken niet in erkende instellingen als de onze.' Van alle

De Werkgroep Fictieve Herinneringen is tevreden met het rapport. De werkgroep bestaat uit ouders die zich door hun kinderen ten onrechte van incest beschuldigd wisten. Wel vraagt de werkgroep zich af wat kan worden gedaan voor de honderden patiënten die zijn behandeld voor iets waaraan zij niet leden (het trauma van incest) en voor de enkele ten onrechte veroordeelde ouders.

Het advies is uiteindelijk te danken aan de activiteiten van de werkgroep. Die verweet de minister destijds te weinig te hebben gedaan om de beroepsgroepen van therapeuten tot stellingname te bewegen. De Nationale Ombudsman stelde de werkgroep in het gelijk. Maar de minister constateerde dat binnen de beroepsgroepen geen eenstemmigheid heerste en vroeg daarom advies.

Mensen die willen zien wat deze herinneringen tot gevolg kunnen hebben, zouden kunnen kijken naar de prachtige film/documentaire *Capturing the Friedmans*. In deze film zijn de beschuldigingen naar de daders compleet overdroven door de manier van ondervragen door de politie, maar ook door het inbrengen van herinneringen die na hypnose opdoken! <http://www.capturingthefriedmans.com/main.html>

■ **Karin** (27-01-2004, 09:22:29 uur)

Eindelijk het verstand boven de hypodwang dankzij een klein werkgroepje. Nu nog de andere onzin beweringen van het feministisch slachtofferisme.

■ **ndvries** (27-01-2004, 09:25:09 uur)

pardon??? feministisch slachtofferisme??? Dat mag u wel even uitleggen meneer neem ik aan De Vries...

■ **christa** (27-01-2004, 10:16:36 uur)

Goed dat er wat meer inzicht is over het feitelijke waarheidsgehalte van dergelijke herinneringen. Dit zou tot voorzichtige herinneringen moeten menen. Dit neemt natuurlijk niet weg dat het in vele gevallen zeker echte herinneringen zijn, dus om zelfs maar te suggereren dat het allemaal onzinverhalen zijn, zou wel te ver gaan.

■ **MisschienWelGekMaarNietDom** (27-01-2004, 11:25:32 uur)

Een goed boek over deze kwestie is "Hervonden herinneringen en andere misverstanden" van Merckelbach en Crombach.

behandelingen bestaan volgens hem dossiers.

Met het rapport van de Gezondheidsraad wordt alles anders, voorspelt advocaat Chris Veraart, die de afgelopen jaren tientallen mensen verdedigde die ten onrechte werden beschuldigd. De Raad constateert immers dat elke herinnering fictieve elementen bevat, dat niemand herinneringen kan hebben aan gebeurtenissen voor het derde levensjaar en dat de therapeutische waarheid nog geen juridische waarheid is. Veraart: 'Wie nu nog met hervonden misbruikherinneringen aankomt, moet van goeden huize komen.'

Twee jaar geleden slaagde advocaat Van Veghel erin de eerste therapeut veroordeeld te krijgen. De man moest schadevergoeding betalen aan de ouders van een jonge vrouw die hij incestherinneringen had aangepraat. Van Dijk heeft een omvangrijk dossier aangelegd en heeft naast Van Veghel ook een letselschadeadvocaat benaderd. Vlak voordat haar vader stierf, heeft ze het met hem goedgemaakt.

Kitty Hendriks kwam er tijdens een therapieweek op Kreta achter dat de man van de therapeute een relatie had met een van de patiënten. De therapeute vertelde Hendriks dat ze de vrouw op die manier 'de schoonheid van een goede seksuele ervaring' gunde. 'Toen kon ik opeens niet meer in haar geloven.'

De therapie heeft haar 4500 euro gekost, haar vriendin is tienduizend euro kwijt. Ze hebben een klacht ingediend bij de Inspectie maar die staat machteloos omdat de therapeute nergens geregistreerd staat. Omdat Hendriks bovendien geen therapieverslag heeft, kan advocaat Van Veghel voorlopig niets voor haar doen, zegt hij. De therapeute wilde niet op vragen reageren. 'Ach, je bent terug in de ontkenning', hoorde Hendriks van vrouwen die nog bij haar onder behandeling zijn.

Het contact met haar ouders is hersteld. 'Dat van die hond was zo bizar, dat heb ik nog het langst geloofd', zegt ze. 'Maar nu kan ik er op straat gewoon weer een aaien.'

Het advies *Omstreden herinneringen* van de Gezondheidsraad is vanaf vanmiddag te vinden op www.gr.nl.

'Getuigenis van misbruik onbruikbaar'

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 27 JAN. Herinneringen aan seksueel misbruik die tijdens therapie naar boven komen, kunnen niet worden gebruikt in een juridisch proces. Therapeuten dienen ook geen getuigenverklaringen af te leggen over hun eigen patiënt. Juridische waarheidsvinding is geen taak van de therapeut.

Dat schrijft de Gezondheidsraad, die de regering adviseert over medische vraagstukken, in het rapport 'Omstreden herinneringen' dat vandaag is verschenen. Voormalig minister Borst van Volksgezondheid vroeg de Gezondheidsraad in 2000 advies te geven over de vraag of het mogelijk is seksueel misbruik te vergeten, en het zich later weer te herinneren. En of al het seksueel misbruik dat mensen zich herinneren ook werkelijk heeft plaatsgevonden.

Uit het rapport blijkt dat het mogelijk is dat herinneringen aan traumatische gebeurtenissen als seksueel misbruik na een tijd verdwenen te zijn geweest, weer boven komen. Maar het is even goed mogelijk dat de herinneringen fictief zijn, ook al worden ze door de patiënt als echt ervaren.

Volgens de Gezondheidsraad moeten therapeuten patiënten daarom niet aanzetten tot juridische stappen. Zij moeten een patiënt er bovendien op wijzen dat therapie en rechtspraak elkaar

soms, al dan niet tijdelijk, kunnen uitsluiten. Bepaalde persoonlijkheidskenmerken van een patiënt, een suggestieve benadering van een therapeut en het gebruik van technieken als hypnose of droominterpretatie om herinneringen boven te halen, kunnen leiden tot fictieve herinneringen. In het rapport schrijft de raad: 'Een suggestieve werking het grootste risico voor het ontstaan van fictieve herinneringen.'

Hoe vaak dit gebeurt is niet bekend. Medio jaren negentig kreeg de werkgroep Fictieve Herinneringen, van ouders die door hun kinderen beschuldigd werden van seksueel misbruik, tientallen meldingen van aangepaste herinneringen binnen. Dat aantal neemt de laatste jaren af, aldus prof. dr. W. Everaerd, die de commissie van de Gezondheidsraad voorziet.

De commissie vindt dat therapeuten beter geschoold moeten worden en meer moeten weten over wetenschappelijk onderzoek naar het geheugen.

Daarnaast zouden ze richtlijnen moeten maken en patiënten beter moeten informeren over de werkwijze en effectiviteit en de nadelen van diverse vormen van psychotherapie.

Hervonden misbruik

Commentaar

Wijlen Piet Vroon zei het al: wie een uitlaatservice wil beginnen, moet aan een lange reeks van kwalificatie- en vestigingseisen voldoen. Maar wie aan de menselijke geest wil sleutelen, mag zijn gang gaan.

Onoordeelkundig gebruik van de psychologie kan enorme schade opleveren,

zo blijkt uit een gisteren verschenen rapport van de Gezondheidsraad over 'hervonden herinneringen'. In de jaren negentig bleken steeds meer vrouwen zich, na interventie van een therapeut, te herinneren dat zij als kind seksueel misbruikt waren. Hoewel hervonden herinneringen niet per definitie onwaar zijn, aldus de Gezondheidsraad, bleken veel verhalen over misbruik, satanische rituelen, orgieën en baby moord niet op feiten te berusten. De herinneringen kwamen boven na bemoeienis van 'sturende' therapeuten die ook nog eens gebruik maakten van riskante technieken als hypnose, of droominterpretatie, aldus de Raad. De aldus hervonden herinneringen hebben veel veroorzaakt. Ouders werden plotseling door hun volwassen kinderen beschuldigd van misbruik en andere seksuele perversiteiten.

Sinds de jaren zeventig is er - terecht - meer aandacht voor geweld en misbruik in het gezin. Onder invloed van het feminisme wordt geweld tegen vrouwen niet meer met de mantel der liefde bedekt. Maar zoals zo vaak met de erfenis van de jaren zestig leidde een positieve ontwikkeling ook tot excessen. Voor sommige therapeuten werd incest meer dan 'bespreekbaar'. Ook gezinnen waar niets aan de hand was, moesten worden 'ontmaskerd'.

Terecht pleit de Gezondheidsraad duidelijke richtlijnen die moeten voorkomen dat therapeuten fictieve herinneringen oproepen. Probleem blijft wel dat zulke richtlijnen bedoeld zijn voor erkende therapeuten. Het blijft een ieder vrijstaan om zich met een zelfbedachte methode als alternatief therapeut te vestigen. Zo lang zo veel mensen zich onzeker voelen in de samenleving - volgens de Gezondheidsraad werden herinneringen vooral 'hervonden' bij vrouwen met onbegrepen klachten - zal er ook behoefte bestaan aan psychologische kwakzalvers. Voor een deel valt hier weinig aan te doen: patiënt en therapeut sluiten als volwassen mensen een overeenkomst. Anders wordt het als therapeuten aantoonbaar schade aanrichten, bijvoorbeeld door hun patiënten aan te zetten tot het uiten van ongefundeerde beschuldigingen over misbruik. In december 2002 stelde de Inspectie voor de Gezondheidszorg al dat de overheid actiever zou moeten optreden tegen alternatieve behandelaars die fouten maken.

Het geheugen biedt geen objectieve informatie. Het is bedreiglijk en vatbaar voor modieuze suggesties: na Epe en Dutroux nam het aantal hervonden herinneringen sterk toe, om vervolgens weer af te vlakken. Daarom mag het geheugen geen speeltuin voor onbekwame therapeuten worden.

De verklaring van de therapeut heeft weinig waarde meer in zedenzaken. Maar hoe bewijs je seksueel misbruik dan, jaren later? 'Niet alle herinneringen zijn onbetrouwbaar'.

NR

Door onze redacteur
ESTHER ROSENBERG

ROTTERDAM, 31 JAN. Tegen de rechter zeggen dat je nu pas herinnert als kind seksueel misbruikt te zijn, dat kan echt niet meer. Ook de therapeut zal niet meer worden geloofd, nu geheugendeskundigen deze week hebben bepaald dat op basis van herinneringen niet is te zeggen of een traumatische gebeurtenis daadwerkelijk is gebeurd. Maar hoe is seksueel misbruik als kind dan nog te bewijzen op latere leeftijd?

Om een zedenzaak te winnen is, net als in andere rechtszaken, wettig en overtuigend bewijs nodig. Dat wil zeggen dat de zaak op ten minste twee bewijzen moet steunen én de rechter overtuigd moet zijn van het gelijk van het slachtoffer. De verklaring van het slachtoffer kan één bewijs zijn. De verklaring van een ander kan bewijs nummer twee zijn.

'Het misbruik is meestal niet vergeten, maar verzwegen'

Advocaten zedenzaken tevreden met advies over gebruik van herinneringen

uit zijn, of dan pas inzicht hebben in wat er is gebeurd, of zien dat de dader een ander slachtoffer heeft gevonden. Bijvoorbeeld: 'Een stiefvader die een nieuw gezin sticht en een dochter krijgt.' Ook de Landelijke Expertisegroep Bijzondere Zedenzaken (zie inzet) waarschuwde eerder voor verwarring tussen zaken die over hervonden en over continue herinneringen gaan.

Maar volgens Chris Veraart is het onderscheid tussen het verzwegen en het vergeten van seksueel misbruik helemaal niet zo duidelijk te maken. Veraart is ook advocaat in zedenzaken, eveneens in Alkmaar. Alleen verdedigt hij de verdachten. Van Dijk en Veraart staan vaak tegenover elkaar in rechtszaken. Hij zegt enkele tientallen zaken te hebben gevoerd die voor een belangrijk deel draaiden om de herinneringen van het vermeende slachtoffer en de belastende verklaring van de therapeut. 'Vaak zegt een vrouw in eerste instantie dat ze zich door therapie dingen is gaan herinneren. Later, tijdens de rechtszaak zegt ze: ik wist het altijd al.'

Veraart schreef een boek, *Valse Zeden*, over valse aangiften in zedenzaken, Hij overweegt voor verschillende van zijn

latere leeftijd aangifte doen, maar om andere redenen. 'Deze vrouwen zijn het misbruik niet vergeten maar hebben het verzwegen, en dat is heel iets anders.'

Zij is bang dat wanneer het onderscheid niet duidelijk wordt gemaakt de laatste, vele malen grotere groep vrouwen de dupe wordt. Ongeveer 90 procent van de vrouwen doet op volwassen leeftijd aangifte omdat ze dan het huis

Honderden zaken voerde ze. Slechts vier daarvan betroffen vrouwen die zich op latere leeftijd pas seksueel misbruik herinnerden. Deze weinig voorkomende zaken trekken ongewoon veel aandacht, zegt Van Dijk, waardoor het lijkt alsof om het om heel veel zaken gaat. En alsof alle herinneringen onbetrouwbaar zijn. Van Dijk vraagt aandacht voor de grotere groep vrouwen die eveneens op

die de psychotherapeut biedt. Maar het kan ook zijn dat een vrouw zich dingen herinnert die nooit zijn gebeurd, vanwege de suggestieve benadering van de therapeut. Hervonden en fictieve herinneringen zijn onmogelijk van elkaar te onderscheiden, aldus de Gezondheidsraad.

'Ik ben blij dat er duidelijkheid is', zegt Gerda van Dijk over het advies. De advocaten zedenzaken tevreden met advies over gebruik van herinneringen

Tumult rond NCRV-documentaire

De expertisegroep moet de geloofwaardigheid van de aangifte beoordeelen. Tussen oktober 1999 en eind 2000 nam de expertisegroep 26 zaken in behandeling, twaalf daarvan voldeden aan de criteria voor geloofwaardigheid. Acht van die twaalf zaken betroffen zogenaamde hervonden herinneringen. Een typisch voorbeeld van hervonden herinneringen betrof de NCRV-documentaire 'Verborgene moeders'. Daaruit laat documentairemaker Thom Verheul in het jaar 2000 een vrouw aan excuus aan.

het woord over incest en abortus door haar vader die als dominee tegen abortus pleekt. Het dorp is herkenbaar in beeld. Een week later impliceert een andere vrouw, in een aflevering van dezelfde serie, dat ze door gezinsleden seksueel misbruikt is. In beide gevallen was sprake van hervonden herinneringen, de vrouwen waren jarenlang in therapie geweest.

De expertisegroep moet de geloofwaardigheid van de aangifte beoordeelen. Tussen oktober 1999 en eind 2000 nam de expertisegroep 26 zaken in behandeling, twaalf daarvan voldeden aan de criteria voor geloofwaardigheid. Acht van die twaalf zaken betroffen zogenaamde hervonden herinneringen. Een typisch voorbeeld van hervonden herinneringen betrof de NCRV-documentaire 'Verborgene moeders'. Daaruit laat documentairemaker Thom Verheul in het jaar 2000 een vrouw aan excuus aan.

De advocaten zedenzaken tevreden met advies over gebruik van herinneringen

De advocaten zedenzaken tevreden met advies over gebruik van herinneringen

Het verraderlijke geheugen

De Gezondheidsraad wil een betere scholing van therapeuten omdat bepaalde therapieën ook fictieve herinneringen over seksueel misbruik kunnen oproepen. Maar dat helpt niet, want geen enkele methode kan 'valse' herinneringen onderscheiden van echte.

van seksueel misbruik, rituele moorden, satanische toestanden, en vooral: over de handwijze van diverse collega's.

Sommigen gaan namelijk zo ver publiekelijk te verklaren dat ze elke bewering van hun cliënten onvoorwaardelijk voor waar houden. Met alle gevolgen van dien: enorm veel onnodig leed en vaak onherstelbare schade. Mijn kritische opstelling wordt mij niet in dank afgenomen: twee dagen na het verschijnen van het artikel ontving ik een anonieme dreigbrief. Daarin staat dat als ik niet ophoud met mijn kritiek, er zware maatregelen zullen volgen.

Ik heb daar een tijdje stuk van gezeten, maar het heeft mijn mening niet veranderd: sommige

therapeuten, sommige vormen van therapie en sommige onderzoeksmethoden vond en vind ik nog steeds ontoelaatbaar.

Ik moet weer aan deze toestanden denken nu de Gezondheidsraad in haar onuitputtelijke wijsheid heeft besloten (15 jaar later!) dat bepaalde onderzoeksmethoden - zoals hypnose - helemaal niet geschikt zijn om eventuele verdrongen herinneringen aan seksueel misbruik boven water te krijgen. Integendeel, zegt de Gezondheidsraad, want de kans is groot dat je labiele cliënten met dergelijke methoden van alles wijs gaat maken.

Let wel: het is volgens de Raad wel degelijk mogelijk dat mensen traumatische gebeurtenissen ver-

ker nog: het zou het voortbestaan van toestanden alleen in de hand werken. Want dan gaan onzekere therapeuten zich vasthouden aan de meest verzochte en onbewezen 'wetjes en weetjes' om het waarheidgehalte van het gepresenteerde verhaal te toetsen. En die ellende hebben we nu juist net achter de rug.

Hoe jammer het ook is, psychologen zijn niet in staat om met zekerheid het waarheidsgehalte van een verhaal vast te stellen. Ze hebben alleen hun intuïtie, en die kan heel bedrieglijk zijn. Zeker bij psychologen die totaal geen last hebben van zelfkritiek.

Ze doen er goed aan zich in dit soort zaken zeer bescheiden op te stellen. Anders zullen er nog meer

onschuldige slachtoffers vallen, vaak met levenslange gevolgen. Want laten we wel wezen: het is sinds het uitbreken van die hysterie rond seksueel misbruik vrijwel onmogelijk om je te verdedigen als je eenmaal bent beschuldigd. Je blijft altijd verdacht, en hoe heftiger je je verdedigt, des te verdachter je jezelf maakt. Van de andere kant: het wordt steeds duidelijker dat de beschuldigingen en verhalen vaak onjuist zijn, en alleen bedoeld om er financieel of anderszins voordeel mee te behalen.

HERINNERINGSTHERAPIE MISBRUIK van jeugdigen behoort tot de „zeer ernstige schendingen van de rechten van het kind”. Zo verklaarde de toenmalige minister van Justitie Korthals vijf jaar geleden. Hij voegde daar nadrukkelijk aan toe: „het kabinet deelt de verontwaardiging”. Er zijn inderdaad weinig delicten die op zo'n brede afkeuring kunnen rekenen als vergrijpen tegen kleine kinderen. Ook al kan, zoals de minister in herinnering bracht, „met name incest in elk gezin voorkomen”. Het risico van een dubbele moraal is met andere woorden niet te verwaarlozen. Dat maakt verontwaardiging tot een onbetrouwbare leidraad.

Het rapport „Ongebreidelde herinneringen” van de Gezondheidsraad vestigt de aandacht op de valkuilen van de verontwaardiging. Het gaat over met behulp van psychotherapie terughalen van verdrongen herinneringen over seksueel misbruik in de kindertijd. Dat is sinds het begin van de jaren negentig een hele trend geworden, die in 1994 zelfs leidde tot een verlenging van de verjaringsstermijn in strafzaken over seksueel misbruik van kinderen. Het terughalen van herinneringen is echter een riskante methode, concludeert de Gezondheidsraad. De therapeut moet er steeds op bedacht zijn dat een suggestieve benadering of technieken als hypnose of droominterpretatie leiden tot fictieve herinneringen.

DE IDENTIFICATIE met het slachtoffer kan niet alleen de therapeut parten spelen, maar ook de justitiële autoriteiten. Deze zijn juist op het gevoelige terrein van de zedendelicten bepaald niet immuun voor politieke correctheid, zo werd een jaar of wat gesignaleerd in de bundel „Psychiatrie en justitiabelen”. De wetswijziging van tien jaar geleden maakte dat de verjaringsstermijn pas begint te lopen op het achttiende levensjaar van de betrokkene. Deze heeft in sommige gevallen nog vijftien jaar om een aangifte te doen. Daarvoor waren bepaald wel argumenten, maar duidelijk was evenzeer dat deze uitbreiding van de justitiële mogelijkheden grote risico's van valse of sterk overdreven aangiften met zich meebracht. De vraag of de justitie daar altijd wel even goed op bedacht is, is de afgelopen jaren goed gebleken voor een felle polemiek.

De Gezondheidsraad waarschuwt nu in elk geval in niet mis te verstane bewoordingen dat de resultaten van herinneringstherapie niet thuishoren op het politiebureau of in de rechtszaal. Therapeuten dienen zich ook te onthouden van getuigenverklaringen over patiënten. Het kan echter niet blijven bij de vaststelling dat er een verschil bestaat tussen de juridische waarheid en de therapeutische waarheid. Dat deze laatste per definitie van strikt persoonlijke aard is, kan de hulpzoekende wel enige ruimte bezorgen, maar mag geen vrijbrief zijn voor dubieuze therapieën en de bijbehorende therapeuten.

Herinnering 11/2

De Volkskrant, 24 januari: 'Psychotherapie maakt ziek'. 27 januari: 'Hersenspinsels', 28 januari: 'Traumateams werken averechts'.

Drie artikelen die eigenlijk op hetzelfde neerkomen: Psychotherapie doet meer kwaad dan goed, cliënten worden zieker door teveel te concentreren op gevoelens en zwakheden, therapeuten suggereren problemen waar ze niet zijn en hulp zoeken bij familie en vrienden werkt veel beter dan professionele hulp door een psychotherapeut.

Vanwaar deze hetze tegen psychotherapeuten? Past dit in de tijdgeest van bezuinigingen? Worden goed opgeleide en geregistreerde psychotherapeuten nu afgeremd op het werk van vaak slecht opgeleide therapeuten uit de zogenaamde 'groeibeweging'?

Niet het concentreren op zwakheden maar juist het vergroten van veerkracht en competentie staat centraal in de hedendaagse psychotherapie. Daarbij is psychotherapie bedoeld voor mensen die vastlopen op meerdere gebieden van hun leven. Het is geen luxe-artikel voor ontevreden mensen.

We weten inmiddels dat het na een traumatische gebeurtenis goed is eerst het zelfherstellend vermogen een kans te geven. Psychotherapie is pas later aan de orde als dit niet lukt. Herinneringen suggereren heeft nooit tot het vak psychotherapie behoort. Het is misleidend het professionele vak psychotherapie af te rekenen op het werk van leken, of collega's die de ontwikkelingen in het vak niet goed bijhouden.

Overveen Justine van Lawick
psychotherapeut

Naar boven gekomen herinneringen van patiënten over seksueel misbruik mogen niet meer worden gebruikt in een juridisch proces. Dat is de belangrijkste conclusie van het rapport 'Omstreden herinneringen' van de Gezondheidsraad. Ook werd onderstreept dat therapeuten zich terughoudend moeten opstellen bij onderzoek naar seksueel misbruik in het verleden. 'Een te heftige aanval,' stelt psychotherapeut Felix Olthuis van het psycho-medisch centrum Parnassia in Den Haag.

Matthijs Timmers
(redactie.zoo@redvdbusiness.nl)

Een therapeut mag geen getuigenverklaring afleggen over zijn eigen patiënt. Want, zo stelt de Gezondheidsraad, juridische waarheidsvinding is niet de taak van therapeuten. Psychotherapeut Felix Olthuis van het psycho-medisch centrum Parnassia in Den Haag kan zich vinden in de belangrijkste conclusie van het rapport. 'We praten over twee verschillende en bovendien gescheiden zaken,' vertelt Olthuis. 'In de rechtspraak gaat het om waarheidsvinding. Dat is juridisch. In de behandelkamer gaat het daar duidelijk niet om. Het voornaamste doel is de gezondheid van de patiënt. Waarheidsvinding is daar dus helemaal niet relevant. Daarom is het een goede zaak dat het therapeuten verboden wordt om aan te sturen op een juridisch proces. Ik heb er in mijn werk natuurlijk ervaring mee. En ik ben geen er geen voorstander van om de media en de rechter op te zoeken. Ikzelf raad de patiënten die gang dan ook stellig af. Want in de rechtszaal moeten duidelijke bewijzen zijn dat de patiënt seksueel misbruikt is. Die harde bewijzen zijn er vaak niet, slechts de herinneringen. Bovendien is het voor de patiënt een ware martelgang. De patiënt haalt zich ineens heel veel op de hals. Ik denk niet dat de patiënt de gevolgen daarvan inziet. En vaak komt de patiënt daar niet beter uit. Daarnaast schiet het ook het uiteindelijke doel voorbij. Het staat de behandeling alleen maar in de weg.'

Verdringing

Voormalig minister van volksgezondheid Borst heeft drie jaar geleden de Gezondheidsraad opdracht gegeven voor een onderzoek naar het geheugen met betrekking tot traumatische ervaringen en de rol van therapeuten daarbij. De raad heeft zich daarop afgevraagd of iemand seksueel misbruikt kan worden, dat kan vergeten en zich het later weer kan gaan herinneren. En, heeft al het seksuele misbruik dat

mensen zich herinneren ook daadwerkelijk plaatsgevonden? Dit blijkt te kunnen. Herinneringen aan seksueel misbruik, die een tijd verdwenen en verdrongen zijn, kunnen inderdaad weer terug komen. Ook is het mogelijk dat patiënten zich bijvoorbeeld incest herinneren, terwijl incest in de jeugd helemaal niet heeft plaatsgevonden. Volgens Olthuis is dit gedeeltelijk een oude discussie.

Olthuis: 'We hadden het natuurlijk in de tijd van Freud al over de krochten van de ziel. Over verdrongen herinneringen. Het is dus een illusie om te denken dat ervaringen integraal in het geheugen worden geregistreerd en als herinnering worden opgeslagen. In jaren negentig was het in Amerika al een hot item. Dat is zo'n beetje naar Nederland overgevaaid. En een aantal jaren geleden laaide er een discussie op na diverse vermeende incestgevallen. Bijvoorbeeld de politieagent op Schiermonnikoog, die van seksueel misbruik werd beschuldigd, terwijl hij dat niet had gedaan. Het is dus al langer duidelijk dat er op het gebied van het functioneren van het geheugen veel vraagtekens zijn.'

'Daarnaast moet men bedenken,' vervolgt Olthuis, 'wat betreft incest komen we uit de totale ontkenning. Vroeger bestond incest zogenaamd helemaal niet. Het werd de kop ingedrukt. En nu staat er bijna elke dag een berichtje over incest of seksueel misbruik, ook van heel jonge kinderen, in de krant. Het is allang niet meer taboe, en men erkent dat dit gebeurt. Om te voorkomen dat dit doorslaat naar de andere kant, is dit rapport een goede bijdrage.'

Conservatisme

De commissie van de Gezondheidsraad stelt in 'Omstreden herinneringen' dat therapeuten zich terughoudend moeten opstellen bij onderzoek naar seksueel misbruik in het verleden. Ze moeten voorkomen dat ze cliënten seksueel misbruik aanpraten. Suggestieve vraagstelling is dan ook taboe in de therapeutenwereld, aldus het rapport. Er zullen richtlijnen moeten komen waar de

therapeut zich aan houdt. De patiënt moet beter ingelicht worden over de werkwijze van therapeuten en de effectiviteit van de therapie. Ook pleit de commissie voor betere scholing van therapeuten en nog meer onderzoek op het gebied van het functioneren van het geheugen. Het lijkt alsof de Gezondheidsraad het functioneren van psychotherapeuten in twijfel trekt.

'Dat is een iets te heftige aanval,' reageert Olthuis. 'Ik ben het eens met het feit dat een hulpverlener de patiënt geen woorden in de mond mag leggen. Met suggestieve vraagstelling wordt een enorm risico genomen. Het is de taak van de hulpverlener om samen met de patiënt te kijken naar wat voor zorg er nodig is. Maar ik denk wel dat het rapport erg conservatief is. Want het is wel zo, dat de geschiedenis van de patiënt erg belangrijk is voor de therapie. Een therapeut is altijd met herinneringen bezig. Daar is psychotherapie eigenlijk helemaal op gebaseerd. Het is een instrument. Het herinterpreteren van het verleden, om zo betere inzichten te krijgen. We moeten uitkijken dat therapeuten in de behandelkamer niet die bewegingsruimte verliezen. Daarmee wil ik zeggen dat therapeuten de vrijheid moeten houden in de behandelkamer. Ze moeten wel hun werk kunnen blijven doen.'

Wat de directe gevolgen zijn van het rapport zullen zijn, durft Felix Olthuis niet te zeggen. 'Ik denk dat de soep niet zo heet gegeten wordt als dat ie wordt opgediend. Ik vermoed dat er op den duur misschien het nodige aan scholing gedaan wordt. Het voornaamste van dit rapport is dat we niet blind op het geheugen kunnen vertrouwen. Er is meer onderzoek nodig dat ingaat op het functioneren van het geheugen met betrekking tot traumatische ervaringen.'

zijn ze onrecht - maar de therapeut kan er niet over oordelen en mag er ook niet over oordelen, al zal hij of zij voor zichzelf zeker een hypothese vormen. Het is onmogelijk om in therapie achteraf feiten of de juridische waarheid te reconstrueren. Therapeuten moeten uitkijken dat ze herinneringen niet zelf 'sturen'.

Draijer zegt dat ze nooit heeft gestuurd. "Natuurlijk niet." Ze kent de verhalen uit de media over vrouwen die melden dat zij in therapie wel degelijk gevoerd zijn, met suggesties, met hints, met duiding van vage dromen en tekeningen die steeds naar één conclusie leiden: ernstig misbruik. De vrouwen die nu naar buiten treden als spijtoptanten, zeggen dat ze zeker uit therapie kwamen dan erin gingen. De relatie met de familie is kapot.

"Misschien hebben sommige behandelaars iets te weinig hun gezonde wantrouwen aangewend als patiënten de afgelopen jaren kwamen met juist verhalen over ritueel misbruik", zegt Draijer.

Ze signaleert zelf een ander probleem. "Het is én-én. Er zijn mensen die echt vreselijke dingen hebben meegemaakt en pas later weer herinneringen krijgen. En er zijn mensen die de boel bij elkaar verzinnen. Zij zijn het grootste risico in de therapiepraktijk. Ze doen dat omdat ze met gruwelijke verhalen over seksueel misbruik aankomen, zoals wel eens beweerd wordt over ritueel misbruik." De psychologie is bezig die groep signalanten op te sporen, samen met collega-onderzoeker Suzette Boon. Zij hebben al 36 'nagebootste' patiënten gevonden, die in behandeling waren bij diverse therapeuten. Deze patiënten simuleerden dat ze een zogenaamde dissociatieve identiteitsstoornis (DIS) hadden, voorheen ook wel bekend als 'meervoudige persoonlijkheidsstoornis' (MPS). De geheugensstoornis was volgens hun behandelaars het gevolg van seksueel misbruik. Oftewel: ze wisten niets meer van het misbruik, juist omdat ze waren misbruikt. Volgens Draijer is de groep met ingebeelde DIS met de juiste diagnostiek vrij goed te herkennen.

Het onderzoek is opmerkelijk. Tien jaar geleden gold collega-onderzoeker Suzette Boon juist als de belangrijkste 'ontdekker' van de MPS-diagnose. Begin jaren negentig was er een heile hype rond MPS en ritueel misbruik kwamen met verhalen dat een internationaal opererende satanische sekte baby's bij hen had verwerkt, geboorteed en opgegeten. Ze waren daar achter gekomen door flarden van her-

therapie bovenkomen. Ze behandelt nog steeds DIS-patiënten, onder wie een vrouw die al veertien jaar in therapie is en van wie Heijtmajer vermoedt dat zij chronisch is misbruikt. Daarnaast werkt ze tegenwoordig als kindersychiater in Ede.

"Juridisch ben ik het er wel mee eens dat je als behandelaar niet kunt beoordelen wat echt of onecht is aan een opkomende herinnering, zoals de Gezondheidsraad nu zegt. Maar menselijk is er voor mij vaak geen twijfel. Ik zie chronisch getraumatiseerde patiënten, met klachten die té erg zijn voor een gewoon trauma. En steeds weer komen juist zij bij bepaalde onderwerpen, zonder dat zelf te willen. Herinneringen aan camera's, merkwaaardige ziektehuissituaties, handen die hen vasthielden. Ik heb patiënten die steeds weer bepaalde dromen of flitsen hebben. Bijna altijd zijn het signalen van georganiseerd misbruik. Het zijn verhalen die wereldwijd steeds hetzelfde zijn, dat vind ik ook opvallend. Die puzzelstukjes zijn voor mij zo overtuigend. Maar ik ga het niet tegen hen zeggen; dan zou ik suggestief bezig zijn." Heijtmajer werkt vooral met tekeningen als diagnostisch hulpmiddel. Bijna al haar patiënten hebben DIS, wat betekent dat hun herinneringen incoherent zijn opgeslagen. Aan het misbruik zelf hebben ze dus geen complete herinneringen. "Maar aan hun tekeningen haal ik de ze groep slachtoffers er zo uit", zegt Heijtmajer.

De Edese psychiater kan niet verklaart dat er recent vrouwen als 'spijtoptant' naar buiten zijn getreden. Uit haar eigen praktijk kent ze alleen het voorbeeld van een vrouw die opeens per se wilde ontkennen dat ze DIS had. "Misschien hebben ze een slecht therapeut gehad. Ik weet wel dat mijn eigen patiënten er overtuurd van zijn dat deze vrouwen nu in de media vertellen dat het misbruik hen is aangepraat door hun therapeut. Patiënten voelen weer dat ze niet worden geloofd. Ze gaan zich opsluiten in zichzelf, dat is het gevolg."

De vrouwen die haar hulp zoeken, kunnen juist nergens anders terecht, beweert Heijtmajer. "De riags kunnen deze chronisch getraumatiseerde mensen niet helpen. Ze hebben te veel klachten tegelijk. Riags willen zich liever niet branden aan de diagnose DIS, ook vrijevestigde reguliere therapeuten beginnen er niet meer aan. Het gaat weer ondergronds." Behandelaars, de kwakzalvers uitgezonderd, zijn niet onzorgvuldig te werk gegaan, vindt Heijtmajer. Dat er midden jaren negentig een tijdje piek was in het aantal aangiftes en meldingen zegt niets, redeneert zij. "Het was geen hype. Het was juist een periode dat behandelaars zich toemend bewust waren dat er heel ernstige vormen van seksueel misbruik bestaan op de wereld. Helaas is dat weer minder geworden."

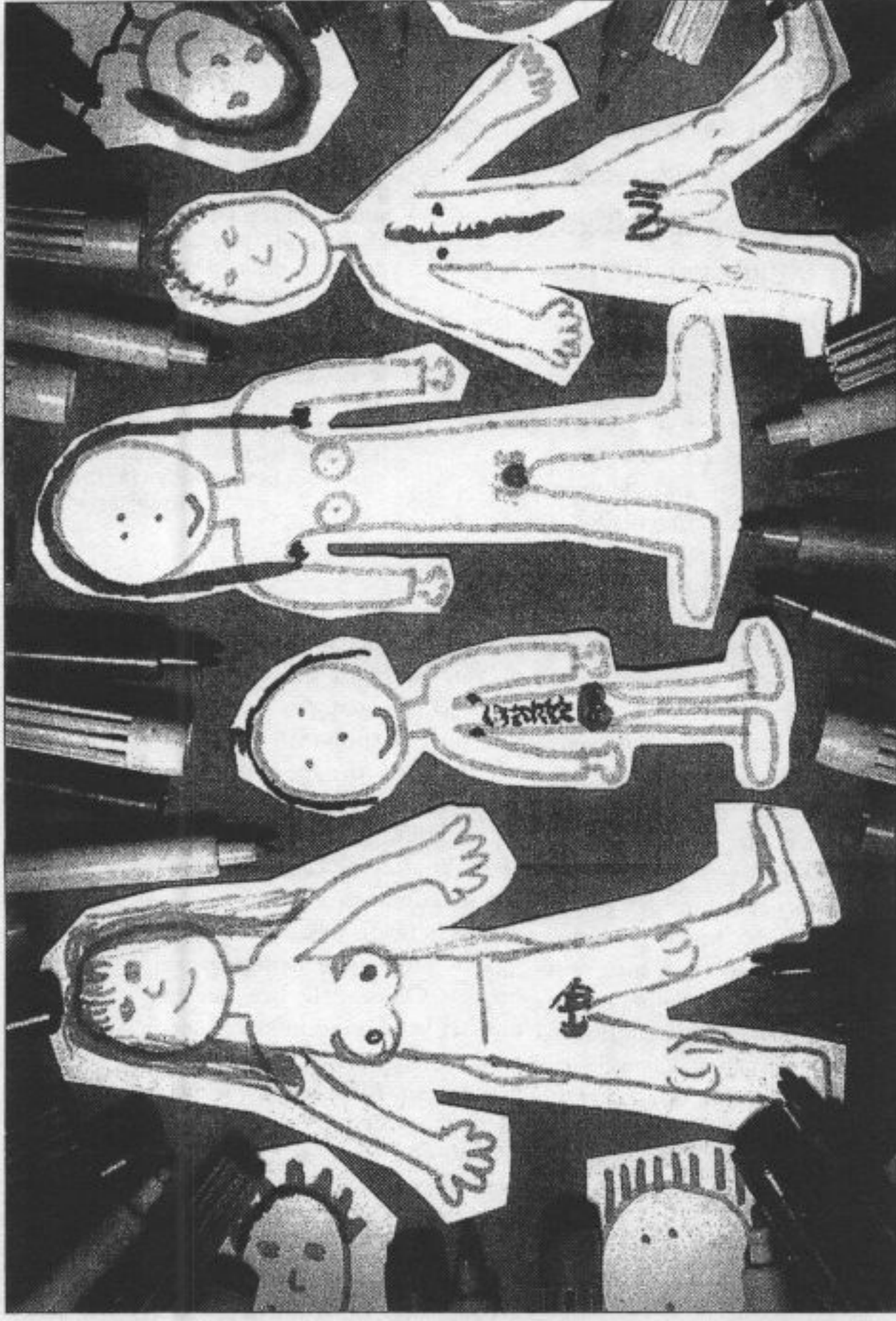

FOTO TON POORTVLIET. HH

Soms onecht

inneringen. Een droom van een rood gordijn kon duiden op een orgie, vreemde sensaties bij het handenwas- sen konden duiden op vroegere deelname aan bloedrituelen. Psychiater Olga Heijtmajer had des- over 'gewoon' misbruik door een va- tijds een drukbezochte therapieprak- te Heijtmajer dat er veel meer was ge- beurd: georganiseerd, ritueel mis- bruik door grote aantallen daders. Ze vertelde daar toen over in *Trouw*. Ook tien jaar later heeft ze nog geen spoor van twijfel over de betrouw- baarheid van herinneringen die pas in

Rechtszaken bleven uit

een dader veroordeeld tot het betalen van schadever- goeding in een zaak die was gebaseerd op hervonden herinneringen. Beschuldigde ouders stap- ten zelf ook naar de rechter. In 2002 veroordeelde de rechtbank in Arnhem een maatschappelijk werker die zich had uitgegeven voor therapeut tot het betalen van 9 000 euro aan de ou- ders van een vrouw die haar ouders na 'therapie' had be- schuldigd van gedwongen abortussen en rituele baby- moorden. De door ouders opgerichte Werkgroep Fictieve Herin- neringen zegt dat meer dan

Minstens driehonderd vrouwen hebben hun ouders of anderen beschuldigd van seksueel misbruik, nadat ze in therapie herinneringen kregen. Een aantal vrouwen meldt nu dat die - soms zeer bizarre - verhalen hen zijn aangepraat. Zijn therapeuten doorgeslagen? Nee, zeggen behandelaars, eerder de patiënten.

THERAPEUTEN

Wilma Kieskamp

TR 7/7

Het kan, zegt psychologe dr. Nel Draijer, die zelf naast haar werk als onderzoeker bij de Vrije Universiteit geregeld slachtoffers van seksueel misbruik behandelt. "Herinneringen kunnen heel lang zoek zijn." Zelf heeft ze in haar klinische praktijk de afgelopen jaren ook meegemaakt dat patiënten herinneringen terugvonden aan seksueel misbruik in hun vroegste jeugd. Pas in therapie kwam, in soms moeilijk te duiden puzzelstukjes, het verhaal naar boven. Af en toe een zeer gruwelijk verhaal. Soms moeilijk te geloven.

Haar research naar het getraumatiseerde geheugen maakte Draijer om- streden, in de ogen van sommigen. Volkomen ten onrechte, vindt ze. "Ik word getypecast als iemand die altijd één kant van de zaak zou bekijken. Dat klopt niet. Ik ben altijd neutraal geweest. Maar men wil mij zien als die 'enge' therapeut, die alles maar geloof wat haar patiënten bij elkaar fantaseren. Misschien komt het doordat incest nu eenmaal leidt tot polarise- ring: óf het is waar óf het is niet waar. Kennelijk is het bijzonder moeilijk om een én-én-visie te hebben, zoals ik."

Na tien jaar is de zogenaamde memo- ry war, het felle debat over de betrouwbaarheid van herinneringen in therapie, sinds vorige week ten einde. De Gezondheidsraad heeft een 140 pagina's tellend rapport uitgebracht over de vraag of herinneringen die in therapie naar boven komen, betrouwbaar zijn. Nel Draijer was een van de leden van de onderzoekscommissie. De conclusie van het polderrapport: soms zijn herinneringen echt, soms

De moord van vorige week koppelen aan beleidsfalen is onbehoorlijk. Zo simpel zit de wereld niet in elkaar. De dader zat in een tunnel van waanzin en alleen al de suggestie dat dit te voorkomen was, getuigt van weinig respect voor hard werkende mensen op een moeilijke school. Maar dat neemt niet weg dat de manier waarop de media deze ramp ver- slaan, het gekakel van deskundigen en de duiding van politici, onderwijzend Nederland volledig in de war hebben gebracht.

Niem afgelopen donderdag, er- gens in Brabant. Een VMBO'er van vijftien heeft gym, volleyballen. Dat is veel staan en wachten, dus gesodemieter. Hij krijgt een douw, geeft er een terug. De leraar ziet al- leen de reactie, stuurt hem eruit. Hij is woedend, probeert het uit te leggen, krijgt geen ruimte en roept onmachtig: "ik schiet je kapot." Niet zo slim, maar het hangt wel in de lucht. Het mannetje is onge- vaarlijk, doet geen vlieg kwaad en krijgt transport naar de rector, die zit op een andere locatie. Politie er- bij, twee weken geschorst en een aantal gesprekken met hulpverle- ning. Deze reactie is zwanger van angst voor jeugd. Zullen we onder- hand weer normaal gaan doen?

MCC 21-1
Ton van Haperen is leraar, leraarop- leider en publicist.

Beroepscode Vks-2

Een beroepscode zal de klinische psychologie/psychotherapie niet veiliger of effectiever maken. Psychologie is namelijk geen weten- schap. Het is een geloofssysteem, zoals filosofie of religie, en stoelt op de algemeen aanvaarde opvat- tingen van de tijdgeest, of op inno- vatieve, vaak leus-achtige ideeën geopperd door charismatische lei- ders in het vak.

Geen van de stellingen die psy- chologen aanhangen, zijn bewezen noch kunnen ze bewezen worden, door objectief, weten- schappelijk onderzoek. Het is na- melijk onmogelijk menselijke emoties, gedrag en herinneringen accuraat te beoordelen of te me- ten.

Niet een beroepscode is vereist, maar erkenning van de onweten- schappelijke aard van het vak.

Amstelveen M. de Vries
voorzitter Ver. voor Medische en Therapeutische Zelfbeschikking

Op het Terra College waren psychologen actief. Met traumatherapie had dat niks te maken, zeggen Willy van Halem en Wil Koning.

Op de Forumpagina van 28 januari meldt Huub Buijssen, klinisch psycholoog NIP, dat na de moord op de docent van het Terra College direct psychologische traumateams werden ingezet. Deze teams zouden volgens de huidige visie op traumaverwerking meer kwaad dan goed doen, stelt hij. Hulp van vertrouwde personen uit de omgeving van de slachtoffers zou effectiever zijn.

Het is jammer dat Buijssen, alvorens zijn stuk te schrijven, zich niet heeft laten informeren door de crisisinterventiegroep van NIP-schoolpsychologen die de eerste dagen na het schietincident

op het Terra College aanwezig was. We hadden hem graag over onze werkwijze geïnformeerd. Nu worden we over één kam geschoren met commerciële bureaus, die volgens Buijssen op geld uit zijn en op hun websites garanderen binnen 24 uur na de ramp beschikbaar te zijn. Buijssen gaat in zijn stuk uit van foutieve aannames. Ons team bestond niet uit traumaspecialisten en verdiende niets aan de verleende bijstand.

Wij waren, als schoolpsycholoog met specifieke deskundigheid op het gebied van crisisinterventie, vanaf de middag van de moord tot en met de ochtend van de herdenking op de school aanwezig, op verzoek van de school. Wij hadden daar een bescheiden rol, naast een groot aantal medewerkers (vrijwilligers) van Slachtofferhulp. Wij zijn geen traumatoologen en ook geen therapeuten. Het team dat op het Terra College actief was, bestond uit vijf ervaren schoolpsychologen, werkend als vrijwilliger, onder auspiciën van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP).

Wij volgden op initiatief van het NIP een internationale training op het gebied van crisisinterventie op scholen. De trainers waren schoolpsychologen en ervaringsdeskundigen uit de VS, Duitsland en Israël. Onze werkwijze is onder meer gebaseerd op een in de VS door de National Organization for Victim Assistance (NOVA) ontwikkeld model: Group Crisis Intervention (Scott Poland, 1994). Dit model werd ontwikkeld naar aanleiding van schietincidenten op Amerikaanse scholen en onder meer toegepast bij de crisisinterventie op de Colombine Highschool in Littleton, Colorado en in Flint, Michigan.

Ook in Duitsland is er veel ervaring mee opgedaan, onder meer in Erfurt, bij de dramatische schietpartij door een leerling op een gymnasium. Het model is gebaseerd op de inzichten met betrekking tot crisisinterventie en traumaverwerking waarnaar ook Buijssen verwijst. Zijn kritiek op ons was dan ook onterecht.

Deze werkwijze richt zich niet alleen op interventie, maar ook op

preventie: het opstellen van een draaiboek voor calamiteiten, de organisatie direct na de ramp en het geven van adviezen voor nazorg. Er wordt zoveel mogelijk groepsgewijs gewerkt, met alle betrokkenen: leerlingen, docenten,

en aanwezig zijn bij een team- of ouderbijkomst, met de leerkrachten nagaan welke kinderen risicokinderen zijn en mogelijk therapeutische ondersteuning nodig hebben, het voeren van individuele of groeps gesprekken - met leerlingen, leerkrachten of ouders, als daarom wordt gevraagd.

Er is daarbij veel aandacht voor de eigen wijze van reageren van betrokkenen. Er blijken grote verschillen te bestaan in reacties op schokkende gebeurtenissen en in de behoefte aan ondersteuning. Het is belangrijk dat dat wordt onderkend en er niets wordt opgedrongen. Daarnaast is een goede nazorg, soms nog gedurende meerdere jaren, heel belangrijk.

Kritiek Buijssen op crisisinterventie is niet terecht

ondersteunend personeel, ouders. Een crisisinterventieteam komt in actie, wanneer de schoolleiding bij een schokkende gebeurtenis als een schietpartij of een zelfmoord behoefte heeft aan ondersteuning.

Deze ondersteuning kan bestaan uit het samen opstellen van een draaiboek, het maken van handreikingen voor en trainen van leerkrachten wanneer zij met hun klas de gebeurtenis gaan bespreken, het helpen voorbereiden

van een crisissituatie blijken de meeste betrokkenen geen behoefte te hebben aan therapeuten. Zij zijn niet ziek. Het gaat om gezonde mensen die tijdelijk uit hun evenwicht zijn. Zij hebben in de eerste plaats behoefte aan feitelijke informatie, praktische hulp, specifieke tips en ondersteuning van vertrouwde personen. Alleen mensen die extra kwetsbaar zijn,

bijvoorbeeld door eerdere traumatische ervaringen, moeten zo nodig worden doorverwezen naar meer gespecialiseerde behandelaars.

Binnen twee weken na het incident op het Terra College zijn we opnieuw door een school gevraagd ondersteuning te verlenen. Dit keer door de Mgr. Hermuschool in Amsterdam, waar een docent levensgevaarlijk verwond werd door een oud-leerling. Vooral daar hebben we ervaren dat deze wijze van crisisinterventie in de praktijk heel goed blijkt te werken.

Het is naar onze mening zinvol om meer schoolpsychologen te trainen in crisisinterventie op scholen. Dit jaar zal in elk geval een tweede groep Nederlandse schoolpsychologen de hierboven genoemde internationale training gaan volgen.

Willy van Halem is werkzaam bij het ABC, de Amsterdamse schoolbegeleidingsdienst, en Wil Koning is werkzaam bij Centrum Autisme in Oegstgeest en Fontys Hogescholen in Amsterdam.

Na de moord op het Terra College verschenen meteen de psychologische traumateams. Onderzoek wijst uit dat zij meer kwaad dan goed doen, betoogt Huub Buijssen.

Sinds begin jaren negentig is het gebruikelijk om na elke ramp of heftige gebeurtenis (Bijlmer, Enschede, Volendam) meteen traumateams in te zetten voor het bieden van nazorg aan de slachtoffers. Zo ook weer na de moord op de conrector van het Terra College. Het is echter de vraag of dat wel zo verstandig is. Talloze onderzoeken (onder andere bij de slachtoffers van de Bijlmer en ook bij die van de Twin Towers, waar voor elk slachtoffer vier *counselors* beschikbaar waren) en diverse meta-analyses hebben inmiddels aangetoond dat dergelijke specialistische hulp geen meerwaarde heeft in vergelijking met de steun van vrienden, collega's, vrijwilligers en familieleden. Sterker nog, dat de specialistische hulp zelfs iatrogen kan zijn en dat deze met name bij de psychisch meer kwetsbare personen (ongeveer een kwart van de bevolking), meer kwaad dan goed kan doen. Zo liet een studie naar de effecten van specialistische nazorg bij slachtoffers van verkeersongelukken zien dat deze zelfs drie jaar na het ongeluk meer klachten hebben dan degenen die niet deze hulp hebben gekregen.

Er zijn diverse verklaringen waarom opvang door specialisten geen meerwaarde heeft en voor sommige slachtoffers zelfs gevaarlijk kan zijn. Om te beginnen gaat van een dergelijke opvang impliciet de boodschap uit dat men 'ziek' is, dat er ineens iets mis is met het slachtoffer. Waarom zou er anders een psycholoog of maatschappelijk werkende komen? Wat een normale reactie is op een abnormale, heftige gebeurtenis wordt daarmee gemedicaliseerd. Plots is men een geval, voelt men zich een object. Zo krijgt het zelfvertrouwen dat door de gebeurtenis is aangetast, een extra knauw. Personen die niet of minder geschokt reageerden op de gebeurtenis, gaan óók twifelen. 'Ben ik misschien gevoelloos, ik hoor het toch moeilijk te hebben?'

Ook de naaste omgeving die het slachtoffer wil steunen, gaat twifelen: 'Om goed te kunnen steunen, moet je blijkaar een speciale opleiding genoten hebben'. Het gevaar bestaat bovendien dat de naaste omgeving zich terugtrekt van het slachtoffer: 'Hij is nu in goede handen'. Maar een terugtrekkende beweging van de omgeving is nu net het laatste wat het

slachtoffer wil, want naast erkenning heeft hij in deze fase vooral behoefte aan echte compassie, echt medeleven. Deze kan een professional per definitie niet bieden, want deze staat te ver weg van het slachtoffer.

Traumaonderzoek heeft ons geleerd dat vooral te snelle (binnen 24 uur), intensieve (meteen moeten praten over gevoelens) en langdurige opvang (langer dan een uur praten) niet zonder risico is. Het lijkt erop dat dit de blootstelling aan de traumatische ervaring juist verlengt en daarmee de kans op verstoorte verwerking vergroot. Psychologe Cokkie Verschuren, die de opvang verzorgde aan de slachtoffers van SE Fireworks en de gegijzelden in de Amsterdamse Rembrandtoren, liet desondanks in de *Volkscrant* (12 januari) nog weten dat volgens haar 'praten, praten en nog eens praten' de sleutel is tot verwerking 'en dat zo snel mogelijk'.

Na een traumatische ervaring zijn mensen echter vaak de eerste uren, soms zelfs de eerste paar dagen, verdoofd. Dit is een gezonde reactie van het brein die ertoe dient om zo de klap gedoseerd te kunnen verwerken. In deze fase traumadeskundigen otmommelen voor het voeren van intensieve opvangsgesprekken, kan zelfbeschermende en helende mechanismen afbreken en zo de natuurlijke verwerking verstoren.

Daarbij komt dat na deze shockfase weliswaar voor velen praten de meest natuurlijke manier is om het psychotrauma te verwerken, maar niet voor iedereen. Sommigen willen liever eerst nog wat met rust gelaten worden om eerst voor zich zelf alles op een rijtje te zetten. Tussen mensen bestaan überhaupt grote verschillen in het aantal gesprekken of woorden dat men voor het verwerken nodig heeft.

Het is scholen, bedrijven en gemeentes niet aan te rekenen dat ze onmiddellijk na een ramp traumadeskundigen inschakelen. Ze willen gewoon de best mogelijk opvang en traumadeskundigen zeggen zelf dat ze onmisbaar zijn. Waarom zeggen zij dat? Op de eerste plaats dacht men tot medio jaren negentig dat specialistische deskundigheid een vereiste voor opvang is. Toen echter de ene na de andere studie aantoonde dat specialistische opvang geen toegevoegd effect had en geen bijdrage leverde aan het voorkomen van posttraumatische stressstoornissen (PTSS) of andere verwerkingsstoornissen, is er in de praktijkvoering niets veranderd. Op congressen en in de media kom ik regelmatig collega-deskundigen tegen die niet op de hoogte zijn van de genoemde onderzoeken. Ook kom ik vaak deskundigen tegen die de uitkomsten van genoemde studies in twijfel trekken. Ze kunnen of willen er niet aan! Tenslotte zijn er ook deskundigen - en onder hen zijn niet de min-

ste - die de resultaten van de studies weliswaar niet betwisten, maar zeggen dat effectiviteit niet de enige of zalmakende uitkomstmaat van een interventie is of mag zijn. Ze vinden tevredenheid van de slachtoffers (over de geboden nazorg) een minstens even belangrijk criterium. Het valt niet te ontkennen dat de slachtoffers in meerderheid erg tevreden zijn over geboden hulp, maar deze tevredenheid kan ook op andere wijze worden gerealiseerd. Bovendien geldt ook voor traumavoorvang het grondbeginsel van iedere geneeskunde: *primum nil nocere* ('eerst en vooral geen schade toebrengen').

Daar traumadeskundigen nog steeds hun diensten aanbieden en op hun websites garanderen binnen 24 uur na de ramp beschikbaar te zijn, heeft tenslotte en niet in de laatste plaats met geld te maken. Traumahulpverlening is ook business, een industrie geworden.

Hoe moet opvang na een ramp dan wel verzorgd worden? Welnu, in plaats van (vreemde) mensen van buitenaf te vragen, bij wie mensen zich niet vertrouwd en veilig voelen, kan men het beste de opvang zelf ter hand nemen. Een school of bedrijf kan een paar eigen werknemers een spoedcursus van een paar dagen laten volgen over de basisprincipes van collegiale opvang. Als zich een drama voltrekt, kunnen zij, in plaats van externe deskundigen, een voortrekkersrol vervullen in de opvang. De principes van opvang zijn immers gemakkelijk en snel aan te leren, te weten: ga eerst na of praktische hulp nodig is en probeer deze te bieden, geef zo veel mogelijk concrete informatie over de ramp (zeg ook wat men nog niet weet), geef psycho-educatie of voorlichting over traumaverwerking (met als centrale boodschappen dat een heftige reactie nu normaal is, dat een ieder zijn eigen manier en tempo van verwerken heeft, dat men mensen die niet (meteen) willen praten, niet daartoe moet dwingen, dat opvangsgesprekken niet te lang mogen duren en dat men niet te snel moet stimuleren over gevoelens te praten).

Probeer ook het thuisfront van de slachtoffers te mobiliseren bij het bieden van steun, leer welke mensen verhoogd risico lopen om de klap niet goed te verwerken en op wie men daarom extra moet letten, zorg voor erkenning van slachtofferschap (bijvoorbeeld door de directie of andere hoog geplaatsten in een vroeg stadium contact te laten opnemen met de slachtoffers) en leer hen ook dat de sleutel tot verwerking niet is: 'praten, praten, praten', maar een afwisseling van praten en 'je kop in het zand steken'.

Wat het laatste principe betreft: de verwerking van een psychotrauma of geestelijke wond zou men kunnen vergelijken met het

revalideren na een lichamelijke blessure. Hierbij komt het immers aan op afwisselend (!) zich inspannen - en daarbij de eigen pijngrens in acht nemen - om daarna weer te rusten.

Concluderend: opvang dient liefst zo bescheiden en sober mogelijk te zijn, niet alleen wat betreft het inschakelen van deskundigen (hooguit als vraagbaak op de achtergrond), maar ook wat frequentie, intensiteit en duur van opvangsgesprekken. En vooral ook: bij voorkeur door de eigen omgeving van de slachtoffers. Opvang is immers op de eerste plaats: compassie laten blijken en zo erkenning bieden voor slachtofferchap.

Huub Buijssen is klinisch psycholoog NIP, directeur van Buijssen Training en Educatie en co-auteur van *Lesje geleerd? Zelfhulp en collegiale steun bij traumatische ervaringen. Een gids voor docenten voortgezet onderwijs*.

Angstspecialist

Frank Furedi is hoogleraar sociologie aan de universiteit van Canterbury. Hij werd geboren in Hongarije en kwam via Canada in Groot-Brittannië terecht. In 1978 was hij een van de oprichters van de Revolutionary Communist Party, in 1988 was hij medestichter van het tijdschrift *Living Marxism*, dat later werd voortgezet op internet (spiked-online.co.uk). Furedi is echter zeer impopulair bij linkse activisten in Groot-Brittannië, onder meer omdat hij voorstander is van genetisch gemanipuleerd voedsel. De laatste jaren houdt hij zich vooral bezig met angst en onzekerheid. Hij schreef daarover de boeken *Culture of Fear*, *Paranoid Parenting* en het onlangs verschenen *Therapy Culture*.

Psychotherapie heeft een negatieve invloed op de westerse cultuur, zegt socioloog Frank Furedi. We laten ons aanpraten dat we zwak en kwetsbaar zijn. De *stiff upper lip* moet terug. Door Peter Giesen

Soms raakt een wetenschapper geïnspireerd door de geschiedenis van zijn familie. Frank Furedi's moeder overleefde een concentratiekamp, maakte de Hongaarse Revolutie van 1956 mee, emigreerde naar Canada en later Groot-Brittannië. Ze ondervond de verschrikkingen van de twintigste eeuw aan den lijve, voelde de pijn, maar voelde nimmer de behoefte om psychologische hulp in te roepen.

De stoïcijnse manier waarop veel overlevenden van de holocaust hun le-

ven weer oppikten, staat voor Furedi in schril contrast met de hedendaagse manier van leven. Engeland is nog nooit zo stabiel en welvarend geweest, maar de Engelsen, die ooit bekend stonden om hun *stiff upper lip*, schijnen angstig en onzeker. Zelfs voor de banaalste gebeurtenissen wordt professionele hulp ingeroepen. Zo bieden sommige Britse universiteiten hun studenten een cursus 'transitie-management' aan, om in het reine te komen met de 'zware' overgang van ouderlijk huis naar studentenflat.

Furedi schreef drie boeken die zich laten lezen als een trilogie over de - in zijn ogen - bange en verweekte mens. In 1997 publiceerde hij *Culture of Fear*, in 2001 *Paranoid Parenting*. 'Het lijkt alsof ouders alleen nog in worst case-scenario's kunnen denken. Overal loert gevaar: pedofielen, verkeersongelukken, blijvende emotionele schade', zegt Furedi. 'Mijn zoon van acht mag van mij best op straat spelen. Maar het is gebeurd dat iemand bij me aanbelde: meneer Furedi, weet u wel dat uw kind alleen op straat loopt?'

Onlangs verscheen *Therapy Culture*, een felle aanval op de therapiecultuur, die volgens Furedi mensen aanpraat dat zij zwak en kwetsbaar zijn. Therapeuten vertellen ons dat we van de wieg tot het graf worden bedreigd door emotionele gevaren die blijvende psychische schade kunnen toebrengen. De gedachte dat een mens normaliter sterk en veerkrachtig is, lijkt helemaal verlaten, zegt Furedi. Therapeuten zien zichzelf als onpartijdige professionals, maar hun mensbeeld is allesbehalve neutraal. Zij verkondigen het ideaal van het autonome individu, dat zijn 'ware zelf' vindt en niet afhankelijk is van andere mensen, aldus Furedi. Daardoor draagt de therapiecultuur bij aan de verdere individualisering en fragmentering van de samenleving.

Therapy Culture kreeg veel aandacht in Groot-Brittannië. Zo veel zelfs, dat de British Association for Counseling and Psychotherapy een drie kantjes tellend pamflet liet uitgaan, onder de titel *Why is Frank Furedi so furious with*

VAVAG YK 20/11
counseling?

En, waarom is Frank Furedi zo boos op therapeuten en psychologen?

'Laat ik voorop stellen dat ik niet tegen alle therapieën ben. Sommige mensen zijn ziek of emotioneel beschadigd, en die hebben hulp nodig. Maar wat je ziet, is dat steeds meer gewone levensproblemen onderwerp worden van therapeutische interventie. Daar ben ik op tegen. Het behoort tot de menselijke conditie dat we problemen overwinnen met vallen en opstaan. Wie bij doodnormale tegenslag professionele hulp inroept, ondermijnt zijn vermogen om zelf met problemen om te gaan.'

'Maar mijn boek is veel meer een kritiek op de invloed van de psychotherapie op onze cultuur. Ik vind dat de therapiecultuur mensen ertoe aanzet afstand van elkaar te nemen. Therapeuten zeggen dat je vooral niet afhankelijk van anderen moet worden. Dat is natuurlijk wel begrijpelijk, als je naar het hoge aantal echtscheidingen en verbroken relaties kijkt. Maar het is ook een verarming. Je houdt afstand, zodat je nooit te veel pijn hoeft te leiden. Daarmee gaan intieme relaties steeds meer op contractuele relaties lijken. Je kijkt steeds heel nuchter hoe veel je erin stopt en hoeveel het je oplevert. Dat gaat ten koste van de passie. In feite bepleit de therapiecultuur een culturele afkoeling.'

Waar baseert u dat op?

'Je ziet het duidelijk terug in onze cultuur, in series als *Sex And The City*. Die vormen toch een referentiekader voor veel mensen. Er zijn nu ringen te koop voor *single* vrouwen, om te laten zien hoe onafhankelijk je bent. Je ziet het ook aan het toenemend aantal alleenstaanden en echtscheidingen. Veel mensen lijken te sceptisch om zich werkelijk aan een relatie over te geven.'

U zegt dat de therapiecultuur mensen

Onze cultuur belastert helden, en verheerlijkt slachtoffers

aanpraat dat zij kwetsbaar zijn. Maar er zijn toch ook therapeuten die mensen voorhouden dat ze de top kunnen bereiken, als ze maar echt willen?

'Je hebt natuurlijk verschillende soorten therapieën. Sommige beloven je de hele wereld. Maar doorgaans zijn de claims van therapieën heel bescheiden. De meeste therapeuten zeggen dat ze mensen helpen met overleven in een emotioneel gevaarlijke wereld.'

'De therapiecultuur nodigt mensen voortdurend uit om ziek te zijn of aan stress te lijden. Dat zie ik ook heel duidelijk hier aan de universiteit. Als wij vroeger examens moesten doen waren we zenuwachtig, zeker als we niet goed gestudeerd hadden. Maar tegenwoordig wordt er een medisch label opgeplakt. Studenten krijgen pillen of extra tijd voor hun examen. Steeds meer studenten doen examen in het medisch centrum, waar het rustiger is. Je wordt uitgenodigd om je ziek of zwak te voelen, omdat het beloofd wordt.'

Niet voor niets weet de hedendaagse cultuur geen raad met helden, zegt Furedi. Een biografie over een bekende persoonlijkheid is pas compleet als zijn donkere kanten worden onthuld. Jack Kerouac was een racist, Graham Greene was dol op anale seks, Virginia Woolf was verknipt omdat zij als meisje een incestueus verlangen naar haar vader koesterde en Karl Marx ging nooit in bad. Heldendaden worden niet beschreven als een waardevolle bijdrage aan de publieke zaak, maar als een gevolg van duistere psychologische trekjes: Lord Mountbatten wilde per se zegevieren op het slagveld omdat hij het niet kon verkroppen dat zijn vrouw vreemd ging.

Met slachtoffers hebben we daarentegen weinig moeite. Diana werd de *people's princess*, mede doordat zij zo 'dapper' voor haar eetstoornissen uitkwam. Tussen 1985 en 1996 steeg het aantal Britten dat zichzelf als gehandicapt beschouwd met 40 procent. In de leef-

tijdsgroep van 16 tot 19 jaar was zelfs sprake van een stijging met 155 procent. Zulke getallen zijn uiteraard niet te verklaren door een reële toename. Kennelijk loont het om je zelf als zwak te definiëren, concludeert Furedi.

Maar is therapie geen geschikt middel in een individualistische samenleving die veel mensen weinig houvast biedt?

'Was de wereld vroeger veiliger of stabiel? Wanneer dan? Tussen 1914 en 1918? Tussen 1939 en 1945? Of in de negentiende eeuw, toen miljoenen Europeanen noodgedwongen naar Amerika emigreerden?'

'De meeste therapeuten en psychologen weten heel weinig van de geschiedenis. Ze doen net of de mens nu voor compleet nieuwe uitdagingen staat: grotere mobiliteit, sociale fragmentatie, een samenleving die steeds complexer wordt. Maar al in de negentiende eeuw schreven denkers als Kierkegaard, Durkheim en Marx over vervreemding. Er is iets anders veranderd: de mens kan niet meer met de onzekerheid van het leven omgaan.'

Hoe komt dat?

'De opkomst van de therapiecultuur wordt vaak verklaard door het verval van traditie en religie. Dat speelt ook wel een rol, maar traditie en religie zijn al tweehonderd jaar in verval. De therapiecultuur heeft oude wortels, maar brak pas echt door in de jaren zestig in Californië en in de jaren tachtig in Europa. Welke veranderingen van de laatste twintig jaar kunnen de opkomst van de therapiecultuur verklaren? Naar mijn idee is de teloorgang van politieke ideologieën de belangrijkste factor. Politieke bewegingen gaven mensen een identiteit, een gezamenlijk doel, een toekomst om naar te streven.'

Na 11 september maakten New Yorkers veel minder gebruik van psychologische hulpverlening dan werd verwacht. De tragedie werd ingepast in een zinvol, collectief gedeeld verhaal. De slachtoffers waren niet voor niets gevallen, zij stierven in de strijd voor vrijheid en democratie, tegen de dreiging van het islamitisch fundamentalisme.

Rampspoed kweekt saamhorigheid, waardoor drama's beter verwerkt kunnen worden. In vroeger eeuwen werd het harde bestaan verzacht door de troost van de religie. Later namen politieke ideologieën voor veel mensen die functie over. Natuurlijk hebben die ideologieën ook tot rampen geleid, erkent Furedi. Maar volgens hem worden mensen bang en onzeker, als ze niet in een groter geheel kunnen geloven. Ze worden op zichzelf teruggeworpen, hun individuele lot wordt niet meer ingepast in een zinvol, collectief verhaal. In dat onzekere bestaan schiet de therapiecultuur te hulp, stelt Furedi.

'De therapiecultuur probeert betekenis aan het leven te geven, maar doet dat op een onbevredigende manier. Therapie creëert een onophoudelijke zoektocht naar authenticiteit, naar je 'ware zelf'. Daar kom je nooit uit: er is geen duidelijk gedefinieerd zelf. Bovendien is het echte probleem van de mens eerder existentieel dan psychologisch.'

Maar bent u niet gewoon een oude marxist die terugverlangt naar de tijd dat u schouder aan schouder op de barricade stond?

'Ik hoop dat ik niet in die val getrap ben. Meestal krijg ik kritiek omdat ik te rechts zou zijn. Ik zeg dingen die meestal door rechts gezegd worden, bijvoorbeeld in mijn kritiek op de ziekmakende aspecten van allerlei sociale regelingen. Maar de begrippen links en rechts hebben niet zo veel meer te betekenen. Ben je georiënteerd op de toekomst of op het verleden, dat vind ik een veel belangrijker scheidslijn. En dan vind ik links vaak heel conservatief. Zo lang het maar organisch en lokaal is, is het goed. Eigenlijk willen zij de wereld stoppen. Zo'n José Bové, de Franse boer die een plaatselijke vestiging van McDonald's vernielde, dat is toch een karikatuur?'

Hoe moeten we weer van de therapiecultuur af komen? U wilt graag een politieke renaissance, maar die lijkt allesbehalve aanstaande. Bovendien kunnen politieke bewegingen gevaarlijk zijn. Het fascisme bood sommigen ook zingeving.

'Toch moeten we terugkeren naar de politiek. Er is geen andere weg. De research voor geneesmiddelen tegen kanker kent ook veel mislukkingen, maar

'Donner negeert loverboy'

Van onze verslaggever
Bart Jungmann
AMSTERDAM

Een Kamermeerderheid is boos op minister Donner van Justitie omdat hij het probleem van zogenaamde loverboys niet serieus zou nemen. GroenLinks: 'Ernstig waardeloos.' PvdA: 'Getuigend van ongelooflijk weinig betrokkenheid.' VVD: 'Zo komen we nooit verder.'

De drie partijen hadden de minister opheldering gevraagd naar aanleiding van een artikel in *de Volkskrant* eind november. Daarin kwamen de ouders aan het woord van een meisje dat emotio-

neel zo afhankelijk was geworden van zo'n loverboy dat ze in de prostitutie belandde. Uit angst voor hem en zijn familie durft het meisje geen aangifte te doen en wilden de ouders alleen anoniem hun verhaal doen.

Om die reden zegt Donner weinig te kunnen doen. Maar dat is volgens PvdA-Kamerlid Van Heemst te gemakkelijk. 'Als hij zich werkelijk om de zaak bekommerde, en daarvoor is het ernstig genoeg, zou de minister er snel genoeg achter komen.' De ouders klagen dat ze in de steek zijn gelaten door politie en justitie. Van Heemst: 'Een ernstiger verwijt kun je niet krijgen, dat zou Donner zich ook moeten aantrekken.'

Jonge asielzoekers prooi voor loverboys

door onze redacteur Maarten Vermeulen

ND, 15/1

NIJKERK - Een speciaal lespakket moet alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) voorbereiden op de gevaren van loverboys. Het komt regelmatig voor dat minderjarige asielzoekers gedwongen in de prostitutie belanden.

Hoeveel jonge asielzoekers in de prostitutie werken, is niet bekend. Wel merkt het Scharlaken Koord, een organisatie werkzaam onder prostituees, een toename van het

gaan, wordt uitgebreid besproken. Volgens Ineke Huijbregts van Nidos, een landelijke organisatie die optreedt als voogd voor ama's, zijn de meeste minderjarige vluchtelingen afkomstig uit Afrika. Vaak wordt gebruik gemaakt van mensensmokkelaars, aldus Huijbregts. 'Meestal betalen ouders geld om hun kinderen naar Europa te laten reizen.' Ze meent dat ama's zeer kwetsbaar en gevoelig zijn voor loverboys. 'Behalve dat ze als puber worstelen met alledaagse dingen, hebben ze geen stabiele familie-omgeving en een onzeker

aantal meisjes dat zonder verblijfsvergunning in de prostitutie belandt. Om die reden werd het bestaande lesprogramma 'Beware of Loverboys' aangepast voor asielzoekers. Tijdens een seminar werd de nieuwe lesmethode gepresenteerd. Door middel van een film, discussie en een rollenspel, worden jonge asielzoekers gewezen op de gevaren van loverboys. Ook de manier waarop deze 'pooiers' te werk

Ierland wil EU-verbod prostitutie

Van onze correspondent

BRUSSEL - Er moet een verbod komen op alle vormen van betaalde seks. Dat wil Ierland, voorzitter van de Europese Unie.

Prostitutie in Nederland zou daarmee weer illegaal worden. 'We hebben er nog niet met andere EU-landen over gesproken', aldus de Ierse minister van Justitie Willie O'Dea. 'Maar ik zal ervoor zorgen dat het op de agenda komt tijdens ons voorzitterschap, tot en met juni.'

O'Dea haalt haar plannen uit een rapport van een Zweedse Europarlementariër, die de seksindustrie hard wil aanpakken. Pornobedrijven zouden volgens de Zweedse geen beursnotering meer mogen hebben, ze wil erotische e-mails verbieden en pornosites op internet strenger controleren. Betalen voor seks moet worden verboden, zoals dat in Zweden al het geval is', schrijft ze in een rapport voor het parlement.

VS onderzoeken op Bali exploitatie kinderen

Indonesië De VS doen onderzoek naar het bestaan van een bende op het Indonesische eiland Bali die kinderen seksueel exploiteert. Dat heeft het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid gisteren bekendgemaakt. Het onderzoek is ingesteld naar aanleiding van een tip, zei woordvoester Theresa Niblett van het ministerie in Singapore

Japanse meisjes dwingen kennisje tot prostitutie

TOKIO - Twee Japanse meisjes, van 15 en 16 jaar oud, worden ervan verdacht een 15-jarig kennisje te hebben gedwongen tot prostitutie. Volgens de politie van Tokio zouden ze het geld nodig te hebben om de gesprekskosten van hun gsm'tjes te kunnen betalen. De politie kwam het misdrijf op het spoor toen het slachtoffer, dat in september een week gevangen was gehouden in een flat, probeerde zichzelf te plegen. (AP)

dat wil niet zeggen dat je er mee op moet houden.

'Wat ik vooral heb willen doen, is een humanistisch perspectief schetsen. Ik wil dat de mens zich volledig kan ontplooiën. Dan moeten we ons niet laten aanpraten dat we zwak en kwetsbaar zijn. Maar ik heb hoop: er zijn genoeg mensen die dodelijk vervuld zijn door de therapiecultuur. Ze hebben geen zin meer om zich met hun eigen kleine problemen bezig te houden en willen iets nuttigs doen, zoals malaria of gele koorts bestrijden.'

Gouverneur Tokyo pakt kinderprostitutie aan

door onze correspondent
Peter van Nuijsenburg

TOKYO - De gouverneur van Tokyo, Shintaro Ishihara, heeft een passie voor kruisstichten. De populist, geestverwant van de Franse rechtse extremist Le Pen, baart regelmatig opzien met campagnes tegen buitenlandse, vooral Chinese en Koreanen, ambtenaren wier patriotisme te kort zou schieten, en feministen, dat wil zeggen alle vrouwen die volgens de gouverneur hun plaats niet kennen. Dat heeft hem zeer omstreden én zeer populair gemaakt. En na elke campagne vragen veel Japanners zich af waarmee hij hen de volgende keer gaat verrassen. Hij zou onderhand door de voorraad controverste thema's heen moeten zijn. Maar dat blijkt elke keer weer een misvatting. Ishihara weet steeds opnieuw een prominente plek op de voorpagina te veroveren.

Zijn nieuwste kruissticht is gericht tegen de schoolmeisjesprostitutie. Dat is in de Japanse hoofdstad een groot probleem.

Volgens een ruwe schatting verleent een derde van de meisjes tussen de 13 en de 16 regelmatig seksuele diensten en. Hun cliënteel bestaat voornamelijk uit salarissen, de loonslaven, die bij hen afleiding zoeken voor de sleur van het kantoorleven. Het verdiende geld gaat vaak op aan de nieuwste Louis Vuitton tas of het nieuwste model mobieltje.

Ishihara wil een avondklok voor minderjarigen instellen. Zij mogen zich na een nog nader te bepalen tijdstip niet meer ophouden in oppiecentra als karaokebars, internetcafé's en boekhandels gespecialiseerd in ondeugende lectuur. Daarnaast wil hij de handel in gebruikte slipjes stopzetten. Dat is voor veel seksshops en hun toeleveranciers een florissante business. Een serie van twee ongewassen broekjes doet al gauw 10.000 Yen (75 euro). Verder stelt Ishihara voor 'richtlijnen voor de opvoeding van minderjarigen' op te stellen. Dit actieplan moet volgende maand al in de gemeenteraad behandeld worden.

Over de kans op slagen bestaan grote twijfels. Er is namelijk een precedent. Eind vorig jaar kondigde de regering een verbod van websites af, waarop de bakvisjes

hun diensten aanboden. Maar die actie werd geen succes. De meisjes vonden een uitweg. Ze bieden zich nu aan op speciale websites voor tweede handsgeodere, waar voornamelijk nep antiek wordt geveild. Hun aanbod bestaat uit 'praktische vaardigheden, per hand en met het lichaam'. Ze gebruiken deze sites echter ook op de manier waarvoor ze zijn opgezet. De meisjes hebben ontdekt dat een tussenpersoon, de seksshop, niet nodig is om hun waar aan de man te brengen. De klant kan zijn favoriete artikel nu direct van hen betrekken. Het assortiment is onlangs door een paar ondernemende meisjes uitgebreid. Zij verkopen nu ook hun gebottelde 'lichaams-sappen'.

Maar als Ishihara zijn zin krijgt, doemt er nu een probleem voor hen op. De meisjes leveren hun spullen meestal persoonlijk af. Een karaokebar is het favoriete trefpunt met de klant. Dat is niet meer mogelijk als Ishihara's avondklok werkelijkheid wordt. Maar of hij daarmee de bakvisprostitutie aan banden kan leggen, blijft de vraag. De ervaring leert dat de meisjes niet voor één gat te vangen zijn.

toekomstperspectief. Als je steeds hoort dat je niet in Nederland mag blijven, kun je gaan twifelen aan je eigen waardigheid." Loverboys - 'mooie jongens met veel goud en een snelle auto' - proberen meisjes met mooie vooruitzichten en cadeautjes in de prostitutie te lokken. De opbrengsten zijn voor de loverboy en het meisje wordt met geweld of bedreigingen gedwongen te blijven werken.

Een deel van de meisjes wordt geronseld bij scholen of asielzoekerscentra in Nederland. Een ander, omvangrijker, deel wordt in het thuisland 'klaargestoomd' voor de prostitutie.

Feest
Tom Marfo, voorganger van een Nigeriaanse kerk in de Amsterdamse wijk Bijlmermeer, meent dat op termijn vrouwenhandel in omvang de drughandel zal overstijgen. Marfo hielp naar eigen zeggen 350 Afrikaanse vrouwen uit de Nederlandse prostitutie. Volgens hem zorgen voodoo-praktijken bij Afrikaanse vrouwen voor grote problemen. „Veel meisjes worden voor minder dan tien dollar gekocht van hun ouders. Het wrange is dat er vaak feest wordt gevierd bij zo'n overeenkomst, omdat ouders denken dat hun kind een beter leven krijgt. Na de koop ondergaan de meisjes een voodoo-ritueel om 'geestelijk en lichamelijk' gereinigd te worden. Ook wordt hiermee bescherming en geluk afgedwongen van occulte krachten." Volgens de voorganger vinden de rituelen plaats op begraafplaatsen waar de voodoo-priesters de meisjes in contact brengen met overleden mensen. „Ze zien geesten en horen overal stemmen. Bij de rituelen moeten de meisjes bloed en haar afstaan. Het is een vreselijk traumatiserende ervaring."

Ook belooft het meisje om de 'schuld' aan de smokkelaars af te betalen. „Ze zweren aan occulte goden soms zestig- of tachtigduizend dollar terug te betalen. Ze hebben geen flauw benul hoeveel geld dat is", aldus Marfo. Ook wordt de meisjes verboden ooit hun eigen naam te noemen of te vertellen uit welk land ze komen. „Doen ze dat wel, dan zullen de goden haar ouders doden. De eed veroorzaakt een diepgewortelde angst. Als ze ooit gearresteerd worden, zullen ze door die angst nooit de waarheid vertellen." Die angst wordt pas overwonnen als een 'hogere Macht' de voodoo-rite doorbreekt, meent Marfo. „Als die bevrijding heeft plaatsgevonden, durven vrouwen voorzichtig hun verhaal te doen."

Samen met zijn gemeente onderhoudt de voorganger acht appartementen in Amsterdam om ex-prostituees op te vangen.

Aanpakken
Het is moeilijk om meisjes die gedwongen werken als prostituee weer van de wallen af te krijgen, weet Toos Heemskerk, projectcoördinator bij het Scharlaken Koord. „We zijn te laat als we de meisjes pas op tippelzones waarschuwen. Ze zijn doodsbang voor hun loverboy en durven hem niet aan te geven bij de politie. Daarom is preventie zo belangrijk."

Ook Esther Duijts, officier van justitie in Zwolle, ziet in de praktijk dat het moeilijk is om loverboy-praktijken aan te pakken. „Hoewel de handelswijze van loverboys wettelijk is verboden, maken relatief weinig meisjes aanspraak op die wet." Duijts schat dat hooguit vijf procent aangifte doet. Voordat justitie een loverboy kan

aanpakken, moeten slachtoffers tot in details vertellen wat hen is overkomen. Die drempel is vaak te hoog. „Ook als de politie zelf strafbare feiten vermoedt, blijven meisjes volhouden dat er niets aan de hand is. Ik hoorde laatst van een meisje van veertien dat al meer dan veertig verschillende seksuele contacten met oudere mannen heeft gehad. Dat is een signaal dat er iets mis is, maar als het meisje alles ontkent, staan wij machteloos." Dat het probleem groot is, bewijzen de reacties die binnenkomen op het speciale telefoonnummer dat de politie in Zwolle openstelde voor

Slachtoffers mensenhandel in Nederland verenigen zich

AMSTERDAM – Slachtoffers van mensenhandel kunnen zich sinds kort verenigen in Atalantas. Die presenteerde zich gisteren in Amsterdam aan de schrijvende pers en radio, want camera's zijn uit den boze. Initiatiefnemsters Anna en Tatjana doen er alles aan om niet te worden herkend. Anna is al tien jaar in Nederland, al tien jaar heeft ze de B9-status, een verblijfsstatus voor slachtoffers van mensenhandel die aangifte hebben gedaan. „Als ik het opnieuw zou moeten doen, zou ik nooit aangifte doen", zei de 31-jarige Anna in vloeiend Nederlands.

De B9-status heeft meer nadan voordelen, vinden Anna en Tatjana. De status verloopt zodra de rechtszaak is afgerond. Wanneer dat zal zijn, weten ze niet. Beide vrouwen worden niet op de hoogte gehouden.

Anna en Tatjana mogen met hun B9-status niet werken, maar de sociale dienst verplicht hen wel daartoe. Anna werd al eens aangenomen, maar moest toen meteen vertellen dat ze niet mocht werken. De B9-status biedt ook geen recht op gezinshereniging. Anna haalde haar kind daarom maar illegaal naar Nederland. Ze moet het zonder kinderbijslag stellen en ook haar

uitkering is niet berekend op de verzorging van een kind.

Atalantas wil zich hard maken bij de politiek voor een betere regeling voor slachtoffers van mensenhandel.

Anna en Tatjana benadrukken dat het beeld dat veel Nederlanders en instanties van slachtoffers van mensenhandel hebben, niet klopt. Ook goed opgeleiden worden slachtoffer van mensenhandel. Anna en Tatjana bewijzen dat, maar merkwaardig genoeg werkt dat vaak tegen hun. Tegen Tatjana werd gezegd dat ze geen hulp nodig had, maar sterk genoeg was om voor zichzelf te zorgen. Anna kreeg van haar advocaat een dag voor het hoger beroep in haar procedure te horen dat ze als rechtenstudent slim genoeg was om de zaak zelf te voeren.

Cijfers over hoeveel mensen in Nederland slachtoffer zijn van mensenhandel zijn nauwelijks te geven. De Stichting Tegen Vrouwenhandel registreert vrouwen die aangifte hebben gedaan, bijna 350 in 2002. Naar schatting doet 5 tot 10 procent van de slachtoffers aangifte. Dat zou betekenen tussen de 3500 en 7000 slachtoffers per jaar. Maar zelfs daarvan is niet te zeggen of deze de werkelijkheid benadert.

Methode voor opsporen illegale prostituees

Van onze verslaggever
Peter de Graaf
EINDHOVEN

De Eindhovense politie heeft de jacht geopend op illegale prostitutie door escortbureaus. Daarbij bestellen rechercheurs met instemming van het Openbaar Ministerie in Den Bosch ook escortdames op hotelkamers om illegale prostituees op te sporen en hun pooiers te ontmaskeren.

„Bestellen is een heel efficiënt middel", zegt Piet Hijnen, leider van het prostitutiecontroleteam. „Een exploitant van een escortbureau zegt altijd dat hij perfect volgens de regels werkt. Maar de werkelijkheid is vaak anders."

De afgelopen weken hebben rechercheurs twaalf escortvrouwen naar een hotelkamer of een gehuurd huis laten komen. De helft bleek zonder vergunning werkzaam te zijn. Vier prostituees (uit Oost-Europa en Zuid-Amerika) waren illegaal in het land en zijn uitgezet.

Eén was asielzoekster. De zesde had een tijdelijke verblijfsvergunning in afwachting van een ander politieonderzoek naar mensenhandel.

Hijnen: „We werken in koppels van een mannelijke en een vrouwelijke rechercheur. Op de hotelkamer bellen zij een 06-nummer om te horen wat het escortbureau in de aanbieding heeft. Ze maken geen specifieke wensen kenbaar, bijvoorbeeld dat ze een zeer jeug-

meisjes die slachtoffer zijn van loverboys. Van de 115 telefoontjes kwam slechts een deel uit Zwolle zelf, de rest was afkomstig uit onder meer de grote steden. Volgens voorganger Marfo is het einde voorlopig niet in zicht. Vanwege de enorme verdiensten en het lage risico opgepakt te worden, zullen steeds meer criminelen kiezen voor vrouwensmokkel, verwacht hij. „De schade die deze smokkel teweegbrengt, is enorm. De meisjes die het lukt om te ontsnappen aan hun pooiers zijn voor het leven zwaar beschadigd."

Op het Marokkaanse platteland en in de steden worden tienduizenden kinderen aan hun lot overgelaten of verkocht. Een deel slijt zijn leven op straat, terwijl de rest in de prostitutie werkt of als moderne slaven de huishoudens van de rijken draaiende houdt. Slot van een serie over Marokko. *T.A. 51/1*

MAROKKO

Ton Crijnen

Met snelle passen komt ze het vertrek binnen. Een kleine, charmant ogende vrouw, zorgvuldig opgemaakt, hyperslank en gekleed in een modieus broekpak. Niks hoofdhoek of neergeslagen blik. Hier staat een modern leaderstype. De Franse ambassadeur heeft haar net het Légion d'Honneur opgespeld vanwege haar verdiensten voor de opvang van straatkinderen en slachtoffers van kinderarbeid in Marokko. Onderweg naar kantoor heeft ze echter de hoge ver-

Politie 'lokt' illegale escorts

Door een onzer redacteurs *N.M.*
DEN HAAG, 23 JAN. De regiopolitie Brabant Zuid-Oost controleert sinds enkele weken escortbureaus op illegale prostituees door zich als klant voor te doen en een vrouw te bestellen. Tot nu toe zijn er twaalf bureaus op deze wijze gecontroleerd, waarbij van de twaalf vrouwen er vier illegaal bleken. Een ander verbleef in een asielzoekerscentrum en had geen werkvergunning en één vrouw had een verblijfsvergunning verkregen omdat ze slachtoffer was van vrouwenhandel.

De tien rechercheurs van het Regionaal Prostitutie Controleteam bestellen een vrouw van een escortbureau en laten deze naar een huis of hotelkamer komen. Daar vertellen ze dat het om een politiecontrole gaat en controleren ze de paspoorten van de vrouwen. Bij de controle is ook een officier van justitie aanwezig, omdat er sprake kan zijn van strafbare feiten, zoals mensenhandel en tewerkstellen van minderjarigen.

Als de papieren niet kloppen, krijgt de exploitant een procesverbaal. De vier illegale prostituees

die tot nu toen zijn aangetroffen, zijn inmiddels uitgezet. De twee andere vrouwen zitten nog in de asielprocedure. Van één exploitant is de vergunning inmiddels ingetrokken.

Volgens teamleider Piet Hijnen is dit de enige manier om de escortbranche goed te controleren op illegale prostituees. Van uitlokking is volgens hem geen sprake. „Het enige wat wij doen is ze langs laten komen. Als ik zou bellen en zeggen dat ik een kleurling wil en het liefst zo jong mogelijk, wordt het het een ander verhaal."

De VVD heeft Kamervragen gesteld over deze controlemanier en wil van minister Donner (Justitie) weten of bij deze opsporingmethode geen sprake is van uitlokking. Uitlokking is in het Nederlandse strafrecht verboden als opsporingsmiddel.

Volgens persofficier Ton Willemssen uit Den Bosch is er echter geen sprake van strafrechtelijke uitlokking. „Dat is pas het geval als je mensen uitlokt iets te doen wat ze normaliter niet zouden doen. Daar is in dit geval geen sprake van."

'Aanpak van escortgirls door politie bespottelijk'

G.T.C. 23/1
DEN HAAG-EINDHOVEN/GPD - Er is kritiek op de aanpak van illegale prostitutie door de Eindhovense politie. Die bestelt escortprostituees op een hotelkamer om vervolgens te controleren of het gaat om illegaal in ons land verblijvende buitenlandse vrouwen. Volgens Tweede-Kamerleden zou sprake kunnen zijn van 'uitlokking'. Ook uit de hotel- en prostitutiebranche klinkt kritiek. L. Elzinga van de sector Hotels van Koninklijk Horeca Nederland noemt de door de politie gehanteerde methode 'bespottelijk'. „Het is heel raar dat de politie op deze manier stimuleert dat hotels voor escortservice worden gebruikt. Dit zijn zaken waar wij absoluut niet bij betrokken willen raken." Een woordvoerder van de De Rode Draad, de belangenorga-

nisatie voor prostituees, vindt dat vrouwen die door de politie besteld worden en wel legaal blijken te werken, voor hun tijd betaald moeten worden. „De vrouwen mogen hier niet de dupe van worden." Volgens advocaat G. Knoops zou zo'n claim weinig kans op succes maken. „Als het handelen van de politie voldoet aan de wettelijke criteria, dan ligt het niet voor de hand dat schade voor omzetsderving en tijdverlies geclaimd kan worden."

Zowel De Rode Draad als Knoops vragen zich wel af of de nieuwe opsporingsmethode geen uitlokking is. Die vraag stellen ook de Kamerleden André Rouvoet (ChristenUnie) en Aleid Wolfsen (PvdA). Ze vinden het jammer dat de vrouwen meteen de grens over worden gezet en zo geen kans krijgen een proefproces aan te spannen. Rouvoet vindt dat de politie zich 'in een juridisch schemergebied' begeeft. Wolfsen, zelf oud-rechter, zegt dat van uitlokking sprake is 'als je iemand op de gedachte brengt een strafbaar feit te plegen, terwijl die daar eerder niet aan had gedacht'. „Hier lijkt dat niet het geval."

sierselen weer afgedaan. „Ik hou niet van uiterlijk vertoon.“

Najat M'jid Maalla noemt zichzelf een vechter. „Ik ga uitdagingen en confrontaties niet uit de weg. Dat heb ik van thuis. Ik kom uit een arme familie waar je moest knokken om het hoofd boven water te houden. Maar mijn ouders zagen het belang van goed onderwijs in, ook voor meisjes. Daarom kon ik studeren.“

Ze promoveerde op seksuele uitbuiting van kinderen. „Dat zat hier nog helemaal in de taboesfeer. En ook nu is het zo dat als een werkstertje door de heer des huizes of een van zijn zonen zwanger wordt gemaakt, zij altijd de schuld krijgt, ook voor de rechter.“

Voor Najat, inmiddels directeur van het Hay Hassani-ziekenhuis voor moeder en kind in Casablanca, sloeg het uur van de waarheid toen ze als kinderarts in aanraking kwam met Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties. „Het opende mijn ogen voor het lijden van kinderen. Ik dacht: het leed van de hele wereld kan ik niet oplossen, dus laat ik me beperken tot mijn eigen omgeving, hier in Casa. Tien jaar geleden ging ze met vier medestanders de straat op en begon de misère van Marokkaanse kinderen in kaart te brengen.

„We ontdekten dat alleen al in deze stad zo'n vierduizend kinderen op straat leven, onder wie zesjarigen. Ze zijn van huis weggelopen of gestuurd en houden zich in leven door te bedelen, diefstallen te plegen of zich te laten prostitueren. Je vindt ze bij havens, op trein- en busstations, markten en zelfs begraafplaatsen. Sommigen lijden aan seksueel overdraagbare ziektes en andere aandoeningen, velen zijn verslaafd aan het snuiven van lijm of verdunde verf en hebben geen onderwijs genoten. Ze stompden af door kou, honger en geweld.“

„Ik was verbijsterd over de ernst en omvang van deze misstand en over de laksheid van de overheid. Lokale en landelijke overheden lieten het probleem net links liggen, maar gecoördineerd beleid bestond er nergens.“

Sinds de beginjaren is er volgens Najat wel iets veranderd. Al is het niet onvoldoende. „De regering ziet straatkinderen niet als slachtoffers van sociale ellende, maar als criminelen. Ze worden opgepakt en ondergebracht in inrichtingen van het ministerie van jeugd en sport die berucht zijn om hun gewelddadige sfeer.“

Behalve het probleem van de straatkinderen is er de kinderprostitutie die daar voor een belangrijk gedeelte mee samenhangt. Op straat rondzwervende meisjes en jongens van twaalf, dertien jaar vallen in handen van pooiers en komen zo in het circuit terecht. Volgens onderzoek van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken telt Marokko duizenden prostituees beneden de zeventien jaar; meisjes en jongens. Onder hun klanten zijn niet alleen buitenlandse toeristen en zeelui, maar ook Marokkanen. Inmiddels blijkt er zelfs een exportmarkt te zijn ontstaan. Zo is een tijd geleden ten noorden van Marrakech een netwerk opgericht dat jongens van veertien leverde aan bordelen in Italië.

En dan kent Marokko nog het fenomeen van de kinderarbeid. Daarbij gaat het om zo'n half miljoen kinderen. Sommige gaan overdag naar school, maar moeten elk moment van hun vrije tijd werken. Andere zijn alfabeet. Het merendeel werkt in de land- en tuinbouw of leurt op straat met sigaretten en snoep. In situaties waarin een alleenstaande moeder het gezin draaiende moet zien te houden, zijn ze vaak de enige bron van inkomsten. In de provincie worden tienduizenden meisjes door hun (straatarme) ouders verhuurd aan tussenhandaars. Deze laten hen op contractbasis werken als hulpje bij goeude families in de steden. Daar maken ze soms werkdagen van twintig uur, zonder dat ze zelf een cent in handen krijgen. Hun schamel loon gaat direct naar pa.

Najat: „Al deze wantoestanden zijn beschaafde landen onwaarschijnlijk, zeker een

islamitische samenleving als de onze. Nou ja, en dan kun je twee dingen doen; vanaf de zijlijn kritiek leveren, of erin stappen en zelf iets opstarten.“ Zo werd de hulporganisatie Bayti geboren, die nu internationale bekendheid geniet. Als voorbeeld van activiteiten die worden ontwikkeld, noemt Najat M'jid de druk die Bayti uitoefent op de werkgeefsters van huishoudelijke hulpen om hen zover te krijgen dat de jonge meisjes drie keer per week naar school mogen.

Terugkomend op het probleem van de straatkinderen zegt ze: „Wij zetten de zaak nadrukkelijk op de agenda en maken duidelijk dat de oorzaak ligt bij de slechte sociaal-economische situatie waarin ons land verkeert. Die maakt werkloze en verarmde ouders onverschillig voor hun plichten, leidt tot dronkenschap, het uiteenvallen van gezinnen en jaagt kinderen het huis uit.“

Hoe werkt Bayti? Najat: „We proberen eerst het vertrouwen van de jonge zwervers te winnen, behandelen hen met respect, luisteren naar ze. Als er dan een band is ontstaan, organiseren we sportactiviteiten en theatervoorstellingen, geven seksuele voorlichting, regelen bezoeken aan het badhuis, verschaffen medische zorg. Zo komt er geleidelijk wat meer regelmaat in hun leven, leren ze in teamverband werken, vertrouwen in mensen te krijgen. Na verloop van tijd, als ze daarvoor rijp zijn, wordt er opvang geregeld in een van onze centra.“

„Daar wordt hen discipline bijgebracht, leren ze verantwoordelijkheid dragen voor anderen, krijgen ze onderwijs of professionele training. Tegelijkertijd neemt een van onze sociaal werkers, met instemming van het kind, contact op met het gezin. Die leren de ouders, die meestal uit de lagere sociale klassen stammen, hoe zij beter en op een minder gewelddadige manier met hun kind kunnen communiceren. Ze krijgen administratieve bijstand en we kijken hoe het gezinsinkomen kan worden verbeterd, zodat de jongen of het meisje niet meer uit werken hoeft te worden gestuurd. Dat is vooral belangrijk voor kinderen beneden de veertien, want die proberen we als het maar enigszins kan terug in het gezin te krijgen. Oudere kinderen krijgen professionele scholing en er wordt via stageplaatsen gewerkt aan blijvende integratie in het arbeidsproces.“

En dan is het gesprek ineens afgelopen en haast Najat M'jid zich naar haar volgende afspraak. Eerder had ze al gezegd: „Ik word gedreven door een grote hartstocht.“

Niemand die daaraan twijfelt.

Sekstoerisme in Gambia

Auteur: Thea van der Geest
OM.nl, Opportuun, het magazine van het Openbaar Ministerie
jaargang 10, nummer 5, januari 2004

Na heel veel injecties en met strippen malariapillen in de tas reisde officier Frances Schlingemann afgelopen zomer af naar Gambia. Aanleiding was een onderzoek naar een Nederlandse man die ervan werd verdacht jonge meisjes te hebben gebruikt. Het was niet gemakkelijk om getuigen te horen, aldus de Haarlemse officier: 'Door de schaaamtecultuur is het moeilijk praten over seksuele delicten. Jonge gebruikte meisjes zijn gewoon damaged goods en niet uithuwelijkbaar.'

Het begon allemaal in 1998 met een aangifte van een minderjarig Gambiaans meisje. Zij was seksueel misbruikt in het Holland House door de veel oudere Nederlandse beheerder. In zijn pension had hij erg jonge meisjes werken. 'Voor zover ik de verklaringen samenvat komt het erop neer,' aldus Frances Schlingemann, 'dat hij zelf de meisjes gebruikte al dan niet met belofte dat

Huis voor zwalkende jeugd

Bayti (Arabisch voor 'huis') is een niet-gouvernementele organisatie. Ze trekt zich in Marokko vooral het lot aan van de straatkinderen en van de jeugd die kinderarbeid moet verrichten. Daarnaast richt ze zich op minderjarigen in gevangenissen en slachtoffertjes van kindermishandeling of seksueel misbruik.

Opgericht in 1999 heeft Bayti inmiddels 47 betaalde krachten in dienst. Daarnaast beschikt de organisatie over twintig vrijwilligers: artsen, sociaal werkers, psychologen, leraren en kunstenaars.

Bayti ontvangt geen geld van de Marokkaanse overheid, maar wordt financieel ondersteund door buitenlandse sponsors en door particulieren. De Marokkaanse organisatie is begonnen in Casablanca, waar nog steeds haar hoofdkwartier staat en twee opvangcentra, maar er zijn nu ook vestigingen in Meknès en Essaouira.

Initiatiefneemster en voorzitter is de Marokkaanse arts dr. Najat M'jid Maalla, zelf moeder van twee kinderen.

hij met ze zou trouwen. Ook regelde hij tickets vanuit Nederland en België voor vakantietrips naar Gambia. Hij bood zijn gasten goedkoop onderdak aan in het Holland House en ze konden de meisjes vrijelijk gebruiken.' Weerstand

Tegenwoordig is aangifte van het buitenlandse slachtoffer zelf niet meer nodig, maar kunnen derden - waaronder toeristen - ook aangifte doen van vermeende misstanden door landgenoten. Maar zover was het in 1998 nog niet. De Nederlandse politie stuitte in eerste instantie op weerstand toen ze in Gambia onderzoek wilde doen naar de praktijken in het Holland House. De Nederlandse ambassade wenste niet mee te werken, omdat de mensenrechtensituatie in Gambia zo slecht was dat de verdachte een mogelijke opsluiting in de Gambiaanse gevangenis niet lang zou overleven. Het politieke klimaat bleek te ongunstig.

Getuigen in Gambia konden niet worden gehoord. Het onderzoek kwam stil te liggen, maar er bleven klachten komen van Nederlandse toeristen en van de Nederlandse gemeenschap uit Gambia. In 2002 lagen de kaarten geheel anders. Er was een (gewelddoze) coupe gepleegd en het Gambiaanse regime veranderde. Willem-Alexander en Maxima gingen op bezoek en de verhoudingen waren zo ontspannen dat het ministerie van Buitenlandse Zaken justitie aanraadde om een rechtshulpverzoek in te dienen omdat de reputatie van Nederland in het geding was.

In januari 2003 presenteerde Terre des Hommes het rapport Gambia, the smiling coast dat geheel ging over sekstoerisme. In dat onderzoek werd het Holland House met name genoemd. Hun bevindingen verschenen in de pers en er werden zelfs kamervragen gesteld. Zootje Afgelopen zomer vertrok Frances Schlingemann, samen met haar chef districtsrecherche Gert van Eijk en zedenrechercheur Theo de Winter, naar het smalle Afrikaanse land. 'Het Holland House stond leeg. Het was er een zootje. Het stonk er vreselijk en er lag een goor matras. Het gebouw met golfplaten dak en een veranda staat midden op een erf dat is afgezet met een betonnen muur met een poort aan de straatkant. De overnachtingen in het Holland House waren spotgoedkoop. Voor 100 dalasi (3 euro) had je een van de acht kamers zonder airco en een gemeenschappelijke badkamer, maar nu was het verlaten. De verdachte was vertrokken.

Naast het Holland House stonden meer compounds waar Gambiaanse families bijeen wonen in armzalige gebouwtjes. Aan de overkant van de weg stonden betonnen gebouwen in aanbouw of afbraak. Gambia is een land dat heel mooi zou kunnen zijn, maar het is gewoon een bende. Overal wordt troep gedumpt, overal liggen auto's te rotten. Op de

zandplaten in de riviermonding liggen scheepswrakken die niemand weghaalt. Gert van Eijk, de recherchechef, zei alsmaar dat hij als eerste het land zou schoonmaken als hij president van Gambia was. Het is heel erg arm. In dat soort landen zie je vaak dat milieu en schoonheid geen prioriteit hebben.'

Schaamtecultuur
De reis naar Gambia had in eerste instantie het doel om te kijken of het onderzoek überhaupt wel wat op zou leveren. Er waren twee weken voor uitgetrokken. Schlingemann: 'Door de schaaamtecultuur is het moeilijk praten over seksuele delicten. Jonge gebruikte meisjes zijn gewoon damaged goods en niet uithuwelijkbaar. Daar heb je het niet over.'

Het Nederlands onderzoeksteam werd van het vliegveld afgehaald door de honorair consul voor Nederland in Gambia en naar een gereserveerd appartement Coconut Residence in het vakantiegebied Senegambia gebracht dat aan de smalle kuststrook ligt. 'Ons appartement bestond uit drie slaapkamers en een woonkamer die we gebruikten als verhoorkamer. De lokale politie werkt onder erbarmelijke primitieve omstandigheden. Ze hebben geluk als ze een schrijfmachine bezitten, laat staan een goede verhoorruiimte. Ons huis had een aparte ingang, zodat mensen die we wilden horen er min of meer anoniem naar toe konden. Het feit dat een vrouw officier was vonden ze heel raar. Vooral de Gambiaanse politiemann Malamin Ceesay, die ons door de autoriteiten was toegewezen, viel van de ene verbazing in de ander. Ik was niet alleen een blanke vrouw, maar de gesprekken gingen vooral over seks en verkrachting. Zonder blikken of blozen stelden de rechercheurs en ik allerlei genante vragen. Dat iedere penetratie in Nederland verkrachting was kon agent Seesay niet vatten. Een jongen kan toch niet verkracht worden? Natuurlijk wel, zei ik, van achteren toch, waarop hij, na diep nadenken, lachend zei: maar een vrouw kan geen man verkrachten! Waarop ik hem vertelde dat een vinger in zijn anus ook als penetratie werd gezien. Hij dacht dat we gek waren.

Gambia is een islamitisch land. Seks is taboe. Daar praat je niet over. In zijn land zijn alle tegennatuurlijk seksuele handelingen verboden. Dus alles wat niet recht op en neer gaat bestaat gewoonweg niet. Toen ik hem vervolgens uitlegde dat via onze wetgeving ook molesteerders van kleine jongetjes aangepakt kunnen worden, zag hij de voordelen ervan in. We beleefden hilarische momenten waarop het woord ejaculatie niet werd begrepen. Uiteindelijk heb ik het omschreven als wanneer een man in een vrouw het gevoel krijgt... op een gegeven moment zag je het kwartje vallen. Hij heeft twee uiterst ongewone weken beleefd.'

geen lokale tolken voorhanden hadden, hebben we de verhoren zelf in het Engels afgenomen, wat de voertaal is in Gambia. Uiteindelijk hebben we een heleboel getuigenverklaringen verzameld en hadden we twee extra aangiftes van meisjes die zeiden dat ze waren

gekregen, maar dat mocht de rivaliserende politie niet weten. Die jongen hebben we ook wel op pad gestuurd. Adressen hadden we nooit. Straten hebben geen naam in Gambia. Mensen waren erg wantrouwig tegenover de Gambiaanse politie en omdat we

de loop van het onderzoek ontstond er een lijst van mensen die we wilden horen. Vaak vroegen we agent Ceesay of hij mensen kon opsporen. Soms hadden we alleen een naam als Queen Amy. Ook van de geheime dienst hadden we min of meer een jonge rechercheur toegewezen

gesprekken plaats. De ambassade maar ook de geheime dienst en de politie van Gambia had reeds enkele contacten gelegd. Tussen de twee laatstgenoemde diensten bleek grote rivaliteit. We moesten uiterst diplomatiek handelen en rekening houden met ieders belangrijkheid. In

na gerommel onder de motorkap en met stieren in de voorruit - werd gereciden door een jongen die de hele dag, of zolang als het duurde, wachtte op zijn agent. Tot onze eigen verrassing hoefden we niet te wachten en vonden op de dag van aankomst al de eerste

Gambia is wachten. Hoe belangrijker je bent in Gambia, des te langer je moet wachten, vervolgt Schlingemann. 'De politiefchef liet ons rustig een uur staan. Tijd is er helemaal niet belangrijk. De politieauto - niet meer dan een kapotte pick-up truck die alleen startte

verkracht door de Nederlandse beheerder van het Holland House. Hij beloofde alsmat met een van de meisjes te trouwen. Dat kind had haar baan opgezegd en was in een golfplaten gebouwtje bij het guest house getrokken. Toen ze het op een gegeven moment uitmaakte, omdat hij weer een andere juffrouw had, bezat ze helemaal niks meer. Geen baan, geen inkomen, geen onderdak. Als ze de verdachte om eten vroeg, moest ze eerst seks met hem hebben.'

Koning

Tussen de verhoren en onderzoeken door was er wat vrije tijd voor twee excursies. Een naar het mangrovenbos bij de riviermonding en een naar het geboortedorp van Kunta Kinte, de slaaf uit het boek Roots van Alex Haley en dat is verfilmd. 'In het dorp werd een hele oude dame naar voren geschoven die de tante of grootmoeder moest voorstellen. Het was ontzettend toeristisch en iedereen vroeg om geld. Daar kwam ook iemand op me aflopen die mijn

horloge wilde hebben. Ook bood een man snoep te koop aan voor kinderen die naast hem stonden; als nootjes voor de aapjes in Artis. Iedereen vraagt. Oubers willen je mobile telefoon, het statussymbool van Gambia. Bumsters, lui die achter je aan blijven lopen, willen je wat verkopen, je de weg wijzen, je helpen tot je er gek van wordt. Maar met een gemiddeld maandinkomen van 800 dalasi (35 dalasi = 1 euro) van iemand met een baan, ben je met 10 euro koning. Kleine meisjes die fruit verkopen worden door vakantievierende mannen opgekocht. Ze betalen 20 euro aan haar familie, die op hun vingers kunnen narekenen dat dit narigheid betekent, maar er niet naar vragen omdat ze het geld zo hard nodig hebben.

Gambianen zijn prachtige, lange slanke mensen met mooie fijnbesneden gezichten. Seks is, ondanks de Islamitische cultuur, een bron van inkomsten. Veel Europese mannen reizen naar Gambia voor de goedkope seks. Opvallend is ook dat veel oudere Westerse vrouwen naar Gambia komen om het met een jonge Gambiaan te doen. Je ziet ze aan het strand. Van die minder aantrekkelijk, belegen dames met daarnaast knappe jonge jongens.'

Aangehouden

Na twee weken keerde het team terug naar Nederland met dikke ordners vol verklaringen. 'We besloten om het dossier zoveel mogelijk af te ronden, voordat we de verdachte zouden aanhouden', vertelt de Haarlemse officier. We wisten dat de verdachte Gambia al langere tijd had verlaten en vernamen geruchten dat hij zich in de Filippijnen had gevestigd. Dat klopte ook achteraf, omdat bij huiszoeking in de Overveense woning van de man bewijsmateriaal is gevonden. Tegen de tijd dat wij in Gambia onderzoek deden, wist de ambassade ons te melden dat de verdachte in Senegal woonde, omdat hij daar een Nederlands visum had aangevraagd voor een Senegalese jongedame. Zij wisten ook wanneer de gesponsorde vrouw naar Nederland zou afreizen. Daarop is zijn huis in de gaten gehouden en eenmaal daar gespot werd hij, zoals gepland, aangehouden.'

Inmiddels zit de verdachte in voorlopige hechtenis. Een verzoek om vrijlating werd door de raadkamer afgewezen, waartegen verdachte in appél was gegaan bij het hof. Deze heeft de beslissing aangehouden. De zaak kwam 12 januari pro forma voor.

WAT IS ER AAN DE HAND?

De meeste mensen maken verre reizen vanwege het heerlijke klimaat, de prachtige natuur, de bijzondere cultuur of de goede handelsmogelijkheden.

Maar er zijn ook reizigers die op bestemming een seksueel avontuur aangaan met lokale jonge vrouwen of mannen in ruil voor geld, kleding of anderszins. Soms bewust, maar ook uit nieuwsgierigheid of verleid door het aanbod. Helaas zijn hierbij ook vaak minderjarigen betrokken. Het gaat niet alleen om prostitutie, maar ook om naakt dansen, seksmassages en pornografie.

(BROCHURE + BAGAGELABELS ECPAT OP VAKANTIEBEURS 2004)

Kinderseksuïerisme komt wereldwijd voor. Het levert de 'seksbazen' veel geld op en gaat ten koste van kinderen. Want seksueel uitgebuite kinderen en jongeren hebben een grote kans op geestelijk en lichamelijk letsel. Vaak worden ze gedwongen seks te hebben zonder condoom. Doordat kinderen en jongeren sneller wondjes oplopen raken ze gemakkelijker besmet met geslachtsziekte en HIV.

Seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren is strafbaar in Nederland, maar ook in het buitenland. Zelfs als het misbruik in het buitenland heeft plaatsgehad kan dit in Nederland leiden tot een fikse gevangenisstraf!

WAT KUNT U DOEN ALS REIZIGER?

Bereid u goed voor!

Om confrontatie met seksuïerisme te vermijden is het raadzaam vooraf goede informatie te verzamelen over uw bestemming.

Vermijd risicogebieden!

Vermijd restaurants, bars, discotheken, massagesalons en hotels waar kinderen en jongeren seksuele diensten aanbieden aan bezoekers en gasten.

Vraag uw reisorganisatie om maatregelen!

Vraag uw reisorganisatie deel te nemen aan de internationale Code of Conduct ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in toerisme (www.thecode.org).

Doe het ECPAT label aan uw bagage!

Met behulp van dit speciaal bagagelabel kunt u laten zien dat kinderen beschermd moeten worden tegen seksuele uitbuiting.

Meld misbruik!

Mocht u situaties tegenkomen waarin kinderen en jongeren seksueel misbruikt worden, meld het dan aan uw reis-leider en aan uw reisorganisaties en overleg wat u kunt doen. Meld het ook in uw hotel. Als het om een Nederlandse persoon gaat dan kunt u bij de ambassade terecht en bij de politie in uw woonplaats.

Voor reacties en meer informatie: ECPAT Nederland • telefoon: 020-4203771 • e-mail: info@ecpat.nl • website: www.ecpat.nl

NAME	_____
ADDRESS	_____
CITY	_____
COUNTRY	_____
PHONE	_____

Protect children
worldwide from
sexual exploitation

ECPAT, wereldwijd voor bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting

ECPAT Nederland is de Nederlandse afdeling van ECPAT, een organisatie die zich inzet voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en afdelingen heeft in meer dan 60 landen wereldwijd (www.ecpat.net).

Deze campagne wordt gevoerd onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband ECPAT-Defence for Children International Nederland en wordt financieel gesteund door Stichting Kinderpostzegels Nederland, Plan Nederland (voorheen Foster Parents Plan), Cordaid/Mensen in Nood en KerkinActie/Kinderen in de Knel. Deze

'Er liggen een heleboel onderzoekswensen bij de rechter-commissaris van de kant van de verdediging', aldus Schlingemann. 'Ik heb een lijst van wel dertig te horen getuigen gekregen. De advocaat komt

met namen van mensen die wij ook dolgraag hadden willen spreken. Maar wij hebben ze niet kunnen vinden en ik geloof nooit dat zij dat wel kunnen. Als de rechter-commissaris tijdens de behandeling van de zaak besluit om

in Gambia getuigen te horen die de advocaat wil oproepen dan ben ik benieuwd hoever we zullen komen. Ik vraag me af of we zoveel kunnen bereiken op het niveau van de rechterlijke macht, als op het informele politieniveau.'

organisaties ondersteunen ook projecten op het gebied van onderwijs, voorlichting en preventie gericht op kinderen in moeilijke omstandigheden, evenals projecten op het gebied van opvang en hulpverlening aan kinderen die seksueel uitgebuit zijn.

Dit voorlichtingsmateriaal is onderdeel van de internationale Code of Conduct 'to protect children from sexual exploitation in tourism' (www.thecode.org).

kinder
postzegels

Plan
Werkt voor kinderen

www.kerkinactie.nl

Mensen in Nood

Tienerzwangerschap / Het is prijsschieten voor die meiden door Eveline Brandt
2004-01-26 - lezersreacties op dit artikel (14)

Tienermeisjes worden weer vaker zwanger. Maar ze kunnen zij haast nergens meer terecht voor anonieme voorlichting en gratis anticonceptie. Een gespecialiseerde verpleegkundige in een jongeren centrum probeert abortus, die treurige uitkomst van de tienerseks, een stap voor te blijven. Tegen de klippen op, veelal, want er wordt wat afgerommeld. Een middag op het anticonceptiesprekruur voor jongeren in Rotterdam.

Een klein kamertje in een wat vervelooos gebouw in Rotterdam. Een paar schamele stoelen, een gammel kastje vol pillendoosjes. Het gespreksonderwerp is intieme seks, zwangerschap, geslachtsziekten, abortus. De jongeren die zich melden zijn écht jong: 15, 16 jaar, een enkeling 17 of 18.

"Hebben jullie je nog laten testen?" vraagt verpleegkundige Gera Watzke. Verontschuldigend: "Ja, ik blijf er maar op terugkomen hoor." Het steeltje tegenover haar (Nederlandse jongen, Hindoestaans meisje) zwijgt wat verlegen. "Ik moet nog terug voor een hiv-test, de rest was goed", zegt de jongen uiteindelijk. "Maar ik heb er wel een positief gevoel over." Watzke, lachend: "Hiv-positief? Nee toch?" Hij: "Als mijn vriendin erop staat, wil ik het alsnog wel laten doen." Ze krijgen de anticonceptie mee voor zes maanden. Gratis, en anoniem. "Mijn moeder mag het niet weten", verklaart het meisje nadrukkelijk. "Zij wil dat ik het bij Hindoestaanse jongens houd."

Op het JIP, het Jongeren Informatie Punt in Rotterdam, kunnen jongeren gratis informatie krijgen over opleidingen, kamerhuur, kraken, en sinds een paar jaar-over anticonceptie. Iedere donderdagmiddag zit verpleegkundige Gera Watzke (40) in haar kamertje voor hen klaar, met een batterij zwangerschapstesten, een handvol morningafterpillen en een heleboel adviezen. Seksuele voorlichting en gratis anticonceptie -het waren de grote verworvenheden van de Rutgershuizen. Sinds die in 2002 zijn wegbezuinigd, hebben landelijk acht centra hun taken overgenomen. Maar dit zijn voor het merendeel abortusklinieken, die alleen al

vanwege hun naam een hogere drempel hebben. Het aantal medische consulten is dan ook met ruim aenderde afgenomen. Toen het Rutgershuis in Rotterdam dicht moest, nam het JIP een klein deel van het werk over. Omdat een anoniem anticonceptiesprekruur gewoon onontbeerlijk blijkt voor vele jongeren. Begin deze maand werd bekend dat het aantal abortussen onder jonge meisjes nog altijd stijgt. Steeds meer tieners komen voor een abortus en ze zijn ieder jaar weer jonger. Werden in 1990 10,4 van de duizend meisjes zwanger en kozen 4 van hen voor abortus; in 2002 raakten 16,2 van de duizend meisjes zwanger en lieten 10,4 van hen zich aborteren. Gera Watzke probeert deze ongelukkige uitkomst van de tienerseks op haar anticonceptiesprekruur een stap voor te blijven - wat lang niet altijd lukt. Van de 11 meisjes die haar vanmiddag raadplegen komt er slechts een enkeling voor de pil. Verder komt er één voor een abortus, drie willen een morningafterpil en vier een zwangerschapstest - allemaal omdat ze zonder pil, zonder condoom gevreesd hebben.

Een mollig Marokkaans meisje van 17 (grote ogen, grote oorbelletjes) komt voor een zwangerschapstest. Wat laconiek verklaart ze: "Want ik heb het onveilig gedaan, een maand geleden." "Ben je nog steeds met die jongen?" vraagt Watzke. Het meisje knikt. "En ben je nu al met voorbehoedmiddelen begonnen?" "Nee, nog niet." Samen kijken ze in spanning naar de test. Niet zwanger. "Oef- ik ben wel blij hoor, echt waar", verzucht ze. "Ik kan je de pil meegeven, als je wilt", biedt Watzke aan, en ze legt langdurig en geduldig uit hoe die gebruikt moet worden. "Thuis mogen ze het zeker niet weten?" vraagt de verpleegkundige. "Nee, maar ik zal hem verstoppen, ik heb een eigen kamer met een sleutel", is het vastberaden antwoord. Vijftien jaar is Maria uit Hellevoetsluis pas, de volgende op het spreekruur. Prachtige rode krullen, een fijn gezichtje, en al voor de tweede keer naar Rotterdam gekomen voor de morningafterpil. Ze lijkt verlegen maar brandt al gauw los. Dat haar moeder wel weet dat ze af en toe, nou ja, je weet wel. Maar dat ze niet wil dat haar dochter al aan de pil gaat. "Dus ik dacht: ik ga toch maar zo'n morningafterpil halen want ik heb geen zin in een kind." Gera Watzke laat haar ter plekke het middel slikken

en zegt: "Je kunt hier ook de anticonceptiepijl een keer komen halen - gratis." Maria knikt instemmend, en het klasgenootje dat met haar mee is gekomen ook. "Nou, dán ga ik met je mee, Marie, die pil halen", zegt zij.

"Ja" zegt Watzke later, "ze zijn heel, heel jong. En heel kwetsbaar. In het begin raakte me dat ontzettend, maar ik ben eraan gewend. Ik ben blij dat ik nog wat kan doen. Naar de huisarts durven ze vaak niet, uit angst dat die het aan de ouders vertelt. Dat gebeurt soms ook echt, weet ik. Ondertussen vinden ze seks doodnormaal, zoals dat ook doodnormaal is in al die televisieprogramma's die ze zien. Dat je er ook nog zwanger van kunt worden komt daarin niet aan de orde; thuis meestal ook niet, en ook op school krijgen ze steeds minder voorlichting. Dit spreekruur is voor velen nog de enige plek waar de tijd daarvoor genomen wordt."

Watzke zucht. "Het is echt prijsschieten voor die meiden. Ze denken: het loopt zo'n vaart niet met zwanger worden. En onder elkaar zijn er heel veel bakerpraatjes. Van de pil word je dik, misschien of onvruchtbaar; van de eerste keer seks kun je niet zwanger worden, en als je na gemeenschap goed spoelt met water word je ook niet zwanger. Dat geloven deze meisjes echt."

Zo maakt Usha zich meer zorgen over onvruchtbaar-zijn dan over zwanger worden. Als ze binnenkomt gaat ze eerst heel ingespannen naar haar schoenen zitten staren. Ze durft niet te zeggen waarvoor ze komt. 17 jaar is de Surinaamse Usha en haar leven is een puinhoop. Ze leeft in een opvanghuis van het Leger des Heils omdat het thuis niet langer ging. Ze wordt regelmatig opgepakt door de politie, zit niet op school-ik ga nog werk zoeken", zegt ze. Ze heeft een geslachtsziekte gehad waarvoor ze zware medicijnen moest slikken en is nu bang dat ze zwanger is. Half december heeft ze weer onbeschermd gevreesd; daarna is ze niet meer ongesteld geworden.

"Is het je vaste vriend?" vraagt Watzke. "Niet echt, we gaan alleen met elkaar naar bed." "Ben je dan niet bang dat je zwanger raakt?" Usha schokschouderf. "Aan de ene kant wel, aan de andere kant niet. Mijn vader wil niks meer met me te maken hebben als ik nu al zwanger word. Maar mijn moeder is op haar 17e zwanger geraakt en mijn zus heeft op haar zestiende een kind gekregen. Ik ben nu al 17-ik ben bang dat ik geen

kinderen kan krijgen." Watzke probeert haar te overtuigen dat ze beter niet de proef op de som kan nemen. "Joh, dan zit je daar in je opvanghuis met dertig andere moeders voor de televisie, terwijl jullie kinderen elkaar de hersens inslaan." Usha knikt. "Ja, nee", zegt ze warrig, "ik wil wel graag voor een kindje zorgen. Maar eigenlijk wil ik eerst werk en huis en vriend. En dan pas een kind maken."

Watzke grijpt in haar medicijnkastje naar de anticonceptiepijl en legt de werking omstandig uit. Usha: "Bij mijn vorige pil was ik hem weleens twee dagen vergeten, dan slikte ik er gewoon twee tegelijk." "Da's niet de bedoeling", zegt Watzke, die de bijsluitertje erbij pakt. "Kijk, op deze pagina staat wat je moet doen als je de pil vergeet, ik zal het hoekje omvrouwen want ik heb zo'n idee dat je die bladwij nog nodig gaat hebben. En als je vanavond begint met innemen, ben je vanaf deze pil veilig", en ze zet een pijltje bij de zevende pil op de strip. "Tot die tijd een condoom gebruiken. Je vriend moet dat doen. Je moet daar een beetje hard in zijn, hoor, je moet voor jezelf opkomen."

Usha knikt: "Anders heb ik straks ook nog aids." Watzke: "En dan heb je echt een groot probleem." Een pilfabrikant sponsort het spreekruur door gratis doosjes anticonceptiepillen te leveren. Maar voor veel van deze meisjes, zegt Watzke, is de pil niet het goede voorbehoedmiddel. Te ingewikkeld in het gebruik. "Er zijn wel alternatieven, zoals de prikpil en de

hormoonpleister, maar ja, daar moeten ze voor betalen! En de meeste meiden hier hebben alleen maar zakgeld-dat gaat natuurlijk op aan hun beitegoed en kleding." Het meisje dat vandaag voor een abortusverwijzing komt heeft ook 'gerommeld' met haar pilgebruik. "Ik heb me er niet precies aan gehouden", weet ze. Ze is 17, van Kaapverdiaanse afkomst en mbo-scholiere. En negen weken zwanger. Na de ingreep, zegt ze, wil ze toch weer de pil gaan gebruiken, want ze wil echt, écht geen kind. "Er zit een heel duidelijke gebruiksaanwijzing in het doosje, weet je dat niet?" vraagt Watzke vriendelijk. "Jawel", zegt het meisje, "maar daar heb ik eigenlijk nooit op gelet." Ze bibbert een beetje, en neemt met tegenzin in ontvangst wat Watzke haar aanreikt: een verwijsbrief, een informatieboekje over abortus, een recept.

Veel Antiliaanse, Kaapverdiaanse en Surinaamse meisjes ziet Watzke op haar spreekruur, en ook veel autochtone meisjes. De blonde Ellen van 16 jaar, vijfde klas gymnasium, komt binnen. Ze heeft een vast vriendje en wil graag aan de pil.

"Maar mijn ouders mogen het niet weten, want dan tript mijn moeder", zegt ze. Watzke verzekert haar dat haar ouders er niets van te weten komen; er komt ook geen rekening thuis. Waarop ze met nadruk vraagt: "Als je met de pil gaat beginnen, gaan jullie je dan wel laten testen?" Een dieprode blos kleurt snel het gezicht van het Ellen als ze zegt: "Nou, het was voor ons allebei de eerste keer, dan hoeft dat toch niet?" Ze moppert nog wat over haar ouders, en over de stomme leraren op school. "Je doet toch een fantastische opleiding, joh", zegt Watzke. Ellen zucht. "Ja, dat zegt men hé."

Bestraffend toespreken, dat doet Gera Watzke nooit, bij niemand. "Daar heb ik helemaal niet het recht toe. Bovendien ben ik bang dat ik ze daarmee kwijtraak. En dan komt er Ondertussen maakt ze zich wel zorgen over 'haar meiden'. "Soms begrijp ik ze ook gewoon niet. Eén had op haar vijftiende een abortus laten doen. Daar had ze spijt van gekregen, waarna ze perse zwanger wilde worden. Ze is nu zeventien, en het is gelukt-waarschijnlijk is ze net bevallen. Ik heb een goed contact met haar, maar ik begrijp er geen snars van."

De verpleegkundige windt zich erover op dat nog maar in een enkele stad in Nederland een inloopsprekruur als dit bestaat. "Weg met JP", zegt Watzke met een strijdbaar lachje. "Weg met Balkenende". Heel bang is ze dat dit kabinet 'aan de abortuswet gaat morrelen', de mogelijkheden wil beperken. "En ieder jaar, vooral het laatste jaar, moeten wij weer ons hart vasthouden of we wel subsidie krijgen voor dit spreekruur. Terwijl het zo ontzettend belangrijk is."

Omwille van de privacy zijn de namen van betrokken meisjes veranderd.

Triest, treurig en schokkend. Maar in een zich verhardende maatschappij met allerlei reactionaire tendenzen op sexueel gebied, waarin er legio kinderen zijn die zonder ontbijt 's ochtends de deur worden uitgezet, kun je weinig anders verwachten. Bij mij komt steeds meer de overtuiging

dat er een behoorlijk grote groep mensen in Nederland is die eigenlijk niet geschikt is om kinderen te krijgen. En die kinderen op hun beurt zullen ook vaak veel te vroeg weer kinderen krijgen. De cirkel is rond en Balkenende c.s. laten ondertussen vroom God's wateren over God's akkers stromen.

E. ter Bree (26-01-2004, 08:25:48 uur)

Het is heel normaal dat jongeren ook met sex experimenteren. De maatschappij heeft er alle belang bij dat dat veilig gebeurt. Onvoorstelbaar hoe walgelijk wij met onze jeugd omgaan: de middelen zijn er om zwangerschapten en geslachtsziekten te voorkomen, volwassenen maken daar ook druk gebruik van, maar aan onze kinderen willen we die middelen onthouden. Geert Mak de Eeuw van mijn Vader heeft geschreven dat de seksuele revolutie de enige echte revolutie van de zestig jaren is geweest en dat die revolutie nog lang niet voltooid is. Ik onderschrijf die conclusie.

Atimm (26-01-2004, 09:42:15 uur)

Las net in mijn Deense krant een artikel over een levensechte baby-pop die gebruikt wordt in het middelbaar onderwijs als experiment. Kinderen kunnen zo een paar dagen echt oudertje spelen en een chip registreert alles zodat na die paar dagen gekeken kan worden of de ouder geslaagt is. Gaat gepaard met de nodige nachtelijke troostpartijen natuurlijk en opruimwerkzaamheden na een plas op het tapijt. Dat zal misschien een aantal kinderen twee keer laten nadenken over anti-conceptie. En het is natuurlijk reuze leerzaam en nuttig om iets te weten over dingen die bij de meesten later relevant worden.

siersma (26-01-2004, 09:45:29 uur)

Als ik van een afstandje naar Nederland kijk, heb ik steeds meer het gevoel van een deja-vue... Ik wis me de ogen uit maar jullie hebben echt op elk denkbaar terrein de klok veertig jaar teruggezet. De dijkten zijn niet bestand tegen de reactie...

Overigens had ik bij de titel van het verhaal ook een beetje "n raar gevoel: meisjes, meisjes, meisjes op dat spreekruur en over de verantwoordelijkheid van de jongetjes bijna geen woord: is het niet in die zin meer prijsschieten voor die jochies?

En ach over JP: misschien krijgt elk

Geen seks en een beter huwelijk

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 31 JAN. Amerikaanse ouders willen in meerderheid dat hun kinderen op school leren dat zij voor hun huwelijk geen seksbedrijven. De meeste ouders vinden die boodschap belangrijker dan voorlichting over voorbehoedsmiddelen en seksueel overdraagbare ziekten.

Een nieuw onderzoek, door het Amerikaanse opiniebureau Zogby International, denktank The Heritage Foundation en Focus on Family, een organisatie die zich inzet voor familiewaarden, is een krachtige bevestiging voor het plan van president Bush die heeft voorgesteld het huwelijk financieel te steunen.

Zogby heeft vastgesteld dat 79 procent van de ondervraagde ouders willen dat hun kinderen op school leren dat ze er goed aan

doen geen seks te bedrijven voor dat ze getrouwd zijn. 91 procent van de ouders wil bovendien dat hun kinderen onderricht krijgen dat geslachtsgemeenschap een kwestie is van „liefde, vertrouwen en belofte”. Voorts wil 68 procent dat wordt uitgelegd dat „mensen die niet seksueel actief zijn geweest voor hun trouwen, meer kans maken op een stabiel en gelukkig huwelijk”. En 91 procent van de ouders tenslotte, wil dat op school wordt uitgelegd dat van de pubers verwacht wordt dat zij zich „gedurende hun schooltijd

onthouden van seks.”
 Specialisten op het gebied van seksueel onderricht zijn geschokt over de uitslag van het opinieonderzoek, met name omdat de Verenigde Staten kampen met hoge percentages tienerzwangerschappen en abortussen. Bovendien hebben al bestaande *abstinence only* programma's aangetoond dat die geen garantie zijn voor een vermindering van seksuele activiteit onder tieners. Integendeel, na het *Education now and babies later*-onderwijsplan dat voor vijf miljoen dollar in Minnesota werd

geïntroduceerd, bleek de seksuele activiteit onder tieners zelfs te zijn verdubbeld.

Amerikaanse commentatoren noemen een dergelijke voorlichting „schijnheilig”. „Ga uit van tieners die net zo veel moeite hebben als hun grootouders om hun geslachtsdrift onder controle te houden, duw ze seks in hun gezicht via elke media-ingang, bied ze kleren aan die zijn gemaakt van vliegertouw en plasticfolie waarmee, na 2 miljoen jaar van evolutie, iedere erotische trekker wordt overgehaald en vertel hen dan dat ze 'Gewoon nee!' moeten zeggen tegen seks”, schrijft Robert Weitzel in de internetkrant madison.com. Hij noemt mensen die daar in geloven „irrationeel”.

In 32 staten in de overwegend christelijke VS, is seksuele voorlichting op scholen niet verplicht.

SIANGHAI - Twee geliefden uit Shanghai hebben hun middelbare school aangeklaagd waar zij vorig jaar eindexamen deden.

De school voert het zoenende stel op in een video voor schoolers over 'onbetamelijke gedrag'.

Sinds de video wordt vertoond, wordt het tweetal nagezeten en uitgelachen. Zij eisen vijfduizend yuan (ongeveer 500 euro) smartengeld en excuses van de school, aldus de krant Shanghai Daily. De school noemt de aanklacht 'onterecht'. De gezichten van de twee zijn op de video onzichtbaar gemaakt en het vertonen van de beelden is verboden.

Vijf jaar voor afspraak internet

DES MOINES - Een 52-jarige Britse man is gisteren in de VS tot een gevangenisstraf van vijf jaar veroordeeld voor het maken van een seksafpraak met een 14-jarig meisje via internet. De man was overgekomen uit Engeland nadat hij via een chatsite contact had gemaakt met het meisje. De twee spraken elkaar begin dit jaar enige malen in de chatbox 'Romance', waarna de verdachte, Barry Beadle, voorstelde om haar te komen bezoeken. In de VS namen Beadle en Doe hun intrek in een motel, waar ze een kleine week met elkaar doorbrachten en volgens de aanklagers zeker tien keer met elkaar naar bed gingen.

Ouders moeten zelf seksuele voorlichting geven

Het artikel 'Geen seks en een beter huwelijk' (NRC Handelsblad, 31 januari) gaat in op een onderzoek van het Amerikaanse opiniebureau Zogby International. Volgens dit bureau wil 79 procent van ondervraagde ouders in Amerika dat hun kinderen op school leren dat ze er goed aan doen geen seks te bedrijven voordat ze getrouwd zijn. Aangezien de auteur zich baseert op de uitkomsten van een onderzoek, zouden aanhalingstekens in de kop boven het artikel gepast zijn om deze minder tendentieuze te laten overkomen.

De auteur trekt een conclusie die wel erg in het voordeel van president Bush is. Want wijst het onderzoek eveneens uit dat ouders tégen voorlichting over voorbehoedsmiddelen en seksueel overdraagbare ziekten zijn? Waarom is deze uitkomst niet belicht?

Mocht het antwoord zijn, dat de vraag of ouders voorlichting afkeuren niet gesteld is in het onderzoek, dan kan de conclusie worden getrokken dat de auteur zich heeft gebaseerd op een onderzoek dat erg eenzijdig is opgesteld en dat hij zich wel erg gemakkelijk heeft laten verleiden tot de conclusie

dat er een draagvlak bestaat voor *abstinence only*-programma's.

Het was beter geweest indien de schrijver zich kritischer had uitgelaten over het beeld dat door dit onderzoek wordt geschetst van ouders in Amerika. Uit het onderzoek blijkt dat zij de verantwoordelijkheid voor seksuele voorlichting van jongeren bij scholen leggen. Dit is niet minder schijnheilig dan het promoten van *abstinence only* en verdient een kritische noot. Seksuele voorlichting begint immers binnen het gezin, juist omdat ouders een voorbeeld zijn voor het seksueel gedrag van zoon of dochter.

Jongen van 14 bekend verkrachting zesjarig meisje

ELMSHORN - Een 14-jarige jongen uit het Duitse Elmshorn heeft bekend dat hij een meisje van zes heeft verkracht. Dat heeft hoofdofficier van Justitie Friedrich Widuwild gisteren bekendgemaakt. Het meisje was donderdag op weg van school naar de naschoolse opvang aangesproken

door de jongen, en met een mes bedreigd. De jongen nam haar mee achter een gebouw en vergreep zich daar aan haar. De dader vluchtte daarop. Het meisje sloeg alarm bij de kinderopvang. Zij kon een goede beschrijving geven van de dader, die reeds bekend was bij justitie. Hij kon snel worden aangehouden. DPA

verantwoordelijk gaan voelen als dat het beeld is waar je dagelijks naar kijkt?

Amei (26-01-2004, 16:11:55 uur)

Vreemd op elke hoek in de stad is een condoom automaat te vinden. De jeugd van tegenwoordig krijgt genoeg zakgeld om die dingen te komen. Is het luiheid of gaat er iets fout in de opvoeding? Of heeft het met de maatschappij te maken? Als je weet dat je zwanger / ziektes kan krijgen dan zou ik altijd een condoom gebruiken. Maar het is wel stoer om het zonder te doen. In de porno industrie wordt ook geen condoom gebruikt. Dus waar zouden wij het wel doen. De opvoeding van tegenwoordig is vaak meer dat de ouders met hun zelf bezig zijn, dan dat de ouders naar de kinderen kijken. Niet veel met je kinderen bemoeien daar heb je alleen maar last van. Het probleem ligt bij de jeugd en de Ouders maar niet bij de overheid. Het opvoeden is een taak van de ouders. Als deze het laten afweten dan moeten die worden aangepakt

Nicky (26-01-2004, 17:07:09 uur)

Als de voorbeeld functie van ouders/school/maatschappij wegvalt dan laat je kinderen in een vacuüm staan. Als iemand naar de hoeren gaat dan zegt hij in feite tegen elk kind dat hoerenlopen O.K. is. Als de moeder als twee buitenechtelijke kinderen heeft - dan wil de dochter er ook een.

ODETTE SALDEN, Hilversum

Eigenlijk kom ik er niet uit - er zijn te veel verschillende sex-scenario's waarop ieder mens anders reageert. Maar tieners zijn emotioneel ongevormd - en sex is een hevig gebeuren - zelfs voor volwassenen. Daarom zijn wij tégen kinderhuwelijken toch?

Joanna (26-01-2004, 14:22:19 uur)
 Inderdaad triets maar te verwachten. Seks word op tv nogal makkelijk, onvermijdelijk en gevolgenloos overgebracht. En met een stijgende afwezigheid van ouders is er niks wat dat beeld relatieveert. Ik vraag me af wanneer de overheid eens wat gaat doen aan de porno-achtige video clips op MTV, TMF en The Box. Vooral jongens krijgen naar mijn mening een beeld voorgeschoteld waar ik me zorgen over maak. Meisjes zijn in zulke clips makkelijk, beschikbaar en als je er genoeg van hebt dan weg ermee. Alsof seks met wie ze willen hun recht is of zoiets. Hoezo zou je jezelf als jongen zijnde

Ik heb niet gezegd "reaktionaire sex". No such thing. De reactionaire tendenzen op sexueel gebied zijn m.i. bijvoorbeeld de katholieke kerk die zich de laatste tijd weer roert en zich condooms die de kans op AIDS zouden vergroten enz en de toenemende invloed van de Islam met z'n maagdelijkheidscultus en dubbele moraal over wat mannen wel en vrouwen niet mogen. En ga me nou niet vertellen dat eigenlijk vrouw EN man als maagd het huwelijk in moeten. De praktijk is anders.

E. ter Bree (26-01-2004, 12:24:23 uur)
 Hester
 Laten wij de wel of niet "morele" kant er dan uitslaten, dan nog zitten deze kinderen met ongewenste

teenagers verwachten dat zij wel die verantwoordelijkheid nemen? Denk het niet: "goed voorbeeld doet goed volgen".

Joanna (26-01-2004, 11:12:29 uur)

Wat is "reactionaire sex"?
 Triest, treurig en schokkens ja, maar om andere redenen dan Gera en E ter Bree suggereren. JP is God noch Keizer: hij is niet meer dan de minister-president. Op middelbare scholen wordt seksuele voorlichting gegeven, voor de pil kunnen die meisjes naar de huisarts. Het probleem zit 'm voor mij eerder in het gebrek aan opvoeding door de ouders en de omgeving, en in de mentaliteit van hulpverleners die anticonceptie- en morningsafterpillen weggeven als snoepjes. En dan boos zijn als niet iedereen het eens is met ze...

Ers (26-01-2004, 11:33:08 uur)

Wat een moralistisch toontje zit er in de inleiding van dit artikel:
 "... probeert abortus, die treurige uitkomst van de tienerseks, een stap voor te blijven." Mij dunkt dat er toch heel wat meer tieners seks hebben zonder dat er een abortus op volgt.

"De jongeren die zich melden zijn écht jong. 15, 16 jaar, een enkeling 17 of 18." Wat bedoelt de schrijfster van het artikel hiermee? Waarom is écht jong niet 12 of 13? Of 19 of 20? Zegt ze niet eigenlijk dat ze zelf 15 en 16 té jong vindt voor seks?

Hester (26-01-2004, 11:33:11 uur)
 Ik heb niet gezegd "reaktionaire sex". No such thing. De reactionaire tendenzen op sexueel gebied zijn m.i. bijvoorbeeld de katholieke kerk die zich de laatste tijd weer roert en zich condooms die de kans op AIDS zouden vergroten enz en de toenemende invloed van de Islam met z'n maagdelijkheidscultus en dubbele moraal over wat mannen wel en vrouwen niet mogen. En ga me nou niet vertellen dat eigenlijk vrouw EN man als maagd het huwelijk in moeten. De praktijk is anders.

E. ter Bree (26-01-2004, 12:24:23 uur)
 Hester
 Laten wij de wel of niet "morele" kant er dan uitslaten, dan nog zitten deze kinderen met ongewenste

volk de regeerder die het verdient...
JoopFinland (26-01-2004, 09:54:51 uur)

Wat Gera Watzke misschien niet snapt is dat de voortplantingsdrang sterker is dan de ratio. De natuur zorgt er zelf voor dat dit ook zo blijft. De eerste gedachte aan seks staat los van de nostalgie die je pas later met meer ervaring ernaar kunt hebben. Voor die grietjes is seks zonder op zijn minst de gedachte aan biologische hunkering naar? - kinderen nog ondenkbaar. Wat uit biologisch oogpunt vreemd zou zijn is dat het bij jonge mensen al direct anders is. We moeten oppassen dat een al te geforceerde nadruk op geboortebepijking juist bij de jongere generatie geen ontwrichting oplevert.

cato (26-01-2004, 10:08:38 uur)
 Verbazingwekkend dat die meisjes zo slecht geïnformeerd zijn. Misschien dat de overheid in navolging van het rookbeleid eens wat meer moet gaan waarschuwen. Gewoon voor elke soap, reclame of televisieprogramma waar seks in voor komt een waarschuwing verplicht stellen: "SEKS KAN ZWANGERSCHAP, ABORTUS EN BOZE OUDERS VEROORZAKEN". Schijnbaar is dat nog de enige manier om in onze infantiele maatschappij iets over te brengen.

Rob van Bakel (26-01-2004, 10:16:37 uur)
 Wel, verbaasd mij niet. Beter om overal op scholen, duidelijk zichtbaar - dus in grote letters, te waarschuwen voor onveilige sex, zwangerschap en geslachtsziekten. Elke veertien dagen of maandelijks mondelinge/visuele voorbeelden van mogelijke dramatische gevolgen. Dit zou door schoolartsen bestaan die nog? gedaan kunnen worden of door school-verpleegkundigen. Er zouden dus mensen moeten komen die regelmatig scholen afreizen om inlichting te geven.

Onvoorstelbaar dat een huisarts het vertrouwen van kinderen schendt als kinderen om de pil vragen. Als dat zo is - moeten wij eerst de huisartsen gaan opvoeden!

Er zijn 10.000 ? abortussen per jaar onder volwassen vrouwen. Dus ook zij nemen de moeite niet de pil of iets anders te gebruiken om zichzelf te beschermen. Mogen wij dan van

Er zijn 10.000 ? abortussen per jaar onder volwassen vrouwen. Dus ook zij nemen de moeite niet de pil of iets anders te gebruiken om zichzelf te beschermen. Mogen wij dan van

Er zijn 10.000 ? abortussen per jaar onder volwassen vrouwen. Dus ook zij nemen de moeite niet de pil of iets anders te gebruiken om zichzelf te beschermen. Mogen wij dan van

Topvijf gespreksonderwerpen

- 1980
 1. Zoenen, vrijen, seks en relaties
 2. Thuis, ouders en gezin
 3. School
 4. Lichaam
 5. Mishandeling, geweld en pesten

- 2003
 1. Zoenen, vrijen en seks
 2. Vriendschap, verliefdheid en relaties
 3. Mishandeling, geweld en pesten
 4. Lichaam
 5. Thuis, ouders en gezin

AD 13/1

WV

ODETTE SALDEN, Hilversum

meerde manier van educatie: „We wilden alleen maar laten zien welk onbetamelijk gedrag er op de campus is.”

DPA

Drie keer gezien

Ik zit met een probleem. Ik heb hele aardige ouders, alleen zie ik ze soms wel eens vrijen. Ik vind dit helemaal niet leuk maar ik durf ze het niet te vertellen. Ik heb het ongeveer drie keer gezien. De eerste keer waren we op vakantie en we zaten in onze vouwwagen. Ik zag ze niet maar ik hoorde ze wel. De tweede keer was diezelfde vakantie op de terugreis. We waren in een hotelletje. Mijn zusje en ik sliepen boven in een een stapelbed en mijn ouders onder (boven eenpersoons en onder tweepersoons). Toen ik keek, zag ik dat ze op elkaar lagen te bewegen! En de derde keer kwam ik binnen in hun slaapkamer en zag ik hetzelfde. Toen ze merkten dat ik binnenkwam, gingen ze snel van elkaar af. Ze denken dat ik niks gezien heb maar dat heb ik dus wel! Ik durf het aan niemand te vertellen en al helemaal niet aan m'n ouders. Wat moet ik nu doen? **VPR 10-1**

Een meisje van 12

Vertel het haar

Lief meisje van 12 (**'Meer dan vriendschap'**, #51/52). Ik heb hetzelfde als jij meegemaakt, dus ik hoop dat ik je misschien wel kan helpen met dit stukje. Ik was zo'n half jaar geleden vreselijk verliefd op mijn allerbeste vriendin die ik toen 2,5 jaar kende. Toen ik pas door had wat er aan de hand was met mij, schrok ik enorm. Na lang aarzelen heb ik mijn vriendin verteld dat ik verliefd op haar was. Waarom? Omdat ik wist dat zij al eerder verliefd op meisjes was geweest. En ik wist dat ik haar kon vertrouwen.

Ik weet nog goed dat ik het haar vertelde. Ze wist dat ik verliefd was, maar niet op wie. Ik heb haar lang en veel laten raden, maar toen ze het eindelijk goed had, schrok ik terug. Ik durfde het niet te vertellen en wilde onze vriendschap niet verpesten door zolets. Toch, na lang aarzelen, heb ik het aan de telefoon verteld. Huilend, maar ook lachend van de zenuwen.

Ze vatte het heel goed op, en daar was ik toen echt heel blij om. (Het was niet wederzijds, maar ze vond het gewoon heel normaal. 'Je kunt op iedereen verliefd worden, waarom niet op je vriendin?') En, weet je? Er is niets, maar dan ook niets veranderd in onze vriendschap. Behalve dat ik wist dat ik haar altijd kon vertrouwen, en alles kon zeggen. Zonder dat ze me uit zou lachen.

Als ik je nu een tip mag geven? Als je weet dat je je vriendin kunt vertrouwen, vertel het haar dan. 's Avonds tijdens het logeren, in het donker, aan de telefoon of in een brief, of zolets dergelijks is dan nog het minst eng. Denk ik. Je vriendin zou geen echte vriendin zijn als ze je niet serieus neemt, je raar zou vinden, of het door zou vertellen. En wie weet, misschien voelt zij hetzelfde voor jou? Ik hoop dat het je lukt. En ik hoop zeker dat het misschien wel wat wordt tussen jullie twee! Heel erg veel succes en sterkte er mee. Bij mij is de vriendschap er alleen maar beter op geworden. Veel liefs, **VPR 10-1**

Een meisje van 13

Zelf in de hand **VPR 10-1**
Hoi meisje van 14 (**'Nog nooit gezoend'**, #3). Ik ben een jongen van 19 en heb pas op mijn 16de voor het eerst gezoend met een meisje van 17 die ook voor het eerst zoende. En er zijn genoeg mensen voor wie de eerste keer nog later is. Het is heel normaal dat mensen eerst wachten op iemand die ze echt vertrouwen. Dat is ook veel prettiger. Dan weet je ook zeker dat je geen vervelende reactie krijgt. Er kan trouwens helemaal niets fout gaan. Je merkt vanzelf wat jij zelf prettig vindt. En je doet het met z'n tweeën, dus als het niet helemaal goed gaat dan is het ook de fout van de ander. Laat je in ieder geval niet aanpraten wat je moet doen omdat anderen dat misschien zo vinden. Je hebt het allemaal zelf in de hand.

Nick (19)

Ruiken anderen ongesteldheid?

Reportage | De Kindertelefoon beantwoordt al 25 jaar alle vragen, ook de niet serieuze

Steeds vaker bellen kinderen de Kindertelefoon, en de bellers worden steeds jonger. Vragen over seks nemen, waarschijnlijk door internet, af. Het gaat nu vaker om discriminatie, eetverslaving, mishandeling en pesten.

Van onze verslaggever **Mac van Dinther** HILVERSUM

Met een bos van verlegenheid geeft Reanne Timmerman (16) uit Meppel het toe: één keer in haar leven heeft ze de Kindertelefoon gebeld. 'Dat was toen ik een jaar of 8 was. Ik was verliefd op een oudere buurjongen en wilde weten hoe ik hem ook op mij verliefd kon maken.'

Haar klasgenoot Maartje Boertien wilde eigenlijk wel weten hoe je moest tongzoenen. Maar ze durfde niet te bellen. 'Ik dacht: laat ik de lijn maar vrijlaten voor kinderen met echte problemen.'

Die schroom, bij veel kinderen nog diep geworteld, is nergens voor nodig, zegt Tilly Kersten, lan-

delijk secretaris van de Kindertelefoon. De Kindertelefoon staat open voor alle vragen.

Hoe bak je appeltaart? Wat gebeurt er met de poes als je haar laat inslapen? Wat rijmt op Sinterklaas? Maar ook: Als je ongesteld bent, kunnen anderen dat ruiken? Wat kun je doen tegen pesten op school? Ik ben verliefd op de meester, wat nu? Hoe smaakt sperma? Wanneer gaan mijn borsten nu eindelijk eens groeien?

Al 25 jaar geeft de Kindertelefoon antwoord op de meest uiteenlopende vragen van honderdduizenden kinderen. Maandag vierde ze haar verjaardag in Hilversum met een feestje voor 150 redacteurs van schoolkranten uit heel Nederland.

De Kindertelefoon werd opgericht in 1979, door de Verenigde Naties uitgeroepen tot jaar van het kind. Het begon met één telefonische hulplijn in Amsterdam. Nu zijn er 41 telefoonlijnen, bediend door zevenhonderd vrijwilligers en 36 beroepskrachten.

Het aantal bellers is door de jaren heen stormachtig toegenomen. In de begintijd belden jaarlijks 25 duizend kinderen. Vorig jaar belde een recordaantal van 140 duizend kinderen met het

gratis landelijk nummer (0800-0432).

Er is in die 25 jaar meer verandert. Zo worden de bellers jonger. Bijna de helft van de kinderen die nu bellen is tussen de 8 en de 12 jaar. Meisjes bellen twee keer zo vaak als jongens. Woensdag

'We merken dat kinderen bellen om te testen'

tussen twee en vier zijn de piekuren. Seksualiteit is nog steeds het belangrijkste thema, zegt Kersten. 'Veel technische vragen: hoe moet je tongzoenen, hoe moet je neuken, wat is beffen?'

Maar het belang van seksualiteit neemt af. 'Waarschijnlijk doordat je veel informatie kunt vinden op internet.' Discriminatie, eetverslaving, mishandeling en pesten zijn onderwerpen die opkomen. Iedereen krijgt antwoord, ook als de vraag niet serieus lijkt. 'We merken vaak dat kinderen bellen om te testen. Als ze vertrouwen in ons hebben, bellen ze ook als ze echte problemen hebben.'

Van vrijwilligers aan de telefoon wordt verwacht dat ze de kinderen serieus nemen. 'Dat je dus niet zegt tegen een meisje van 11 dat wil weten waar ze de pil kan halen: doe, daar ben je veel te jong voor.'

Geldgebrek is een terugkerend thema in een kwart eeuw Kindertelefoon. Aanvankelijk betaalde KPN de helft van de telefoonkosten. Die trok zich vijf jaar geleden terug, waarna de provincies bij sprongen. Maar het budget is nooit meer verhoogd, terwijl alles duurder is geworden.

De Kindertelefoon heeft een tekort van 120 duizend euro op jaarbasis. Dat leidde ertoe dat vorig jaar bellen vanuit telefooncellen een tijd niet kon, omdat dat te duur was. Dat dreigt weer te gebeuren als er geen extra geld komt.

Bellen per mobiele telefoon is niet gratis. Klanten van Vodafone bellen wel tegen een gereduceerd tarief. 'We hopen dat de andere maatschappijen snel volgen.'

Er bellen ook wel eens ouders, zegt Kersten. 'Maar daar zijn we niet voor. Ik ben eens gebeld door een vader die boos was omdat we zijn kind hadden uitgelegd wat neuken is. Dan denk ik: maar goed dat ze ons heeft gebeld.'

(Van een verslaggever)

AMSTERDAM - Imams gaan binnenkort op de website Maroc.nl seksuele voorlichting geven aan de Marokkaanse jeugd. Het project, met de naam Islam en Seksualiteit, wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting Soa/Aids Nederland (voorheen Stichting soa-bestrijding). Doel van het project is seksualiteit onder Marokkaanse jongeren bespreekbaar te maken. Imam Abdulwahid van Bommel, auteur van het boek *Islam en seksualiteit*, geldt als autoriteit.

Het project maakt onderdeel uit van een 'datingportal' op de website www.dating.maroc.nl, dat is opgezet om Marokkaanse jongeren met elkaar in contact te brengen. "We ergeren ons aan de

Beter voor Groot-Brittannië, en ook voor de naaktwandelelaar: de epische trektocht van Steve Gough zit erop. Vermoeid, met een woeste baard en nog steeds naakt, op twee kapotte schoenen na, bereikte Gough donderdags John O'Groats, het noordelijkste puntje van Schotland. Hij werd opgewacht door camera-ploegen, fotografen, journalisten en bezorgde dorpelingen.

Die media-aandacht moet iets wrangs hebben gehad voor Gough (44). Toen hij zeven maanden geleden begon met zijn tocht, in het zuidelijke Land's End, wilde de serieuze pers niets van hem weten. De BBC nodigde hem nog wel uit voor een radio-interview, maar toen hij naakt de studio wilde be-

Imams web op om te praten over seks

manier waarop de overheid huwelijksmigratie probeert te ontmoedigen," zegt voorzitter Mohammed El Aissati van Maroc.nl. "De overheid houdt er geen rekening mee dat trouwen met een partner uit bijvoorbeeld Marokko voor velen een laatste keuze is. Via onze website kunnen wij Marokkaanse jongeren met elkaar kennis laten maken. Een prima plaats om ze ook iets te vertellen over seksualiteit."

Verder is het de bedoeling om een aantal onderwerpen uit de taboesfeer te halen, zoals maagdelijkheid, seks voor het huwelijk, homo's en seksualiteit en loveboys.

Daarnaast kunnen jongeren hun vragen over seksualiteit kwijt bij de imams. El Aissati: "We willen een mentaliteitsverandering teweegbrengen over de onderwerpen. Jongeren lopen nu vaak vast in de geijkte antwoorden van de officiële

zestien keer gearresteerd. Vijf maanden bracht Gough door in kille politiecellen. Telkens als hij door de chagrijnige dorpspolitie naar buiten werd geschopt, omdat ze die hippie meer dan zat waren, trok Gough zijn kleren weer uit. Zodat hij in het volgende dorp weer kon worden opgepakt. Rechters dreef Gough tot razernij, als hij bloot in de beklagdenbank verscheen. Gough snapte er niets van. 'Ik ben toch een mens? Dit land is gek geworden.'

Door alle ophef werd Gough toch nog een beroemdheid. In kreeg de *naked Rambler* een fles champagne bij aankomst in John O'Groats. Na de champagne zei Gough een paar mooie dingen.

religie. Seks voor het huwelijk mag niet, maar jongeren hebben wel afspraken. Nu is het officiële antwoord: kan niet. Maar dan gaan iedereen zijns weegs. Wij willen houvast bieden."

Projectleider Jos Poelman van Soa/Aids Nederland: "Het voorlichtingsprogramma is onder meer door ons samengesteld, maar imam Van Bommel is daar een belangrijk onderdeel van. Als je wilt dat deze jongeren ontvankelijk zijn voor je boodschap, dan moet die aansluiten bij datgene dat ze van huis uit hebben meegemaakt. Heel veel jongeren gebruiken de islam toch als toetssteen. En imam Van Bommel heeft veel aanzien onder deze jongeren als autoriteit op het gebied van islam en seksualiteit."

"Als kinderen rennen we vrij en bloot rond, om later te leren dat het lichaam moet worden verstopt, omdat het niet oké is. Dat is niet goed. We moeten ons lekker voelen over onszelf." **VPR 24/1**

"Mijn lichaam is een deel van mij en ik schaam me er niet voor. Het is wie ik ben", aldus Gough. Hij vindt dat kinderen worden geconditioneerd dat hun lichaam „niet ok" is. Gough beschouwt zijn omstreken wandeltocht als „een klein stapje in een heel proces om mensen bewust te maken van hun lichaam, waar ze zo paradoxaal over doen." (Reuters, AP)

Nog nooit gezoend

Ik ben een meisje van 14 en ik heb nog nooit gezoend. Ik ben heel erg bang dat het de eerste keer mis gaat, en dat ik dan achteraf te horen krijg dat ik het helemaal niet kan. Ik vraag me ook af wanneer ik mijn eerste zoen zal hebben, want ik ben nu al 14. Er zijn maar heel weinig mensen die weten dat ik nog nooit heb gezoend, want ik ben bang dat mensen me dan raar vinden ofzo. Verder zijn er van die jongens die zich dan zo gaan opdringen en dat maakt het alleen maar moeilijker voor mij. Ze zeggen dan: 'Ja, je moet maar bij mij komen als je wilt zoenen', want op de een of andere manier zijn ze er dan achter gekomen dat ik nog nooit gezoend heb ofzo. Ze willen dan dus met me zoenen, maar dat wil ik gewoon niet. Omdat ik wil wachten op iemand die ik echt vertrouw. Is er iemand die zich in dezelfde situatie bevindt als ik? **VPR 10-1** Een meisje van 14

Leerlingen brengen leraren hoofd op hol

Ab 16/1
Van een onzerverslaggevers **AMERSFOORT** - Leerlingen van de gereformeerde schoolgemeenschap Guido de Brès in Amersfoort zouden zich wat minder opzichtig moeten kleden om hun leerkrachten niet in verlegenheid te brengen. De school ergert zich aan het modebewuste kledinggedrag van sommige leerlingen en overweegt kledingregels in te voeren. „Een aantal vrouwelijke docenten heeft bij de schoolleiding aangekaart dat sommige meisjes kleding dragen die als hinderlijk wordt ervaren door de mannelijke leraren", zei directeur G. Oosterhuis gisteren. „Voor mannelijke docenten is het moeilijker hier iets over te zeggen. Zij laden misschien de verdenking op zich dat ze te veel naar leerlingen kijken wanneer ze over hun uiterlijk beginnen." Inmiddels is de school begon-

Rachel

Zigeunerprinses

Ana Maria was 12 jaar toen ze binnen een paar uur trouwde en werd ontmaagd. Tot woede van de EU-rapportrice voor Roemenië. Ook onder Roma's is de zaak omstreden. 'Een meisje van twaalf hoort in de schoolbanken.'

Door Olaf Tempelman

Ze was twaalf en maagd. Op haar bruiloft vloeide de wijn in vele honderden liters. De hoeveelheid voedsel was overdadig te noemen. Overal glinsterde het goud van de kettingen en armbanden van de bruiloftsgasten. Kort na middernacht voerde het orkest de ruim vierhonderd genodigden opzweependerwijs naar een climax. Plotsklaps viel de muziek stil. Het moment was gekomen voor de kroon op de eerste bruiloftsfeest: de ontmaagding. Aldus nam bruidegom Michai Birița (15) zijn kersverse 12-jarige echtgenote, zigeunerprinses Ana Maria Cioba, even mee naar boven. In de zaal klonk aanzwellend tromgeroffel. Sommige gasten roezemoesden zachtjes. Anderen hielden de adem in. Na een kwartier gaf de kopersectie van het orkest een vreugdegeschal ten beste. Als een trotse toreador schreef Michai Birița de trap af, triomfantelijk zwaaiend met het bebloede witte laken. Tot tien uur die ochtend werd rondom het laken geëest en gedanst.

Dat de Roemeense justitie nog steeds naar het laken op zoek is, is te wijten aan barones Emma Nicholson van Winterbourne. De Britse vrouw van adel is de EU-rapportrice voor Roemenië. Nicholson had niet zelf rondom het laken staan dansen. Maar toen zij in haar Brusselse werkkamer van de ontmaagding van de zigeunerprinses op de hoogte werd gesteld, was zij in alle staten. Een minderjarig kind was hier op een gedwongen huwelijk tot seksuele handelingen aangezet, riep zij uit. Twee strafbare feiten in één.

De politici in Boekarest toonden zich ineens ook geschokt. Had die roekeloze zigeunerprinses Cioba met de uithuwelijking van zijn dochter verdorie de toorn gewekt van de toch al zo gevreesde Emma Nicholson. De Roemeense premier Nastase riep om een juridisch onderzoek.

Maar om de bruidegom te kunnen vervolgen heeft justitie wel bewijsmateriaal nodig dat hij zich werkelijk aan het hem ten laste gelege feit schuldig heeft gemaakt. Het ideale bewijsstuk is natuurlijk het laken. Maar dat is tot nu toe niet gevonden. Er zijn jammer genoeg ook geen beelden van. Koning Cioba had de talloze tv-ploegen ruim voor het moment suprême de deur uitgewerkt.

Waar is het laken? Dichteres Luminița Cioba, zus van de Roma-koning en tante van de bruid, heeft het in ieder geval niet. En als zij het had, zou zij het zeker niet aan justitie afgeven, zegt ze. Luminița's woonstede in Sibiu is bedekt met kleurrijke tapijten. Aan de muur hangen glinsterende iconen en sieraden. In een vitrinekast staan porseleinen dolfinen. Aan de overkant van de weg ligt het enorme paleis van haar broer, waar de jonggehouden zolang het juridisch onderzoek loopt, inwonen. Voor haar op tafel uitgesteld staan de internationale trofeeën die zij met haar poëzie won.

Luminița Cioba is verbitterd. 'Het was zo'n prachtig feest, het mooiste van mijn leven. Drie da-

gen duurde het. Maar door toedoen van Emma Nicholson wordt er nu schande van gesproken.' De dichteres zegt het niet met zoveel woorden, maar haar felle zwarte ogen spreken boekdelen: die barones is gewoon een preuts Victoriaans kreng.

'In onze dynastie wordt al eeuwenlang op jonge leeftijd getrouwd. De kans op gezonde kinderen is dan het grootst. Ik was zelf 17 toen ik trouwde en eigenlijk al een ouwe vrijster. Emma Nicholson was er volgens mij gewoon zelf laat bij. Ze zit vast in haar eigen culturele vooroordelen. Bij de aboriginals trouwen ze nog veel jonger, vaak al voor hun tiende.' Ze loopt naar een lade en spreidt foto's van de jonggehouden uit op het tafelkleed. 'Kijk nou zelf naar Ana Maria, dat is toch rijp?'

Rijp of niet, het is waarschijnlijk dat Nicholson zich nooit over het huwelijk had opgewonden als het niet zo intensief was gevolgd door de media. Roemeense camera-ploegen legden vast hoe Ana Maria vlak voor de huwelijksvoltrekking de kerk uitrende. Even later filmde zij haar huilend op het toilet. De dag daarna schreven kranten over de hele wereld dat de arme zigeunerprinses nog een wanhoopspoging had gedaan om zich aan het gedwongen huwelijk te onttrekken.

Luminița Cioba is diep verontwaardigd: 'Die media zijn vreselijk. Wat kunnen die dingen verdraaien! Ana Maria was gewoon zenuwachtig en moest nog even plussen. En daarvoor heb je een toilet nodig. Bovendien zat haar rok te strak. De camera's volgden haar tot op de wc. Vanwege opdringerige media begon ze te huilen. Niet vanwege het huwelijk.'

Luminița trekt haar rode hoofd-doek recht en kijkt strak voor zich uit. Haar bitterheid betreft meer dan alleen de media. Tot voor kort was de dichteres de oogappel van allerhande keurige Westerse organisaties die zich inzetten voor Roma. Zij baande vrijwel in haar eentje de weg voor de Roma-poëzie, waarvoor zij internationale prijzen ontving. Zij verzamelde li-

'Bij de aboriginals trouwen ze nog veel jonger, vaak al voor hun tiende.'

teratuur in de Romani-taal en stelde woordenboeken Romani-Engels en Romani-Duits samen.

Zij riep de Roma op trots te zijn op hun Indiase wortels, knoopte zelfs een samenwerking aan met de universiteit van New Delhi en streed bovenal voor de emancipatie van de Roma-vrouwen. Nette Westerse antropologes liepen met Luminița Cioba weg. Maar sinds zij het huwelijk van haar nicht met verve verdedigde, zijn de relaties ineens bekoeld. Luminița is bedroefd. Zij vindt dat morele vinger van de barones en de antropologes misschien nog wel storender dan het geklaag van Roemenen dat Roma-zigeneurs alleen maar stelen.

Zigeunerprinses Ana Maria (links) na de kerkelijke inzegening van haar huwelijk in Boekarest op 27 september 2003.

FOTO DANIEL MIHAILESCU/AFP

De kritiek op de huwelijkspraktijken komt echter ook van binnen de Roemeense Roma-gemeenschap zelf. Het felst is Madalin Voicu, violist, dirigent en representant van de Roma in het Roemeense parlement. 'De Cioba-dynastie beroept zich op eeuwenoude Roma-tradities. Maar dit gebruik bestaat alleen binnen de Caldari-stam waarvan Florin Cioba koning is. Bovendien heb je goede en slechte tradities, en dit is een slechte. De Roma hebben net als andere volken de plicht slechte gewoontes af te leren: een meisje van 12 hoort in de schoolbanken te zitten. Zeker, niet is waar dat zigeunerinnen vaak vroeg geslachtsrijp zijn. Maar daar staat tegenover dat ze op hun dertigste vaak oude vrouwen zijn en dat zij en haar zes kinderen dan door hun man in de steek zijn gelaten. Zigeunerhuwelijken zijn meestal geen toonbeeld van monogaam geluk.'

'Ach, van welk volk zijn de mannen wel trouw?', zucht Luminița Cioba, die zelf ook werd verlaten. 'Madalin moet niet zo hypocriet zijn. Laat er geen twijfel over bestaan: ik vind het ook erg dat Roma-vrouwen vaak slecht behandeld worden. Ik ben voor emancipatie. Maar wel met respect voor onze eigen cultuur. De Roma staan dichter bij de natuur dan andere Europese volkeren. Hun wereld is gekleurd, vrijer, levendiger.'

Met de toetreding van de oost-Europese kandidaat-leden worden de Roma een belangrijke minderheid binnen de EU. Het zou kwalijk zijn als het Nicholson-vingertje een soort algemene Europese houding wordt, zegt de Belgische hoogleraar letteren Eugene van Itterbeek, verbonden aan de universiteit van Sibiu en één van de mensen die zich sterk maakten voor de vertaling van de poëzie van Luminița Cioba.

'Het kernverschil tussen de Roma-cultuur en de Westerse is de houding ten opzichte van de natuur. De Westerse cultuur is gericht op het op rationele wijze onderwerpen in de natuur - bijvoorbeeld door geboortes met behulp van de reageerbuis. De Roma-cultuur is er juist een van meegaan met de natuur en het aanvoelen en exploiteren van de geheime krachten in de natuur.'

'Al hun belangrijke tradities zitten in de alchemische sfeer: van de metaalbewerking tot de waarzeggerij en de tovernarij. In al te sterke uitvloeielsels van de ratio voelen ze zich meestal niet thuis. Vandaar dat ze vaak moeilijk integreren in een moderne maatschappij. Ze vallen niet in de rechtlijnige, geometrische vorm.'

De nachtmerrrie van veel zigeuners is Mondriaan-achtige kunst. Westelingen voelen zich vaak afgestoten door de kitsch in hun interieurs. Die behoort niet tot de oorspronkelijke Roma-cultuur, maar ze vallen er voor omdat die vaak kronkelig en kleurrijk is. Hetzelfde geldt voor de goudcultus. Door gouden kettingen te dragen willen ze niet zozeer rijkdom etaleren, alswel hun verbonden-

heid tonen met de zon, het licht, de vreugde en het feest.'

Madalin Voicu lacht. Voor hem geen goud, zelfs geen gouden horloge. 'Ik moet er niet aan denken. Maar ik zal niet ontkennen dat de Roma een warmbloedig temperament hebben. Het is een heel speciaal metabolisme. Maar daar mogen ze zich niet steeds achter verschuilen als het gaat om veranderen en je verantwoordelijkheid nemen.'

'Onverantwoordelijkheid, niet denken aan de consequenties van je daden, is de eerste grote tekortkoming van de gemeenschap. Maar dat de Roma best tot veranderen in staat zijn, zie je steeds op een wrege manier: als ze op wat voor manier dan ook aan een armoedig, geïsoleerd bestaan ontkomen, verloochenen ze hun afkomst. Bij de Roemeense volkstelling van vorig jaar gaf maar een kwart van de twee miljoen Roma zich als zodanig op. Als je gerespecteerd wilt worden, noem je jezelf geen zigeuner.'

De avond valt in de woonkamer van Luminița Cioba. De dichteres steekt gauw de kandelaars aan en leest voor uit haar Romani-poëzie. *Ando illo le romengo maral e India* (In het hart van alle Roma klopt India).

Maar klopt hetzelfde hart ook niet bij andere Europeanen? Voor de Franse *Poëtes Maudits* waren de Roma een bron van inspiratie. Luminița benadrukt zelf vaak haar verwantschap met Rimbaud en Beaudelaire. 'We moeten nou niet net gaan doen of de Europese culturele erfenis alleen het Victoriaanse Engeland is, en alsof er altijd een taboe rustte op liefdesrelaties met jonge meisjes', zegt Eugene van Itterbeek. 'Kijk maar eens hoeveel jonge meisjes voorkomen in de grote Europese literatuur. Beatrice van Dante is 14. Laura van Petrarca hoogstens 15.'

Zou barones Nicholson van Winterbourne zo fel op de bruiloft hebben gereageerd omdat ze eigenlijk graag zelf op het feest had willen zijn? Luminița Cioba durft daar wel over te speculeren: zo'n barones zit de hele dag in saai Brusselse vergaderingen waar gortdroge pakken het woord voeren. Dan ga je toch vanzelf de heimelijke wens koesteren eens wild te dansen op een zigeunerbruiloft.

Spreekbeurt op school? Een kind gaat het internet op en een schat aan informatie vult het computerscherm. De keerzijde is dat al surfend ook jonge kinderen de porno om de oren vliegt en dat ze worden lastig vallen in chatrooms.

Mieke (10) zit graag achter de computer, chatten met leeftijdgenootjes. Tenminste, dat denkt ze. Want lang niet altijd praat ze via de computer met onschuldige meisjes of jongens die dezelfde hobby's en interesses hebben. 'Laatst vroeg iemand of ik me al vingerde. Daar schrok ik van.' Steeds vaker worden kinderen tijdens het chatten lastig gevallen. Of ze komen per ongeluk op porno-sites terecht. Van alle basisschoolleerlingen zit 98 procent met enige regelmaat op het internet: bijna één miljoen kinderen. De helft daarvan zegt 'nare ervaringen' te hebben. 'Ik wilde een keer een spelletje spelen op internet. Ik typte 'spelletjes' in en toen kwam ik ineens op de site ikbengeil.nl. Daar stonden allemaal seksplaatjes op. Gatver! Dan denk je een leuk spelletje te spelen, maar krijg je allemaal blote mensen op je computer', vertelt Mieke, leerling van de openbare basisschool Bijvanck in Blaricum. Haar klasgenootje Wouter (11) heeft eenzelfde ervaring. Samen met een vriendje was hij op internet op zoek naar grappige filmpjes. 'Ineens kregen we een vies filmpje te zien. We zagen blote mannen en vrouwen rare dingen doen.' De 10-jarige Annelou dacht samen met een vriendinnetje een spelletje te spelen waarbij ze het leven van een mannetje moesten sturen. 'We schrokken

erg, want er kwam ineens een blote vrouw in beeld.'

Het zijn maar een paar ervaringen van willekeurige basisschoolkinderen. Bamber Delver kijkt er niet meer van op. Hij is directeur van De Kinderconsument, een organisatie die zich inspant voor vooral veilig internet voor kinderen. 'We moeten de gevaren absoluut niet onderschatten. Ranzige sites hebben een geweldige impact op kinderen. Je computer kan crashen, je kind kan dat ook.'

Net zoals een kind na een enge film soms niet kan slapen, kunnen vervelende ervaringen op internet voor slapeloze nachten zorgen. Mieke: 'Ik heb een keer heel vieze plaatjes gezien. Een blote vrouw zat aan de piemel van een man. Toen ik 's avonds op bed lag, zag ik dat in een flits weer voor me. Dan probeer ik aan iets anders te denken of ik ga een boek lezen.' Porno blijft, zegt Delver, in hun koppies zitten, ze krijgen een verwrongen beeld van de werkelijkheid.

Niet alleen porno is gevaarlijk voor kinderen. Ze kunnen ook per ongeluk virussen binnenhalen of lastig gevallen worden in chatboxen of via de e-mail. 'Of je krijgt hele rare reclame', vertelt Lourens (10).

Wie luistert naar de ervaringen van kinderen, zou haast denken dat een internetverbod voor kinderen zo gek nog niet is. Maar dat is geen optie, vinden ze zelf. Lourens: 'Het is ook handig. Ik moest een spreekbeurt houden over straaljagers. Nou, dan vind je echt van alles op internet.'

Kinderen uitsluiten van internet is geen oplossing, vindt ook Delver. Ouders en leerkrachten moeten zich meer bewust worden van gevaren. Een probleem is dat veel kinderen niet tegen hun ouders vertellen dat ze per ongeluk op een sekssite zijn geweest. Ze weten dat ze dan geïrriteerde wenkbrauwen kunnen verwachten. Misschien moet de computer wel uit.

Delver stelt dat veel ouders onwetend zijn. 'Op ouderavonden vertel ik altijd dat één op de vijf kinderen tijdens het chatten wordt geconfronteerd met vuiligheid. Dat is hetzelfde als op een schoolplein één op de vijf kinderen seksistische uitnodigingen zou krijgen. Als dat het geval zou zijn, is de wereld te klein. Terwijl dat eigenlijk op internet gewoon gebeurt.'

De directeur van De Kinderconsument stelt dat basisscholen een goed vertrekpunt zijn om kinderen veilig te leren surfen, omdat deze tegenwoordig vrijwel allemaal met internet werken. Zo ook op de Bijvanck in Blaricum, waar met hulp van een ouder 39 computers zijn aangesloten op het net. 'De kinderen weten dat wanneer ze verkeerde sites opzoeken, ze een maand niet mogen internetten', vertelt leerkracht Frank van Overeem (52). 'Maar we houden het internet bewust open: ze weten zelf echt wel wat fout en wat goed is.'

En mocht een kind per ongeluk toch op een pornosite uitkomen, dan moeten ze meteen roepen dat 'er iets gek's op het scherm is. 'Dan kunnen we meteen ingrijpen. We zijn er tegenover de leerlingen open over. We vertellen ze dat er sites zijn met seks en geweld, die ze moeten mijden.'

Rudi Buis

LOS ANGELES, 14 JAN. Bernardo Bertolucci wil niet snijden in zijn nieuwe erotisch drama *The Dreamers* om vertoning in de Verenigde Staten breder toegankelijk te maken. De filmkeuring bestempelt de film als NC-17, de aanduiding dat de film verboden is voor iedereen onder de 17 jaar. Het is voor het eerst sinds 1997 dat een film een dergelijk stempel krijgt. De regisseur maakte zich openlijk zorgen over het lot van zijn film in Amerika, maar is opgelucht dat de distributeur heeft besloten geen scènes te verwijderen. 'Sommige mensen denken dat het Amerikaanse publiek te onvolwassen is om mijn film te zien. Maar een orgasme is beter dan een bom.' (AP)

Bertolucci alleen voor volwassenen

DVD VAN DE WEEK

Seks als metafoor voor macht

Salò o le 120 giornate di Sodoma
Film: ●●●●○ NR 21/1
Extra's: ●●●●○

In de DVD Report van deze maand staat een special over de 'adult dvd-industrie', het sekshoekje in de videotheek zeg maar. Onder de noemer 'Zo huur je een pornotheek' staan 'lollig bedoelde tips om op een 'discrete manier' aan erotica in de huiskamer te komen. Tip 2: Ga naar de arthousehoek en huur dvd's als *Caligula* en *Baise-moi*. Het valt me nog mee dat Pier Paolo Pasolini's *Salò o le 120 giornate di Sodoma* er niet bij staat. Al zal de verkrachtingsscène in *Baise-moi* vast niet opwindender bedoeld zijn dan de beroemde scatologie-scènes in *Salò*.

Feit blijft dat kunstfilm en expliciete seks sinds Pasolini's schandaalfilm - verguisd, verboden, bewonderd - een wonderlijk huwelijk zijn aangegaan. In de documentaire *Salò's Children* op de nieuwe dvd-uitgave van de film verdeelt de Franse filmmaker Bertrand Bonello de filmgeschiedenis zelfs in in een tijdperk vóór en na *Salò*. Voor hem is het de film van de eeuw, niet de beste, maar wel de belangrijkste. Van de in de documentaire geïnterviewde Franse filmmakers is hij de jongste, en de enige die de film op video zag. Zelf

Salò o le 120 giornate di Sodoma

maakte hij een film met Truffauts alter ego Jean-Pierre Léaud als *Le pornographe*, over een pornofilmer in de jaren zestig en zeventig (na Paul Thomas Andersons *Boogie Nights* weten we allemaal dat dat de gouden gezellige jaren van de seksindustrie waren) die wegens geldgebrek zijn oude métier weer oppakt.

Catherine Breillat zag *Salò* vlak voordat zij haar schandaalfilm *Romance* (1999) regisseerde. In die film was een rol weggelegd voor pornoacteur Rocco Siffredi, die ook meespeelt in haar nieuwste

Wat bedoelt een vrouw als ze praat over een 'goedgevulde onderbroek'? Heeft ze de valse schaamte laten vallen en komt ze er eerlijk voor uit dat ze mannen 'lekker' vindt? Welnee. Het vrijgevochten gedrag van vrouwen en modieuze meisjes zegt niets over wat hen werkelijk opwindt.

Beatrijs Ritsema

Beatrijs Ritsema is publiciste. Zij volgde twintig jaar lang kritisch het feminisme en schreef meerdere boeken, waaronder 'Over braafheid van vrouwen' (1997).

Vrouwen hebben het tegenwoordig vaak over „een lekker ding”. Daar wordt dan een aantrekkelijke man of jongen mee bedoeld, iemand om van te wateranden. Het is de mannelijke versie van „lekker stuk”, waar mannen onder elkaar graag over van gedachten mochten wisselen. De uitdrukking is enorm populair; voortdurend hoor je meisjes en jonge vrouwen het over lekkere dingen hebben, maar ook middelbare vrouwen in damesbladen, op reality-tv en zelfs in reclamespotjes. Je zou dit taalgebruik kunnen beschouwen als een laatste inhaalslag van vrouwen op het gebied van de seksuele emancipatie. Na jarenlang vergeefs verzet van feministen tegen de neiging van mannen om de vrouw tot lustobject te reduceren, is de strijd over een andere boeg gooid. Om de zaak gelijk te trekken, is het wel zo eenvoudig als vrouwen op hun beurt de man als lustobject gaan bezien. Vrouwen kunnen zo hun valse schaamte laten vallen en er frank en vrij voor uitkomen dat ze bepaalde mannen „lekker” vinden. Zie je wel, er is geen verschil tussen mannen en vrouwen, ze zijn allebei even seksistisch.

Germaine Greer speelde onlangs handig in op de mode van het ongegeneerd lustvolle vrouwelijke kijken door een tekstarm koffietafelboek te publiceren, getiteld *The Boy*, waarin een heel kunsthistorisch archief is leeggelast met plaatjes van mooie jongens door de eeuwen heen. Een catalogus van alles wat de moderne, seksueel assertieve vrouw maar begeert. En inderdaad wordt de man als lustobject voor vrouwen door ouderwetse schilders verheven tot vormgegeven dan door de ordinaire mannelijke strippers, tot wier shows zoveel vrouwen zich onweerstaanbaar aangetrokken schijnen te voelen. Eindelijk ruimte voor directe lustbeleving van vrouwen, zo wel op laag als op hoog niveau.

Het is een fijne, correcte gedachte dat

Anatomie de l'enfer, die tijdens het huidige Filmfestival Rotterdam zijn wereldpremière beleefte. Net als Pasolini is zij geïnteresseerd in seks als metafoor voor macht. Voor haar is *Salò* „een film die moet bestaan, ook al kun je het niet aan om hem op dat moment te zien.” „Ooit in je leven moet je in staat zijn om hem te bekijken, anders heb je niet geleefd”, stelt zij bijna moralistisch.

Gaspar Noé, de regisseur van het omstreden *Irréversible*, zag de film met zijn moeder, die hem bij wijze van pedagogisch uitje meenam naar de bioscoop. Voor hem is het „een film die je niet makkelijk verwerkt, en die je lang niet wilt herzien.” Zo'n beetje als zijn eigen film dus, met de veelbesproken negen minuten durende verkrachtingsscène, die net als *Salò* critici en publiek verdeelde en verboden afriep. Zelf vond hij zichzelf op 18-jarige leeftijd rijp om de film te zien. Het is opvallend dat de distributeur van *Salò* als leeftijdsaanduiding 16 jaar en ouder geeft. Misschien zijn de tijden veranderd. Bij het herzien van *Salò* heeft de film ook iets onschuldigs, schattigs bijna, om de ernst waarmee alle gruwelijkheden worden getoond. De pijn zit inmiddels meer in je bewustzijn dan in de film.

DANA LINSSEN

vrouwen nu even ongedwongen als mannen hun instant-lust kunnen benoemen en bekijken. Er is maar één probleem: het klopt niet. Vrouwen die het over een „lekker ding” hebben zijn bezig met stoerdoenerij. De conventie om macho-achtig superieur te doen over de andere sekse is pas heel recent - ik schat een jaar of zes, zeven. Daarvoor was het heel ongebruikelijk als vrouwen zich in het openbaar denigreren of likkebaardend uitlieten over het uiterlijk van mannen. Dat zoveel vrouwen nu de mond vol hebben van „lekkere kontjes” en „goedgevulde zwembroeken” zegt meer over hun conformistische wens voor ongedwongen te worden dan over wat hen werkelijk opwindt.

Het bijbehorende seksueel vrijgevochten gedrag van modieuze meisjes (recht op de man af gaan, onduidelijke avances maken, hun onmiddellijke beschikbaarheid in de strijd gooien) is eerder een parodie op de mannelijke stijl dan een imitatie. Wat voor succes schaamteloos jachtgedrag vrouwen ook oplevert - *one night stands* lijken in ieder geval verzekerd, gezien de ervaring dat mannen zelden nee zeggen tegen gratis op een presenteerblaadje aangeboden seks - voor een iets langere termijnverhouding is deze stijl van versieren een heilloze strategie, die slechts tot wederzijdse minachting leidt.

Ook het fenomeen van gillende, hysterische meisjes die met onderbroekjes gooien bij optredens van popidolen, wat weleens genoemd wordt als voorbeeld van moderne, direct geuite seksuele energie, heeft minder te maken met vrijmoedige seksuele expressie dan met de behoefte zich over te geven aan een of andere collectieve benoeming. Het is dezelfde verdwazing die zich meester maakt van een losgeslagen horde voetbalsupporters, die hun agressie gericht botvieren. Zowel bij jongemannen als bij meisjes gaat het om het opgaan in een groep en het tijdelijk verliezen van individualiteit. Een typische meisjes-activiteit als collectief flauwvallen, zonder dat daar een aanwijsbare fysieke verklaring voor te vinden valt, is ook een voorbeeld van dat gedrag. Het soort hysterische taferelen dat zich rond de podia van populaire jongenssterren als Robbie Williams en Justin Timberlake afspeelt, gaat terug via de Beatles en Rudolph Valentino tot optredens van Chopin en Liszt in de 19de eeuw. Die dingen gebeuren, maar ze zeggen niet zoveel over wat een individuele vrouw opwindt.

Natuurlijk vinden vrouwen mooie mannen mooier dan lelijke. Natuurlijk zijn ze niet blind voor de aantrekkelijkheid van glanzende, jonge ongens. Natuurlijk worden ze geraakt door de schoonheid van bijvoorbeeld een schaatsend mannenlichaam. Maar dat is eventjes - het leidt hen niet af van waar ze mee bezig waren: fietsen, lippenstiftje kopen, kletsen met een vriendin. Mooie jongens fietsen het bewustzijn binnen en er even hard weer uit. Mannelijke schoonheid is niet belangrijk genoeg voor vrouwen om erdoor geobsedeerd te raken, zoals mannen dat wel ervaren met vrouwelijke schoonheid. Die hele mannelijke fascinatie met vrouwelijke lichamelijke, die

Rechter Tokio verbiedt 'obscene' stripboeken

Door onze correspondent NR 21/1
TOKIO, 13 JAN. In een opmerkelijke uitspraak heeft een rechtbank in Tokio de uitgever van een stripboek veroordeeld wegens het publiceren van „obscene” materiaal. De populaire stripboeken (manga) voor volwassenen zijn in Japan vaak seksueel getint, maar noch nimmer is verkoop verboden. Uitgever Monotori Kishi is veroordeeld tot een jaar voorwaardelijke gevangenisstraf maar heeft beroep aangekend.

„Het stripboek in kwestie appelleert aan de seksuele gevoelens van lezers”, zei rechter Yujiro Nakatani. „Dit wordt in geen enkele gezonde samenleving getolereerd. Het is voor een gemiddelde lezer

onmogelijk om van dit stripboek iets aan kennis of ideeën op te doen.” Rechter Nakatani meent dat zijn uitspraak niet in strijd is met het recht op vrijheid van meningsuiting. De vrijheid van meningsuiting is de afgelopen jaren regelmatig in het geding in Japan. Critici van de overheid zijn in actie gekomen tegen wetsvoorstellen waarmee de overheid op basis van bescherming van slachtoffers van misdrijven of van privacy in het algemeen probeert de activiteiten van media in te tomen. Daarnaast stellen journalisten dat politici en bedrijven hen proberen de mond te snoeren door al te makkelijk klachten wegens smaad in te dienen.

schilders, filmers en fotografen aan het werk houdt, heeft geen pendant bij de vrouwen. De penis bijvoorbeeld is geen dagdroomobject. Net zo min als generieke afgetrainde mannenlichamen. Mannen en jongens kunnen eindeloos fantaseren over anonieme borsten en hoe heerlijk het is om daar iets mee te doen of over vagina's in het algemeen, maar ik ken geen vrouw die de penis als zodanig contempleert. Ik heb dat in ieder geval nog nooit gedaan. Sterker nog, als ik er zomaar eentje zie, denk ik hooguit: tjonge, da's een grote, of, tjonge, da's een kleintje, maar verder word ik er niet koud of warm van. Toch vinden vrouwen porno opwindend. Ze consumeren het minder dan mannen, ze zijn er minder op gefixeerd, maar soms huren ze wel degelijk een filmpje in de videotheek om gezellig met hun echtgenoot naar te kijken (ze weten wel wat hij leuk vindt, en zo komt ie een beetje in de stemming), of ze blijven bij het zappen aan iets hangen op tv. Wat is het in porno dat opwindend is voor vrouwen? Niet de fiere erecties of de schuimende zaadfontein zijn interessant - die zijn alleen maar decor - maar de meisjes die allerlei dingen doen of met zich laten doen en die je zomaar kunt zien terwijl ze zich wentelen in hun wellustige naaktheid. De pornografische blik wordt onherroepelijk naar het vertoende meisje gezogen, of het nu een man of een vrouw is die zit te kijken. De enigen die naar mannen kijken zijn de homo's. Vrouwen kijken naar vrouwen in pornofilms om redenen van identificatie. Ze gaan mee met de porno-actrices en stellen zichzelf voor in de lopende handeling. Porno kijken is voor vrouwen een narcistisch genoege.

Het vrouw-kijkt-naar-vrouw-principe doet zich ook buiten de porno voor. Waarom staan er anders uitsluitend aantrekkelijke vrouwen en meisjes op de omslagen van damesbladen? Op feestjes of op het strand checken vrouwen veel meer hoe andere vrouwen eruit zien dan dat hun spiedende blik veelbelovende heren turft (om maar te zwijgen van de inhoud van zwembroekjes). En als ze wel naar mannen kijken, worden veel meer dingen meegewogen dan schoonheid alleen. Vrouwen kijken naar vrouwen om zich te spiegelen, om de concurrentie in de gaten te houden, om zich ervan te vergewissen dat ze voldoen aan een standaard van schoonheid. Om dezelfde reden zijn allerlei erotische en super-sexy popgroepen en -zangeressen als Jennifer Lopez, Lil' Kim, Beyoncé Knowles, Atomic Kitten, Sugababes, Britney Spears en zelfs de versatiele Madonna populairder onder meisjes dan onder jongens. Al die *sexy hot stuff* is voor jongens misschien te veel in *your face*, te bedreigend om warm voor te lopen, terwijl meisjes ernaar kijken als een voorbeeld om zich te laten inspireren.

Een vrouw kijkt niet een rijtje mannen af, alsof ze een goede stier op de veemarkt zoekt. Dat vergelijkende is meer de mannelijke stijl van kijken. Als een vrouw met een zekere mate van opwindning naar een man kijkt die zich aan haar heeft voorgedaan, kan dat best door zijn schoonheid komen, maar dat hoeft helemaal niet. Vrouwen kunnen zich door de meest uiteenlopende dingen laten opwinden. Het timbre van zijn stem, een pijp, de intensiteit van zijn blik, het feit dat hij de uitdrukking „staande de vergadering” in zijn mond neemt, onverwachte tactiliteit, de geur van zijn jasje, of desnoods de geschatte hoogte van z'n bankrekening.

In hun capaciteit om te vallen voor onvoorspelbare hoedanigheden tonen vrouwen zich, zoals Freud al zei, polymorf pervers (geen scheldwoord). Terwijl een man zich in eerste instantie richt op jeugd en schoonheid, komt voor een vrouw alles wel in aanmerking om zich door te laten bedwelmen. Deze pan-seksuele ontvankelijkheid zorgt ervoor dat ook lelijke mannen vaak vrij makkelijk een leuke vrouw kun-

nen, oude vrouwen, jonge vrouwen, soms vermoed ik, zelfs stiekem de homo's - de hele wereld kijkt naar mooie meisjes. Ik ben 49 jaar en hetero. Ik zie de schoonheid van jonge jongens, maar word er niet door aangedaan. Als het alleen om kijken gaat, geef mij dan maar de Pirelli-kalender. Meisjesachtigs, jonge mannen, oude man-

als ze zijn, kunnen zich sowieso hechten aan uitenclopende personen om een houding mee te vormen. Ze kunnen met hun zuster samenwonen of met een alleen gebleven kind. Twee samenwonende vriendinnen was altijd al een gebruikelijke constructie, en als er helemaal niemand te vinden is, word je gewoon kattenvrouwtje met twintig katten in huis, ook gezellig. Mannen nemen geen remplaceant voor een vrouw, als het allemaal tegen zit. Waarom zouden ze met iemand gaan samenwonen als er geen seks aan te pas komt? Dus worden ze alleen of raken dakloos en aan lager wal.

Als je je afvraagt waar mensen graag naar kijken, dan is het antwoord niet moeilijk. Vrouwen zonder man, polymorf pervers

De eongerichte seksuele ontvankelijkheid van vrouwen roept de vraag op of een paar lesbische identiteit wel bestaat. Mannen, homo en hetero, weten precies wat ze willen: jong en mooi. Vrouwen denken wel te weten wat ze willen, maar vallen vaak voor totaal onverwachte personen, dus waarom eigenlijk niet voor een vrouw? De meeste mannelijke homo's hebben een tamelijk standvastige geschiedenis van seksuele voorkeur. In de lesbische wereld is het meer een duiventil. De een sluit zich bij de club aan, een volgende zegt het lidmaatschap op. Het komt regelmatig voor dat een vrouw van veertig-plus, gescheiden, met kinderen, ineens ontdekt dat ze lesbisch is, terwijl ze daar nooit eer-

nen krijgen. Als hun persoonlijkheid en vrouw bedwelmt, boet jongelingschoonheid snel aan belang in. De vrouwelijke seksualiteit is vrijzwendend en associatief; ze kan door willekeurige prikkels worden geactiveerd. Er zijn vrouwen die een erotische kick krijgen van galopperende paarden of van een trosje druiven, omdat het hen ergens anders aan doet denken. Zelf heb ik dat met het eten van een sigaret, terwijl je aan het pootjebaan bent in zee. Probeer van dat soort beelden een *high brow* pornofilm te maken, en het slaat dood als een kleeft dwel. Porno moet plat en generaliserend zijn om aan te spreken.

Tip over tweede verdachte in zaak-Sybine

PAR 26/9

UTRECHT - Politie en het openbaar ministerie in Utrecht zoeken naar een mogelijke tweede verdachte in de moordzaak Sybine Jansons. Dat heeft persofficier H. Rutgers gisteren bevestigd. Aanleiding voor het nieuwe onderzoek is een anonieme brief die twee weken geleden bij het OM in Utrecht binnenkwam.

De brieffschrijver noemt de naam van een tweede verdachte die in 1999 bij de dood van de Maarnse scholiere betrokken zou zijn. De toen dertienjarige Sybine Jansons verdween op 18 januari 1999 op weg van haar school in Doorn naar haar huis in Maarn. Vier weken later werd haar stoffelijk overschot gevonden in een vaart tussen Breukelen en Kockengen.

Op 19 september hield de politie de 41-jarige zedendelinquent Martin C. uit Nieuwegein aan. Hij werd veroordeeld tot 17,5 jaar celstraf en tbs. De recherche bekijkt of de bewijzen die de brieffschrijver aanvoert voor het bestaan van een tweede verdachte, kloppen. Het OM en de recherche houden er rekening mee dat Martin C. zelf de anonieme brieffschrijver is. "We hebben geen reden dat uit te sluiten," zegt Rutgers. "Overigens verandert met dit onderzoek niets aan zijn veroordeling. Wij hebben geen aanleiding om dat onderzoek te heropenen."

Martin C. is tegen zijn veroordeling inmiddels in beroep gegaan bij het Europese Gerechtshof. Hij vindt dat het dna-bewijs tegen hem veel te zwak is.

Voor de Hoge Raad was het bewijs hard genoeg om Martin C. schuldig te bevinden aan de dood van Sybine. Het openbaar ministerie bevestigt dat een onbekende schamhaar - gevonden onder een vingernagel van Sybine - een rol kan spelen in het onderzoek. Vaststaat dat de haar niet van Martin C. of Sybine is.

Sybines ouders en zusje zijn op de hoogte van de nieuwe aanwijzingen. Het nieuwe onderzoek valt hen zwaar, omdat hierdoor oude herinneringen worden oprakeld. (GPD)

Nieuw onderzoek zaak Sybine Jansons

UTRECHT - De politie is een nieuw onderzoek begonnen in de zaak van de in 1999 verkrachte en vermoorde Maarnse scholiere Sybine Jansons. Aanleiding daartoe is anonieme informatie die bij justitie is binnengekomen, waarin melding

wordt gemaakt van een tweede betrokkene bij de dood van het meisje. Dat heeft een woordvoerder van de Utrechtse politie gisteren bevestigd.

In 2001 werd de Nieuwegeiner Martin C. in hoger beroep voor de dood van het meisje veroordeeld tot achttien jaar cel en tbs. Tijdens de rechtszaak is nooit sprake geweest van een mogelijke mededader. (ANP)

Moordenaar Sybine geeft zijn daad toe

PAR 26/1

(Van een verslaggever)

UTRECHT - Vijf jaar na dato heeft Martin C. (41) de moord op de dertienjarige Maarnse scholiere Sybine Jansons bekend. Dat maakte het openbaar ministerie in Utrecht dit weekeinde bekend. Eerder ontkende C. iets met haar dood van doen te hebben gehad. Desondanks werd hij in 2001 voor de moord en voor het verkrachten van twee vrouwen veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf en tbs.

Van een tweede verdachte in de zaak is volgens het OM geen sprake. In augustus 2003 kreeg justitie in Utrecht een anonieme brief, waarin stond dat sprake was van een tweede verdachte, de ex-vriendin van Martin C. Onderzoek wees echter uit dat er geen enkel bewijs was tegen de vrouw. Uit grafologisch onderzoek bleek dat C. de brief hoogstwaarschijnlijk zelf heeft geschreven.

Terwijl het onderzoek naar een tweede verdachte liep, liet de ex-buschauffeur weten dat hij bereid was opening van zaken te geven. Dat leidde uiteindelijk tot zijn bekentenis. Volgens justitie is het onderzoek in de zaak daarmee definitief afgerond.

Sybine Jansons werd in januari 1999 ontvoerd toen ze op weg was van haar school in Doorn naar haar huis in Maarn. Ruim een maand na haar verdwijning werd haar lichaam gevonden in een vaart, de Heicop bij Breukelen. Omdat zij zo lang in het water had gelegen, kon van het dna-materiaal dat op het lichaam was aangetroffen,

slechts een gedeeltelijk profiel worden gemaakt. Aan de hand daarvan werd in september 1999 de toen 37-jarige Martin C. opgepakt.

De man zat toen al vast op verdenking van de verkrachting van een stewardess en een zestienjarige meisje uit zijn woonplaats Nieuwegein. Het gerechtshof achtte beide verkrachtingen bewezen, maar achtte niet bewezen dat Martin C. zich ook seksueel had vergrepen aan Sybine Jansons. De Hoge Raad bracht de gevangenisstraf van C. in 2003 met een half jaar terug tot 17,5 jaar.

Martin C. was bij de politie bekend als zedendelinquent. Hij was eerder al tot negen jaar veroordeeld wegens verkrachtingen en kwam in november 1998 na zes jaar vrij. Hij woonde met zijn vriendin en kind in Nieuwegein. Het blijft volgens het OM vooralsnog onduidelijk wat precies tussen de ontvoering en de dood van het meisje is gebeurd. C. heeft daarover niets losgelaten, aldus justitie.

Premier: begrip voor foto-actie winkeliers

VK 10/1
Van onze verslaggevers AMSTERDAM/DEN HAAG

Premier Balkenende heeft begrip voor winkeliers die foto's van veelplegers openbaar maken en onderling uitwisselen. "Privacy van verdachten hoort bij een rechtsstaat, maar we moeten ook oog hebben voor mensen die last hebben van dit soort lieden."

Dit zei de premier vrijdag na afloop van de ministerraad. Al een jaar is de Raad Nederlandse Detailhandel in gesprek met de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken over de landelijke aanpak van veelplegers. De raad zegt de uitspraken van Balkenende als een steun in de rug te beschouwen.

De detailhandel overlegt op 22 januari weer met de ministeries. Premier Balkenende zei vrijdag zich niet te willen voegen in

de rij van privacydeskundigen, misdaadspecialisten en het Openbaar Ministerie, die een dergelijke omgang met criminelen bij voorbaat veroordelen met het argument dat verdachten recht hebben op privacy. De premier wees op de bestaande praktijk om foto's van gezochte en reeds veroordeelde criminelen onder het publiek te verspreiden.

Veelplegers moeten een landelijk winkelverbod krijgen, vindt de raad. Om dat te kunnen bewerkstelligen, zou er een nationaal 'smoelenboek' nodig zijn dat alleen voor detailisten en politie toegankelijk is.

Nu al kunnen winkeliers veelplegers na drie diefstallen zelf een winkelverbod opleggen. Dat heeft dezelfde status als een door de rechter opgelegd verbod. De straf op overtreding van het verbod is een halfjaar.

Balkenende: niet tegen schandpaal

NR
Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 10 JAN. Premier Balkenende heeft „begrip” voor de wens van winkeliers om foto's te verspreiden van 'veelplegers', mensen die vaak zijn betrappt op strafbare feiten.

Het openbaar ministerie (OM) liet eerder deze week weten juist niets te voelen voor het publiceren van foto's van draaideurcriminelen op internet of het ophangen van foto's in supermarkten.

Na afloop van de ministerraad zei Balkenende gisteren dat er een „goede balans” moet zijn tussen de privacy van de daders en het „belang van de samenleving”. Balkenende: „Ik heb ook wel begrip voor het uitwisselen van foto's, maar de precieze, juridische grenzen daarvoor moeten we uiteraard verder bespreken.” De premier wees er ook op dat het eigenlijk geen nieuw fenomeen is. Van oudsher worden er bij politiebureaus en andere openbare gebouwen al foto's van onder anderen voortvluchtige criminelen opgehangen.

De Utrechtse korpschef Peter Vogelzang wil veelplegers uit de anonimiteit halen door hun foto's in winkels te verspreiden. Hij zei dat eerder deze week na afloop van de nieuwjaarsreceptie van het politiekorps Utrecht. Het openbaar ministerie liet direct weten niets te zien in het voorstel omdat veelplegers door politie en OM moeten worden aangepakt en niet door burgers.

De oppositiepartijen PvdA,

GroenLinks en SP reageerden afwijzend op de voorstellen van Vogelzang. „Het lijkt op het rondrijden van veroordeelden op de mestkar, net als in de Middeleeuwen”, vindt het Tweede-Kamerlid Wolfson (PvdA). Hij plaatst de kanttekening dat het verspreiden van foto's van veelplegers volgens hem wel mogelijk is. Hij wijst erop dat in de Auteurswet is vastgelegd dat verspreiden van foto's mag als er een „preventief belang” mee is gediend. „Maar dat kan alleen onder regie van het OM. Een individuele korpschef mag daar niet op eigen houtje toe overgaan.”

Regeringspartij CDA vindt „de gedachtelijng achter het voorstel van Vogelzang zinvol”, zegt woordvoerder Van Haersma Buma. „Wij wachten uitgewerkte voorstellen af.” De VVD vindt dat oppositiepartijen „verkramppt reageren” en steunt de premier. „Niet meteen de hakken in de grond zetten”, zegt VVD-afgevaardigde Griffith. „We moeten de grenzen van de wet opzoeken.”

De Raad Nederlandse Detailhandel (RND) is met het ministerie van Justitie in gesprek over de opzet van een landelijke databank met foto's van veelplegers. Het idee komt uit Groot-Brittannië, waar het systeem al jaren bestaat. De winkeliers willen een landelijk winkelverbod voor mensen die zich herhaaldelijk schuldig hebben gemaakt aan winkeldiefstal.

• VEELPLEGERS: pagina 3

Minister proostte bijna op zelfmoord Dr. Death

VK 17/1
Van onze correspondent Peter de Waard LONDEN

De Britse minister van Binnenlandse Zaken David Blunkett heeft bekend afgelopen dinsdag aanvankelijk de champagne te hebben willen ontkurken nadat hij 's morgens had gehoord van de zelfmoord van de beruchte seriemoordenaar Harold Shipman.

Maar hij besloot op het laatste moment toch maar geen toast op zijn dood uit te brengen, omdat hij bedacht dat nabestaanden van Shipmans slachtoffers niet allemaal blij zouden zijn met het feit dat Dr. Death nooit meer het motief van zijn seriemoord zou kunnen opbiechten.

Shipman vermoordde in de jaren tachtig en negentig minimaal 215 oudere vrouwen met een overdosis morfine.

'Je wordt wakker en je krijgt een telefoontje dat Shipman zichzelf heeft opgehangen. Dan denk je: is het niet te vroeg om een flesje

open te trekken? En dan merk je ineens dat iedereen ontsteld is over diens dood', aldus de minister.

Blunkett moest later zelfs een onderzoek door de Ombudsman laten instellen naar de toedracht van de zelfmoord. Mogelijk zal dit tot het ontslag van de gevangenisdirecteur kunnen leiden wegens falend toezicht.

Blunkett is afgelopen weken herhaaldelijk verweten te veel naar de pijpen van de tabloids de dansen. Zo greep hij deze week persoonlijk in om te voorkomen dat een handlager van kindermoordenaar Ian Huntley vroegd zou worden vrijgelaten. Tot woede van de schandaalbladen zou Maxine Carr, die Huntley een alibi verschafte, op korte termijn kunnen vrijkomen onder een schema voor elektronisch huisarrest. De minister gelaste vervolgens dat voor haar een speciale uitzonderingswet zou moeten worden gecreëerd waardoor zij hierop geen beroep zou kunnen doen.

Privacywaakhond gispt korpschefs om 'veelplegers'

NR

Door een onzer redacteurs ROTTERDAM, 12 JAN. Voorzitter P. Hustinx van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) stoort zich aan de „laatdunkende wijze” waarop politierechercheurs zich uitlaten over privacy. Volgens hem behandelt de politie privacy als iets wat niets waard is. Dat zegt Hustinx in reactie op voorstellen van verscheidene politiekorpschefs om bijvoorbeeld burgerrechten van criminelen af te pakken en foto's van veelplegers op internet te zetten.

Hustinx kan zich goed voorstellen dat het water de winkeliers tot de lippen komt, maar vindt het „bedenkkelijk” dat de politie hetzelfde signaal afgeeft. „De politie moet niet de indruk wekken dat de pan overkookt en dat we zelf eens wat moeten doen. Dan ga je twijfelen of de politie in staat is veiligheid te garanderen en dat leidt tot eigenrichting”, aldus Hustinx.

De Utrechtse korpschef Vogelzang opperde afgelopen week portretten van veelplegers op internet te zetten. De Amsterdamse korpschef Kuiper had eerder voorgesteld criminelen hun burgerrechten te ontnemen. Het plan van Vogelzang is volgens Hustinx juridisch niet houdbaar. „Het is onrechtmatig, onder andere omdat je daar mee het portretrecht schendt.” Mochten de korpschefs dergelijke plannen in praktijk willen brengen, dan moet het ministerie van Justitie daarbij de regie in handen krijgen, aldus Hustinx.

Premier Balkenende zei vrijdag „begrip” te hebben voor de wens van winkeliers en politie om foto's te verspreiden van veelplegers. Het openbaar ministerie liet vorige week weten niets te voelen voor het publiceren van foto's van criminelen op internet. De premier zei dat er een „goede balans” moet zijn tussen de privacy van de daders en het „belang van de samenleving”.

De CBP-voorzitter verwierpt het idee dat criminelen hun recht op privacy verspreiden. Iedereen heeft volgens hem recht op privacy. Daarnaast heeft de politie voldoende mogelijkheden inbreuk te maken op de privacy als iemand de wet overtreedt. „Ik vind het curieus dat ik steeds hoor dat de politie te weinig middelen heeft.”

Volgens Hustinx is er de laatste jaren juist heel veel gecreëerd aan extra mogelijkheden voor de politie, zoals het gebruik van DNA, het afspioneren van telefoons en andere opsporingsbevoegdheden. „Ik neem waar dat er de afgelopen jaren al veel verschoven is.” Hustinx hoopt dat de politiek het privacyvraagstuk verder zal bestuderen en met concrete voorstellen zal komen. Daarbij is volgens hem het sleutelwoord „maatvoering”. „Wat de korpschefs nu doen, is rijden met losse handen.”

'Privacy mag op de helling'

Kamerleden: Vogelzang wil 'publieke schandpaal'

Draaieurcriminelen hebben geen recht op privacy, zeggen korpschefs. Deskundigen en Kamerleden menen dat de politie haar oren te veel laat hangen naar de roep om veiligheid.

NM

Door TOM KRELING en JOS VERLAAN DEN HAAG, UTRECHT, 6 JAN. Iedereen heeft recht op optimale privacybescherming, maar criminelen verspelen dit recht volgens korpschefs van onder meer de Amsterdamse, Utrechtse en Groningse politie. Zij kwamen in hun nieuwjaarsbespiegelingen met concrete maatregelen om de privacybescherming van criminelen daadwerkelijk in te perken. De Utrechtse korpschef Vogelzang wil foto's van veelplegers in wijken verspreiden, zijn Amsterdamse collega Kuiper denkt aan het intrekken van burgerrechten van zware criminelen. De Groninger korpschef noemde het privacyrecht „schuilplaats voor het kwaad“.

De korpschefs lijken met hun pleidooien aan te sluiten op een oproep van het Tweede Kamerlid Van der Laan tijdens het debat over de Justitiebegroting, eind vorig jaar. Iedereen heeft recht op privacybescherming, behalve criminelen, betoogde Van der Laan. Een motie naar onderzoek naar privacybeperkende straffen voor criminelen kreeg vervolgens steun in de Tweede Kamer. De drie korpschefs lijken daar nu op in te haken. Vogelzang van de Utrechtse politie bepleitte gisteren de publicatie van foto's van

veelplegers, die een waslijst aan delicten op hun naam hebben staan, maar strafrechtelijk nauwelijks aan te pakken zijn.

Wat Vogelzang betreft is het een manier om draaieurcriminelen uit de 'anonimiteit' te halen. Of dit in strijd is met de bij wet geregelde privacybescherming is onduidelijk. Vogelzang zegt „de grenzen op te willen zoeken van wat daarbij mogelijk is.“

Korpschef Kuiper van de Amsterdamse politie opperde onlangs eenzelfde beleid van privacybeperkende maatregelen voor criminelen. Hij wil zelfs zo ver gaan dat zware criminelen burgerrechten ontnemen worden: het intrekken van paspoort of rijbewijs, bijvoorbeeld. De Amsterdamse politie introduceert verder op korte termijn een project waarbij kentekens van criminelen op de snelwegen van Utrecht naar Amsterdam gescand worden en nagetrokken in politiebureaus en justitiebestanden. Automobilisten die in die bestanden bekend staan als notoire criminelen kunnen vervolgens, zonder dat zij zich op dat moment schuldig maken aan strafbare feiten, 'hinderlijk gevolgd' en gecontroleerd worden.

De voorstellen van Vogelzang en Kuiper passen in een door de Amsterdamse plaatsvervangend korpschef Joop van Riessen ontwikkeld plan 'Misdaad laat zich tegenhouden'. Uitgangspunt daarbij is dat de strafrechtelijke aanpak van criminaliteit (opsporen, vervolgen en veroordelen) ontoereikend is. Van Riessen wil het criminelen 'lastig maken', nog voordat ze een delict plegen.

De Amsterdamse politie heeft enige tijd foto's op internet van voetbalvandalen gepubliceerd. Twee weken geleden bevestigde

een woordvoerder van het korps dat vier gezagsdragers (zoals een wethouder, een stadsdeelvoorzitter, een advocaat en een voormalig topfunctionaris van de Europese Bank) na overtredingen waren verbaliseerd, een actie die de politie door betrokkenen niet in dank werd afgenomen omdat hun privacy daardoor werd geschonden.

Het is de vraag hoever de politie in haar beleid van *blaming and shaming* mag gaan. Volgens het Kamerlid Wolfsen (PvdA) mag het niet de richting op gaan van 'publiek schandpaalbeleid', ook niet langs de digitale weg op internet. Het verspreiden van foto's van veelplegers is volgens hem wel mogelijk, in de Auteurswet is vastgelegd dat dat mag als er een preventief belang mee gediend is. „Maar dat kan alleen onder regie van het OM, een individuele korpschef mag daar niet op eigen houtje toe overgaan.“ Het noemen van gezagsdragers, zoals een wethouder, vindt Wolfsen een schoolvoorbeeld van „schandpaalbeleid“ en is „alleen al daarom in een moderne rechtstaat uit den boze“.

CDA-woordvoerder Haersma Buma onderschrijft het pleidooi om privacybescherming minder zwaar te laten wegen als opsporing of aanhouding daarmee vergemakkelijkt wordt. „Als het gaat om voortvluchtigen of criminelen die veroordeeld zijn, mag de balans tussen privacy en opsporing meer ten gunste van het laatste uitvallen.“ De politie mag wat de CDA'er betreft met voorstellen komen. „De gedachtelijk achter het voorstel van Vogelzang is zinvol. Maar het mag niet tot schijnveiligheid leiden of, nog erger, tot grotere onveiligheidsgevoelens. Voelen burgers zich veilig als er straks foto's

in de supermarkt hangen van tien veelplegers of wakkert dat juist angstgevoelens aan? Ik wacht uitgewerkte voorstellen af.“

GroenLinks-woordvoerder Vos vindt het publiekelijk noemen van gezagsdragers nog net door de beugel kunnen. „Maar het verspreiden van foto's van veelplegers is uit den boze. Je maakt zo een groep mensen 24 uur per dag verdachte, ze lopen bovendien het risico dat ze slachtoffer worden van een permanente heksenjacht.“

Bestuurslid U. van de Pol van het College Bescherming Persoonsgegevens noemt de voorstellen van de korpschefs „nieuwjaarsoprispingen“. Hij vindt dat ze „ongenuanceerd aantrappen“ tegen de privacybescherming en ten onrechte doen alsof het recht op privacy de grootste vijand is van de criminaliteitsbestrijding. „De werkelijkheid is dat de politie veel en vergaande bevoegdheden heeft die inderdaad inbreuk maken op de privacy. Maar dat is in het belang van de opsporing.“

Hoogleraar strafrecht prof. T.h. de Roos van de Universiteit Leiden vindt in het algemeen dat de korpschefs op een makkelijke manier 'de publieke verontwaardiging' mobiliseren met hun voorstellen. „Dit levert slechts een verharding van de maatschappij op“, denkt hij.

De politie moet volgens Van de Pol eerst nadenken wat ze eigenlijk willen in plaats van „oppervlakkig inspelen“ op de roep van de burger. Als iemand een straf heeft uitgezeten kun je dat volgens hem niet blijven nadragen. „Absurd. Je kunt toch geen tophonderd publiceren van mensen die een straf hebben uitgezeten?“

7. Hustinx wordt Europees Toezichthouder

D.F. JW

De voorzitter van het College bescherming persoonsgegevens is benoemd tot Europees Toezichthouder voor gegevensbescherming (European Data Protection Supervisor). Hustinx zal in zijn nieuwe functie toezicht houden op de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen en organen van de EU.

De functie van Europees toezichthouder is ingesteld door verordening EG/45/2001 en heeft uitsluitend betrekking op de 'interne' gegevensverwerking door de instellingen van de EU (Commissie, parlement, rekenkamer, etc.).

Het Europees parlement wilde eerder de Spanjaard Delgado benoemen hoewel deze geen ervaring heeft op het gebied van databescherming. Delgado wordt nu de adjunct van Hustinx.

Kwesties zoals de overdracht van passagiersgegevens door Europese vliegtuigmaatschappijen aan de VS vallen buiten het taakveld van de Europees Toezichthouder.

Voorzitter CBP benoemd tot Europees Toezichthouder http://www.cbpweb.nl/documenten/meld_20031222_benoeming_hustinx_europees_toezichthouder.htm

Privacybeperking

Het is juist dat ik het debat over privacybeperkende straffen heb aangezwengeld tijdens de behandeling van de begroting van justitie ('Privacy mag op de helling', NRC Handelsblad, 6 januari).

Ik wil echter graag de indruk wegnemen dat het mijn bedoeling was om foto's van veelplegers te publiceren. Mijn motie vroeg de regering te onderzoeken hoe de privacy van een kleine groep die herhaaldelijk veel overlast veroorzaakt, ingeperkt kan worden, zodat instanties (niet burgers) effectiever tegen de overlast kunnen optreden. Nu kan de politie bijvoorbeeld niet achterhalen of veelplegers onder behandeling staan wegens drugsgebruik of dat zij huurachterstanden hebben. Privacy beperkende straffen voor een kleine groep die reeds veroordeeld

is, zijn veel beter dan wat er nu gebeurt: de privacyrechten van alle Nederlanders worden ingeperkt. Minister Donner heeft tijdens het debat verklaard bereid te zijn het onderzoek in te stellen indien de Tweede Kamer daarom vroeg. Helaas kreeg de D66-motie geen Kamermeerderheid, maar slechts steun van LPF, SGP, SP en PvdA. Het onderzoek zal er dus niet ko-

men. Een gemiste kans mijns inziens. Wellicht dat de vernieuwde publiciteit nieuwe inzichten zal brengen bij de college's. LOUWIS VAN DER LAAN, Tweede-Kamerlid D66

Kooi

Frits Abrahams

NM 9-1

Wat is er eigenlijk tegen een kooi waarin we onze dieven zichtbaar opsluiten? Laten we op dit soort suggesties nu niet meteen al te politiek correct reageren. De tijden zijn veranderd, toch?

„Wij denken aan kooien van ongeveer een vierkante meter, met tralies“, verklaarde voorzitter Henk de Groot van de Utrechtse winkeliersvereniging Hoog Catharijne in Trouw. „Een soort hondenkooien waar door winkelpersoneel betrapte dieven kunnen wachten op de politie. Dat kan soms uren duren en dan is het aapjes kijken.“

Ik moest denken aan een vrouwelijke tandarts in een provincieplaats, God hebbe inmiddels ongetwijfeld haar gekwelde ziel, die kleptomane was en in haar vrije tijd allerlei kleine winkeldiefstalen pleegde. Geen nylonkous was veilig voor haar. Voor het geld hoefde ze het niet te doen, het was pure steelzucht die haar dreef. Haar man kwam de volgende dag onmiddellijk de gestolen artikelen terugbrengen.

Zo'n vrouw in een kooi, en dan de plaatselijke schooljeugd er omheen. Daar wil ik wel een aardig stukje over schrijven. Omdat we van Pim Fortuyn geleerd hebben dat wij burgers onze gevoelens niet langer moeten onderdrukken, wilde ik nog enkele suggesties doen waarmee we allerlei misstanden en sociaal onwenselijk gedrag in Nederland kunnen bestrijden.

Laten we beginnen met de media, zoals we inmiddels weten de wortel van veel kwaad.

Journalisten die fouten maken, worden gestraft met een uitgebreide rectificatie door de hoofd-

'Stemmingmakerij rond veelplegers'

ANP AMSTERDAM

VK 12/1

Voorzitter Hustinx van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) stoort zich aan de oproepen van politici en politiebazen om de privacy in te dammen in verband met de aanpak van veelplegers. Vooral de korpschefs zijn volgens hem bezig met 'gevaarlijke stemmingmakerij'. Hij pleit ervoor het 'hoofd koel te houden en te komen tot een evenwichtige aanpak'.

Dit zei Hustinx zondag in het tv-

redactie in rouwkader op de voorpagina van hun krant. Foto'tje, adres en telefoonnummer van de zondaar erbij. De hoofdredactie voegt eraan toe dat de dader een maandje een taakstraf uitdient in de kantine. „Wij overwegen pas herintreding na grondige evaluatiegesprekken.“

Dan de rechtspraak. Daar zullen forse klappen moeten vallen opdat de betrokkenen ervan doordrongen raken dat we met al die softe straffen nergens komen. Weekhartige rechters worden na drie slappe vonnissen een poosje opgesloten in wat je noemt een zware vleugel van een gevangenis. Te midden van veel Joegoslavische huurmoordenaars en ander Charlie da Silva-achtig gespuis.

Met advocaten van misdadigers springen we minder zachtzinnig om. Die gaan al na één verwerpelijke pleidooi onmiddellijk naar een tbs-inrichting voor de zwaarste gevallen. Op proefverlof hoeven ze niet te rekenen, want dat bestaat tegen die tijd niet meer.

Prima. Maar wat doen we met de burger die over de schreef gaat, bijvoorbeeld in zedelijk opzicht? Het zou verkeerd zijn als deze burger met zijn ontoelaatbare gedrag buiten schot bleef. We hebben het toch ook steeds over normen en waarden?

Voor zedendelinquenten heeft onze psychiatrie al in de jaren vijftig iets bedacht (en uitgevoerd): castreren het zaakje. Tot uw dienst, maar wordt het ook niet eens tijd om al die overspelende burgers aan te pakken? De heren kunnen we een tijdje aan hun testikels ophangen aan de waslijn in de achtertuin van de vrouw met wie ze hun wellust hebben bedreven.

Het moet in dit land maar eens afgelopen zijn.

programma *Buitenhof*. Hij doelde op stellingen zoals 'privacy als schuilplaats van het kwaad'. Het lijkt er volgens hem op dat korpschefs hun frustratie afreageren op de winkeliers, die zo worden aangespoord ook zelf iets aan de kleine criminaliteit te doen. De korpschefs worden binnenkort op hun prestaties afgerekend. Deze ideeën neigen volgens Hustinx naar eigenrichting.

Ook Balkenende is volgens hem te ver gegaan met zijn sympathie voor winkeliers die foto's van veelplegers willen ophangen.

Voorstel korpschef gekraakt

Publicatie foto verdachte 'strijdig met wet'

Van onze verslaggever AMSTERDAM

VK 7/1

Privacydeskundigen, misdaad-specialisten en het Openbaar Ministerie (OM) wijzen de plannen van de Utrechtse politiefchef Peter Vogelzang af om foto's van draaieurcriminelen op internet te zetten of in supermarkten op te hangen.

Het College Bescherming Persoonsgegevens noemt de voorstellen strijdig met de wet. Collegelid Ulco van de Pol wijst waar de wettelijke grenzen liggen. 'Er moet een duidelijke aanleiding zijn om gegevens te openbaren, en dan nog mag het alleen op beperkte schaal. Als bijvoorbeeld een veelpleger steeds supermarkten berooft, mogen diens foto en werkwijze bekendgemaakt worden aan het personeel.'

Van de Pol: 'Maar met deze plannen slaat de korpschef volstrekt door.' Hij is bang voor een heksenjacht tegen draaieurcriminelen en junks.

Vogelzang zei maandag na afloop van een nieuwjaarsreceptie: 'Om burgers te ondersteunen in het realiseren van hun eigen veiligheid, moeten we zorgdragen voor goede actuele informatie.' Als voorbeeld noemde hij het plaatsen van foto's van notoire winkeldieven op internet of het ophangen van deze foto's in supermarkten. 'De privacy van criminelen is van ondergeschikt belang. Wij zullen de grenzen opzoeken', zei hij.

Ook het Openbaar Ministerie wijst Vogelzangs ideeën af. Het OM vreest dat dergelijke plannen burgers zullen aanmoedigen om

tot eigenrichting over te gaan. Verder zou de privacy van de draaieurcriminelen worden geschonden. Volgens het OM moeten politie en justitie, en niet burgers, de veelplegers aanpakken. Evenals Van der Pol voelt het OM alleen voor het gereguleerd vrijgeven van persoonsgegevens aan instanties die er gericht mee aan de gang gaan; zoals het doorspelen van hooligans aan de KNVB.

Hoogleraar criminologie aan de Rijksuniversiteit Groningen Willem de Haan vindt dat eerst het maatschappelijk debat over de grenzen van eigenrichting goed afgerond moet worden. Hij herinnert zich 'acties tegen vermeende pedofielen. Die werden met vee-eende krachten door buurtgenoten weggepest.'

Ook deken Brouwer van de Nederlandse Orde van Advocaten is bang voor Engelse *naming-and-shaming*-praktijken. 'Door verdachten met naam en toenaam in de media te noemen, kunnen burgers het heft in eigen hand gaan nemen.'

Vogelzang krijgt wel bijval van burgemeester Annie Brouwer van Utrecht. 'Als je een duurzame daling in de criminaliteit wilt en daarbij een beroep doet op burger en bedrijfsleven, moet je ze wel handvatten geven om wat te doen', aldus de burgemeester.

Ook het Amsterdamse politiekorps steunt Vogelzang. 'Als je veelpleger bent, ben je je anonimiteit kwijt', zegt een woordvoerder. De Amsterdamse politie plaatste vorige maand foto's van hooligans op internet. Volgens het OM was het in dat geval gerechtvaardigd omdat er een opsporingsbelang mee gemoeid was.

Bild publiceert verdachten in vol ornaat

AB 7-1

Als het aan de Utrechtse korpschef Vogelzang ligt, worden foto's van draaideurcriminelen openbaar gemaakt om de veiligheid van burgers te vergroten. Hoe gaan ze in het buitenland om met de privacy van criminelen?

Van onze correspondenten

Frankrijk

Het voorstel van Vogelzang zou in Frankrijk ondenkbaar zijn. „Dat zou een grove schending van het privé-leven betekenen”, zegt Evelyne Sire-Marin, voorzitter van het syndicaat van de magistratuur in Parijs. Het Franse parlement heeft onlangs wel het groene licht gegeven voor de aanleg van een landelijke databank waarin alle veroordeelde ontuchtplegers worden opgenomen. Die databank is alleen toegankelijk voor de politie. Frankrijk kent geen regels die de publicatie van de namen en foto's van verdachten verbieden. In de kranten zie je dan ook geen balkjes door de ogen van verdachten. In Nederland bestaan dergelijke regels ook niet, maar bijna alle media in ons land houden rekening met het privé-leven van een verdachte en publiceren daarom alleen zijn initialen en plaatsen veelal een balkje over zijn ogen.

Groot-Brittannië

Een enkele keer geeft de politie foto's vrij van criminelen naar wie ze op zoek is. Zoals vorige week. Het betrof toen Nathan Wayne Coleman, een 37-jarige Amerikaan die ervan werd verdacht op tweede kerstdag een politiemans te hebben neergeschoten. De man zou zo gevaarlijk zijn dat de politie het pu-

De Britse krant News of the World drukte vorig jaar namen en foto's af van 149 veroordeelde pedofielen na de moord op een jong meisje. FOTO REUTERS

blik voor hem wilde waarschuwen. Op oudejaarsdag echter arresteerde de politie een andere man en schrapte Coleman als hoofdverdachte. Op grote schaal criminelen aan de schandpaal nagelen komt weinig voor. In Essex wilde de politie vorig jaar foto's van criminelen op posters in de stad ophangen, maar de rechter stak daar een stokje voor. Interessant is dat hij dat niet op de eerste plaats deed omdat de privacy van de criminelen zou worden aangetast, maar omdat hij bang was dat het, uiteindelijk, tot meer criminaliteit zou kunnen leiden. Als een crimineel met naam en toenaam bekend is, staat dat rehabilitatie in de weg en rest hem niets anders dan in de criminaliteit te blijven. Een hogere rechter bepaalde later dat het tonen van criminelen op posters niet bij voorbaat is verboden. De politie moet dan wel heel goed kunnen aantonen wat het maatschappelijk belang daarvan is.

Duitsland

Is het herkenbaar afbeelden van criminelen in Nederland nog toekomstmuziek, in Duitsland is dit gemeengoed. Het wordt niet zozeer toegepast door de politie als wel door de boulevardbladen. Bild Zeitung presenteert bijna dagelijks verdachten van moord, doodslag of verkrachting met naam en in vol ornaat. Gisteren nog drukte de grootste Duitse krant de foto af van de van moord verdachte klusjesman Falko F. die zijn slachtoffer, de adellijke Maria von B., zou hebben doodgeschoten en in de kelder ingemetseld. Ook de foto van het in een laken verpakt lijk staat erbij. Heeft Bild dan helemaal geen grenzen? Wel degelijk. Minderjarige (veelpleger of niet) krijgen standaard een balkje over de ogen. Kinderen van prominenten, bijvoorbeeld, worden onherkenbaar gemaakt om het potentiële ontvoeders lastig te maken. De meeste foto's van (vermoedelijke) daders komen overigens niet uit het politiebureau, maar uit het foto-album van vrienden of familie van de verdachte.

Wilde plannen

DE BRITSE SCHRIJVER Evelyn Waugh schamperde ooit over de vorm van vaderlandsliefde die bestaat uit „steeds meer vlaggen uit te steken”. Een nogal gratis gebaar dus. Deze waarschuwing lijkt niet besteed aan de hoofdcommissarissen van politie in Nederland. Zij hebben een onbedwingbare voorliefde voor *management by speech*, een tegen elkaar opbieden met wilde plannen. Nu is het weer korpschef Vogelzang van Utrecht, die foto's van veelplegers wil verspreiden. Eerder wilde zijn Amsterdamse collega Kuipers geselecteerde criminelen het rijbewijs of paspoort afnemen. Plus een omkering van de bewijslast als de politie naar hun bezittingen informeert. Uit Arnhem kwam reeds een pleidooi voor een kleinerende aanpak om jeugdige criminele 'machos' eens goed mores te leren. Wat dergelijke voorstellen gemeen hebben is dat zij op gespannen voet staan met de wetten van dit land, zo niet regelrecht daarmee in strijd zijn. Het is te makkelijk te zeggen dat de wet dan maar veranderd moet worden. Het tijdens de wedstrijd verzetten van de doelpalen doet het spel geen goed. De politiechefs zijn zich onvoldoende bewust van het risico dat zij door de wet die zij moeten handhaven ter discussie te stellen, een gevaarlijk voorbeeld geven.

UITGEREKEND UTRECHT heeft al de grenzen van de wet opgezocht door zware opsporingsmiddelen – zoals het afluisteren van telefoons en DNA-onderzoek – in te zetten tegen verdachte jeugdige veelplegers. De politie geeft toe dat het om „relatief minder zware delicten” ging. De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB) was indertijd uitdrukkelijk bedoeld voor zware en georganiseerde criminaliteit. Vogelzang stelt het nu voor alsof alleen de schandpaal uitkomst kan bieden. Maar wat is er dan gebeurd met het project-HAK van zijn korps, het speciale project Helderer Aanpak harde Kern? Nog geen jaar geleden werd hoog opgegeven over de „positieve resultaten”.

Interessant aan deze aanpak is niet zozeer de inzet van zware middelen als wel de aandacht voor geduldig politiewerk, zoals een geregeld contact met reclassering en Raad voor de kindbescherming over probleemjongeren. Uit een onderzoek bleek namelijk dat „op de koppelvlakken” tussen politie, justitie en andere instellingen „meer mis dan goed lijkt te gaan”. Dat geeft probleemjongeren de kans „te spelen met de instanties”.

Een serie foto's ophangen bij de supermarkt is natuurlijk een stuk gemakkelijker dan instanties op één lijn te krijgen, maar zet weinig zoden aan de dijk. Het is zelfs een gevaarlijke afleidingsmanoeuvre, een excuus om „de stroperige rechtsketen”, zoals het onderzoek het noemt, niet te hoeven veranderen. Politiechefs moeten de prestatiebonus die in hun kring tegenwoordig opgeld doet, toch werkelijk op een andere manier verdienen.

Jan Blokker | Opdraaien

VK 7/11

Als wij de burger willen ondersteunen in het realiseren van hun eigen veiligheid, moeten we zorgen voor goede en actuele informatie.

Dixit Peter Vogelzang, de korpschef van Utrecht.

't Is een smeris, dus hij hoeft van mij niet met een cartesiaans te denken, maar deze redenering is natuurlijk wel heel erg kreupel.

Wil ik om te beginnen politieondersteuning bij het realiseren van m'n eigen veiligheid?

Allicht niet. En waarom zou ik ook? Ik heb geleerd m'n eigen boontjes te doppen. We hebben thuis dievenklauwen en een dubbel lipslot, de portemonnee altijd aan een ketting onder de borstrok, en sinds er in het donker steeds meer onguur volk over straat schijnt te zwalken, blijven we 's avonds thuis. Na de bemoedigende berichten van commissaris Meijboom van Rotterdam en z'n Amsterdamse collega Kuiper zouden we het er weer een keer op kunnen wagen, maar dan zullen we toch eerst naar het asiel moeten voor een grote, agressieve Duitse herder.

Bij dat soort eenvoudige maatregelen en besluiten heb je volgens mij van niemand hulp nodig.

Iets anders zou het zijn geweest als Vogelzang had gezegd: 'Als wij de burgers willen ondersteunen in het realiseren van hun eigen rijkdom, moeten we zorgen voor toegankelijke bankkluisen.'

Dezelfde kromdunk, maar daar wordt dan tenminste een vorm van dienstverlening in tot uitdrukking gebracht. En service biedt de politiechef z'n publiek niet aan. Je zou kunnen zeggen dat hij eerder op het tegendeel uit is.

Zijn voorstel luidt: zet de foto van zogenaamde veelplegers op internet, of tussen de persoonsadvertenties op het raam van Albert Heijn zodat ze, op zo'n manier aan de kaak gesteld (een heidens gebruik dat hier in 1854 bij wet werd afgeschaft), gemakkelijk door de burger herkend, aangehouden, en bij de politie verlinkt kunnen worden.

De boodschap is met andere woorden dat u en

HANNEKE KLIKT NIET

Het zit Max Pam blijkbaar hoog: nadat hij er eerst ruchtbaarheid aan gaf in het 747AM-programma Dinsdag Desmet (6 januari) ging ook zijn NRC-Handelsblad-column (9 januari) over de kwestie: Hanneke Groenteman heeft haar stem geleend aan een televisiespotje dat reclame maakt voor het meldpunt M, waar je anoniem mogelijke misdadigers kunt aangeven. Pam: 'Dial M for Murder, niet met Grace Kelly in de hoofdrol maar met Hanneke Groenteman.' Niet alleen vindt Pam dat klikken niet mag, ook vindt hij – blijkens zijn column – dat zeker iemand als Hanneke Groenteman, die in de oorlog als joods kind moest onderduiken en vrees voor klinkende NSB-ers, beter moest weten. Citaat: 'Als Joden, de laatste groep waarvan je het zou verwachten, zich bekeren tot het klikken, dan kan dat alleen maar betekenen dat het klikken in de Nederlandse samenleving volledig is geaccepteerd als een normale handeling.'

Als we Hanneke Groenteman benaderen heeft niemand haar nog op de hoogte gebracht van Pams stukje. Even later mailt ze ons: 'Nu heb ik het uit de oude kranten-bak opgediept. Tja. Ten eerste had ik dat spotje niet moeten doen, omdat ik hoe dan ook geen onderdeel wil zijn van een "klikcultuur". Het ministerie van Justitie heeft me ervoor gevraagd. Via een reclamebureau natuurlijk, maar met een vertegenwoordiger van het ministerie er in persoon bij. Ik doe nooit echte reclame. De Triodos Bank is de enige uitzondering, omdat dat een ideale bank is. Maar voor een ministerie, dat vond ik leuk. Ik spreek namelijk graag in. Toen ik ter plekke kwam (stom genoeg toen pas) bleek dat het voor die misdaadmeldlijn was. Weglopen kon niet meer, ik had het tevoren moeten informeren. Toen heb ik nog wel een half uur zitten vorsen of het echt niet om "klikken" ging over zaken als: zwart werken, illegaal in ons land zijn, hennep kweken etc. etc. Uiteraard zou ik mijn stem daar nooit voor lenen. Nee, zeiden ze, daar was het absoluut niet voor. Het ging alleen maar om ernstige zaken als drugsdeals, vrouwenhandel, moord - kortom zware criminaliteit. De "kleine zaken" namen ze niet eens aan. En het woord "klikken" mocht ik al helemaal niet noemen of er zelfs maar aan denken, dat gaf een verkeerde indruk. Enfin, ik heb het gedaan. En ik ga er ook vanuit, dat wat ze zeiden waar is:

ik weer dingen moeten opknappen waarvoor de *prinsemarij* wordt betaald.

Vogelzang gaf dat tijdens een nieuwjaarstoespraak (die steeds meer doet denken aan een Bruiloft van Kloris en Roosje op diendersniveau) ook ongenoemd toe.

'Er is', zei hij, 'meer participatie van de burger nodig in de strijd tegen de onveiligheid.'

Altijd als een geüniformeerde ijdelruit zo'n ballon oplaait, worden in alle actualiteitenrubrieken op radio en televisie een vertegenwoordiger van de LPP en eentje van GroenLinks uitgenodigd. Pavlov.

Altijd bovendien debatteren die twee vervolgens een paar minuten over de *ethische* kanten van het voorstel: of de privacy van de criminele medemens gewaarborgd kan blijven, en of het niet dreigt te leiden tot eigenrichting of erger. Hang zo'n foto bij Dirk van den Broek in de vitrine, en je ziet de vakkenvullers tenslotte al klaar staan voor de drijfjacht.

Ook Pavlov.

Maar wat in zulke bliksemdiscussies nooit aan de orde komt is de vraag of we als burger moeten *blijven* opdraaien voor zaken die we naar ik meen voor eens en altijd hadden gedelegeerd aan Balkenende en consorten.

Eerder deze week waren we ook al opgeroepen om te participeren in een 'meldlijn' waarlangs je een buurman, een collega of iemand anders aan wie je al lang de pest had, anoniem bij de politie kunt aangeven.

Weer Kamerleden van LPP en GroenLinks om daar ethisch over te doen: of klikken eigenlijk wel mag.

Maar wat kan mij dat nou schelen? Mij kan schelen dat ik geacht word opsporingswerk te verrichten: de hele dag met downgeloade foto's op zak om te kijken of er eentje klopt, en tussen de bedrijven door ook nog opletten of er niet ergens een pedofiel of een terrorist kan worden verklikt – nog even, en Vogelzang benoemt ons tot burger-informant, wat we na de IRT-enquête zouden verbieden.

Medeburgers! Doe het niet!

het gegaan. Verder vind ik het beneden mijn waardigheid om te reageren op het verband dat Max Pam legt tussen mijn onderduiktijd, mijn joods zijn en dit spotje. Joden zijn mensen, soms slim, soms dom, soms allebei. Net als iedereen. Net als Max Pam.

dat je nu anoniem ernstige criminaliteit kan aangeven zonder bang te zijn dat je ongewild bezocht aan de deur krijgt, omdat je naam bekend is. Nu blijkt dat het woord "klikken" toch gebruikt wordt (niet door mij, maar door het Ministerie) en word ik geassocieerd met de klikcultuur. Heel vervelend. Eigen schuld, stom, maar zo is

tot verontruste telefoontjes, evenals tips over moord, bedreigingen, mishandeling, wapenbezit en mensenhandel. Ongeveer één op de vijf meldingen is bruikbaar. De meldlijn is een gezamenlijk initiatief van de overheid en het Verbond van Verzekeraars.

afgelopen jaar 28.000 mensen het meldnummer. Hun telefoontjes hebben bijgedragen aan het oplossen van enkele honderden misdrijven. Het grootste deel van de meldingen heeft te maken met drugshandel of de teelt van hennep (46 procent). Maar ook fraude, diefstal en vernielingen leidden

voorziet in een behoefte. Sinds september vorig jaar kennen vijf politieregio's de lijn. Vandaar dat de meldlijn nu landelijk wordt ingevoerd. Door 0800-7000 te bellen, kunnen mensen in heel Nederland dan anoniem kond doen van criminaliteit, misdrijven of vermoedens daarvan. In de vijf regio's drukten het

Meld Misdaad
Anoniem landelijk
ingevoerd 24/10

De telefoonlijn Meld Misdaad Anoniem

ZIE JE IETS VERDACHTS? MELD HET.

ROTTERDAM

Kliklijn tegen *Ab/1* misdaad succesvol

Op de anonieme kliklijn tegen zware criminaliteit 0800-7000 heeft sinds de ingebruikname in september 2002 zeker 37.600 gesprekken gevoerd. Dat heeft 7750 serieuze tips opgeleverd en 175 aanhoudingen opgeleverd. Dankzij de lijn kon de politie 90 zaken oplossen en 47 hennepkwekerijen oprullen.

Het aantal misdrijven op straat geeft jong en oud maar al te vaak een onveilig gevoel. Daar wil de overheid iets aan doen. Daarom hebben wij een actieprogramma opgezet. Vanaf 2006 moeten overlast en criminaliteit 20 tot 25% minder zijn. Met concrete maatregelen moet het haalbaar zijn Nederland veiliger te maken. *Maar dat gaat niet vanzelf.*

Dit doen wij

Gemeenten, politie en justitie gaan strenger optreden tegen "veelplegers". Deze groep van criminelen neemt een groot deel van alle veelvoorkomende criminaliteit voor zijn rekening. "Veelplegers" die straks opgepakt worden, staan niet weer direct op straat en worden langer gestraft.

Samen met scholen, gemeenten, jeugdorganisaties en politie nemen we maatregelen om te voorkomen dat risicojongeren in de fout gaan en in aanraking komen met justitie.

Diefstal, mishandeling, beroving en vernielingen zijn niet normaal in een beschaafd land. Net zo min als onveiligheid op en rond scholen, in het openbaar vervoer en uitgaanscentra. Of overlast en aanstootgevend gedrag op straat.

Het actieprogramma "Naar een veiliger samenleving" bevat concrete maatregelen. Met maar één doel. Nederland veiliger maken.

Wat doe jij?

- ✓ Geef criminelen geen kans. Zorg voor goede sloten op fiets, brommer of scooter en voor goed hang- en sluitwerk op deuren en ramen. Gelegenheid maakt de dief. Let ook op de persoonlijke bezittingen van anderen. Ook dat helpt.
- ✓ Zie je iets verdachts op straat, in het openbaar vervoer, of bij jou in de buurt? Waarschuw dan de politie of doe aangifte. Bel 0900-8844. Bel alleen bij levensbedreigende situaties 1-1-2.
- ✓ Je kunt misdrijven ook anoniem melden. Bijvoorbeeld als jij de dader kent, maar de dader jou ook. Bel dan M. 0800-7000. *Zo draag je bij aan een veiliger samenleving.*

Meldlijnen / 'Door verharde criminaliteit is klikken noodzaak geworden'

door Ruut Verhoeven
Trouw, 2004-01-05 - [lezersreacties op dit artikel](#) (15)

Op klikken rust geen taboe meer. Steeds meer tip-, klik- en meldlijnen staan burgers ten dienste om hun gal te spuwen over vermeende misstanden. De overheid stimuleert en faciliteert het gebruik ervan. Vandaag begint ze met een landelijke campagne voor de kliklijn 'Meld misdaad anoniem'.

AMSTERDAM - Het vergroten van de naamsbekendheid is niet het voornaamste doel van de radio- en tv-spotjes voor 'Meld misdaad anoniem' die vanaf vandaag worden uitgezonden. Het gaat om het nummer. De meeste mensen weten al van het bestaan van een anonieme meldlijn, ook al noemen ze die steevast 'kliklijn'.

„Maar daar bedoelen ze niets negatiefs mee”, haast Henk Munting te zeggen. Hij is projectleider van 'Meld misdaad anoniem', kortweg M. genoemd. „Mensen die ons bellen, zien anoniem melden niet als klikken maar als hun burgerplicht. Ze storen zich aan allerlei vormen van criminaliteit en zijn daarom bereid informatie te verstrekken aan de politie.”

die toon doet de deur dicht. Jaja. In zo'n klimaat wordt het heel moeilijk de waarheid frank en vrij uit te spreken. Anoniem klikken is dan nog de enige manier om een ander te laten weten wat je ervan vindt. Bedankt, drs. Vuijsje!

NEREDLAND VEILIG

Voor meer informatie: www.veiligheidsprogramma.nl. Dit is een advertentie van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Max Pam *NK 9/11*

Je kunt van sociologen zeggen wat je wilt, maar het is toch de socioloog drs. Herman Vuijsje geweest die reeds in 1995 heeft gepleit voor de herontdekking van het klikken. Zelden is een sociologische advies zo aangeslagen, want sindsdien is Nederland vergeven van de kliklijnen. Aangespoord tot het verrichten van een taboedoorbrekende burgerplicht klikt heel Nederland zich tegenwoordig suf tot het bruin ziet. Destijds heb ik al aanbevolen drs. Vuijsje te benoemen tot de Nationale Klikspaan, een instituut dat naast de Nationale Ombudsman kan opereren, maar inmiddels meen ik dat de Columbus van het klikken zelfs recht heeft op een eigen standbeeld. Ik zou zeggen tegenover een Sociale Dienst of voor een illegalenflat in de Bijlmer.

Nederland klikt van laag tot hoog. Laatst nog de Groningse burgemeester Jacques Wallage, die over Ayaan Hirsi Ali ging klikken bij haar baas Van Aartsen. En nu hoor ik de aangename stem van Hanneke Groenteman in een televisiespotje dat reclame maakt voor het meldpunt M, waar je anoniem mogelijke misdadigers kunt aange-

ven. *Dial M for Murder*, niet met Grace Kelly in de hoofdrol, maar met Hanneke Groenteman. Gauw trek ik de gordijnen dicht.

Lang voordat zij de wereld op de hoogte stelde van haar eetverslaving heeft Hanneke in de verzetskrant *Het Parool* nog eens een ontroerend stuk geschreven over hoe zij als kind moest onderduiken bij tante Cor en oom Kees, die zoals zo ellendig veel Nederlanders een NSB'er als buurman hadden. Ik bedoel: wat hebben drs. Vuijsje, Jacques Wallage en Hanneke Groenteman met elkaar gemeen?

Ze zijn alle drie joods. Die constatering schreeuwt om een verkeerde uitleg en ik zie u al overeind springen, maar wat ik ermee zeggen wil is dit: als joden, de laatste groep waarvan je het zou verwachten, zich bekeeren tot het klikken, dan kan dat alleen maar betekenen dat het klikken in de Nederlandse samenleving volledig is geaccepteerd als een normale handeling. Misschien hebben ze er uitvoerig over gebrainstormd, maar mij zou het verbazen als ze bij het reclamebureau van dat M-spotje, überhaupt wisten dat Hanneke tijdens de bezetting verlinkt had kunnen worden.

Het is waar dat Nederlanders in de oorlog een kliktraditie hebben opgebouwd, maar de vraag blijft waarom dat klikken de laat-

ste jaren weer zo populair is geworden. Ik ben natuurlijk niet zo'n groot socioloog als drs. H. Vuijsje, maar ik zie twee mogelijke factoren. Het komt door het poldermodel en door de multiculturele samenleving.

In het poldermodel gaat het er niet om de waarheid te zeggen, maar om tot overeenstemming te komen. De waarheid ligt in het poldermodel altijd in het midden, hoewel de waarheid in werkelijkheid helemaal niet in het midden hoeft te liggen. Vooral als er gedoe van komt, schuift men in het poldermodel de waarheid liever een tijdje onder het tapijt. In het verlengde hiervan hebben wij te maken gekregen met wanhopige pogingen om de multiculturele samenleving zo pijnloos mogelijk in te voeren. Om de boel bij elkaar te houden en al die verschillende groepen te vriend te houden, moet je voorzichtig omspringen met onwelkome werkelijkheden. Wallage riep op tot 'behoedzaam manoeuvreren' en onlangs zei oud-minister Margrethe de Boer in *Trouw*: „Een scherpe toon drijft mensen uit elkaar.”

Vaak komt de waarheid pas naar boven door scherpe kritiek en mijn ervaring is dat mensen die scherpe kritiek te verduren krijgen altijd klagen over de scherpe toon. De kritiek, daar staan ze wel voor open, maar

Nederlander klikt enthousiast

De telefoonlijn voor anonieme tips over misdrijven blijkt een groot succes. Nederlanders geven graag een ander aan. 'Veel bellers willen mensen te grazen nemen'.

Door onze redacteur MARGRIET OOSTVEEN ROTTERDAM, 6 NOV. „Ik moet de kliklijn hebben”, zegt de belster. „Dit is Meld Misdaad Anoniem”, zegt de telefoniste. „Ha. Kunt u wat met iemand die veel verdient? En ook een uitkering heeft?” „U kent hem zeker?” „Ja, het is mijn ex. En ik krijg nog centjes van hem. Veel centjes.” „En nu wilt u wraak nemen.” „Jal”

„Maar daar zijn wij niet voor.” Nadat de belster boos de hoorn heeft neergesmeten kreunt de telefoniste even. „Dit vind ik zo afschuwelijk. Die háát die achter dit soort tips zit.” Veel bellers zijn zo, zegt ze. „Die willen mensen te grazen nemen.”

Een jaar heeft Meld Misdaad Anoniem, de telefoonlijn voor anonieme tips over zware misdrijven, proefgedraaid. Vaststaat inmiddels dat de Nederlander zijn medemens graag aangeeft.

Er kwamen ruim 50.000 telefoontjes binnen. Daar zaten ongeveer 28.000 serieuze tips bij. En daarvan waren er 5.600 echt bruikbaar om de politie te helpen misdrijven te voorkomen of op te lossen. Twee weken geleden is daarom besloten dat de tiplijn blijft. Voor het eerst staat Meld Misdaad Anoniem nu toe mee te luisteren, op voorwaarde dat de tips worden

geanonimiseerd.

„Ik wil melding maken van onterecht huursubsidie krijgen en dergelijke.”

„Zeg, is deze lijn ook voor fraude met de WW?”

„Kan ik hier informatie kwijt voor de sociale dienst?”

Dat wordt allemaal niet in behandeling genomen. En dat maakt bellers boos. Die gaan schuttingwoorden roepen.

Een tiende van de serieuze tips gaat over illegalen. Er bellen mensen „met hele ritsen kentekens of sofnummers”. Een andere telefoniste: „Of ze bellen over de buurman in de WAO. Dat die foldertjes rondbrengt. 'In het donker', fluissteren ze er ook nog bij. Dus dan zeg ik: Nou én?”

Maar dan gaat de telefoon weer: „Ik heb een tip over een drugslanding.”

Waarop een gedetailleerde aan-

wijzing volgt over een „grote landing” die onderweg is naar X. Met nauwkeurig tijdstip, plaats en adres van aankomst. De tipgever meldt zakelijk en kortaf welke route die nog door Europa zal afleggen. Dit is een insider. De tip wordt met voorrang en vergezeld van een telefoontje naar de politie gemaild.

Ze krijgen regelmatig telefoontjes van criminelen zelf. „Je herkent ze aan de gedetailleerdheid van hun informatie. En ik spreek liever een echte crimineel die de concurrentie eens even stevig komt verlinken, dan die kleine klikkers”, zegt de telefoniste – ook zij mag niet met haar naam in de krant. Voor haar eigen veiligheid, aldus de meldlijn. Helemaal in het begin ging het één keer mis. Nadat de meldlijn een tip had doorgestuurd is de recherche met de beschuldigde persoon gaan praten – daarbij vermeldend dat ze een anonieme tip hadden gekregen. Bij de zogenoemde één-op-één-delicten, met een direct benadeelde partij, moet je dat nooit doen. De verdachte begreep wie de beller was en kwam verhaal halen. Meld Misdaad Anoniem wil geen kliklijn zijn. Zware criminaliteit, daar gaat het om. Fraude? Alleen als het grootschalig is. Maar „in principe” is hij niet tegen de kleine klikkers zegt politicommissaris Henk Munting, projectleider van de meldlijn namens de Raad van Hoofdcommissarissen. Als ze zo vaak bellen dan zit er kennelijk toch „een stukje irritatie in de samenleving” over misbruik van voorzieningen waar je wat mee moet, vindt hij. „Dus het is wel een punt van discussie hoor. Of we niet ook die maatschappelijke functie moeten vervullen.”

VERVOLG 210 P 42

Munting geeft toe dat de motieven van mensen om een kliklijn te bellen hem minder interesseren. „Maar op basis van de indrukken die wij via de telefonisten en centralisten krijgen, kan ik zeggen dat de meesten bellen uit bezorgdheid. Een veel geringer deel heeft vergeldingsmotieven. Een aantal wil anderen aangeven in de sfeer van sociale verzekeringsfraude. Maar daar zijn wij niet voor. Die mensen verwijzen wij naar bijvoorbeeld de sociale dienst. We krijgen ook veel reacties uit het criminele circuit. Daar is grote bereidheid om elkaar te verlinken." Tot medio vorige maand, in ruim een jaar tijd, kwamen circa 65000 telefoontjes binnen bij M. Een kleine 36000 leverden een serieus gesprek op. Dat resulteerde in zo'n 7500 betrouwbare tips. Met ongeveer 70 procent van die tips is de recherche daadwerkelijk aan de slag gegaan. Volgens Munting onderscheidt M. zich van andere kliklijnen door een gedegen organisatie, een concept, filosofie, huisstijl en professionele uitzending. „Mensen moeten erop kunnen vertrouwen dat we ook iets met hun tips doen. Tegelijkertijd waarborgt de politie dat mensen niet ten onrechte als verdachte worden aangemerkt. Op basis van de informatie die via ons binnenkomt, wordt niemand meteen van zijn bed gelicht. De betrouwbaarheid van de melding valt of staat bij een zorgvuldige afhandeling." De Wageningse socioloog Kees de Hoog heeft desondanks niet veel vertrouwen in kliklijn M. Hij ziet meer in het tv-programma 'Opsporing Verzocht', als het gaat om het inroepen van de hulp van burgers bij de misdaadbestrijding. „Bij 'Opsporing Verzocht' krijg je gerichte informatie. Bijvoorbeeld: Herkent u deze man? Hij draagt Adidas-schoenen en een rode sjaal. Dat is anders dan bij die kliklijn. Dan ga je zelf situaties interpreteren en misschien wel te overhaast conclusies trekken." Munting is daar niet bang voor. „Onze centralisten hebben voldoende ervaring opgedaan om fake-meldingen te onderscheiden van serieuze tips. In de pilot van een jaar is het nooit fout gegaan." Hij heeft gemerkt dat M. wel degelijk in een behoefte voorziet. „Ik ben zelf politiemans en heb ondervonden dat steeds meer mensen ervoor terugdeinzen om zelf naar de politie te gaan, uit angst dat hun naam in een dossier terechtkomt, of dat ze ter

zitting moeten getuigen. „Daarom hebben wij deze lijn opgezet." „Klikken is noodzaak geworden", meent ook socioloog Anton Zijderveld. „De criminaliteit is verhard. Mensen zijn bang voor repressailles, die soms ook plaatsvinden." Die oud-hoogleraar aan de Erasmus-universiteit in Rotterdam verwijt de politie, zelf te hebben bigedragen aan de sfeer van angst. „Ik heb het altijd onrechtvaardig gevonden dat de politie zegt: Doe maar geen aangifte, want dan krijg je narigheid. Je naam en alles moet worden doorgegeven. Dat is gevaarlijk. Blijkbaar staan er geen andere veilige wegen meer open dan te klikken." Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) waakt over geregistreerde gegevens van mensen. „Kliklijnen zijn op zich niet onrechtmatig", zegt woordvoerder G. van de Klashorst. „Maar er zijn grenzen aan het bewaren van dit soort tips. Afgelopen jaren hebben we een aantal criminele inlichtingendiensten doorgeleucht. Een van de bevindingen was dat de bewaartermijnen voor gegevens gemakkelijk worden verwaarloosd." Van de Klashorst: „Vastgelegde tips mogen vier maanden bewaard blijven. Gedurende die tijd heeft de politie gelegenheid te onderzoeken om te beoordelen of de informatie al dan niet bruikbaar is. Is dat het geval, dan belandt zo'n tip in een onderzoeksdossier. Een tip die niets oplevert, moet worden vernietigd." Een anonieme kliklijn, een professionele uitzending met een concept en een filosofie enz. enz.??? Hoe is het mogelijk. We leerden vroeger dat klikken niet erg aardig was. Als je dat op school deed kreeg je straf. Dan was je een uitslovertje geworden. Heeft deze belachelijke wending niet te maken met opnieuw een falen van de regering? Bezuinigen moeten klakkeloos worden doorgevoerd ook bij de politie. Zij moeten bijvoorbeeld wel de softdrugs in de vorm van planten bij mensen van de zolders halen en uit de tuinen rukken maar op Schiphol mag iemand met minder dan 3 kg hard drugs gewoon weer weg. Het begint te lijken op een soap. Nu nog naast Balkenende, Donner en consorten een venijnige feeks die de mannen wel eens mores zal leren en het plaaije is compleet. Dan kan het zo worden uitgezonden wat mij

betreft. **J.Westerlaken** (05-01-2004, 09:01:46 uur) geweldig dat Meld Misdaad Anoniem er is. Jammer dat het nummer er niet bij staat!
rietvanlaake (05-01-2004, 09:04:56 uur) Volgens mij zijn wij het enigste land in de wereld, waar klikken wordt aangemoedigd. Wat een mentaliteit. Ik heb als kind geleerd dat je niet mag klikken. Nederland op zijn smalst. Heb het vrienden van mij verteld die in Zwitserland en Duitsland wonen, nu zij waren plat van verbazing. En moet je ook niet vergeten als je met 1kg coke op schiphol aankomt, word er geen strafvervolg ingesteld, maar als een marinier die door minister van defensie naar Irak word gestuurd, en iemand doodschiet word gelijk door het OM van moord aangeklaagd. Nu kan zo wel ff doorgaan. ARM NEDERLAND.
pieter (05-01-2004, 09:18:28 uur) Wat een hypocriet gewoewel. Het zal je vader maar zijn die werkt bij een anonieme kildienst. Het zal wel bij die beroemde normen en waarden van dit kabinet horen: de rijken rijker, de armen armer, hypocriet zondags in de kerk over naastenliefde prediken, ama's op sluiten en terug de dood in jagen en natuurlijk: verklik je buurman.
Nederland: bah!
Sasha Berkman (05-01-2004, 10:06:12 uur) De Meldlijn is helemaal geen klikken. Klikken is als je uit eigen beweging iemand erbij lapt om zelf een wit voetje te halen of er indirect persoonlijke beter van te worden. DAT proberen ze kinderen TERECHT af te leren op de basisschool. Het is echter anders, als door het onveilige sociale klimaat mensen anderen niet meer openlijk durven aan te spreken of te corrigeren. Deze corrigerende reactie vertaalt zich nu via een andere route: Een misdaadmelding die waarborgt, dat een burger VEILIG mee kan blijven helpen met het ongedaan maken danwel corrigeren van misdaad. Zolang de schappelijke en de zich verantwoordelijk voelende burger niet meer de zeggenschap heeft op straat, krijg je dit soort fenomenen als de kliklijn. Niks mis mee. Het enige dat mis is, is de situatie in onze samenleving, dat ons steeds meer als

gewone burgers door de vingers glipt. **Confestatium** (05-01-2004, 10:34:22 uur) "Zolang de schappelijke en de zich verantwoordelijk voelende burger niet meer de zeggenschap heeft op straat" Misschien kan de heer of mevrouw Confestatium ons dan eens uitleggen waar die zeggenschap dan wel uit zou moeten bestaan. Aan dit soort cliché's heeft niemand wat. Veel mensen hebben gewoon verkeerd gestemd, gedacht dat een CDA op zou komen voor normen en waarden, maar ook dat is loos gebeuzel gebleken. In ons land wordt teveel gepraat over normen en waarden, ze worden alleen te weinig toegepast of ingeruild door bijvoorbeeld deze achterlijke vorm van klikken. Wat zal onze maatschappij hiervan opknappen, zeg.
J.Westerlaken (05-01-2004, 11:10:15 uur) Het verraden klikken toont de machteloosheid van een staat aan. Hiermee worden de beginselen van de een democratie aangetast. Verkracht Maar dat was ik even vergeten wij hebben helemaal geen democratie maar een theocratie. Waar waarde en normen hoog in het vaandel staan. Judas zat ook aan de tafel van Jezus.
Wat we kweken is angst, en verdeeldheid in onze samenleving. Een heerschappij van priesters, als rechtstreekse dienaren van God. En hun werkplaats is het Binnenhof. Wat mij steeds weer verbijstert -is terug kijkend in de geschiedenis van de mens dat we ook niets hebben geleerd. In de tweede wereldoorlog werd door de het klikken van een buurman. Mijn vriendjes en ouders op transport gesteld. Onschuldige mensen zo maar de dood ingejaagd. Omdat deze buurman hun gezicht niet aanstond. En daar gaan we weer naar toe.
Gerard Boon
G.Boon (05-01-2004, 11:10:48 uur) "Ik kreeg van iemand die anoniem van christenen", schrijft Plinius de Jongere aan keizer Trajanus, een eeuw na Christus. In zijn antwoord is Trajanus heel resoluut: "Lijsten van anoniemen echter mogen bij geen enkele aanklacht een rol spelen. Dat zou een zeer slecht voorbeeld zijn en

niet iets van onze tijd." Zo ethisch was het Romeinse bewind dus in die tijd, sindsdien zijn we flink achteruit geboerd. Inderdaad loopt iemands leven tegenwoordig licht gevaar als hij/zij toevallig iemand ziet liquideren, met name omdat justitie en politie een getuige niet beschermt. De vooraanstaande criminelen kunnen elkaar ook gemakkelijker opruimen, omdat onze overheid er niet aan denkt hen van de straat te halen en liever deals sluit. Maar het instellen van een instrument om de onbetrouwbare overheid verder te institutionaliseren is toch echt de omgekeerde wereld.
Johan Nijhof (05-01-2004, 11:30:05 uur) Een kliklijn is wel passend bij het beleid van Balkenende. Zet rokende op tegen niet rokende, waovers zwart maken is ook zijn stijl. Werkenden tegen niet werkenden. Ieder mens is goed en slecht niemand is daarvan uitgezonderd. Klikken heeft te maken met jalouzie en afgunst past bij het huidige consumptie maatschappij. Mensen die bellen naar zon kliklijn vervelen zich zijn achterdochtige figuren.
marianne (05-01-2004, 11:46:58 uur) Beste Trouwlezers, Trouwjournalisten, Trouwmakers en Trouwbezoekers, legt u dit nu nog eens uit aan de mogelijke overlevenden die ooit de Trouw bezorgden in mindere tijden!
Karel (05-01-2004, 12:01:38 uur) Jongens, doe toch niet zo moeilijk. Het gaat hier om tips over mensen die strafbaar gedrag hebben vertoond. De politie onderzoekt of dat echt en aantoonbaar het geval is geweest, de rechter kijkt of de politie zijn werk goed gedaan heeft en legt eventueel een straf op. Niets gedaan, geen vervolging, strafbaar gedrag, dan een straf. Niets mis mee, lijkt me. Waarom zou je in "s hemelsnaam een crimineel willen beschermen? Alinda
Alinda (05-01-2004, 12:40:52 uur) Vroeger werd Nieuwsgierig Aagje door de hele buurt met de nek aangekeken als ze de hele dag met haar krulspelden in vanachter haar bloemetjesgordijnen de straat ingluurde. Mocht je met instemming van alle vaders in de buurt sneeuwballen tegen haar raam gooien. Tegenwoordig heeft zo'n trut een telefoonnummer ter beschikking.

Wat zal ze zich belangrijk voelen... De kliklijn heb je trouwens al lang hier in Finland, en o ironie wordt er hier juist over de afschaffing van het onding gediscussieerd...
JoopFinland (05-01-2004, 12:46:29 uur) Het succes van de Gestapo destijds was eveneens aan anonieme tips te danken. Confestatium heeft gelijk, destijds had de Duitse burger hetzelfde gevoel geen zeggenschap meer te hebben. Dit is alweer een stap op weg naar Nederland politiestaat. Het gaat zelfs sneller, dan ik had gevreesd.
M.Nieuweboer (05-01-2004, 14:35:43 uur) Confestatium legt terecht en juist uit dat dit geen klikken is. Alinda geeft al een goede aanzet voor de ontdekking voor het feit dat het hier om misdaden gaat, dus niet zomaar wetsovertredingen. Johan Nijhof noemt terecht in zijn voorbeeld dat bij een aanklacht een anonieme aanklager geen rol mag spelen. Absoluut mee eens. De melding bij M geeft slechts een reden tot onderzoek. De melding speelt bij de aanklacht geen enkele rol. Als ik het leven van jouw kind kan redden door een tip te geven waardoor de politie in de juiste richting kijkt dan moet iemand mij uitleggen waarom ik dat niet moet doen.
Ben van der Feen (05-01-2004, 14:54:25 uur) Overdreven fraai is de kliklijn niet te noemen, maar dat geldt ook voor de dingen die er uiteindelijk mee bestreden moeten worden. Als we dit niet willen, hoe anders kunnen we dan strafbare zaken in de Nederlandse samenleving aanpakken. Bereidheid zelf aangifte te doen is er kennelijk te weinig, de angst om teruggepakt te worden kennelijk in veel gevallen te groot. Wat moeten we dan? Wat betreft de situatie in de tweede wereldoorlog: we vervolgen heden ten dage in Nederland geen mensen omwille van hun geloof of ras. Die vergelijking gaat dus niet op.
Joop Moerkens (05-01-2004, 14:56:46 uur)

NKC 6/11

[• Vervolg van pagina 40] Meld Misdaad Anoniem is geen politielijn, al zijn de telefonisten dan gehuisvest in een callcentre van de politie - de locatie wil de meldlijn geheim houden. Initiatiefnemer is het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing van de overheid en het bedrijfsleven. Meld Misdaad Anoniem is een voorbeeld van publiek-private samenwerking die, als het aan politie en overheid ligt, de komende jaren vaker zal voorkomen. Henk Munting is bij de Raad van Hoofddistricten benoemd tot directeur publiek-private samenwerking. Hij broedt plannen uit om de private sector de komende jaren vaker bij criminaliteitsbestrijding in te zetten.

De tiplijn wordt het komend jaar betaald door twee ministeries (Justitie en Binnenlandse Zaken, ieder 250.000 euro), door de Raad van Hoofddistricten (300.000 euro) en door het Verbond van Verzekeraars (120.000 euro).

De verzekeraars zijn ook 'afnemer van informatie', zoals de meldlijn het noemt. In ruil voor hun donatie krijgen ze een kopie van de tips over verzekeringsfraude. Die tips moeten volgens een overeenkomst tussen de verze-

Tiplijn kan een bypass zijn voor rechercheurs

raars en het openbaar ministerie ook altijd bij de politie terecht komen. Maar in de praktijk, zegt Henk Munting, zijn het vaak de particuliere rechercheurs in dienst van verzekeraars die zo'n tip aantrekken. Zo kwam het afgelopen jaar vast te staan dat een brand in een café werd aangestoken. De verzekeraar keerde niet uit. „En dat gaat om bedragen - daarmee hebben de verzekeraars hun bijdrage aan ons er al zowat uit”, zegt Munting.

Hij benaderde al nieuwe „private partners” voor de meldlijn. Zoals de NS, die vooralsnog niet hebben gereageerd. En Schiphol. „Daar zijn we nu mee in gesprek. Schiphol wil graag tips over de afhandeling van de goederenstroom. Er raakt daar nog wel eens wat weg tussen de koffers en de tassen van passagiers.” De vervoerssector, daar kan de publiek-private samenwerking wat mee. „Zij zijn vaak slachtoffer van criminaliteit, die zonder tips heel moeilijk is op te lossen”, zegt Munting.

De onderhandelingen tussen Transport en Logistiek Nederland en Meld Misdaad Anoniem zijn dan ook in een vergevorderd stadium, bevestigt beleidsadviseur juridische zaken Helène Minderman. Zij schat dat transportcriminaliteit de sector jaarlijks ten minste 50 miljoen euro kost. „En waarschijnlijk meer. Want dan heb ik het alleen over diefstal van lading, niet over diefstal van voertuigen en fraude in de logistieke sector.

Minderman zegt nog niet te weten hoeveel de transportsector gaat betalen aan Meld Misdaad Anoniem. „Eerst willen we zeker weten dat er ook extra vervolgings- en opsporingscapaciteit bij de politie tegenover staat”. Bovendien moet de aard van tips de sector bevallen. „Het is niet de bedoeling dat chauffeurs over hun werkgever gaan klikken”, zegt Minderman namens diezelfde werkgevers.

De telefonisten van Meld Misdaad Anoniem verwerken de tips in formulieren die per beveiligde e-mail naar de verschillende „afnemers” gaan. Naast de politiekorpsen en de verzekeraars zijn dat de Bijzondere Opsporingsdiensten van de verschillende ministeries, zoals de De Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de Economische Controle Dienst; de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de Algemene Inspectie Dienst.

Ook kwam daar tijdens het proefjaar de inlichtingendienst AIVD bij, vertelt projectleider Henk Munting, toen er vijf keer bruikbare tips binnenkwamen die te maken hadden met bedreiging van politici en terroristische aanslagen. Ook de Koninklijke Mare-

chaussee werd alsnog „afnemer”, toen onverwacht veel tips over illegalen bleken te gaan.

Het aantal tips voor de particuliere sector is vooralsnog beperkt - maar 3 procent bleek bruikbaar voor de verzekeraars. Bijna de helft van de serieuze tips ging over drugs, vooral over illegale hennepplantages. Over levensdelicten ging 3 procent.

Zoals nu. „Ik bel over een oude moord.” De beller kent de hoofdverdachte, die door interpol wordt gezocht, van vroeger en heeft hem onlangs gezien. De beller geeft door waar de hoofdverdachte logeert.

Anonieme tips moeten altijd worden aangevuld - zo maar iemand van zijn bed lichten na een telefoontje als het voorgezande mag niet. Meestal wordt de tip eerst verrijkt met informatie die al in politiebesteden aanwezig is. Vaak blijkt al iets over de genoemde persoon of het genoemde delict bekend te zijn. „Je mag natuurlijk ook eerst eens om zo'n persoon heen gaan rechercheren na een anonieme tip”, zegt Henk Munting. „En bij delicten die onder de wapen- en opiumwetgeving vallen kan dat best vergaan.”

Hij pakt een stapel jurisprudentie. Het blijkt bijvoorbeeld al toegestaan om na een anonieme

Een anonieme tip alléén is niet voldoende

tip over een hennepplantage een thermische camera op een huis te richten om zo temperatuurverschillen te meten - en op basis van die informatie dan de inval te doen.

Wie garandeert dan dat het niet ook gewoon rechercheurs zijn die de tiplijn bellen, om informatie 'wit te wassen' en zo tot actie te kunnen overgaan?

De telefonistes knikken. „Jazeker, niets is onmogelijk hier”, beaamt ook hun chef Huib Elings, zelf politiemans. „Ik word ook wel gebeld door korpsen aan wie we een tip hebben doorgestuurd. Of door een CIE (een Criminele Inlichtingen Eenheid, de voormalige CID, red.) Dan zeggen ze dat ze het niet vertrouwen. Dat de informatie zo gedetailleerd is dat die van een politiemans afkomstig kan zijn.”

Een rechercheur kan ook baat hebben bij het bellen van de tiplijn, omdat zogeheten „zachte”, onbewezen informatie nooit in een proces-verbaal terecht mag komen. Terwijl de letterlijke tekst van de tip uit de formulieren die Meld Misdaad Anoniem doorstuurt aan de politie, wel in een proces-verbaal mag worden opgenomen. En zodoende deel kan uitmaken van de bewijsvoering in een strafdossier. „Onze lijn kan inderdaad ook gebruikt worden als bypass voor rechercheurs die in hun eigen korps geen gehoor krijgen”, zegt projectleider Henk Munting. „Al hebben we geen aanwijzing dat het gebeurt. Het kan.”

„Maar het kon altijd”, zegt Huib Elings. „De politie heeft altijd anonieme tips gebruikt. Met onze tiplijn gebeurt het alleen heel goed georganiseerd.”

„Indammen privacy gevaarlijk” Het Parool, 12-1-2004

AMSTERDAM - Voorzitter P. Hustinx van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) stoort zich aan de oproepen van politici en politiebazen om de privacy in te dammen. Vooral de korpschefs zijn in zijn ogen bezig met 'gevaarlijke stemmingmakerij.' Hij pleit ervoor 'het hoofd koel te houden en te komen tot een evenwichtige aanpak.' Dat zei Hustinx gisteren in het televisieprogramma Buitenhof.

Hustinx doelde op stellingen in de publieke discussie als 'privacy als schuilplaats van het kwaad'. Het lijkt

Burger *MAXIM BRIL/YK1/11*

Ik hoorde de warme stem van Hanneke Groenteman op de radio reclame maken voor M. Dat is niet het maandelijks magazine van NRC Handelsblad, maar een 0800-nummer dat je kunt bellen om anoniem een misdaad aan te geven, een zogeheten kliklijn. Hanneke klonk omfloerst, een beetje timide, alsof ze het niet helemaal eens was met de tekst die ze uitsprak of herkenning probeerde te voorkomen.

Later op de dag liep ik grand-café Luxembourg aan het Spui in Amsterdam binnen. Ik was er lang niet geweest, maar Rijk de Gooyer zat er nog steeds op zijn vertrouwde plekje - sommige dingen veranderen nooit. Verderop in de zaak zaten twee Hell's Angels in vol ornaat (leren jacks, insignes, zonnebrillen, baarden, oorknoppen) koffie te drinken. Het is dat ik niet van motoren houd, anders was ik dolgraag Hell's Angel geweest - jongens onder mekaar, een clubhuis, nooit onder de douche, mooier kan het niet.

Op zeker moment kregen de Angels gezelschap van een derde man, geen lid van de broederschap. De bijeenkomst nam vervolgens een sinistere wending: de koppen werden bij elkaar gestoken, er werd op fluistertoon gesproken, schichtig gekeken, ja er was duidelijk iets aan het gebeuren, om niet te zeggen: iets in de maak. Ik dacht natuurlijk meteen aan Hanneke en M: was dit het moment om de kliklijn te bellen, moest ik wachten tot de pistolen werden getrokken of hadden de heren het over cilinderkoppen, zuigerbuizen, uitlaatpijpen en lekkere wijven?

Ik twijfelde. De burger die twijfelt is een weggijker. Dat is een begrip dat ik Jan Marijnissen dit weekend hoorde gebruiken. Wij Nederlanders zijn weggijkers geworden. Wij kijken weg zodra er iets gebeurt, het zal onze tijd wel duren, buurman zoekt het zelf maar uit. Mijn eigen ervaring is trouwens anders - ik ben het type dat achter de brandweer aanjaagt om te zien wat er aan de hand is, maar wie ben ik? Marijnissen vertegenwoordigt het volk, dus die weet wat er leeft onder de mensen.

Weggijkers zijn we. Ik deed het nu zelf. Mijn blik kwam daarbij terecht op het achterwerk van mijn favoriete serveerster. Ondanks dat ik zo lang niet in het grand-café was geweest, herkende ik het onmiddellijk. Het idee dat zo'n meisje er soms ook op moet zitten, hartverscheurend is dat. Ik snap het wel, dat wij een volk van weggijkers zijn. Er is elders altijd iets mooiers te zien.

Maar goed. De Hell's Angels stonden op. Ze zagen er nu nog indrukwekkender uit. Een van hen ging betalen en trok een enorm pak bankbiljetten uit zijn broek. Ook een reden waarom ik altijd graag Hell's Angel heb willen zijn. Hij gaf een flinke fooi en daarna verlieten de heren de zaak. Buiten startten ze met veel kabaal hun motoren, het Spui schudde ervan.

Ik was ineens blij dat ik de kliklijn niet had gebeld. Maar ik had ook niet weggekeken toen één van de Angels me strak in de ogen keek. Tot slot had ik me ook niet vergrepen aan het achterwerk van mijn favoriete serveerster (er was een tijd dat handelsreizigers er geen moeite mee hadden even een kort, keurend klapje op een vreemde kont te geven). Kortom, met mij als keurige burger zat het gisteren wel snor.

er volgens hem op dat korpschefs hun frustratie afreageren op de winkeliers, die op deze manier worden aangespoord ook zelf iets aan de kleine criminaliteit te doen. De korpschefs worden binnenkort op hun prestaties afgerekend. Dergelijke ideeën neigen volgens Hustinx naar eigenrichting. Ook premier Balkenende is volgens de CBP-voorzitter te ver gegaan met zijn sympathie voor winkeliers die foto's van veelplegers openbaar willen maken. „Er was nuance, maar hij had toch een tandje meer terughoudendheid moeten hebben.”

Hustinx vertrekt binnenkort bij het CBP, waar hij vijf kabinetten meemaakte. Vorig jaar nog vond hij dat het kabinet-Balkenende-I een karikatuur had gemaakt van privacy. Het afgelopen jaar is het volgens hem niet veel beter geworden. „Veiligheid, vrijheid en dus ook privacy behoren tot de grondslagen van onze samenleving.”

Hustinx voorziet op den duur een averechts effect, als voortdurend wordt gehamerd op de veiligheid en zeker als dit in verband wordt

TEL 24/1 door Jelle Heidstra ROTTERDAM, woensdag

De Rotterdamse politie gaat burgers inzetten voor rechetaken. Deze week start het korps Rotterdam-Rijnmond als eerste in Nederland met de opleiding van twintig vrijwilligers die zelfstandig sporenonderzoek gaan verrichten bij woninginbraken en autodiefstallen. Het gaat om een proef van ten minste een jaar. Als die succesvol is, overwegen andere korpsen het voorbeeld te volgen.

De volontairs, zoals de burgerspeurders worden genoemd, vallen onder de technische recherche. Ze worden onder meer ingezet voor het uitvoeren van dactyloscopisch onderzoek (het opnemen van vinger- en voetafdrukken), het maken van foto's op de plaats van het misdrijf en het verzamelen en veilig stellen van andere sporen, zoals haren, bloedsporen en ander dna-materiaal.

Praktijkstage

De vrijwilligers krijgen een tien dagen durende opleiding tot opsporingsambtenaar met een beperkte bevoegdheid. Daarna volgen ze een interne cursus bij de recherche. Die bestaat onder meer uit een drie maanden lange praktijkstage onder begeleiding van een beroepsrechercheur. Nadat de volontairs hun eindcertificaat hebben behaald, mogen ze met hun rechercheurkoffer en in een politiejasje zelfstandig de straat op om sporenonderzoek te doen.

Volgens projectleider Leo de Haas van de Rotterdamse politie is de inzet van burgers voor het uitvoeren van „relatief eenvoudige rechetaken” een goede manier om de kwaliteit en de efficiëntie van het recherchewerk te verbeteren.

„Zo'n tachtig procent van het werk van onze technische recherche bestaat uit routineklusen, zoals woninginbraak en autodiefstal”, zegt de politiemans. „Dat betekent dat het nu geregeld voorkomt dat hooggekwalificeerde beroepsrechercheurs van een onderzoek naar een dodelijk misdrijf worden afgehaald om ergens een eenvoudig sporenonderzoek te doen.”

Door goed opgeleide burgers dit soort werkzaamheden te laten doen, kunnen de echte vakmensen zich concentreren op de zwaardere zaken, zo meent de Rotterdamse politie.

Selectie

De Haas is niet bang dat de nieuwe vrijwilligersplekken allerlei vreemde figuren zal uitnodigen te solliciteren en zo een gevaar vormen voor de interne veiligheid. „Net als iedereen die bij de politie in dienst treedt, moeten de volontairs een uitgebreid antecedentenonderzoek ondergaan”, aldus de projectleider.

gebracht met de privacy. „Uiteindelijk neemt daardoor de gevoelswaarde van veiligheid af en zijn we ook nog onze privacy kwijt.” Op zich schrikt de voorzitter er niet van, als de privacy iets moet inleveren voor de veiligheid. De Grondwet maakt dat volgens hem ook mogelijk. Het gaat hem om de evenredigheid die uit het oog wordt verloren.

Hustinx, die zich op Europees niveau met dit probleem gaat bezighouden, vindt dat de juiste maat moet worden gevonden en aangehouden. Hij doelde onder meer op de wens van de VS om de gegevens van alle vliegtuigpassagiers te verstrekken en die zeventig jaar lang te bewaren. Hustinx is het daar niet mee eens. Volgens hem moet ook hier de discussie erover gaan of de maatregelen in evenwicht zijn. (ANP)

Politie hoeft niet alles te weten

Privacywaakhond Hustinx wil dat burgers beter opletten

Peter Hustinx van het College Bescherming Persoonsgegevens hoedde twaalf jaar over de privacy van Nederlandse burgers. Vanaf maandag doet hij dat voor alle burgers in Europa.

Door onze redacteur **NM**
RINSKJE KOELEWIJN
 DEN HAAG, 31 JAN. Peter Hustinx (58) is niet iemand die veel pauzes laat vallen als hij aan het woord is. Als hij praat over zijn werk van de afgelopen twaalf jaar als voorzitter van het College Bescherming Persoonsgegevens lijkt het alsof hij zich verdedigt nog voor hij aangevallen wordt. Zonder haperingen geeft hij de argumenten waarom bescherming van privacy en persoonsgegevens noodzakelijk is. „Alles wat we doen laat sporen na in de samenleving.” Van elk telefoontje, elke surf op internet, elk doktersbezoek worden gegevens opgeslagen. Ons leven is opgeslagen in honderdduizenden computerbestanden.

Technisch is het mogelijk dat iedereen al die gegevens overal kan opvragen. Maar het mag niet. En Hustinx legt uit waarom: „Het is heel verleidelijk om die gegevens wel te koppelen. Maar het sluit mensen uit. De zwakkere in de samenleving, mensen met afwijkend gedrag.” De verzekeraar ziet dat iemand heel veel naar de dokter gaat, en weigert hem een verzekering. De werkgever ziet dat een werknemer ooit meeliep met een rechts-radical demonstratie en ontslaat hem. Ieder mens, zegt Hustinx, heeft recht op informatiele zelfbeschikking. Hij bedoelt niet iedereen mag zomaar alles van een ander weten.

Hij maakte vijf kabinetten mee, van Lubbers, Kok en Balkenende, en in die tijd zag hij 'golfbewegingen' in hoe belangrijk privacybescherming werd gevonden. Het be-

drijfsleven was woedend op hem toen hij wilde dat ze zorgvuldiger omgingen met persoonlijke gegevens van cliënten. Bedrijven vonden het te veel gedoe en veel te duur om al de gegevens te beveiligen.

Recent zijn het de politieke chefs die de privacywetgeving liever wat minder strikt zouden zien. Want, zeggen de korpschefs, privacywetgeving is een schuilplaats voor het kwaad. Zij willen foto's van veelplegers, hooligans en winkeldieven op internet zetten. Maar, tot hun verdriet, mogen ze dat niet.

Burgers halen steeds vaker hun schouders op als het gaat om hun privacy. Misschien, zegt Hustinx, realiseren ze zich niet eens hoeveel er over hen bekend is. Tot ze met een kind met gedragsproblemen bij het consultatiebureau komen, en merken dat er daar al een dossier over hun kind is. Hoe kan dat nou? Of ze denken: best handig, dat dossier. Maar gaan ze er wel netjes mee om? Driekwart van de mensen vertrouwt erop dat dat inderdaad gebeurt. Naïef? „Misschien wel.” Tegen burgers die zeggen: ze doen maar, ik heb toch niks te verbergen, kan hij kort zijn. „Niets te verbergen? Geef dan je pincode maar.”

Wat is privacy?

„Het recht op privacy houdt in dat er geen inmenging is in zaken die typisch van jezelf zijn. Dat is sinds 1983 een artikel in de grondwet. Halverwege de jaren zestig kwam er opnieuw discussie over na publicatie van de beroemde foto van toenmalige prinses Beatrix met haar verloofde Claus in de tuin van Drakesteyn. Toen is de privacywetgeving *up to date* gemaakt, en zijn er bepalingen gekomen over het gebruik van verborgen camera's en afliuisterapparatuur.

„Toen ging het om hetzelfde als nu. Wat is intiem? Als ik op een bankje in het park met iemand praat, dan is dat openbaar. Als iemand langsloopt en ons hoort, is dat geen schending van de privacy.

(Foto Roel Rozenburg)

Maar als iemand het gesprek afliuistert met een richtmicrofoon en het publiceert wel.”

En hoe zit het dan met de Amsterdamse wethouder Rob Oudkerk, die moest aftreden nadat hij in de kroeg een columnist had verteld over zijn hoerenbezoek?

„Er is genoeg jurisprudentie over dit soort kwesties. En meestal komt de rechter tot het oordeel dat hoge bomen nu eenmaal veel wind vangen. De vraag is welke privé-zaken van een politicus van belang zijn. Dat is een glibberig fenomeen. Eigenlijk is alles wat het vertrouwen van de burger raakt, belangrijk.”

Waarom is er een toezichthouder gekomen?

„Het College Bescherming Persoonsgegevens, toen nog de Registratiekamer, is in 1989 opgericht. In hetzelfde jaar werd de Wet persoonsregistraties ingevoerd. En ze zijn er gekomen omdat de bevolking dat eiste. Begin jaren zeventig was er een volkstelling. Dat werd elke tien jaar gedaan. Maar voor het eerst weigerden honderdduizenden mensen mee te werken. Het Centraal Bureau voor Statis-

tiek had aangekondigd dat ze bij deze telling computers zouden gaan gebruiken. Dat maakte mensen misschien extra huiverig. Er kwam een volksbeweging op gang die eiste dat er zorgvuldig wordt omgesprongen met persoonsgegevens. En dat heeft geleid tot de wet waarop wij toezien.”

Het bedrijfsleven was niet zo blij met uw bemoeienis.

„Het bedrijfsleven heeft een lobby gevoerd tegen ons. Privacybescherming vonden ze lastig. Maar inmiddels is het waarborgen van privacy ook een economische prikkel geworden. In Amerika, waar ze niet zulke fijnmazige opvattingen hebben over privacy, merkten bedrijven een massale aarzeling bij consumenten om iets via internet te kopen. Er was geen vertrouwen. En dus hebben bedrijven er ineens alle belang bij dat hun computersystemen zijn beveiligd en vinden ze het helemaal niet erg als wij komen kijken of ze wel doen wat ze zeggen.”

Maar nu zit de politie u weer dwars!

„De politieke chefs maken een grote vergissing. Ze hebben al enorme opsporingsbevoegdheden. Ze mogen met een foto van een verdachte langs de deuren, maar als ze hem op internet zetten, onttrekken ze zich aan het gezag dat ze zelf dienen te handhaven. Dan overtreden ze de wet. Als de politie iets vindt in de vuilniszak van een verdachte is dat geen schending van de privacy. Als ze de vuilnisbakken van alle burgers lichten, wel. Er moet een goede reden zijn om inbreuk te maken op de privacy. En die reden heeft de politie niet. De privacy van veelplegers is ook onze privacy.” Hustinx's handen maken denkbeeldige cirkels. „Voor de politie kan alle informatie interessant zijn. Met wie zit de veelpleger in de kroeg, wie zitten er bij zijn kinderen op school. De kring wordt steeds wijder. Dan gaat het ineens over ons.”

een vermoeden is genoeg

HEL

Advies & Meldpunt
 Kindermishandeling
 0900-123 123 0

OOK BIJ TWIJFEL

Mishandelen wel het belangrijkste teken van geweld tegen kinderen
 www.amk-nederland.nl

ACHMEN HEALTH / JAN-FEB 04

Een lastige situatie: een kind in je omgeving heeft verdacht vaak blauwe plekken of andere verwondingen, en je hebt het vermoeden dat het mishandeld wordt. Je wilt iets doen. Maar hoe pak je dat aan?

Veel mensen weten niet dat in Nederland jaarlijks naar schatting 80.000 kinderen lichamelijk of emotioneel mishandeld of verwaarloosd worden of seksueel misbruikt. Meestal vertellen mishandelde kinderen niet uit zichzelf over de situatie. Voor hen is het van groot belang dat mensen in hun omgeving de mishandeling opmerken en er iets aan doen. Daarom is het belangrijk dat iedereen weet dat bij een vermoeden van kindermishandeling kunt bellen met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK): tel. 0900-1231230 (€ 0,05/min).

Een drugsvrije samenleving is een utopie, 'drugs horen bij mensen. Er is behoefte aan extase en sensatie, daarom moeten er cafés, casino's en bordelen zijn.' Hij is 'een rivier overgestoken': 'Ik heb de strenge codes uit m'n jeugd verlaten. Ik ben daar blij mee, maar het is nog altijd wennen.' Prostitutie moet goed geregeld worden, in een bescheiden eroscentrum bijvoorbeeld, maar het blijft 'een veredelde vorm van masturbatie'. Ds. Hans Visser (61) van de Pauluskerk in Rotterdam, opvangcentrum voor verslaafden, daklozen en illegalen, langs de Feministische Meetlat.

OPZIJ JAN 04

TEKST CISCA DRESSELHUYNS ILLUSTRATIES PAUL VAN DER STEEN

Dominee Hans Visser langs de Feministische Meetlat

Idealen in alle soorten en maten heeft hij. Van persoonlijke tot maatschappelijke, van triviale tot hooggestemde. Maar voor allemaal geldt: houd ze regelmatig tegen het licht en pas ze, zonedig, aan. En, nog belangrijker: laat cynisme nooit de overhand krijgen in je leven.

„Ik ben inderdaad iemand niet idealen. Als jonge dominee al. De kerk is er voor de wereld, je bent dienstverlenend bezig: dat was en is mijn vorm van theologie. Vanuit die gedachte ben ik werkzaam geweest als industriepredikant bij de Hoogovens. Nee, dat was niet met een zakbijbeltje tussen de machines door lopen, dat was gewoon hard meewerken in de plaatijzerproductie. In Groningen heb ik onder de plattelandse jeugd gewerkt, van de zeshonderd jongeren gingen er nog tien naar de kerk. Met die tien heb ik in de kerk leuke dingen gedaan, met die 590 trouwens ook: love-ins, teach-ins, het waren de jaren zestig. Daarna heb ik acht jaar in Indonesië gewerkt. En toen ben ik in Rotterdam beland, in de kerkelijk-sociale arbeid, waar ik al weer zo'n 25 jaar werk.”

Een idealist pur sang dus? 'Ik denk het wel. Maar wel een idealist die met beide benen op de grond staat en zijn idealen regelmatig tegen het licht houdt om te kijken of ze nog deugen en niet te ver af staan van de realiteit. Idealisme wordt altijd belaagd door cynisme, want er zijn veel en vaak teleurstellingen, dingen die je niet bereikt. Ik ben heus niet vrij van cynisme, op bepaalde tijden denk ik ook: barst maar, laat maar zitten, het wordt allemaal niks, iedereen

werkt me tegen. Maar ik wil niet dat dat een dominant gevoel wordt, het idealisme moet hoe dan ook brandende blijven.

Maar je moet je wel elk ogenblik afvragen: koester ik de juiste idealen, ben ik geduldig genoeg, zijn mijn strategieën goed, hoe verkoop ik m'n idealen, hoe kan ik anderen ervoor winnen en daar valt altijd van alles aan te verbeteren. Je moet kritisch tegenover jezelf blijven. Daarom is cynisme ook weleens nuttig: het kan je aanporren je idealen nog eens te heroverwegen. Maar ik zou nooit in een situatie willen raken waarin het ideaal dooft en mijn cynisme de overhand krijgt; dan moet ik er meteen mee ophouden.”

Op uw grafsteen zou moeten staan: hij was een idealist en is dat gebleven. 'Dat hoeft niet, maar het zou wel conform de waarheid zijn.’

Het gevoel dat het voor u allemaal niet meer hoeft, heeft nooit echt bedreigd? 'Wat me, alles overziend, opvalt in mijn leven is dat de hoop en de verwachting nooit doven. In het

begin was ik naïef, dacht ik dat ik het allemaal wel zou redden in tien jaar, nu weet ik dat het ver na mijn dood verder zal gaan. Toen ik met drugsgebruikers begon te werken, wist ik dat ik niet al te optimistisch moest zijn over de afloop, dat er een aantal mensen onder mijn handen dood zou gaan, wat ook gebeurd is. Toen ik met vluchtelingen begon, dacht ik eerst: wat zijn dat allemaal zielige mensen. Maar je ontdekt ook avonturiers en mensen die stomme dingen doen en heel slechte verhalen hebben, dat tempert je verwachting en je hoop wel even.

Mijn idealisme heeft gaandeweg een fiks realiteitsgehalte gekregen. Ik heb een project met Marokkaanse jongens gedaan dat hartstikke mislukt is, ik heb gezien hoe er haat en nijd heersen onder allochtonen onderling, ik heb weleens een stoel kapotgeslagen op het hoofd van een verslaafde die het bloed onder m'n nagels vandaan haalde.’

Ai, u bent een driftkop. 'Ja, ik heb flink wat agressie in me, maar bij het ouder worden kan ik makkelijker tot tien tellen; even flink ademen en nadenken wat een betere oplossing is dan erop meppen. Bovendien heb ik de leeftijd bereikt dat ik niet meer zo hard kan lopen, dus dan pas je ook wel even op. En ik moet opletten voor mijn bloeddruk. Toen ik in m'n jeugd dienst weigerde en voor de herkeuring bij een psychiater moest komen, zei die: ik vind jou wel geschikt voor militaire dienst, je hebt voldoende agressie in je.’

U hoeft niet te slaan, uw verschijning is al imponerend genoeg. 'U zegt het aardig, ik ben 1,90 meter en weeg zo'n 130 kilo. Veel te zwaar, slecht voor de bloeddruk, er zou minstens twintig kilo af moeten. Over idealen gesproken... Het is me weleens gelukt er twintig kilo af te krijgen, maar die zijn er ook weer aangekomen.

Ik heb trouwens weleens plezier gehad van dat postuur: een paar jaar geleden, op kerstavond, begon een verslaafde vijf minuten voor de kerkdienst enorm te klieren. Hij sloeg om zich heen met een ijzeren staaf en was niet tot bedaren te brengen. Ik heb me

maar niet wat er moest gebeuren. Nee, dat was geen succes. Om goed te kunnen blowen, moet je kunnen inhaleren, anders doet het niks. Of je moet het spul in een cake of in je thee doen. Maar ik heb te veel redenen, te veel leuke dingen in mijn leven, om daar niet aan te beginnen. Ik denk dat de meeste mensen die aan drugs verslaafd zijn niets anders in hun leven hebben.

Nu ik er over nadenk, ik heb ook een zwakke plek: horer.

Bent u zelf gevoelig voor verandering? 'Nee, gelukkig niet. Ik drink een paar glaasjes, rook af en toe een sigaartje, heb een keer-tje geprobeerd te blowen, maar dat liep verkeerd af: ik kreeg de rook niet in mijn longen, maar in mijn neus. Er gebeurde van alles.

hammen met dik roomboter, pure hagelslag of basterdsuiker. Ik heb weleens vreetbui gehad dat ik twintig van dat soort boterhammen achter elkaar at. Bij mij dus geen hagelslag of basterdsuiker meer in huis.'

Is een drugsvrije maatschappij een ideaal voor u? 'Nee, dat is een utopie. Drugs vervullen een bepaalde functie in de samenleving. Alcohol is een drug, we weten daarvan dat die mensen een zekere ontspanning kan geven, men kan zich er prettig bij voelen. Drugs horen bij mensen. Het punt is alleen: hoeveel, waar en wanneer. De oude Grieken zeiden al: je moet praten, eten en drinken. We gaan niet eerst drinken en dan praten, want dat gaat niet goed. Er moet een zekere cultuur rondom een drug ontstaan, zodat je weet: zo hoort het en zo gaat het goed. Op die manier kun je een samenleving creëren die met drugs kan omgaan, dan zijn drugs geen vluchtweg meer.

Mensen hebben behoefte aan uitspatten. Het is de eeuwige strijd tussen ethiek en esthetiek, wat hoort en wat men wil. Er is behoefte aan extase en sensatie. Een beetje uitspatten mag, moet zelfs. Het moet niet uit de hand lopen, maar ook niet strak gestroomlijnd worden.

Dan krijg je, zoals in Urk, gezuip en veel cokegebruik. Ik ben er een voorstander van dat je mensen de ruimte geeft om uit te spatten. Daarom zijn er ook cafés, bars, casino's en bordelen, plaatsen waar mensen buiten zichzelf kunnen treden.

Onze samenleving is overgestroomlijnd, er zijn te veel wetten, regels en afspraken en de bemoeienis van de overheid met een aantal dingen is fout. Zo vind ik het volstrekt buiten de orde dat de overheid zich bezighoudt met normen en waarden. Zoals Balkenende en Donner zich gedragen, dat is niet van deze tijd, trouwens van geen enkele tijd. Normen en waarden zijn een zaak van cultuur, de overheid kan daarin hoogstens een goed voorbeeld geven. Een politicus kan integer, oprecht en hardwerkend zijn, dat is mooi, dan is hij een levend voorbeeld, maar verder geen gepraat vanuit die hoek over normen en waarden.'

U houdt zich de laatste tijd ook bezig met de belangen van pedofielen. 'In de Pauluskerk ben ik een paar van die mensen tegengekomen. Het is een heel moeilijke groep, want de sfeer in Nederland ten opzichte van pedofilie is: niks mag, het moet totaal onderdrukt worden. Maar, zoals ik eerder al zei, onderdrukking lost niets op, maakt dingen soms alleen maar erger. Je kunt zo'n aangeboren gevoel niet straffeloos een heel leven wegdrukken.

We leven in ons land op het ogenblik überhaupt in een sfeer van terug naar het zero tolerance-beleid op allerlei gebied, wat een reactie is op de jaren zestig en zeventig toen alles moest kunnen en we, wat de visie op pedofilie betreft, meesurften op de seksuele revolutie. Dat is verleden tijd. Kijk bijvoorbeeld naar wat Donner met het drugsbeleid doet: z'n oren laten hangen naar de Verenigde Staten en Duitsland en met veel strengere straffen dreigen.

Op het gebied van de pedofilie vind ik ons beleid ook niet bepaald geweldig: die mensen worden een beetje onder het tapijt geduwd. Ik bedoel: pedofilie is een geaardheid en daar moeten we mee aan de slag, hoe moet zo'n man daarmee omgaan, wat kan wel en wat niet. We hebben nu een situatie geschapen waarin gezegd wordt: je deugt niet als je die geaardheid hebt. Punt uit. Pedofielen moeten altijd overal met hun handen vanaf blijven. Dat maakt de zaak wel erg ingewikkeld.

De vraag is natuurlijk: wat is schadelijk voor een kind en wat niet? Wat is echt misbruik, wat niet? Het is duidelijk dat seksuele handelingen met een kind beneden de puberleeftijd niet kunnen en mogen. Daar is zo'n kind psychisch en fysiek niet aan toe. Maar een kind over de bol aaien is natuurlijk een heel ander verhaal. We zitten nu in een stadium dat alles geblokkeerd is. En dat kan niet. Geen mens kan zich levenslang beheersen.

Ik heb hier een pedofiel gehad, die vertelde dat hij in een bos reed, daar een meisje tegenkwam met wie hij graag wat zou willen,

maar toen heel hard is weggefiets omdat hij wist: dat kan niet. Die man ging naar de Riagg en vertelde daar dat hij weleens naar filmpjes met kinderen keek. Dat vond hij prettig en zo kon hij de zaak wat onder controle houden. Nee, roept de Riagg-man, dat mag niet, verbranden die handel, weg ermee. Dat doet die man dus. Hij

vernietigt al die video's. Maar dat lost z'n probleem natuurlijk helemaal niet op. Stom advies van de Riagg.

Kindporno? Soms gaat het om gore, vieze, abjecte porno, soms zijn het nogal onschuldige beelden. Ja, daar moet je dan maar wat mee schipperen, vind ik. Er zijn culturen waar men evenwichtiger met dit onderwerp omgaat, waar pubers seksuele inwijdingsritten ondergaan die heel normaal worden gevonden. Onze westerse samenleving heeft zich, onder invloed van Amerika, in een positie gemanoeuvreerd waarin alles wat met seks te maken heeft, geïsoleerd wordt en direct als gevaarlijk en verwerpelijk wordt gezien. Dat vind ik jammer.'

Nog zo'n onderwerp: prostitutie. De meiden aan de Rotterdamse Keileweg, dat is toch geen onschuldige 'uitspattingmogelijkheid' meer maar een mensonwaardige situatie. 'Inderdaad. Het prostitutiebeleid van Rotterdam is een puinhoop. Men heeft indertijd Katendrecht, waar een goed functionerende prostitutie bestond, gesloten omdat er nieuwbouw moest komen. Daarna is er nooit meer een goed alternatief geweest. Ik heb me er vaak mee bezighouden, soms op verzoek van de gemeente, soms uit eigen keuze. Nu schijnen ze weer met de een of andere man in zee te willen die ergens een locatie gaat beheren. Ik ben wel voor een bescheiden eroscentrum, geleid door iemand die daar verstand van heeft en dat is niet iemand uit de verslavingszorg. Een plaats waar de meisjes rustig kunnen werken, waar medische zorg is en waar ze, als ze verslaafd zijn, hun drugs kunnen krijgen en gebruiken.

Ik heb nog weleens een nota geschreven over dit onderwerp. Mijn standpunt is dat prostitutie een veredelde vorm van masturbatie blijft, ze hebben verder niks met elkaar, dat vind ik jammer. Ik vind het zeker geen ideale situatie, maar een aantal mensen is nu eenmaal niet in staat relaties te leggen, dus die hebben deze uitwijkmogelijkheid nodig. Regel het dan maar fatsoenlijk, anders gaat het ondergronds en dat moeten we niet hebben, want dan lopen de meisjes groot gevaar, van uitbuiting tot verkrachting en moord.

Of vrouwen zelf voor de prostitutie kiezen, zoals vaak gezegd wordt? Ik zet daar een groot vraagteken bij. In ieder geval de verslaafde meisjes niet, die kunnen niet anders. Misschien zijn er een paar die er een tijdje voor kiezen om eens flink te verdienen, maar het opvallende is dat alle dames die in de belangenbehartiging van de hoeren zitten, stuk voor stuk het vak verlaten hebben.'

Ach ja, het blijft tobben. Hoe zit dat in uw eigen leven: leeft u volgens strenge codes of gunt u zich weleens een uitspatting naast de hagelslag of de basterdsuiker? 'Ik kom uit een streng hervormd gezin. Dus ben ik opgegroeid met strenge codes van wat wel en niet kon. Op religieus, maar ook op relationeel en seksueel gebied. Ik herinner me dat mijn moeder me in een openhartige bui eens vertelde: "Mijn relatie met je vader is belangrijk voor het krijgen van kinderen, maar daarna hoeft het voor mij niet meer; maar ik wil toch je vader niet teleurstellen."

En m'n vader, een bescheiden, zwijgzame ambtenaar vertelde: "Jongen, de wereld is wel wat merkwaardig. Je moeder ontmoet ik 's avonds eventjes bij het eten en ik slaap met haar in een bed, maar ik zit de godganse dag van 's morgens acht tot 's middags vijf met een andere vrouw in mijn kamer-tje op het PTT-kantoor aan de Koningskade en met die vrouw babbel ik heel wat af. Soms denk ik weleens: ik ben nou zo ver dat ik met die vrouw meer dingen bespreek dan met m'n eigen vrouw." Dat waren mijn ouders dus.

Ik ben zelf halverwege de jaren zestig getrouwd, keurig eerst mijn studie afgemaakt, verloofd en toen getrouwd. Ik was 24. Halverwege de jaren tachtig veranderde er iets in onze relatie. We hadden inmiddels vier kinderen en waren terug uit Indonesië. Ik wil niet zeggen dat ik het verwijt aan het feminisme, dat zal ik nooit meer zeggen, maar ik merkte dat mijn vrouw dingen ging doen die zij leuk vond en dat ik de regie daarover kwijtraakte. Ik was een beetje een baasje over haar, ik vond het wel leuk om kleren en schoenen voor haar te kopen, ik maakte van haar de vrouw zoals ik die graag zag.

Ineens kwam er een stadium dat ze dat niet meer leuk vond. Ze wilde niet meer leuk zijn zoals ik wilde dat zij leuk kon zijn. Begrijpt u me nog? En toen kwam er dus een ander,

van wie ik in mijn argeloosheid dacht, dat zij dat nog wel wilde. Ik werd verliefd op een ander. Dat heeft me op m'n grondvesten doen schudden, want daar hadden mijn ouders nooit iets over verteld en ik voelde aan m'n water dat zo iets niet deugde. Eigenlijk wilde ik het liefst twee vrouwen hebben, ja, wie niet, denk ik nu. Een vrouw en een vriendin, met wie ik allebei intimiteiten kon delen. Een mooi idee, maar niet haalbaar. Daar ben ik nu, vele jaren en heel wat therapeutensessies later, achter gekomen: echte intimiteit, seksuele intimiteit, kun je maar met een vrouw hebben.

4 | COMMENTAAR | HANS HAFKAMP

HEEFT GESCHIEDENIS NUT?

"Het is bijzonder verleidelijk op deze vraag te antwoorden: nee, geen enkel nut, maar kennis van de geschiedenis verschaft, op zeer gevarieerde wijze, wel veel genoeg. De geschiedschrijving zou dan kunnen worden ondergebracht bij zulke activiteiten als postzegels verzamelen, poëzie schrijven en paardrijden. Evident volkomen nutteloze activiteiten die toch veel mensen genoeg geven." Met deze welgeschapen zinnen begint Maarten van Rossem de openingsbeschouwing van zijn recent verschenen boek, dat dezelfde titel draagt als dit stukje. De wijze waarop deze boutade is gesteld, geeft al aan dat Van Rossem niet van de nutteloosheid van geschiedschrijving is overtuigd. Maar wel keert hij zich tegen het al te simplistische gebruik van historische analogieën, zoals die in de journalistiek regelmatig worden aangewend.

Het gebruik van de historie is in de loop van de tijd veranderd. In de negentiende eeuw diende een sterk nationalistisch geïnspireerde geschiedschrijving vooral om het eenheidsgevoel bij de bevolking van een land te bevorderen. "Geschiedenis was legitimerend en leerzaam. Nationale helden hadden een voorbeeldfunctie en de lotgevallen in een glorieus verleden konden instructief zijn voor het heden," aldus Van Rossem. Hoewel Van Rossem zelf die link niet legt, kan deze legitimering van historisch onderzoek ook worden toegepast op de homogeschiedschrijving. Vanaf het begin van de georganiseerde homobeweging hebben de strijdvaardige schrijvers daarvan veel tijd gestoken in het beschrijven van de levens van succesvolle en beroemde homo's en van tijden (zoals het klassieke Griekenland) waarin homoseksualiteit volgens hen een geaccepteerd verschijnsel was. Natuurlijk werd dit ingegeven door dezelfde motieven als de nationalistische geschiedschrijving: legitimatie, het bieden van rolmodellen en het bevorderen van "solidariteit".

Nu de emancipatie van homo's in Nederland, zeker wettelijk gezien, behoorlijk ver is gevorderd, zijn steeds minder nichten in hun historisch erfgoed geïnteresseerd. Dat is jammer, want hoewel geschiedenis wel degelijk enig nut heeft, kan ze ook gewoon veel genoeg schenken. Niet alleen de levens van hedendaagse homo's zijn interessant, ook in het verleden leefden "gevoelsgenoten" die de moeite van het bestuderen waard zijn. Bovendien kan het geen kwaad op de hoogte te zijn van de strijd die is gestreden om onze huidige verworvenheden te bereiken. Tegenwoordig wemelt het op de televisie van homo's, maar nog geen halve eeuw geleden was Gerard Reve de eerste die openlijk op de treurbuis over zijn seksuele voorkeur durfde te praten. En veel homo's waren niet gelukkig met zijn optreden. Ze meenden dat dit averechts zou uitwerken en dat ze erbij waren gebaat "die anonimiteit te prefereren waarbij men doet of men tot een onderwereld behoort die zo spoedig mogelijk moet worden uitgerooid." Kortom, *Gay Pride* is zeker niet iets van alle tijden en ook niet iets wat we als vaststaand mogen aannemen.

Van Rossem bestrijdt dat je uit het verleden lessen voor het heden kan trekken. Daarmee ben ik het niet eens. Natuurlijk zal de geschiedenis zich nooit op precies dezelfde wijze herhalen, maar kennis ervan kan je wel leren dat enige waakzaamheid altijd op zijn plaats is. Nederland kent namelijk verschillende (omvangrijke) minderheden die menen dat anderen alleen gelukkig kunnen worden als ze hun normen en waarden krijgen opgelegd. Binnen het CDA gaan nog steeds duidelijk hoorbare geluiden op die ervoor pleiten de openstelling van het burgerlijk huwelijk voor mensen van hetzelfde geslacht maar weer af te schaffen. De invoering van artikel 248bis Wetboek van Strafrecht in 1911 kan ons leren dat dit soort moralistisch gefundeerde opvattingen soms via sluiproutes wet zijn voordat je er erg in hebt. En een belangengroep moet dit zelf in de gaten houden, want anderen zullen het niet doen. Van Rossem constateert in hetzelfde essay dat "met de emancipatie van minderheden [...] ook de geschiedenis van die minderheden een relevant onderdeel van ons historisch besef [is] geworden." In de 336 bladzijden van zijn boek ben ik echter amper geschiedenis van minderheden tegengekomen. En daarin staat hij niet alleen. Wie de recente essaybundels van onze spraakmakende, historisch onderlegde intellectuelen leest, komt daarin betreurenswaardig weinig (historisch) homoleven tegen. Dat kan alleen op serieuze belangstelling rekenen van wie ooit "subjectief betrokkenen" werden genoemd.